

OM 201583

A HAJDÚDOROGI FŐEGYHÁZMEGYE

ÁLTAL FENNTARTOTT

SZENT EFRÉM GÖRÖGKATOLIKUS ÓVODA, ÁLTALÁNOS ISKOLA

ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA

4024 DEBRECEN, KOSSUTH UTCA 44.

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2015.

Tartalomjegyzék

Előszó	8
A Pedagógiai Program jogszabályi háttere:	9
A nevelési-oktatási intézmény alapadatai:.....	11
Az iskolában folyó nevelő-oktató munka	13
1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka alapelvei, értékei	13
2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka célja	16
3. Az intézményünkben folyó nevelő-oktató munka feladatai	18
4. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai.....	23
A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	27
1. A világ, amelyben élünk	27
2. Az iskolában folyó oktatómunka érdekében fontosnak tartott követelmények	29
3. Konkrét feladatok	33
4. Nevelési elveink	35
5. Speciális feladatok	35
6. A tanítási – tanulási folyamat irányítása	36
7. Tanórán kívüli tevékenységek; A szabadidő irányítása	37
A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	39
1. Az egészségnevelés iskolai területei.....	39
2. Iskolai programok	39
3. Mindennapos testnevelés.....	40
4. Tanórai foglalkozások	40
5. Tanórán kívüli foglalkozások	40
6. Iskolán kívüli rendezvények	40
7. Módszerek	41
8. Egészségnevelés.....	41
A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos pedagógiai feladatok	50
1. A közösség jellemzői, a közösségi nevelés szinterei	50

2. A pedagógus közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatai	52
A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	67
1. Feladatok	67
2. Felelősségi kör	69
3. Az osztályfőnök.....	69
A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	72
1. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység	72
2. A tehetség kibontakoztatását segítő tevékenységek	75
3. Hátrányos helyzetű tanulók képesség-kibontakoztató felkészítése	77
4. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program	78
A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje ..	83
A szülő, a tanuló és a pedagógus együttműködésének formái	84
A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	88
1. Az iskola magasabb évfolyamába való lépés feltétele, a tanulók továbbhaladása	88
2. Osztályozó-, javító-, különbözeti vizsga.....	89
3. Tudásszintmérő vizsga	92
A felvétel és az átvétel helyi szabályai az Nkt. keretei között	92
1. Felvétel	92
2. Átvétel	93
Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos terv	94
1. Az elsősegélynyújtás általános szabályai.....	94
2. Az elsősegélynyújtó képzés minimális tárgyi feltételei.....	95
3. A képzés szakmai felépítése, tematika	95
Az alkalmazható tankönyvek, segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei.....	95
A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás	100
A tanulók beszámoltatása, számonkérésének követelményei	100
1. Az írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerep, súlya	103
2. A tanuló teljesítményének, magatartásának, szorgalmának értékelése, minősítése formái.....	104

Az osztályba és csoportba sorolás elvei és rendje.....	109
1. Az osztályba sorolás rendje.....	109
2. A csoportbontás elvei	109
3. Az alapképzést kiegészítő választható (nem tanórai) foglalkozások, tevékenységek besorolási szempontjai.....	109
A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek	111
Egészség- és környezetnevelési program	114
1. Egészségnevelési program	114
2. A környezeti nevelés programja.....	117
A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	122
A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek.....	127
Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	129
<i>1. sz. függelék - Az óvodai intézményegység nevelési programja.....</i>	132
A pedagógiai program jogszabályi háttere	132
Gyermekekép	134
Óvodakép	135
Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	136
Az óvodai nevelés feladatai.....	138
Az egészséges életmód alakítása	132
Az óvoda egészségfejlesztő programja	142
Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés	143
Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	132
Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	147
Vallási, erkölcsi nevelés - hitre nevelés	150
Egyházi, óvodai ünnepek, jeles napok.....	155
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	167
Tevékenységben megvalósuló nevelés - tanulás időkeretei.....	170

Óvodai nevelés dokumentálása	171
Az óvoda kapcsolatai.....	172
Sajátos feladatok	174
Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	177
Legitimáció	181
1. melléklet - Egyházi, óvodai ünnepek, jeles napok.....	182
2. melléklet - Tevékenységek tematikus kidolgozása.....	189
3. melléklet - Óvodai helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai	222
2. sz függelék Az alapfokú művészeti iskola	225
1. Célja:.....	225
2. Feladata:	225
3. A feladatok megoldása érdekében alkalmazott tevékenységi formák és módszerek:	226
4. Az alapfokú művészeti iskola eszközei és elvárásai:	226
Az alapfokú zeneoktatás célrendszere és funkciói.....	226
Az alapfokú képző- és iparművészeti oktatás célrendszere és funkciói	227
Az alapfokú táncművészeti - néptáncoktatás célrendszere és funkciói.....	229
Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiség-fejlesztésében.....	230
A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	230
A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	231
Az alapfokú művészeti iskolai pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai.....	232
1. Osztályfőnöki feladatok kijelölése:	232
2. A művészeti iskolai osztályfőnöki munka tartalma:	232
3. A művészeti iskolai osztályfőnök feladatai:.....	233
A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	234
1. Kiemelt figyelmet igénylő gyerekek, tanulók:	234
2. A tehetséggondozás során alkalmazott módszereink.....	235
A tanulók:	236

1. A tanulói jogviszony létesítése:	236
2. Felvétel, meghallgatás:	236
3. Beiratkozás az alapfokú művészeti iskolába:.....	237
4. A tanulmányi kötelezettség teljesítése:	238
Az alapfokú művészeti iskolában folyó nevelő-oktató munka értékelési rendszere	239
A tanulók értékelésének lehetséges formái:	241
A tanulók értékelésének rendje, szabályai, tanulmányok alatti vizsgák:	242
1. Zeneművészeti ágazatban:.....	242
2. Táncművészeti ágazatban:	243
3. Képző- és iparművészeti művészeti ágazatban:.....	243
4. Hiányzások adminisztrációja:	244
5. A tanulók értékelésének formái:	245
6. A szorgalom minősítése:	246
A tanulói jogviszony megszűnése.....	247
A tankönyvek kiválasztásának elvei	248
A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei együtt-működésének és kapcsolattartásának formái.....	248
Iskolánk együttműködési formái:	249
A művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga.....	253
Általános követelmények:.....	254
I. Helyi Tanterv.....	256
A zeneművészeti ág - Klasszikus zene:.....	256
A képzés struktúrája:.....	257
Hangszeres tanszakokon történő egyéni képzés:.....	258
Zeneismeret és kamarazene tanszakon történő csoportos képzés:	260
A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei Zeneművészeti ágazaton:	263
A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsga tantárgyak:	263
Alapvizsga tantárgyai:	263
Záróvizsga tantárgyai:	264
Táncművészeti ág - Néptánc	267
A képzés struktúrája.....	268

A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei táncművészeti ágazaton – néptánc tanszakon.....	270
A képző- és iparművészeti ág – Grafika és festészet	273
A képzés struktúrája, óraterve, tantárgyai:	275
A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei képző és iparművészeti ágazaton - Grafika és festészet tanszak – Grafika és festészet műhelygyakorlaton	277
A tanszakok, tantárgyak szakirányú feladatai, követelményei, valamint az előírt tananyagok	278
1. számú melléklet	280
Az Alapfokú Művészeti Iskolában alkalmazott záradékok	280

Előszó

Abban a tudatban, hogy tartozunk továbbadni mindazt a tudást és ismeretet, amit elődeinktől kaptunk, s tudva, hogy ami lelkileg minket éltet, az az utánunk jövő nemzedéknek is életető forrás, hivatásként és küldetésként éljük meg oktató-nevelő munkánkat. Krisztushoz tartozásunkat Szent Pál biztatása nyomán azzal szeretnénk megpecsételni, hogy igyekszünk minden dolgunkat szeretetben intézni. Szolgálatunk alázatát az adja, hogy Isten előtt mindannyian egyenlők vagyunk, bár élethelyzeteink különbözőek. Görögkatolikus egyházunk hagyományai segítenek minket a közösség építésben és az egyéni lelki fejlődésben egyaránt. Az így kapott örökséget szeretnénk hűen megőrizni, s mindennapjainkban megélni.

A Pedagógiai Program jogszabályi háttere:

A Pedagógiai program a nevelési-oktatási intézmény tartalmi működését meghatározó alapidokumentum. Hatálya és érvényessége az intézmény vezetőire, valamennyi pedagógusára, a tanulókra, a szülőkre és a fenntartóra terjed ki. A Pedagógiai program célja és feladata megismertetni az intézmény tevékenységét, cél- és feladatrendszerét, követelményeit, fejlesztési elképzeléseit az érdekeltekkel.

A Pedagógiai program elkészítését az alábbi törvények és rendeletek szabályozzák:

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről,

2012. évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló törvény módosításáról,

2013. évi LV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról,

110/2012. (VI. 4.) kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról,

229/2012. (VIII. 28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról,

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról,

30/2012. (IX. 28.) EMMI rendelet az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedésekről,

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról,

51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről,

17/2014. (III. 12.) EMMI rendelet a tankönyvvé, a pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről.

45/2014. (X.27.) EMMI rendelet az egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról

3/2015 (I.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII.28.) kormányrendelet módosításáról

2015. évi LXV. törvény a nemzeti köznevelési törvényről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI.10.) MKM rendelet és módosításai

Az alapfokú művészeti iskola helyi tanterve az alábbi rendeletben meghatározott tantervek alapján készült:

A nemzeti erőforrás miniszter 3/2011. (I.26.) NEFMI rendelete az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI.10.) MKM rendelet módosításáról.

A 2011/2012. tanévtől felmenő rendszerben kerül bevezetésre.

A Pedagógiai programot a nevelési-oktatási intézmény nevelőtestülete fogadja el és az intézményvezető jogosult jóváhagyni. A Pedagógiai Program arra vonatkozó rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, minden esetben a fenntartó egyetértése is szükséges.

A Pedagógiai program elfogadásakor az iskolai szülői szervezet és a diákönkormányzat véleményezési joggal rendelkezik.

A Pedagógiai Program vagy annak módosítása a jóváhagyást követő tanévtől felmenő rendszerben kerül bevezetésre.

A nevelési-oktatási intézmény alapadatai:

Az intézmény neve:	Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
OM azonosítója:	201583
Székhelye:	4024 Debrecen Kossuth utca 44.
Telephelye:	Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Óvodai Intézményegység 4024 Debrecen Vígkedvű Mihály u. 5.
Alapítás éve:	Görög Katolikus Óvoda 2011 Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény 2012
Alapító szerv:	Hajdúdorogi Egyházmegye 4400 Nyíregyháza Bethlen Gábor u. 5.
Működési területe:	Hajdú-Bihar Megye Hajdúdorogi Főegyházmegye területe
Fenntartói szerv:	Hajdúdorogi Főegyházmegye 4025 Debrecen Petőfi tér 8.
Felügyeleti szerv:	Hajdúdorogi Főegyházmegye 4025 Debrecen Petőfi tér 8.
Törvényességi felügyelet:	Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatal Hatósági Osztály 4024 Debrecen, Piac u. 42-48.
Típusa:	Többcélú, közös igazgatású közoktatási intézmény (óvoda, általános iskola, alapfokú művészeti iskola)

Csoportok és évfolyamok száma:

Óvodai nevelés (óvodai csoportok száma): 4 csoport

Általános iskolai nevelés, oktatás: (1-8 általános iskolai évfolyam):
8 évfolyam

Alapfokú művészetoktatás:

Táncművészeti ág:

2 év előképző

6 év alapfok

4 év továbbképző

Képző- és iparművészeti ág:

2 év előképző

6 év alapfok

4 év továbbképző

Zeneművészeti ág:

2 év előképző

6 év alapfok

4 év továbbképző

Az intézmény jogállása:

Önálló egyházi jogi személyként működik

Gazdálkodási jogköre:

Önállóan gazdálkodó, egyházi fenntartású közoktatási intézmény

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka

1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka alapelvei, értékei

Katolikus iskoláink nevelésének alapja és középpontja maga Krisztus. A keresztény nevelésnek abban kell segítenie a fiatalokat, hogy megérjenek a szabadság felelős megélésére, érzékük legyen a transzcendencia és az igazi értékek iránt. Megismerjék önmagukat és az őket körülvevő világot. Felülemelkedjenek a közepszerűségeken, ne fáradjanak bele a folytonos önképzésbe és önnevelésbe, és egyre jobban elkötelezzék magukat az Egyházon belül Isten és az emberek szolgálatára.

Görögkatolikus egyházunk sajátos és mai világunkban ritkaságként tekinthető értéke a hit megjelenési formáinak gazdagsága, színessége. Ennek megélése a világban a külső szemlélő számára nem minden helyzetben érthető magatartásforma, ezért olykor érthetatlenséget válthat ki. Éppen ezért ezek a hit megjelenési formák olykor nehezen vállalhatóak és esetleg szégyenkezést is kiválthatnak. Ennek ellenkezőjét kell erősíteni, mivel a hit megjelenési formái visszaható hatásúak is. Ez azt jelenti, hogy nemcsak kifelé van üzenetük, hanem a nyilvánosan felvállalt és megélt vallásos cselekedetek visszacsatolt formában lelki megerősödést is jelentenek. Ennek tudatosítása éppen az egyházi intézményekben kaphat nagy teret, ahol a vallási események közös megélése hatékonyabban megszervezhető. Ez nem csupán a nagyobb léptékű ünnepi rendezvényekre vonatkozik, hanem a hétköznapi is gyakorolható kisebb gesztusokra éppen úgy, sőt, azok esetében még nagyobb figyelemmel. Pl. a kereszttetés, a kis és nagy metániák, a vallási köszönés, az épületek és termek egyházi esemény szerinti dekorációja, ikonok jelenléte, amelyek előtti sajátos magatartás megtanítása szintén jelentős mértékben hat a hosszú távon is maradandó vallási érzék kialakításában.

„A katolikus iskolában az oktatásnak és a nevelésnek meg kell felelnie a katolikus tanítás elveinek; az oktatóknak pedig ki kell tűnniük helyes tanításukkal és becsületes életükkel.” Pedagógiai tevékenységünk a fent idézett elvárásnak megfelelően tehát:

- keresztény értékrendre épít, biztosítja a keresztény gondolkodás jelenlétét,
- a nevelő jelleg dominál,
- a nemzeti értékeket szolgálja,
- fontos szerepet szán az egyházi és a nemzeti hagyományoknak.

Az alábbiakban felsoroljuk azokat az alapelveket, amelyek különösen nagy hangsúlyt kapnak katolikus iskolánk egész pedagógiai működésében.

- A diák személyisége a pedagógus személyiségének megnyilvánulásai által fejlődik. Ezért különleges felelősség hárul mind szakmailag, mind morálisan a pedagógusokra. „A katolikus iskola sajátos jellegének biztosítása legnagyobb részben az ott tanítók tevékenységén és tanúságtételén múlik.”
  - A nevelésben (különösen a kezdeti periódusokban) fokozott szerepe van a szokásautomatizmusoknak. Ezért a szoktatásnak kitüntetett figyelmet kell szentelni, az erre fordított energia sokszorosan megtérül.
  - Lehetőleg a dicséretet helyezzük előtérbe. Arra kell törekednünk, hogy az valóban mindig indokolt legyen.
  - Nagy a jelentősége a tudásnak, az ismereteknek; értékkonfliktus esetén azonban az emberi morált magasabb rendű követelménynek kell tartani az ismeretnél, a személyiség harmóniáját, „belső békéjét” az érvényesülésnél.
  - Döntő a követelmények belátáson alapuló belső igénnyé váló betartása, és a pontosság, a fegyelem, az önfegyelem gyakorlása. Ez a pedagógiai folyamatban részt vevő diákokra és pedagógusokra egyaránt vonatkozik.
  - Az igényes követelmény meghatározása és végrehajtása következetességet tételez fel.
1. legfontosabb alapelvünk az elkövetkezendő évekre is az, hogy diákjaink egyre harmonikusabb és teljesebb emberekké váljanak iskolánkban
  2. alapelvünk: Korszerű, sokoldalú általános műveltség biztosítása
  3. alapelvünk: A versenyképes tudás megalapozása
  4. alapelvünk: Hagyományok tisztelete és ápolása
  5. A alapelvünk: Növeljük a társadalom egészséges tagjainak számát.

Pedagógiai alapelveink

- *Komplexitás elve* – a nevelés és oktatás során figyelembe kell venni, hogy biológiai, fiziológiai, pszichológiai és társadalmi törvényszerűségek folyamatosan és együttesen hatnak. Ezeket a hatásokat kell összehangolni.

- *A következetesség elve* – igényesség, határozott követelmények támasztása a tanulókkal szemben. Lehetőség nyújtása a tanuló önállóságának, kezdeményezőképességének, kreativitásának kibontakoztatására.
- *Életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételének elve* – a tanulók fejlődését mindenkor a maga fejlődési fokához mérten kell biztosítani.
- *Egyenrangúság elve* – a nevelés-oktatás két alapvető tényezője, a pedagógus és a tanulók egyenrangú félként vesz részt a nevelés-oktatás folyamatában. (A tanuló a nevelés alanya.)
- *Bizalom elve* – bizalom, megértés, tisztelet a tanuló személyisége iránt, törekvés a személyes kapcsolatok kialakítására.
- *A pedagógus vezető szerepe* – az egyenrangúság elvével összhangban a pedagógusnak vezető szerepe van a pedagógiai légkör kialakításában, a tanulók aktivitásának kibontakoztatásában, tevékenységének megszervezésében, személyiségük fejlesztésében.
- *A külső hatások elve* – a pedagógusoknak támaszkodnia kell mindazon tapasztalatokra, információkra, ismeretekre, amelyeket a tanulók az iskolán kívül, mindennapi életükben szereznek be.
- *A tapasztalatszerzés elve* – a nevelés-oktatás folyamatában biztosítani kell a tanulók számára a saját tapasztalatok megszerzését, megértését, általánosítását.
- *A tanulók különböző közösségek tagjai* – a tanulók mindig szűkebb (család, osztály, iskola) és tágabb (környezet, társadalom) közösség tagjai. A nevelés-oktatás az emberi viszonyokban gazdag közösségek hatásrendszerén át, a közösségekben, a közösségek életének, céljainak, érdekeinek figyelembe vételével, a közösség aktív részvételével történik. A közösségek biztosítanak szerepet – a pedagógusok vezető, irányító, kezdeményező szerepe mellett – a tanulók önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének kibontakoztatásához.
- Jó pedagógiai felkészültséggel rendelkező nevelők irányításával megfelelő pedagógiai alapokon nyugvó nevelésközpontú, alapozó, szilárd ismereteket nyújtó oktatómunka végzése mellett jelentőséget tulajdonítunk a kulcskompetenciák kialakításának, az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges motívumok és tanulási képességek kiművelésének.
- Módot teremtünk tanulóink számára az esetleges szociokulturális hátrányok leküzdésére, valamint a kiemelkedő egyéni képességek kibontakoztatására. Iskolai közösségeink biztosítanak terepet a növendékek önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének kibontakoztatásához.
- Minden támogatást megadunk ahhoz, hogy tanítványaink elsajátítsák az élethosszig tartó tanulás alapjait, valamint a folyamatot megkönnyítő képességeket, készségeket és kompetenciákat: a

szövegértési-szövegalkotási, matematikai-logikai, szociális, életviteli és környezeti, az életpálya – építési, idegen nyelvi, valamint az információs technológiákat.

- A kompetencia alapú oktatás során az ismereteket – készségeket és attitűdöket kölcsönhatásban fejlesztjük.
- A NAT valamennyi műveltségi területének művelése szolgálja a kulcskompetenciák fejlesztését.
- Reális önismeret és életszemlélet – formálással segítjük a továbbtanulási, pályaválasztási döntések kialakítását.

2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka célja

Iskolánk pedagógiai munkájának célja:

Iskolai oktató-nevelő munkánk fő törekvése a komplex személyiségfejlesztés gyermekközpontú szemlélet.

- A diákokat segítse abban a folyamatban, hogy a keresztény értékekre építve művelt emberré, gazdag (szépre, jóra fogékony) személyiséggé, Istent és embertársait szerető, felelős polgárrá, tisztességes és emberséges, alkotásra és boldogságra képes emberré váljanak.
- Az iskolahasználók elégedettségére való törekvés, ezen belül: a hitéletbeli fejlődés, a tudás, a fegyelem, a továbbtanulásra való felkészítés fontossága.
- A diákok morális és esztétikai szemléletének alakítása, kognitív és kommunikációs képességeinek, az értékes tudás és az értékes alkotások iránti igényének megalapozása.
- A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában ismereteket közvetítsen, alapvető képességeket és alapkészségeket fejlesszen.
- Megalapozott, érvényes és személyes értékrendet alakítson ki, illetve azt segítse elő.
- A kudarc- és sikertűrés készségeit fejlessze.
- Az önálló, felelős állásfoglalás, cselekvés alapjait és (életkornak, fejlettségi foknak, saját személyiségjegyeknek megfelelő) készségeit kimunkálja.
- Magas színvonalú és sokrétű ismeretközléssel és hatékony szakmai munkával fejlessze a tanulók önálló problémamegoldó, gondolkodó képességét, készségét és a kreativitást.
- A liturgiába való aktív bekapcsolódásra ösztönözze tanítványainkat.
- Nagy művészek, tudósok hithez, egyházhoz való viszonya, a gondolkodásra, a szellem fejlődésére gyakorolt hatása álljon példaként diákjaink előtt.
- Magyarságunk gyökereinek megismertetése (nyelv, történelem, magyarságtudat)
- Hagyományaink, ünnepeink megismertetése, átörökítése, élővé tétele (néptánc, népdalkörök, kézműves foglalkozások, stb.).
- A kulturált szórakozás igényének kialakítása.

- Az én harmóniájára vonatkozó értékek kialakítása, szociális, életviteli és környezeti kompetenciák fejlesztése.
- A tanulók egyéni képességeinek fejlesztése és tehetséggondozása minden tantárgy keretében legyen kiemelt szempont – mind tanórán és tanórán kívüli foglalkoztatási formában.
- Alakítsuk ki az alapvető kulcskompetenciákat a tanulóknál: anyanyelvi, idegen nyelvi, matematikai, természettudományos digitális, a hatékony önálló tanulás, szociális és állampolgári, kezdeményezőképeség, esztétikai – művészeti tudatosság és kifejezőképeség területein.
- Az alapkészségek szilárd elsajátíttatása és megerősítése életkori szakaszonként. Hatékony tanulási módszerek elsajátíttatása, információfeldolgozás, képességének kialakítása, fejlesztése.
- A tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során fejlesszük a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.
- Minden pedagógus tanulja meg és alkalmazza a modern infokommunikációs technikákat a számítástechnikai – informatikai eszközöket a saját tantárgya oktatása során.
- Minden nevelő feladata, hogy tudatosan tervezze és valósítsa meg tanóráján és tanórán kívüli foglalkozásain a szociális, életviteli és környezeti kompetenciák fejlesztését.

Célunk:

- a test és lélek harmonikus fejlesztése
- gondolkodni, beszélni, cselekedni, tanítani
- színvonalas, következetes oktatás
- környezetért érzett felelősség- és a magyarságtudat erősítése
- Lehetőséget teremtünk a szociális hátrányok enyhítésére

Céljaink az alapfokú nevelés-oktatás első szakaszában

Az alapfokú nevelés-oktatás első szakaszában a pedagógiai munka középpontjában a személyre szóló fejlesztés törekvése áll. Az iskolába lépő kisgyermekben óvja és továbbfejleszti a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Fogékonnyá teszi a saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában elemi ismereteket közvetít, alapvető képességeket, és alapkészségeket fejleszt.

Ez a szakasz a kíváncsiságra és az érdeklődésre épít, és az ezáltal motivált munkában fejleszti a tanulóban a felelősségtudatot, a kitartás képességét. Mintákat ad az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozza a tanulási szokásokat.

Az iskola támogatja az egyéni képességek kibontakozását. Törődik azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, melyek a gyermekek szociális-kulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadhatnak.

Céljaink az alapfokú nevelés-oktatás második szakaszában

Az alapfokú nevelés-oktatás második szakasza szervesen folytatja az első szakasz nevelő-oktató munkáját. Ez a szakasz egységes rendszert alkotva két, pedagógiailag elkülöníthető periódusra tagolódik. Az 5-6. évfolyamokon integratív - képi gondolkodásra alapozó fejlesztés folyik, a 7-8. évfolyamokon előtérbe kerül az elvont fogalmi és az elemző gondolkodás fejlesztése

Az iskola ebben a szakaszban érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően felkészíti a tanulókat a továbbtanulásra a középiskola, majd a felsőoktatás különbözőterületein.

Fejleszti a tanulóknak azokat a képességeket, amelyek a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolathoz szükségesek.

A tanulási tevékenységek közben és a közösségben való élet során fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét.

Az iskola tudatosítja a közösség demokratikus működésének értékét és néhány általánosan jellemző szabályát.

Nevelési-oktatási tevékenységével az iskola fejleszti a tanulóknak a nemzeti azonosságtudatot, képviseli az egymás mellett élő különböző kultúrák iránti igényt. Erősíti az Európához tartozás tudatát, készítet más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére. Figyelmet fordít az emberiség közös problémáinak bemutatására.

Adaptív tanulásszervezéssel hasznosítsuk a számítógépet, s az infokommunikációs technikákat.

3. Az intézményünkben folyó nevelő-oktató munka feladatai

A katolikus óvodáknak és iskoláknak kötelessége vállalni a gyermekek, tanulók személyiségének keresztény szellemű formálását: „ma különösen, hiszen számot kell vetnünk azzal, hogy a család és a társadalom nem tudja mindig megtenni azt, ami küldetése lenne.”

Ezért intézményünk feladata:

- Segítse elő az egyéni életélmények szerzését, az egyéni képességek kibontakozását a hitélet erősítését szolgáló (lelkigyakorlat, zárandoklat, stb.) programokban, az órai munkában és a tanórán kívüli tevékenységekben: napközi, tanulószoba, szakkörök, kirándulás, erdei iskola, iskolaújság, stb.
- Fejlessze a tanulók problémamegoldó gondolkodását, az összefüggések felismerését, a morális kérdések megítélését osztályfőnöki órák, vezetői és közösséget érintő intézkedések, tantárgyak elsajátítása során.
- Tehetséggondozó és felzárkóztató programokkal támogassa az egyéni képességek kibontakozását.
- Teremtsen a diákok számára életkoruknak megfelelő formájú és jelentőségű döntési helyzeteket.
- Mutassa fel szentek, ismert egyházi és elismert személyiségek által követésre méltó példákat.
- Segítse elő a személyes meggyőződés, keresztény világszemlélet és világkép kialakítását és érzelmi-szellemi megerősítését, személyre és konkrét közösségekre szabott feladatok alapján.
- Hozzon létre konstruktív, jellegzetes, tartalmas és felelős, szellemi arculattal rendelkező alkotó (kis) közösségeket, ahol a tanuló a közösségben való élet során fejlessze önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.
- Törekedjen azoknak a hátrányoknak a csökkentésére, amelyek a gyermekek szociokulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak.

Általános nevelési feladatok

- Az iskolai nevelés feladata a személyiség pszichikus komponenseinek a fejlesztése.
- Az alapozó években a tanuláshoz szükséges képességek és készségek (értelmes olvasás, írás, számolás, mozgáskoordináció, gondolkodási műveletek) elsajátíttatása. Fontos a tanulási motívumok fejlesztése – a tanulási módszertár kiépítése.
- A hagyományos humán-reál tantárgyi alapokon a tanulni tanítás középpontba állítása, az ismeretszerzés minden lehetséges szellemi és tárgyi eszközeinek a felhasználásával (a megismerési, felfedezési vágy fejlesztése).
- Az anyanyelv helyes használata szóban és írásban, a kommunikációs képességek fejlesztése.
- Az egészséges és kulturált életmódra nevelés terén fontos az egyéni tudat fejlődése az önértékelési motívumok fejlesztése, a mozgás, a szabad levegőn való sport, a játékos sporttevékenységek elsajátíttatása, ezek gyakoroltatása.
- Fontos a tehetség kibontakozásának a segítése, a differenciálással történő fejlesztés, a hátránykompenzálás és tehetséggondozás az iskolai élet minden területén.

- Ugyancsak lényeges az információk, ismeretek minél szélesebb körből való gyűjtésének megismerési folyamata, a könyvtárhasználat fontossága.

Konkrét nevelési feladatok

- Az általános nevelési feladatokat pontosítani kell az életkorok vonatkozásában, hisz más és más életkorban más-más komponensek fejlesztése kap elsőbbséget. A pedagógiai folyamatok színtere is meghatározó, azaz a tanórai, a tanórán kívüli és az iskolán kívüli lehetőségek más prioritásokat határoznak meg.

Pedagógiai szakaszok szerinti nevelési feladatok

- Az életkorok szerinti nevelési feladatok komplex módon jelennek meg az iskola nevelési rendszerében. Az oktatásban résztvevő diákjaink 6-14 éves korosztályát két pedagógiai, illetve életkori szakaszra bontottuk. Első szakasz 1-4. évfolyam, a második szakasz 5-8. évfolyam.

Nevelési feladatok azok színtere szerint

Számításba kell venni a különböző színtereken folyó nevelési tevékenységeket.

- Szakkörök
- Versenyre felkészítő foglalkozások
- Korrepetálások
- Felvételi előkészítők
- Nyelvvizsgára felkészítés
- Beiskolázási előkészítők
- Egyéni feladatmegoldó versenyek

Mindezek nevelési vonatkozásai olyan feladatokat határozhatnak meg, amelyeknek szerepelniük kell a tantárgyi programok feladatrendszerében. Itt kell kitérni a tantárgyközi kapcsolatokról adódó feladataink megfogalmazására is.

Nevelési feladatok tantárgyi programok szerint

- Tantervek, tanmenetek újragondolása
- Munkaközösségi szinten kell megfogalmazni a szaktantárgyak nevelési céljait.
- Minden olyan tevékenységi formával foglalkozni kell, amely a különböző tantárgyak tanításával kapcsolatba hozható

Összességében elmondható, hogy a tantárgyi programok és a nevelési szintek szerinti nevelési feladatmeghatározás a szakmai munkaközösségek kompetenciájába tartozik. Természetesen az iskolai szintű koordinálás az iskolavezetés, illetve a minőségvezetés hatásköre és része az intézmény minőségfejlesztési rendszerének.

Pedagógiai feladatok

„A test és lélek harmonikus fejlesztése” megvalósításához

- A katolikus nevelés, oktatás szerinti értékrend és hiteles életvitel kialakítása;
- Pozitív emberi értékek, tulajdonságok kialakítására törekvés (a szeretet, a jóság, a becsületesség, az őszinteség, a szorgalom, az önzetlenség, a segítőkészség, a tolerancia, a felelősségérzet példáinak erősítése);
- Helyes önismeretre nevelés (értelmi, érzelmi, akaratilag fejlődés egészséges aránya, a sikerek és kudarcok feldolgozásának segítése);
- Együttműködési képesség, és az empátia képességének fejlesztése, közösségépítés (az emberi identitás megőrzése, a másság vállalása, elfogadása és elfogadtatása);
- A munka, az erőfeszítés és az általa létrehozott szellemi és anyagi javak megbecsülése, megőrzése;
- Kezdeményező-készség, önállóság, a személyiség maximális tisztelete, egészséges versenyszellem kialakítása;
- A játék személyiségformáló erejének felismertetése és erősítése;
- Az élet egészére vonatkozó kérdések felvállalása, a lehetséges válaszok megismertetése.
- Az egészséges életvitel fontosságának felismertetése;
- A mindennapos testedzés változatos lehetőségeinek megteremtése az iskolában (pl. úszásoktatás);
- A művészeti nevelés teremtette lehetőség felhasználása a teljes ember nevelésében, szoros kapcsolatban a művészeti iskolával.

A „gondolkodni, beszélni, cselekedni, tanítani” megvalósításához

- Az elemi műveltségbeli alapok feltételrendszerének megteremtése;
- Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése;
- Hatékony tanulási-tanítási stratégiák megtanítása;
- Önálló tanulás és önművelés alapozása;
- Magas színvonalú anyanyelvi kultúra elsajátítása (szép magyar beszéd, olvasási kultúra kialakítása);

- A kommunikációs képesség sokoldalú fejlesztése, önálló véleményalkotás, érvelés tanulása;
- Humán és reál értékek egyenrangúságának, egyensúlyának biztosítása;
- Korszerű társadalomtudományi ismeretek megalapozása;
- Korszerű természettudományos ismeretek megalapozása;
- A számítógép, mint munkaeszköz használatának megtanítása;
- Idegen nyelv alapszintű elsajátíttatása;
- Könyvtárhasználat;
- Művészeti nevelés.

A „színvonalas, következetes nevelés-oktatás” eléréséhez

- A gyermekek, tanulók egyéni képességeinek, eltérő haladási sebességének megfelelő differenciált oktatás;
- A tehetséges tanulók versenyre való felkészítése;
- Tanulásban lassabban haladó diákok korrepetálása;
- Eredményes tanulási módszerek megismertetése;
- A megszerzett tudás hasznosítása önálló feladatokban;
- A folyamatos önképzés képességének és igényének kialakítása;
- A sikeres továbbtanulás megalapozása;
- A tanulási folyamatban komfortélmény biztosítása;
- Életkornak, fejlettségnek megfelelő szellemi terhelés biztosítása.

A „környezetért érzett felelősség - és a magyarságtudat erősítése” eléréséért

- A gyermekek, diákok ismerjék meg a magyarság, városuk, óvodájuk és iskolájuk múltját, hogy képesek legyenek alakítani a jelenét;
- A gyermekek, tanulók szülőhelyhez és hazához való kötődése erősödjön az óvodában és iskolában;
- Az óvoda, iskola és a család kapcsolatának ápolása, a kölcsönös bizalomra épülő párbeszéd kiépítése és fönntartása;
- A természeti és mesterséges környezet ápolása és megóvása;
- Az ember és a természet kölcsönös egymásra utaltságának megismerése, korszerű ökológiai szemlélet kialakítása;
- Népi kultúránkkal való megismerkedés (pl. a csoportfoglalkozásokon, a rajz,- ének,- történelem,- irodalomórákon, kézműves foglalkozásokon);

„Lehetőséget teremtünk a szociális hátrányok enyhítésére” céljából törekszünk

- Óvodánk, iskolánk tudatosan felvállalja a hátrányos helyzetű gyermekeket, diákokat, szem előtt tartva, hogy ezek a gyerekek egészséges közösségbe kell, hogy integrálódjanak (nem lehet túlterhelni a csoportokat, az osztályközösségeket);
- Szükség esetén kis létszámú osztályban, csoportban zárkóztatja fel az arra rászoruló gyerekeket.
- Az óvoda, iskola megteremti a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős hatékony munkájának a feltételeit;
- Az osztályfőnök felméri az osztályába járó diákok tényleges szociális helyzetét;
- Az osztályfőnök és a gyermekvédelmi felelős együttműködik a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyerekek érdekében;
- Megfelelő szakemberek (logopédus, pszichológus, pszichiáter, pap) bevonása főleg a veszélyeztetett gyermekek érdekében;
- A Kelet-Magyarországi Fiatalokért Alapítvány támogatja a rászoruló családokat.

4. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai

Nevelő-oktató munkánk eljárásainak, eszközeinek igazodnia kell a gyermekek, tanulók életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, képességeihez, a pedagógusok személyiségéhez, felkészültségéhez.

Az eljárások, eszközök alkalmazásának egyetlen törvénye van: a módszerek, eljárások kombinációja. Kiemelten kezeljük az iskola értékelési rendszerét, a dicséretet, osztályzást, jutalmazást, stb.

Napjaink pedagógiai gyakorlata, tapasztalata, valamint a nevelés kiemelt szerepe a nevelő-oktató munka során megkívánja, hogy a módszereket a nevelés folyamatában betöltött szerepük alapján csoportosítsuk. Ennek alapján az alábbi csoportosítás végezhető el:

- A meggyőzés módszerei (az oktatás, példaképállítás, önbírálat, beszélgetés, tudatosítás, stb.).
- A tevékenység megszervezésének módszerei (követelés, ellenőrzés, értékelés, játékos módszerek, gyakorlás, stb.).
- A magatartásra ható, ösztönző módszerek (ígéret, biztatás, elismerés, dicséret stb.).
- A jutalmazás formái (szóbeli dicséret, írásbeli dicséret, oklevél, kitüntetés, jutalomkönyv, tárgyi jutalom, táborozás, ösztöndíj, tanulmányút, stb.).

- A büntetés formái (szóbeli figyelmeztetés (észrevétel, dorgálás, feddés, határozott rendreutasítás, osztályfőnöki figyelmeztetés, intés, rovás, igazgatói figyelmeztetés, intés, rovás, nevelőtestület elé idézés, szigorú megrovás, párhuzamos osztályba való áthelyezés, stb.
- A nevelés sikerét veszélyeztető körülmények kizárását célzó módszerek (felügyelet, ellenőrzés, figyelmeztetés, elmarasztalás, tilalom, stb.).

Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek:

- A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése;
- Közös célok kitűzése, és elfogadtatása;
- Hagyományok kialakítása;
- Gyakoroltatás;
- Segítségadás;
- Ösztönzés;
- Követelés;
- Ellenőrzés;

Magatartási modellek bemutatása, közvetítése:

- A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében;
- A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből;
- A nevelő személyes példaadása;
- Elbeszélés;
- Beszélgetés;
- Tények és jelenségek bemutatása;

Tudatosítás:

- Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról;
- Személyes nevelői példaadás;
- A tanulók önálló elemző munkája;
- Vita, vitakultúra;
- Magyarázat, beszélgetés;
- a meggyőzés, a felvilágosítás, a tudatosítás módszerei;

Pedagógiai munkánk alapvető feladata, hogy a céljainkban megfogalmazottaknak megfelelően tanulóink alapvető emberi értékek elsajátítására, befogadására legyenek képesek. Nevelő-oktató munkánk során személyiségük úgy formálódjon, hogy ezen értékek hordozóivá, átörökítőivé váljanak.

A test és a lélek harmonikus fejlesztése

- *Az óvodában és az alsó tagozaton*

Mozgáskultúra megalapozása

Mozgáskoordináció, ritmusérzék, hallás fejlesztése

Az egészséges életmód alapvető ismereteinek közvetítése, az ezt elősegítő szokások kialakítása

Az önismeret, a reális önértékelés fejlesztése

A társas kapcsolatok igényének erősítése.

- *A felső tagozaton*

A mozgáskultúra, mozgáskoordináció fejlesztése

A koncentráció és a relaxáció képességének megalapozása

Az egészséges életmódban a tudatosság szerepének bemutatása

Az önismeret alakításával, az önértékelés képességének fejlesztése

Az együttműködés értéknek tudatosítása a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, csoportban, stb.

Az elemi műveltségbeli alapok feltételrendszerének megteremtése az alsó tagozaton:

Biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátíttatása

Az önálló tanulás és az önművelés alapozása.

A mentális képességek célirányos fejlesztése.

Az alpműveltség továbbépítése a felső tagozaton:

- A differenciálódó tantárgyi rendszerben a mentális képességek céltudatos fejlesztése
- Az önálló tanulás és az önművelés alapozása, gyakoroltatása
- A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- A tanulási tevékenységben növekvő szerepet kap a közvetett kommunikáció – írásbeliség, vizuális kommunikáció, számítógépes érintkezés, megjelenik a nem anyanyelven folyó kapcsolatteremtés.

A szocializáció folyamatainak elősegítése

- az óvodában és az alsó tagozaton:

A helyes magatartásformák megismertetése és gyakoroltatása

A kortárs kapcsolatok megerősítése

A mindennapi életvitellel összefüggő praktikus ismeretek nyújtása

- a felső tagozaton:

Az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosítása.

A mindennapi életvitellel összefüggő praktikus tudás nyújtása.

A nemzedékek közötti és a kortársi kapcsolatok megerősítése.

A tanulási stratégiák megválasztása

- Az életkori jellemzők figyelembe vétele
- Az ismeretek tapasztalati megalapozása, és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása
- Az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés
- A tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló fejlesztő értékelés
- Az együttműködésre építő tanulási technikák és tanulásszervezési módok szerepének megnövekedése
- Növekszik a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok aránya
- Megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó adatgyűjtés, modellezés, szerepjáték
- Kiemelt szempont az életkori jellemzők figyelembevétele
- Az ismeretek tapasztalati megalapozása
- A kreativitás fejlesztése
- Differenciált fejlesztés.
- A tanulás mentálhigiéniai szabályainak ismerete.
- Rendszeresség, kitartás, tartós erőfeszítés szerepe a tanulásban.
- Kötelességtudat erősítése.

Az értelmes tanulás eljárásai. Az adottságnak, személyiségjellemzőknek megfelelő egyéni tanulási módszerek, technikák. A megtanultak ellenőrzésének, értékelésének módjai. Az önellenőrzés fontossága. Az

ismeretek szilárdságának biztosítása. Az ismétlés szerepe. Szorgalom, pontosság, kreativitás, teljesítményre orientáltság, kooperációs készség, egészséges versenyszellem. A hiányok folyamatos pótlása.

Az önálló ismeretszerzés képessége. A tudás, mint értékmérő eszköz az emberi élet minőségében, lehetőség az önkiteljesedésre, a továbbtanulásra.

Névadónknak, Szent Efrém életének, szellemiségének megismerése, emlékének ápolása

Nevelő-oktató munkánk eredményességét, sikerességét a nevelési programunk különböző fejezeteiben megfogalmazott feladatok megvalósításához javasolt közvetlen illetve közvetett pedagógiai eljárások, módszerek, tevékenységi formák biztosítják.

Az eredményesség fokmérői:

- tanulóink nagy százalékban feleljenek meg iskolánk helyi tantervében megfogalmazott követelményeknek
- rendelkezzenek bővíthető, biztos ismeretekkel, - jártasságokkal, képességekkel, készségekkel.
- Ismerjék a kulturált emberi és közösségi kapcsolattartáshoz szükséges viselkedési és magatartási formákat.
- Legyen határozott elképzelésük a közelebbi és távolabbi jövőjükéről.
- Feleljenek meg a magasabb iskolai szint elvárásainak.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A pedagóguspálya szépsége abban rejlik, hogy nap, mint nap gyerekek között lehetünk, és részesei vagyunk személyiségük sokféle megnyilvánulásának, testük, lelkük, értelmük fejlődésének. Felelősségünk is éppen ebben rejlik, hiszen az egyéni boldogulásukhoz szükséges személyiségjegyek kialakítása, fejlesztése a célunk. Ez csak céltudatos, hosszantartó fejlesztő tevékenység lehet. Csak akkor hatékony, ha az értelem, érzelem, akarat együttes nevelésével megteremtjük a személyiségfejlesztés és a teljesítménynövelés összhangját.

1. A világ, amelyben élünk

A mai szülők közül sokan azt állítják, hogy a gyerekeket ki kell tenni a felnőtteket érő hatásoknak, s így kell őket felkészíteni a rájuk váró világra. Ezzel azonban siettetik érésüket, és súlyos lelki sérüléseket okoznak nekik. A gyermek ugyanis még nem képes rá, hogy elviselje és feldolgozza mindazt a durvaságot, hazugságot, aljasságot, melyet például a tévé zúdít rá, s amely még minket, felnőtteket is próbára tesz.

Ugyanakkor az, hogy a gyerekek jó része csak igen későn találkozik a felelősséggel, a másokért végzett munkával, bizonyos szempontból késlelteti az érésüket. Ezek a kétfelé húzó hatások vezetnek a gyermeki személyiség torzulásához, tűrőképességük csökkenéséhez.

Ahogy a növendékfácskát óvjuk a viharoktól, ugyanúgy kell óvni gyermekeinket a romboló tapasztalatoktól. Oda kell tehát figyelniük mit olvas, milyen filmet néz meg, kikkel barátkozik. Kellenek ésszerű korlátok (Tízparancsolat, házirend, napirend), amelyek gátolják, de egyben védik is őt. Biztonságos, szerető légkörben kell felnőnie, nem szabad lerombolni benne a jóba és szépbe vetett bizalmát, játékos kedvét, azt a képességét, hogy tud csodálkozni. Mindezt az iskola csak a szülőkkel teljes összhangban tudja elérni.

A diákokat rá kell szoktatnunk a rendezett, fegyelmezett életre, illetve arra, hogy tetteiknek következményei vannak. Ha a fiatal nem tanul meg uralkodni szenvedélyein, vágyain, sosem lesz szabad. Lelki életében is ki lesz szolgáltatva az élmények, érzelmek sűrű váltakozásának. A nevelő számára is nehéz és pillanatnyilag hálátlan feladat rászorítani diákjait az önfegyelemre, de tudnunk kell, hogy mulasztásunkkal súlyosan ártunk a ránk bízott fiataloknak. Otthon és az iskolában kisebb fájdalommal tanulhatják meg azt, amire oly nagy szükségük lesz az életben, s aminek hiánya később jóvátehetetlen következményekkel járhat (tönkremehet a házasságuk, eluralkodhat rajtuk valamely káros szenvedély, szektába keveredhetnek, stb.). Különösen meg kell tanítani őket arra is, hogyan vezessék le helyesen indulataikat, haragjukat, hogyan lehet ezeket akár pozitívan is felhasználni.

Az egyházi iskolák nevelési elveinek megfogalmazásakor figyelembe kell vennünk, hogy szekularizált világban élünk.

Diákjaink szülei sok esetben nem kaphattak, vagy nem kaptak vallásos nevelést, ezért egyfelől az iskolától várják e hiány pótlását, másfelől számolni kell azzal, hogy diákjaink a hitbéli tájékozottság tekintetében nagyon sokfélék lesznek. Valószínű, hogy vallásos nevelés során az iskola „magára marad”. Sok szülőt gyermekén keresztül lehet elérni. Ezért számukra ezen az úton lehet biztosítani a hitben való előrehaladást, az igazi emberi értékekben való megerősödést. A szülők akkor tudnak a nevelésben partnerek lenni, ha van alkalmuk megismerni az iskola nevelési koncepcióját, ha elfogadják azt és egyetértenek vele.

A családok szétesése miatt sokszor hárul a pedagógusra nagyobb felelősség, egy meg nem fogalmazott elvárás a szülők részéről, hogy, amit nem tudnak, vagy nem akarnak otthon megadni, illetve megkövetelni, azt végezze el helyettük az iskola.

A diákok egy része olyan családi modellt hoz, melyből hiányzik az anyai vagy az apai minta, ahol kevés a gyerekekre fordított idő, hiányzik a(z) (keresztény) értékrend. Az ide érkezőknek (is) nagy a szeretet-, a törődés-, és az elfogadás-igénye,

Nem csak a családi háttér, de a világ sem kedvez az egyházi iskoláknak.

Olyan világban élünk, melyben nem érték az alázat, a megbocsátás, az elfogadás, a türelem.

Olyan világban élünk, amely rákényszeríti az embereket az önzésre, a saját érdekük, előnyük hajszolására. Ezt a mintát látják mindenütt.

Olyan világban élünk, amelyben az a jó, az értékes ember, aki fogyaszt, aki vásárol, aki egészséges, napbarnított, jól öltözött, aki sikeres, és ellenállhatatlan.

Olyan világban élünk, melyben a szeretet és az egymásra figyelés helyett a pénz és az információ az úr. A média a külső talmi csillogást reklámozza és elhiteti, hogy ez a boldogság kulcsa, elhiteti, hogy a boldogság megvásárolható.

Olyan világban élünk, melyben csökken az értéke az őszinte szónak, a versnek, a klasszikus zenének, a csendnek.

Olyan világban élünk, melyben manipulálhatóvá válik az ember, mert amit sokan és sokszor mondanak, az akár igaz is lehet(ne).

Olyan világban élünk, melyben nem értékek már a családi hagyomány, egy tájegység hagyománya, az ország hagyományai.

Olyan világban élünk, melyben nem érték az élet.

Ebben a világban kell nekünk egészséges lelkű fiatalokat nevelnünk, olyan mintát adva, hogy ne legyenek meghasonlottak a kétféle értékrend miatt.

Meg kell tanítani őket együtt élni a világban tapasztaltakkal, ugyanakkor meg kell tanítani azt is, hogy hogyan kell megőrizni identitásukat, és értékeiket.

Meg kell tanítani, hogy nem értéktelenebbek (de nem is értékesebbek) másoknál, és hogy életük, egészségük is érték, életüknek transzcendens távlatai vannak.

Meg kell tanítani az önhittség és az önmagukban való hit közötti különbséget.

Meg kell tanítani az élet tiszteletére, a szenvedés értékére és saját, valamint a mások testének megbecsülésére őket.

Meg kell tanítani őket hitük okos megvédésére, véleményük bátor, de másokat nem sértő kimondására, és arra, hogy a belső értékeik megszerzéséért is meg kell dolgozni.

Meg kell tanulniuk elválasztani az ocsút a tiszta búzától.

2. Az iskolában folyó oktatómunka érdekében fontosnak tartott követelmények

A szülők elvárásai

A társadalmi igények mellett felmérést készítettünk a szülők körében, annak érdekében, hogy megismerjük igényeiket, elvárásaikat. Ennek alapján a neveléssel kapcsolatos fontosabb elvárások az alábbiakban fogalmazódtak meg:

Elvárások az iskolától

- keresztény értékrend közvetítése;
- emberléptékű, gyermekközpontú iskolában nevelni a gyerekeket;

- alapvető emberi normák betartására nevelés;
- az alpműveltség megszerzése;
- továbbtanulás segítése,

Elvárások a pedagógusoktól

- szakmailag felkészült legyen;
- szeresse a gyerekeket;
- értékeljen igazságosan, objektíven;
- legyen képes érdekessé tenni az általa tanított tárgyat;
- példamutatás a hitéletben.

A pedagógus személyisége alapvető motivációs tényező, közvetett módon meghatározója a tanulói teljesítménynek, a tantárgy iránti érdeklődésnek, a személyes kapcsolatok minőségének (magatartási modell, irányító személy).

Lehetőleg alakítsunk ki minden tanulóban sikerorientált beállítódást, ennek érdekében alkalmazzon minden pedagógus hatékony tanítási stratégiákat, nevelési stílusa legyen integratív felismerhető együttműködéssel!

A pedagógus vértesse fel magát a professzionális szakmai-módszertani tudás elemeivel, a tanuló személyiségének megismeréséhez szükséges tudással, a tanári-tanulói interakciós és kommunikációs készségekkel, a konfliktusok kezeléséhez és megoldásához szükséges képességekkel

A szociális befolyásolás folyamatai közül a behódolás, az azonosulás és interiorizáció közül az utóbbira törekszünk, amelyet nem a hatalmi tekintéllyel, hanem a vonzerővel, hitelességgel és értékeink vállalásával kívánunk elérni.

A tanulókkal a „megszólíthatóság” közelségében élnek a pedagógusok. Demokratikus együttműködési készséget tanúsítanak korlátozottan tekintélyelvű nevelési gyakorlatot folytatnak.

A nevelőtestület felé támasztott követelmények

A felmérés alapján feladatainkat az alábbiakban fogalmazzuk meg

- A nevelők, de elsősorban az osztályfőnökök ismerjék meg tanítványaikat;
- A nevelők tiszteljék tanítványaikban az embert;
- Tartsák szem előtt a tanulók testi-lelki egészségének védelmét.
- Nevelőmunkájukban gyermekközpontúság, gyermekszertet, tolerancia, egyéni bánásmód, türelem tükröződjék.
- Tartsák szem előtt a szülők által megfogalmazott elvárásokat, legyenek szigorúak, de következetesek, keltsék fel az érdeklődést a tantárgyuk és az önálló ismeretszerzés iránt.

- A tantestület részvétele szakmai munkaközösségekben, továbbképzéseken (pl. városi bemutató órákon);
- Egységes értékelési rend kidolgozása tantárgyanként;
- Kapcsolattartás pszichológussal, logopédussal;
- A tantestület ismerjen meg minél több kipróbált, jó nevelési eljárást, eszközöket;
- Évfolyamokon belüli nevelőmunka összehangolása.
- Munkájukban legyenek igényesek, pontosak, tartsák be az SZMSZ-t.

A tanulókkal szemben támasztott legfontosabb követelmények

- A tanulók legalapvetőbb kötelessége a képességüknek megfelelő tanulás;
- A diák legyen aktív résztvevője a tanulási – tanítási folyamatnak;
- Viselkedésükben tükröződjene az elsajátított értékek: Különösen az egymás megbecsülése, a felnőttek iránti tisztelet, udvariasság, kulturált beszéd, a környezet, a társadalmi tulajdon védelme;
- Tartsák fontosnak önmaguk és környezetük tisztaságát, válják igényükké a rend;
- Egyre inkább válják önállóvá a tanulásában, illetve a saját szellemi fejlődésében;
- Tartsák be a szabályokat, különösen az intézményi SZMSZ-t és házirendet.

A személyiségfejlesztés alapja a szeretetparancs hármassága: szeretni Istent, szeretni embertársaimat, mint saját magamat. Akiben ezek a tulajdonságok megerősödnek, fogékony lesz a szentre, az igazra, a jóra és a szépre.

Fiataljaink számára igazi útravaló a küldetéstudat kialakulása: "Ti vagytok a világ világossága." (Mt 5,14)

A legfőbb általános emberi értékek keresztény hitünkben gyökereznek, és Jézus életében mutatkoznak meg a legteljesebben. Ezért a diákok elé példaként Jézust, az őt követő szenteket és a ma körülöttünk élő szent életű embereket kell állítanunk. Be kell mutatnunk, hogy a nyolc boldogság, a szeretethimnusz, a sarkalatos erények hogyan lehetnek életük részévé, hogyan szólhatnak az ő nyelvükön is.

Az emberi személyiség kialakulása a gyermekkortól kezdve a kamaszkoron át az ifjú korig hosszú folyamat. Minden korszaknak megvan a maga jellemzője mind érdeklődésben, mind emberi példákban, mind olyan értékekben, amelyekre érzékenyek. A nevelőhöz való viszony is sokat alakul a kezdeti feltétlen elfogadástól a tagadáson át az egyenrangú baráti kapcsolatig.

Célkitűzéseink alapján az alábbi konkrét pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket:

Az értelmi nevelés területén elvégzendő feladatok:

- Az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése.
- A megismerés képességének fejlesztése.
- Az önismeret, a céltudatosság kialakítása.

A tanulók erkölcsi nevelése területén elvégzendő feladatok:

- Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.
- A tanulók közösségére és önmagukra irányuló helyes cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.
- Pozitív szociális szokások kialakulásának, gyarapodásának segítése.
- A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink.
- A helyi tantervben leírt egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátíttatása, valamint az ezekre épülő differenciálás.

A helyi tanterveket is magába foglaló pedagógiai programunk összeállításánál elsődleges szempont a tanulók képességeinek fejlődéséhez szükséges olyan követelmények meghatározása, amely ösztönzi a személyiségfejlesztő oktatást. Nevelési programunk összeállításánál ezért elsődlegesek az alábbi feladatok:

- A színes, sokoldalú iskolai élet, hitélet, tanulás, játék, munka.
- A fenti lehetőségek a tanulók önismeretét, keresztényi gondolkodás képességét, együttműködési készségét fejlesszék, eddzék akaratukat.
- Járuljanak hozzá életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez.

Kialakítandó személyiségjegyek:

- A helyes önértékelés
- Az értékek felismerése, megbecsülése és a kiállás mellettük
- Józan, megfontolt ítélőképesség
- A mások felé való nyitottság, befogadóképesség
- A saját akaratunkról való lemondás mások érdekében
- A szelídség, az alázat, a türelem
- Alaposság kialakítása
- A mértékletesség
- A bűnbánatra való készség
- A belső csendre, elmélyülésre való igény
- Hűség Istenhez és embertársainkhoz
- Felelősség magunk, mások és a teremtetett világ iránt

Elvárásaink tanítványainktól a következők:

- Részvétel a vallásuknak megfelelő egyházi programokban.

- Tiszteletteljes, szép beszéd tanárral, társakkal egyaránt.
- Mindenki testi, lelki egészségének megőrzése, biztosítása.
- Alapos, rendszeres és pontos munka.
- A rájuk bízott feladatok lelkiismeretes elvégzése.
- A házirend felelős betartása.

3. Konkrét feladatok

- A közösen elfogadott értékek szem előtt tartása;
- A közvetítendő értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása;
- Az értelmi képességek és az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése.
- Az emberi együttélés szabályainak megismerése, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.
- Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése.
- A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeink tisztelete, ápolása, megbecsülése.
- A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Az egészséges életmód, és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása.
- A tanulók környezetének rendben tartására, védelmére irányuló tevékenységek gyakoroltatása.

a) Megalapozzuk a szociális (társas) kompetencia, a pozitív szociális szokások, kialakulását. Tudatosan fejlesztjük tanítványaink társas viselkedését.

A pedagógusok - a segítő életmódra nevelés - sikere érdekében rendszeresen pozitív mintákat nyújtanak a segítő együttműködés változatos formáival.

A személyes kompetencia fejlesztésével az egészséges és kulturált életmódra nevelést szolgáljuk. A harmonikusan fejlett személyiség szükségleteit meghatározó életfilozófia részévé válik. Kiépítjük és az egyéni életvitel részévé tesszük a pozitív tartalmú viszonyulásokat (attitűd), szükségleteket (igényszint), motívumokat (cselekvésre késztető belső hajtóerő), szokásokat (sztereotip módon működő cselekvések).

b) Az iskola pedagógiai gyakorlata adjon teret: a színes sokoldalú iskolai életnek, az egyéni és csoportos tanulásnak, játéknak, munkának; fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, eddze akaratát

A tanulók ismerjék meg és sajátítsák el a szociális viselkedés alapvető szabályait, alakítsuk ki bennük az egyéni szociális értékrendet, a döntési szabadság és felelősség összhangját.

Formáljuk tanítványainkat belső kontrollos, határozott személyiségekké!

Személyes képességek fejlesztése: önkiszolgálás, önellátás, önkifejezés, önvédelmi (egészségvédő, identitásvédő, önreflexív képességek (önértékelő, önmegismerő, önfejlesztő képesség).

A tanuló legyen tisztában a személyiséget veszélyeztető negatív hatásokkal (negatív hatású társas viszonyok, káros szenvedélyek - drog, alkohol, dohányzás, elégtelen táplálkozás, mozgásszegény életmód stb.)!

c) Az értelem kiműveléséhez kapcsolódó tanulási motívumok és tanulási módok, a megismerési vágy fejlesztése, a játék-szeretet és az alkotásvágy fejlesztése, a tanulási teljesítmény optimalizálását segítő személyiségjegyek erősítése minden pedagógus napi feladata.

Olyan iskolai életrend kialakítása, működtetése, amelyben a tanulók biztonságban érzik magukat, mivel a magatartási szabályok átláthatóak, kiszámíthatóak, mindenkitől egyértelműen és következetesen elvártak.

Tudják higgadtan kezelni a konfliktusos szituációkat is.

A tanuló tudatosan alakítsa a saját pozitív életfilozófiáját, egészséges életmódját, szokásrendszerét!

A tanuló személyiségébe építsük be a jóléti modell központi kategóriáit.

- egészség,
- önmegvalósítás –alkotás,
- minőség mindenben,
- egyéni életélés kultúrája

d) Kognitív képességek fejlesztése: kognitív rutinok (műveletek), kognitív kommunikáció, problémamegoldás, a tanulási életforma kialakítása a pedagógusok és szülők együttműködése révén. Az egyéni (önálló) tanulási stratégiák és módszerek beépítése a tanrendbe.

Az iskolai társas szituációk az iskolai / osztály közösség mindennapi életében „terepgyakorlatként” szolgálnak a tanulóknak az egyének és csoportok kölcsönös megértésének, együttérzésének, segítőkészségének élményszerű megtapasztalásához; a pozitív és negatív érzelmi viszonyulások kezeléséhez (szimpátia – antipátia kapcsolatok).

Az önellátó és identitásvédő képesség, tevékenységformáinak gyakoroltatása az életkori sajátosságoknak megfelelően.

A személyiség egészséges önérvényesítéséhez, ugyanakkor a függőségi relációk megtapasztalására is alkalmas szituációk teremtése.

A kompetencia területekre készített tanulói eszközök (tankönyvek, munkafüzetek, feladatsorok, fejlesztő programok, demonstrációs anyagok és mérőeszközök stb.) célszerű alkalmazása.

Élményszerű, pozitív minták felkínálása, szociális szokások, attitűdök bemutatása, meggyőződések, értékítéletek, ismeretek és készségek nyújtása, személyes példamutatás, történelmi személyiségek,

irodalmi, drámai hősök tetteinek, magatartásának átélési lehetőségeivel, a negatív, antiszociális minták pusztító hatásának csökkentése, fékezése.

Beszélgetés, vita, véleménycsere, élethelyzetek, szituációk eljátszása, azok elemzése, kiselőadások, prezentációk, jelenetek bemutatása, dramatizálás, színjátszás, pszicho dráma, riportok készítése - elemzése, kiállítások, vetélkedők, irodalmi - zenei - képzőművészeti alkotások, tablók, sajtófigyelés, videofilmek, bábozás, tematikus gyűjtő munka, fénykép-és videofelvételek, riportok stb.

e) Az iskola által biztosított tudásanyag a természettudományok, a társadalomtudományok, idegen nyelvek, a művészetek, a testkultúra, illetve a technika terén mutatnak utat a tanulók műveltségének fejlesztéséhez. Az alapvető ismeretanyag elsajátítása, a tanultak feldolgozása, az összefüggések felismerése csak eszköz az önállóság kialakításához, egy saját világkép formálásához.

Ehhez kell az iskola pedagógusainak az életkori sajátosságoknak megfelelően, a gyermekek képességeihez mérten segítséget nyújtani.

Első feladatként a tanulási folyamat ösztönzését oldjuk meg.

Fő kiindulási pontunk a motiváció megteremtése.

Felkeltjük a tanulók érdeklődését, biztosítjuk a megismerés örömét és rendszeres sikerélményt.

4. Nevelési elveink

Nevelési elveink főbb irányai a kulturált viselkedés és a kreatív gondolkodás kialakítását célozzák:

- Az értelmes fegyelem, az önállóság, a szabadság, a szabad gondolkodás kialakítása.
- Felelősségérzet kialakítása önmaguk és társaik iránt fizikai, erkölcsi, szellemi téren.
- Együttműködési és konfliktuskezelési technikák kialakítása.
- Tolerancia gyakoroltatása etnikai, vallási, világnézeti, egészségi, anyagi, értelmi téren.
- Az általánosan elfogadott erkölcsi értékek beépítése a viselkedésbe és a gondolkodásba.

5. Speciális feladatok

Az általános műveltségi területek közül a következők kapnak oktatásunkban nagy hangsúlyt:

Az ének-zenét emelt szinten tanító osztályokban a zenei és humán műveltségi területeken a tanulók érdeklődésének, készségeiknek fejlesztése. Fontos a zenei fogékonyság kialakítása, amely együtt jár a lelki-szellemi harmóniával. Az igényes zenei nevelés magával hozza az igényességet az élet más területein is. A zenei nevelés alapvetően befolyásolja a gyermekek érzelmi világát, gondolkodását, személyiségének fejlődését, hitének alakulását. Nem lehet csupán járulékos szerepe a nevelésben. Minél több énekóra számot kell biztosítani, valamint külön órákkal és egyéb segítő tevékenységekkel el kell érni, hogy az oktatási intézményeink hétköznapi életének szerves része legyen. Ebbe nem csak a zenepedagógusoknak,

hanem valamilyen módon és mértékben minden egyes munkatársnak be kell kapcsolódnia, a rendezvényeken, programokon meg kell jelennie.

A testnevelés területén a sportembert, közösséget formáló erejének felhasználásával a versenyszellem kialakítása, ügyességfejlesztés, életkorának megfelelő edzettségi állapot. A mozgás megszerettetésén túl a testi-lelki harmónia, a rend és fegyelem elsajátítása, a folyamatos munkavégzés az ép testben ép lélek eszméje mind-mind nagy jelentőséggel bír.

Az informatika műveltségi területen belül a könyvtárhasználat, a modern technika, napjaink korszerű ismereteinek elsajátíttatása.

Az idegen nyelvek – német, angol – minél magasabb szintű tanítása megkönnyítve a pályaválasztást.

6. A tanítási – tanulási folyamat irányítása

A tanítási – tanulási folyamat megszervezésekor nem hagyhatjuk figyelmen kívül azokat a belső feltételeket, ösztönző erőket, amelyek a gyermekekben rendkívül bonyolult kölcsönhatásban jelen vannak. Mindenfajta tevékenység kiinduló eleme a motiváció. A tanuláshoz való viszony kialakítása szempontjából fontos a felfedezés örömeinek megteremtése. A motívumrendszer kialakításának lehetőségei között pedig első helyen kell említeni a sikerélményt. A siker megerősíti a tanulót abban, hogy jó tanulni, érdemes dolgozni.

Az ismeretszerzés ma már nem kizárólag az iskolában történik. Ezért az eddigieknél nagyobb szerepet kell biztosítani az önálló olvasásnak, a tankönyvön kívül más könyvek, kézikönyvek, lexikonok használatának, s az egyéb ismerethordozók (sajtó, tv, számítógép, internet, digitális anyagok stb.) által megszerezhető tudásnak.

a) Az oktatási módszerekben teljes a pedagógusok szabadsága, önállósága, de nem szabad szem elől téveszteni, hogy a tanulói tevékenységet biztosító módszerek a leghatékonyabbak, ezek vezetnek a legjobb eredményre. Frusztrációs nevelési szituációkban adekvát konfliktus-megoldási stratégiákat alkalmazunk: problémamegoldó (győztes-győztes), alkalmazkodó, elkerülő, kompromisszumkereső, versengő (győztes-vesztes).

A pedagógus tekintélyét a szakmai - emberi autoritásra alapozzuk.

Az iskolánkban folyó pedagógiai tevékenység alapja a tanuló, nevelő, szülő együttműködése

A SZÉK kompetenciák fejlesztése a készségek és képességek fejlesztése, pozitív attitűdök kialakítása szintézisében történik.

Tanulóink személyiségébe építjük a szociális kapcsolatokat, a konstruktív életvezetést, és az emberi, természeti, társadalmi környezet alakításának képességét.

A különböző érdeklődésű, értelmi, érzelmi, testi fejlettségű és motivációjú gyermekeket felkészítjük a továbbtanulásra.

b) A nevelő személyiségének fontos eleme a hitelesség, az elfogadás és az empátia, ön maga állandó fejlesztésére, interperszonális készségeinek javítására törekedjen!

Korlátozottan tekintélyelvű és magas szintű demokratizmusra épülő nevelési stílusra törekszünk, a pedagógusok bánásmódja, kontrollmódszerei a nevelés folyamán, alkalmazkodjanak a gyerek életkorához, alkatához, reakciómódjaihoz.

A pedagógus bánásmódja és nevelési stílusa legyen a tanuló szociális helyzetétől független!

A nevelési területek kölcsönös hatékonyságának megteremtése a személyiség harmonikus fejlődése érdekében.

A következetes követelés és igényesség, másrészt a tanulók jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem és igazságosság.

Az empátiaképesség kialakításával növelni a másság elfogadásának, a toleranciának a fokát.

Törekedjünk a társadalmi együttélési normák és formák kölcsönös alakítására.

c) A verbális és nonverbális kommunikációs képességek változatos formáinak megtanítása.

A problémamegoldás lépéseit tudatosan betartjuk (a probléma meghatározása, a konfliktusban érintett személyek azonosítása, lehetséges megoldási módok keresése, a választott megoldás kivitelezése).

A szociális befolyásolás fokozatait a helyzetnek megfelelően alkalmazni: behódolás (alapja a hatalom), azonosulás (alapja a vonzerő) és interiorizáció (alapja a hitelesség).

Formáljunk sokoldalú társas kapcsolatokra képes, környezettudatos, egészséges életmódot közvetítő, kialakító személyiségeket valamennyi tantárgy tanítása során, kiemelten az osztályfőnöki órák témakörének körültekintő megválasztásával.

Az életkornak és fejlettségi szintnek megfelelő prioritások megtalálása, a nevelő hatások összehangolása.

Az önellátó képesség, viselkedés tevékenységformáinak megismerése, gyakoroltatása, tudatosítása változatos formákban az életkori sajátosságoknak megfelelően.

A harmonikus együttélés szabályainak és napi gyakorlatának befogadása, követése.

d) A kortársi interakciókat indirekt módon irányítjuk, s a pozitív tartalmú csoportnyomás eszközét a kívánt nevelési hatások elérésének szolgálatába állítjuk. A szempontváltás képességét gyakorlással sajátíttatjuk el.

Követendő mintákat nyújtunk a kommunikációban és a konfliktusok kezelésében!

Változatos, a szituációkhoz adekvát módon megválasztott nevelési eljárásokat és módszereket alkalmazunk.

Az ember és társadalomismeret, etika modul keretében összehangoltan az osztályfőnöki témákkal, valamint az egészségnevelési modul tartalmával.

A közösségi nevelés módszereinek, a közösséghez tartozás nevelő erejének alkalmazása.

Egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, testápolás, rendszeret, a lakás és az osztályterem berendezéseinek rendben tartási igénye, az önkiszolgáló munkák, a közlekedés, és a vásárlás szokásai, mintái, készségei.

A formális és informális emberi-közösségi kapcsolatokat építő fórumok, rendezvények, programok szervezése.

e) A neveléssel összefüggő mérési – értékelési ismereteket és készségeket, igény szerint alkalmazzuk: neveltségi szint vizsgálatok, szociometriai mérések, tanulási motiváció, szorongásvizsgálat, attitűdvizsgálat, szociometria, személyiségvizsgálat, stb.

A bevezetőben vázolt valamennyi nevelési módszernek létjogosultsága lehet, de annak eldöntése, hogy mikor, melyik megoldást alkalmazza a pedagógus, az kizárólag a nevelő döntésének a függvénye.

Sokféle ismerethordozó, médiaanyag, demonstrációs eszköz, infokommunikációs technika rendelkezésünkre áll.

Használjuk fel megyei és országos programok lehetőségeit tanulóink személyiségének fejlesztéséhez.

Ezeket az egyéni és csoportos ismeret-elsajátítás szolgálatába állítjuk.

Konkrét megélt élethelyzetek elemzése, megoldási alternatívák kidolgozása, alkotó viták lefolytatása, az egyéni felelősségvállalás fokozása, a belső kontroll attitűd erősítése.

A formális és informális szerepek értelmezése, elemzése, (szimulatív-játékos) gyakoroltatása, a szerepkonfliktusok „megélése”, feloldásuk lehetőségeinek feltárása pl.: drámajátékokkal.

A különböző kompetencia-területek programcsomagjai, a hozzájuk készült tanulói és tanári eszközök, demonstrációs anyagok.

7. Tanórán kívüli tevékenységek; A szabadidő irányítása

Az iskola szakmai profiljának megfelelő speciális - szakmai kompetenciák fejlesztését, az alkotó képesség kibontakoztatását vállaljuk.

Az értelmi és érzelmi intelligencia fejlesztése mellett a pozitív tartalmú jellem és akarat tulajdonságok személyiségbe ágyazása. Az önkifejezés gazdag és igényes tárházának bemutatása, befogadó- és alkotó képesség, improvizációs képesség, verbális és nem verbális, valamint vizuális kifejező képesség.

Az önfejlesztő képesség alapozásával, a saját adottságok, képességek és tehetségük felmérésével segítsük tanulóinkat megtalálni erősségeiket! Indirekt módon segítsük a saját önfejlesztő stratégiáik kialakítását!

Minden korosztály jusson hozzá az életkornak megfelelő művészeti: zenei, vizuális esztétikai befogadás és megismerés lehetőségéhez, és kapjon inspirációkat a művészi önkifejezésre.

Az iskola esztétikus külső és belső környezete fejleszti ízlésüket, igényességüket.

A testi - lelki jó komfort-érzés érdekében a sport-foglalkozások, vetélkedők, szervezett játékok, kulturális programok, versenyek, képesség-fejlesztő és önismereti foglalkozások szervezése.

A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

1. Az egészségnevelés iskolai területei

Az egészséges életmód ismerete az életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges terület az iskola pedagógiai rendszerében, így az összes tevékenységébe be kell épülnie, úgymint:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete;
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága;
- az értékek ismerete;
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe;
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamat;
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben;
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete;
- a tanulás technikái, az idővel való gazdálkodás szerepe;
- a személyes biztonság (közlekedés, rizikóvállalás);
- a szenvedélybetegségek elkerülése;
- a tanulási környezet alakítása;
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége;
- mentálhigiénia (testi és lelki egészség).

Az iskolai egészségneveléssel kapcsolatos feladatok áthatják valamennyi alkalmazott mindennapi tevékenységét. Értve ez alatt: az iskola helyiségeinek tisztaságát, szellőztetését, világítását, fűtését, berendezését, a bútorzat állapotát, a tanulók terhelhetőségét, az órarend és a tanórai foglalkoztatás változatosságát, a megfelelő pihenőidő biztosítását, a mellékhelyiségek állapotát, a megfelelő higiénés szokások kialakítását.

2. Iskolai programok

Az iskolai programoknak olyan feladatokat és a megvalósításukat szolgáló tevékenységeket kell tartalmazniuk, melyek célja:

- az egészséges személyiségfejlődés elősegítése,
- az egészséges táplálkozás (pl. az iskolai büfé választéka),
- a mindennapi testmozgás,
- a dohányzás, az alkoholfogyasztás- és a kábítószer használat megelőzése,
- a fogyatékosok és hátrányos helyzetűek integrációja,

- az iskolán belüli bántalmazás megelőzése,
- a szexuális nevelés – a pubertás időszakát, a nemi érés időpontját megelőzően is.

3. Mindennapos testnevelés

A Köznevelési törvény életbe lépése és a Nemzeti alaptanterv kiadásáról szóló kormányrendelet megteremtette a mindennapos egészségfejlesztő testmozgás jogszabályi feltételeit. A mindennapos testnevelés keretében atlétika, kosárlabda, futball és úszásfoglalkozások működnek. A napközis tanulók a tanulási foglalkozás megkezdése előtt irányított sportfoglalkozáson vesznek részt a napközis nevelők szervezésében. A felmenő rendszerű úszásoktatás megvalósítása az egészséges életmódra nevelést szolgálja.

Szeretnénk elérni, hogy tanulóink igényévé váljon a mindennapos, rendszeres mozgás.

4. Tanórai foglalkozások

Szaktárgyi órák témafeldolgozása – minden tantárgynak van csatlakozási pontja az egészségfejlesztéshez. (Pl. ismeretátadás és interaktív gyakorlatok, esetelemzések)

5. Tanórán kívüli foglalkozások

- Napközis foglalkozások (esetfeldolgozás, játékok, játékos gyakorlatok)
- Délutáni szabadidős foglalkozások, sportprogramok, témával kapcsolatos filmvetítések,
- vetélkedők, versenyek, egyéb játékos programok, csoportfoglalkozások
- Egészségnap
- Hétvégi iskolai programok (sportrendezvények, kulturális programok)
- Kirándulások, erdei iskolák, túrák, sportprogramok
- Tájékoztató fórumok
- Szülői értekezlet, szülőcsoport számára szervezett fórum, tájékoztató, osztályszintű vagy iskolaszintű, külső előadó meghívásával
- Szakmai tanácskozások, tréningek tanárok, ill. diákok számára

6. Iskolán kívüli rendezvények

Kapcsolódás más szervezetek, intézmények programjaihoz.

7. Módszerek

- Az egészségfejlesztés szemléletének széleskörű elsajátíttatása az iskolában, meghívott előadó segítségével.
- Tegyük szebbé az iskola környezetét! Pl. versenyek rendezése, témával kapcsolatos plakátok készítése, osztálytermek tisztaságának, esztétikumának értékelése, témával kapcsolatos cikkek, írások gyűjtése.
- Kirándulások szervezése a rendszeres testmozgás lehetővé tétele.
- Minden tantárgy tantervében kapjon szerepet az egészséges életmód igényének kialakítása.
- Kérdőívek segítségével helyzetfelmérés, a következő időszak céljainak, feladatainak konkretizálása.

8. Egészségnevelés

"Az élet meghosszabbításának titka, hogy meg ne rövidítsük!" (Móra Ferenc)

a) Az egészségnevelés célja

Az egészségnevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók egészségfejlesztési attitűdjének, magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék minden tagja képes legyen arra, hogy folyamatosan nyomon kövesse saját egészségi állapotát, érzékelje a belső és külső környezeti tényezők megváltozásából fakadó, az egészségi állapotot érintő hatásokat és ez által képessé váljon az egészség megőrzésére, illetve a veszélyeztető hatások csökkentésére. A teljes fizikai, szellemi és szociális jól-lét állapotának elérése érdekében az egyénnek vagy csoportnak képesnek kell lennie arra, hogy meg tudja fogalmazni, és meg tudja valósítani vágyait, hogy megtalálja a megfogalmazódott szükségleteihez vezető, egészségét védő, és a környezet védelmére is figyelő optimális megoldásokat, továbbá környezetével változzék, vagy alkalmazkodjék ahhoz. Az egészséget tehát alapvetően, mint a mindennapi élet erőforrását, nem pedig, mint életcélként kell értelmezni. Az egészség pozitív fogalom, amely a társadalmi és egyéni erőforrásokat, valamint a testi képességeket hangsúlyozza. Az egészségfejlesztés következésképpen nem csupán az egészségügyi ágazat kötelezettsége, hanem az egészséges életmódon túl a jól létig terjed.

Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki. Fontos, hogy az iskolai környezet is biztosítsa az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést. Ebben a pedagógusok életvitelének is jelentős példaértékű szerepe van.

Az egészségfejlesztő program eredményeként erősödjenek a személyiségfejlesztő hatások, csökkenjenek az ártó tényezők.

Az iskola befejezésekor a diákok értsék meg, saját életükben tudják alkalmazni az elsajátítottakat.

b) Az egészségnevelés feladatai

Minden tevékenységével szolgálja a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek, a fiatalok egészségi állapotát javítják. Neveljen az egészséges állapot örömteli megélésére, és a harmonikus élet értéként való tiszteletére. Készítsék fel a gyerekeket, a fiatalokat arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani. Fejlessze a beteg, sérült és fogyatékkal élő embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást. Ismertesse meg a tanulókkal a környezet - elsősorban a háztartás, az iskola és a közlekedés, veszélyes anyagok - leggyakoribb, egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőit. Készítsen fel az önálló gyalogos közlekedésre, a tömegközlekedési eszközök használatára, az utasbalesetek elkerülésének módjaira. Hívja fel a tanulók figyelmét a veszélyes anyagok, illetve készítmények helyes kezelésére, legfontosabb szabályaira (felismerésére, tárolására). Nyújtson támogatást a gyerekeknek - különösen a serdülőknek - a káros függőségekhez vezető szokások és életmódok (pl. a dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, helytelen táplálkozás, öltözködési szokások) kialakulásának megelőzésében. A kialakult helytelen szokásokat változtassa meg az ismeret és tájékozottság segítségével. Foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, és fordítson figyelmet a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítésre. Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

c) Az iskola egészségnevelési tevékenységének kiemelt feladatai

- A tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében.
- Tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az egészséges életmód gyakorlását szolgáló tevékenységi formákat, az egészségbarát viselkedésformákat.
- A tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel.
- A tanulók képesek legyenek figyelemmel kísérni: viselkedésüket, az életvezetésük helyes alakítását; az egészségkárosító magatartásformák elkerülését; a betegségeket a korai szűrésekben való részvétel révén megelőzni.

d) További céljaink az egészségnevelés tanulókra gyakorolt hatásával kapcsolatban

- tudjanak sajátos étrendet, mozgásprogramot kialakítani egészségük megőrzése érdekében
- erősítsék a társas-kommunikációs készségeik fejlesztését és a konfliktuskezelési magatartásformák fejlesztését

- fordítsanak figyelmet személyes higiéniájuk kialakítására
- ébresszen tiszteletet a természet iránt, alakuljon ki a tanulóknál az a tudat, hogy ők is részei a természetnek, az életnek, és helyi környezetüknek
- képesek legyenek ne csak maguk, de esetleg mások egészségének és életének védelmére is
- törekedjünk az ön- és társismeret fejlesztésére
- növekedjen a képességeiken alapuló magabiztosságuk, s a jövővel szembeni pozitív beállítottságuk
- folyamatosan tanulják meg értékelni más kultúrák egészségről és jólétről kialakított nézeteit (szociális kompetencia)
- fokozatosan fejlődjön mozgásigényük, s ezzel együtt állóképességük
- helyes erkölcsi szemlélet fejlesztése (pl. a társadalmi, nemi- és családi élettel kapcsolatban)
- fejlődjön szociális és karitatív érzésük

e) Az egészségnevelés módszerei

- **vitamódszer:** problémafelvetéssel, kérdésfeltevéssel indul, amit érvek és ellenérvek követnek, vélemények és tapasztalatok ütköznek, ezért fontos, hogy az "összecsapás" után közös állásfoglalás alakuljon ki. E módszernél fő szabály: a vitapartner tisztelete és meghallgatása. A metodika előnye, hogy **vitakultúrára nevel:** helyes, szép beszédre, meggyőző érvelésre, az együttélési szabályok betartására nevel. – *Osztályfőnöki, illetve bármely tanóra lehet*
- **magyarázó jellegű előadás:** hagyományos formája az ismeretterjesztésnek. Soha ne legyen hosszú, de legyen érthető, világos, s a tanulók életkorának megfelelő! Mindig az osztály bevonásával történik. – *Bármely tanóra lehet*
- **elbeszélés** legyen színes, motiváló és élményszerű – *Bármely tanóra lehet*
- **megfigyelés:** a tanuló tudjon ismeretekhez jutni a jelenségek, folyamatok megfigyelése, mérése, kísérleti vizsgálata és modellezése, az ismeretterjesztő irdalom és könyvtár használata révén. – *Környezetismeret, Természetismeret, Biológia, Kémia, Osztályfőnöki, Technika tanórák*
- **megfigyelési naptár:** akkor készítettjük, ha a megfigyeltetés hosszabb időn át tart, (pl. a gyerekek, serdülők testi, lelki változásainak megfigyeltetése, az alkohol, a nikotin hatása a csírázó növényekre stb.). A megfigyelések a korábbi ismeretekből indulnak ki, hogy a különböző forrásokból szerzett ismeretanyagot is bekapcsolják, integrálják, fejlesszék a tanulók gondolkodását, jelentsenek élményszerűséget, s a valóság megfigyelése legyen az elsődleges ismeretszerzési forrás. – *Biológia, Természetismeret, Osztályfőnöki tanórákon*
- **kísérletezés** előnye, hogy az ok-okozati kapcsolatok felismerése rendkívül világos és meggyőző, fejleszti a **természettudományos gondolkodást**. A kísérlet lehet bevezető, közvetítő vagy bizonyító

jellegű, attól függően, hogy mire kívánjuk felhasználni: figyelemkeltésre, tisztázatlan kérdések megoldására, vagy tapasztalatok megerősítésére. – *Kémia, Fizika, Természetismeret, Biológia, Technika tanórákon*

- **ötletbörze**, ötletek szabad áramoltatása, mely igen népszerű oktatási, nevelési módszer lehet. Előnye, hogy az ötletek szabad áramoltatására **ösztönöz**, s megtanít az elhangzottak szakszerű értékelésére, buzdítja a tanulókat a **sokszínű gondolkodásra**, a sokféle megoldás keresésére. E módszer alkalmazásánál a tanár vagy a tanulók vetnek fel egy témával kapcsolatos problémát, feladatot, szituációt, majd következnek az ötletek, a megoldások, legvégül pedig a kiértékelés. –

Bármely tantárgy óráján

- **szerepjátékok** lehetőséget kínálnak a problémás élethelyzetek kipróbálására. Előnyük, hogy megadott szituációban egy - két perces esélyt nyújt a tanulónak arra, hogy eljátssza a különböző variációkat. Segít a tanulónak az önmegismerésben, felfedezhetik érzéseiket, belső gondolatvilágukat, cselekedeteik, tetteik mozgatórugóit. – *Magyar irodalom, Dráma, Osztályfőnöki tanórákon*

- **interjúk, felmérések készítése** az iskola közvetlen partnerei és az egészség viszonyáról. – *Magyar irodalom, Történelem tanórákon*

- **serdülőkori önismereti csoport-foglalkozások** (csoportvezetésben képzett szakembert kíván): Szocializációs lehetőséget biztosítunk a résztvevőknek, társas-kommunikációs készségeik fejlesztésére. Az **önismeret fejlődésétől** remélhetjük, hogy a diákok egészségesebben fognak élni, ellenállnak a dohányzásnak vagy droghasználatnak. Célunk, hogy ne csak a rosszra tudjanak nemet mondani, hanem tanuljanak meg az egészségre igent mondani.

- *Osztályfőnöki órákon, szakkörön* **kortárssegítők munkájának igénybevétele**, a serdülőkorú fiatalok számára a felnőttél (szülő, tanár) lényegesen hitelesebb a kortárs, aki éppen ezért sokkal jelentékenyebb véleményformáló hatással is van. Az egészségfejlesztés üzenetét kiképzett kortárssegítők közvetítésével juttatjuk el a fiatalokhoz. Arra próbáljuk megtanítani a fiatalokat, hogy képesek legyenek nemet mondani. Különösen hasznosak ezek a programok a szexuális kultúra fejlesztése, az AIDS prevenció, a dohányzás-, alkoholfogyasztás-, kábítószer használat megelőzésben.

- *Osztályfőnöki órákon:*

- részvétel a helyi egészségvédelmi programokon
- mindennapos testedzés – *Testnevelés, Néptánc, Tömegsport*
- sport, kirándulás, egészségnap(ok) rendszeres szervezése
- az iskolai egészségügyi szolgálat tevékenységének elősegítése,
- környezetvédelmi tevékenységek kialakítása (madárvédelem)

- a szabadidő hasznos, értelmes eltöltésére irányuló programok szervezése
- az egészségnevelés tantárgyakban történő megjelenítése
- illetani ismeretek bővítése, a viselkedési kultúra javítása
- relaxációs módszerek (a kornak megfelelő bővítéssel) a stressz-kezelés szempontjából fontosak. Elsajátításukkal a tanulók oldhatják napi feszültségeiket, a hatékonyabb légzés és keringés hatására csökken a fáradtságérzésük, tanóra előtt alkalmazva fokozódik figyelmük és nő a koncentrációképességük. Ugyanilyen hasznos lehet a szemtorna, mely a szemkörnyéki feszült izmok ellazításával a látásproblémák megelőzését szolgálják.

A felsorolás a teljesség igénye nélkül készült, a lehetőségek tára kimeríthetetlen.

A felsorolt metodikák jól mutatják a pedagógus irányító, értékközvetítő szerepét. Ezeken az órákon is nagyon fontosak az ismeretek, de e mellett a pozitív beállítódások, magatartások, szokások kialakítására kell törekednünk. Nem elég, ha valaki tisztában van a helyes táplálkozással, mégis egészségtelen ételeket választ. Tehát kellenek a megfelelő ismeretek, de ezeknek be kell épülni a tanulók életstílusába.

A beépülés mértékét előzetesen és utólagosan is tesztekkel érdemes mérni, vizsgálni.

A pszicho-higiénés nevelésben a módszer, a szemléltetés az eredményesség érdekében szabadon megválasztható, megváltoztatható, hiszen a közvetlen tapasztalás erősíti a bevést, s ahol csak lehet, ezzel kell színesítenünk a tanítást és könnyíteniünk a tanulást.

A jelen egészségnevelése a tudatosan létrehozott készségfejlesztő lehetőségek összessége, amellyel az egyén viselkedése az előre meghatározott cél irányába elmozdítható.

A gyerekek az iskolában nem egyszerűen az ÉLETRE készülnek, hanem az iskola is maga az ÉLET.

f) Tevékenységformák

- A mindennapi testedzés lehetőségének biztosítása
  - testnevelésórák
  - játékos, egészségfejlesztő testmozgás az első-negyedik évfolyamon
  - az iskolai sportkör foglalkozásai
  - tömegsport foglalkozások
  - úszásoktatás, korcsolyaoktatás
  - erdei iskola (részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülő fizeti)
  - iskolaotthonos, napközis foglalkozások, tanulószoba
- Az egészségnevelés elsősorban környezetismeret, természetismeret, biológia és egészségtan tantárgyak, valamint az 5-8. évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin, másodlagosan a többi tantárgyak óráin feldolgozott ismeretek

- Az egészségnevelést szolgáló tanórán kívüli foglalkozások (részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülő fizeti): - szakkörök (táborok, erdei iskola)
- egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra a környékre
- minden évben egy alkalommal játékos vetélkedő az 5-8. évfolyamos osztályoknak az egészséges életmódra vonatkozó tudnivalókkal kapcsolatosan
- Az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő, fogászati) segítségének igénybevétele:
- félévente egy alkalommal az 5-8. évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában
- a tanulók egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatának megszervezéséhez

E programok végrehajtásához folyamatosan pályázatokat írunk, így próbáljuk az anyagi fedezetet előteremteni, illetve csökkenteni.

g) Az egészségnevelési program segítői

Iskolaorvos

Heti rendszerességgel van az iskolában. Ekkor végzi a gyermekek egészségügyi szűrését és kötelező oltását. Szükség esetén a vizsgálatok alapján beutalót ad további szakorvosi vizsgálatra. Ehhez jelzéseket kaphat az iskola pedagógusaitól, szülőktől. Folyamatosan kapcsolatot tart az iskola vezetőségével, jelzi a felmerülő egészségügyi problémákat.

Védőnő

Heti rendszerességgel segíti az iskolaorvos munkáját, munkaköri leírásában megfelelő feladatokat lát el, vezeti a dokumentációt, szűréseket végez, kezeli a tanulók egészségügyi törzskönyvét, amelyet a gyermek iskolából való távozása után a következő iskolába továbbít.

Felkérésre előadásokat tart az iskola vezetőségével egyeztetett témákban (Egységügyi felvilágosítások, sebellátás stb.)

Fogorvos

Előre egyeztetett időpontban, osztályonként évente két alkalommal végez szűrést.

Elvégzi a szükséges beavatkozásokat, szükség esetén további kezeléseket, fogsabályozást ír elő.

h) Mindennapos testedzés

Az igen gyenge fizikumú egyén a mindennapi élet kihívásainak nehezen tud eleget tenni, az állandóan fáradt ember munkavégző képessége labilis, testileg-lelkileg sérülékenyebb, könnyebben sebezhető.

Az állandóan fáradt emberek fásultan, szomorúan, rossz életminőségben élik le az életüket, és igen gyakori, hogy a fizikai állapotuk romlásával, gyengülésével egyre nő bennük a testedzés és a sport iránti ellenszenv. A gyenge, fáradt embernek nem jut az eszébe, hogy közérzete javításához, önbizalma növeléséhez, önbecsülése visszaszerzéséhez a leghatásosabb "tartósan szedhető" (káros mellékhatással nem bíró) gyógyszer, a rendszeres, örömmel végzett sportolás/testedzés.

Mindennapos testedzés megvalósulása:

Alsó tagozaton a kötelező és szabadon felhasználható órakeretből beépített 3 testnevelés óra és a tömegsport foglalkozások (a gyerekek életkorának és érdeklődésének megfelelő, fejlesztő mozgásos játékok) mellett

- sportszakkörök ugrókötéll, foci
- szabadidős foglalkozások,
- néptánc,
- játékok,
- udvar használatának lehetősége teszi lehetővé a mindennapos testnevelést.

i) Az egészségfejlesztésről szóló rendelet

A nevelési-oktatási intézmény feladatai a gyermek, a tanuló egészségfejlesztésével összefüggésben

128. § (1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek, a tanuló és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek, a tanuló egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

(3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- a) az egészséges táplálkozás,
- b) a mindennapos testnevelés, testmozgás,

c) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,

d) a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,

e) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,

f) a személyi higiéné területére terjednek ki.

(4) A nevelési-oktatási intézményekben folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek, tanulók biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba.

(5) A nevelési-oktatási intézmény teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatait koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon kell megtervezni a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretében.

(6) A helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készíti el.

(7) A nevelési-oktatási intézmény saját pedagógus-munkakörben foglalkoztatott alkalmazottján kívül csak olyan, a nevelési-oktatási intézménnyel jogviszonyban nem álló szakember vagy szervezet programjait, alkalmazásában álló munkatársát vonhatja be tanórai vagy gyermek, tanuló részére szervezett egyéb foglalkozás vagy egyéb egészségfejlesztési és prevenciós tevékenység megszervezésébe, aki vagy amely rendelkezik minőségbiztosított egészségfejlesztési, prevenciós programmal és az egészségpolitikáért felelős miniszter által kijelölt intézmény szakmai ajánlásával.

(8) A nevelési-oktatási intézmény vezetője az egészségfejlesztési és prevenciós programok kiválasztásánál beszerzi

a) az intézményben dolgozó iskolapszichológus,

b) az iskola-egészségügyi szolgálat, továbbá

c) amennyiben működik, a helyi vagy megyei Kábítószerügyi Egyeztető Fórum véleményét.

(9) A nevelési-oktatási intézményekben megvalósuló teljes körű egészségfejlesztés minőségbiztosítási keretrendszerét az egészségfejlesztésért felelős országos intézet dolgozza ki.

(10) Az alapfokú művészeti iskolában az (1)–(9) bekezdés rendelkezéseit nem kell alkalmazni.

129. § (1) Az egészséges életmódra vonatkozó támogató intézményi munkarendben és házirendben előírt szabályok betartása az intézményben mindenki számára kötelező.

(2) A nevelési-oktatási intézmény közreműködik a gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során tevékenyen együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

(3) Ha a nevelési-oktatási intézmény a gyermeket, tanulót veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, vagy a gyermekközösség, a tanulóközösség védelme érdekében indokolt,

megkeresi a gyermek- és ifjúságvédelmi szolgálatot vagy más, az ifjúságvédelem, területen működő szervezetet, hatóságot, amely javaslatot tesz további intézkedésekre.

(4) A nevelési-oktatási intézményben, valamint a nevelési-oktatási intézményen kívül a gyermekek, tanulók részére szervezett rendezvényeken a népegészségügyi termékadóról szóló 2011. évi CIII. törvény hatálya alá tartozó, továbbá alkohol- és dohánytermék nem árusítható. A nevelési-oktatási intézményben, valamint a nevelési-oktatási intézményen kívül a gyermekek, tanulók részére szervezett rendezvényeken alkohol- és dohánytermék nem fogyasztható.

(5) Az óvoda, az iskola, a kollégium SZMSZ-ében kell meghatározni azokat a védő, óvó előírásokat, amelyeket a gyermekeknek, tanulóknak az óvodában, az iskolában, a kollégiumban való tartózkodás során meg kell tartaniuk.

130. § (1) A nevelési-oktatási intézményben biztosított közétkeztetés élelmiszer-alapanyagainak beszerzését az étkeztetés megszervezője lehetőség szerint összehangolja a helyi élelmiszer-alapanyag-termeléssel és -előállításal.

(2) Ha a nevelési-oktatási intézmény fenntartója vagy az intézmény vezetője – amennyiben erre az intézmény alapító okirata feljogosítja – megállapodást kíván kötni az intézményben üzemelő élelmiszer-árusító üzlet vagy áruautomata működtetésére, döntéséhez beszerzi az iskola-egészségügyi szolgálat szakvéleményét. Az iskola-egészségügyi szolgálat abban a kérdésben foglal állást, hogy az árukínálat megfelel-e az egészséges táplálkozásra vonatkozó ajánlásoknak, továbbá hogy tartalmaz-e olyan terméket, amely alkalmas lehet a tanuló figyelmének, magatartásának olyan mértékű befolyásolására, hogy azzal megzavarja az nevelési-oktatási intézmény rendjét, vagy rontsa a nevelő-oktató munka hatékonyságát.

(3) A nevelési-oktatási intézmény fenntartója, vezetője nem köthet megállapodást, ha az iskola-egészségügyi szolgálat szakvéleménye szerint az árukínálat nem felel meg a (3) bekezdésben meghatározott ajánlásoknak, kivéve, ha az iskolai, kollégiumi szülői szervezet, közösség a megállapodás megkötését támogatja.

(4) A (2)–(3) bekezdésben meghatározottakat a szerződés módosítása esetén is alkalmazni kell.

(5) Az intézményben üzemelő élelmiszer-árusító üzlet nyitvatartási rendjének és az áruautomata működtetési időszakának a megállapodásban történő meghatározásához a nevelési-oktatási intézmény vezetője beszerzi a fenntartó, az iskolai, kollégiumi szülői szervezet, közösség és az iskolai, kollégiumi diákönkormányzat egyetértését.

A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos pedagógiai feladatok

1. A közösség jellemzői, a közösségi nevelés szinterei

„Az óvoda és iskola épp azzal válik katolikussá, hogy – bár más-más fokon – az óvodai és iskolai közösség minden tagja osztozik a keresztény világlátásban, s ezt ki is jelentik. Így ebben az iskolában az evangéliumi elvek válnak nevelési eszménnyé, belső ösztönzővé és egyúttal végső céljá.”

Az ikonokon megjelenő szentek, az Istenszülő kiemelt módon is jelen van egyházunkban. Így kell ennek lennie az intézményeinkben is. Ugyanakkor a szentek közössége olyan hétköznapi, természetes közeg kell, hogy legyen, hogy annak hatása legyen a földi közösségekre is. Az intézményi csoportok (osztály, munkaközösség stb.) egyszersmind keresztény közösségek is legyenek. A legfőbb összetartó mindig Krisztus. Ez a sportban, szórakozásban, játékban éppúgy megjelenhet, mint a tanulásban vagy más komolyabb közös cselekvésben. Az erről való beszédnél mindenképpen értékesebb a gyakorlatban való megvalósulás.

Az események szervezésében, a ki nem mondott rejtett végső célkitűzésekben kell, hogy jelen legyen, hogy az egyes személyek közötti összetartó erő maga Krisztus. Ez a keresztény közösség alapja és értelme.

A tanulásnak és minden azt kísérő vagy azon kívüli foglalkozásoknak mindig legyen közösség erősítő hatása is. Figyelembe véve a különböző adottságú és szellemiségű személyiségeket, olyan közös cselekvéseket kell kialakítani, amelyben kialakulhat és fejlődhet egymás elfogadása, egymás értékeinek fölismerése és értékelése, a különbözőségek egymást kiegészítő összekapcsolása.

Az iskolai közösség és a templomi közösségek közötti összetartozás erősítése nemcsak programok révén, hanem az ezt segítő szellemiség kialakításával is megtörténhet. Ezért szoros összetartozásra törekszünk az adott helyünkön működő parókusokkal, és igyekszünk lelkipásztori törekvéseiket harmonizálni intézményünk életével.

A közösségfejlesztés közös feladat. Az óvoda és iskola valamennyi dolgozójának figyelembe kell vennie mindennapi munkája során, hogy példaként áll a gyermekek diákok előtt megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával.

A közösség jellemzői:

- azonos eszmék, célok, feladatok

- aktív értékteremtő tevékenység
- tagjai között szoros kapcsolat van

A közösségi nevelés szinterei:

- család

A görögkatolikusság sajátossága a nagycsalád, ezért igyekszünk hangsúlyos értékelést adni ennek a kincsnek. A nagycsaládból származó gyermekek értékelése –természetesen nem az egykék vagy tört családból származó sérült kapcsolatokkal rendelkező gyermekek kárára – oly módon történhet, hogy a sajátos értékeiket (általában nagyfokú együttérző képesség, önzetlenség, érzelmi érettség stb.) hatékony módon használjuk fel a közösség formálásában.

- óvoda
- iskola
- iskolán kívüli közösségek

Pedagógiai programunkban az iskola keretén belül működő tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladatokkal foglalkozunk. Az óvodai külön található az óvodai programban.

Nevelésünk egésze közösségi nevelés, a nevelési-oktatási folyamat közösségi szerkezetben zajlik. Az iskolai munkának nincs egyetlen olyan mozzanata sem, amely egyúttal ne gyakorolna befolyást a közösségi viszonyok fejlődésére.

Az iskola a gyermekek szocializációjának döntő fontosságú terepe, ahol a tanulók szervezett közösségek és lazább, spontán csoportok rendszerében élnek és tevékenykednek. Fontos, hogy milyen csoportot tekintenek a maguk számára modellnek, amelyhez értékrendjüket igazítják.

Kortárscsoportban sajátítják el azokat a magatartásmódokat, amelyek az együttélés során nélkülözhetetlenek.

A velük való bánásmód, stílus, az értékelés módja, az egymás közötti érintkezés formája, gyakorisága, a személyes vonzalmak, ellenszenvek, a spontánul kialakuló rangsorok mind formálják a közösségi viszonyokat.

A jó közösség kialakulásának nélkülözhetetlen feltétele, hogy a pedagógus mindig nyomon kövesse a közösség belső rezdüléseit, mozgásait, átrendeződéseit, a légkör és a személyes kapcsolatok változásait.

Feladatunk az egyes gyermekek társas lényé fejlesztése, kollektívizmusuk kialakítása, illetve a közösség által történő nevelésük megszervezése, irányítása.

A közösségi tevékenységek szervezése során módot nyújtunk tanulóinknak arra, hogy aktívan bekapcsolódjanak közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. – Legyenek nyitottak a másság, a különböző kultúrák iránt, becsüljék meg azokat-. Legyenek tudatában iskolánk normáival, szokásaival, ápolják, őrizték hagyományainkat.

Nevelőmunkánk során az új információs környezetben eligazodni tudó, és azt kritikai módon használó gyerekeket nevelünk, akik képesek lesznek későbbi, önálló életükben helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani.

Az alapfokú nevelés-oktatás szakasza az első évfolyamon kezdődik és a nyolcadik évfolyam végéig tart. Az alapfokú nevelés oktatás szakasza négy részre tagolódik, melyek:

- az első évfolyamon kezdődő és a második évfolyam végéig tartó bevezető szakasz
- a harmadik évfolyamon kezdődő és a negyedik évfolyam végéig tartó kezdő szakasz
- az ötödik évfolyamon kezdődő és a hatodik évfolyam végéig tartó alapozó szakasz
- a hetedik évfolyamon kezdődő és a nyolcadik évfolyam végéig tartó fejlesztő szakasz

A 6 – 14 éves korú gyermekek testi – lelki fejlődésének jellemzőit két nagy meghatározó életkori szakaszhoz kapcsolhatjuk.

A pedagógiai program szempontjából iskolánk keretén belül működő közösségi nevelés területei:

- Tanórak: hittanórak, szaktárgyi órák, osztályfőnöki órák
- Tanórán kívüli szabadidős foglalkozások: napközi, tanulószoba, szakkörök, lelki gyakorlatok, zárandoklatok, kirándulások, erdei iskolák
- Diák-önkormányzati munka, egyházközségi szerepvállalás

2. A pedagógus közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatai

- A közösséget irányító pedagógus feladata az iskolai élet egyes területeihez (tanóra, tanórán kívüli tevékenység) kapcsolódó tanulói közösségek megszervezése, tervszerű nevelői irányítása, fejlesztése.
- Feladat a tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.
- A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy (nevelői segítséggel) közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél elérése érdekében összehangoltan tevékenykedni, és az elvégzett munkát értékelni.

A tanórán megvalósítható közösségfejlesztési feladataink:

- A tanulás támogatása kölcsönös segítségnyújtással, ellenőrzéssel, a tanulmányi és a munkaerkölcs erősítésével.
- A tanulók kezdeményezéseinek, a közvetlen tapasztalatszerzésnek támogatása.

- A közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése (példamutatással, helyes cselekvések bemutatásával, bírálat, önbírálat segítségével).
- A tanulók önállóságának, öntevékenységének fejlesztése.
- Különböző változatos munkaformákkal (csoportmunka, differenciált, egyéni munka, kísérlet, verseny) az együvé tartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése.
- Olyan pedagógus közösség kialakítása, amely összehangolt követeléseivel és nevelési eljárásaival az egyes osztályokat vezetni, és tevékenységüket koordinálni tudja.

Tanítási óra

A fejlesztés legfontosabb színtere a tanítási óra. A tanítási órákon kiemelten fontos a motiváció, az eredmények, sikerek elismerése, a pozitív megerősítés, a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez igazodó differenciálás, csoportbontás.

A tanítási – tanulási folyamat minden tanórai tevékenységrendszerének megszervezésében nevelőmunkánk meghatározói:

- az egyéni képességeket fejlesztő tanulásra, önművelésre való ösztönzés – motiváció
- tanulóink aktív tanórai tevékenykedésre serkentése hatékony pedagógiai módszerek alkalmazásával – aktivitás
- az egyéni adottságokat, hajlamokat, személyiségjegyeket figyelembe vevő tanítási módszerek használata – differenciálás
- a tanulás – mint a személyiség egészét formáló, jövőendő foglalkozását, életpályáját befolyásoló – értékteremtő funkciójának tudatosítása. – pályaorientáció

Csoportbontások

A magas szintű nevelő-oktató munka érdekében a következő tárgyakat csoportbontásban tanítjuk:

- nyelvek: A csoportbontásnál figyelembe vesszük a szülői igényeket (milyen nyelvet választ) és a csoportlétszámot. Az adott nyelven belül kezdő és haladó csoport indítására is van lehetőség. A kezdő és haladó csoportokra való bontást év elején a szaktanárok végzik. E két csoport közötti váltásra félévkor van lehetőség.
- számítástechnika: minden felsős osztályban osztálylétszámtól függően 1-2 csoportban.

Osztályközösségek

Iskolánkban évfolyamonként 1-2 párhuzamos osztály működhet.

Maximális létszám: 1-4. osztályban 26-30 fő, 5-8. osztályban 30 fő.

Napközis csoportok, tanulószoba

A felső tagozaton lehetőség van évfolyamonkénti napközis csoportok létrehozására a szülők igénye alapján.

Fő feladat a másnapra való felkészülés, az önálló tanulásra nevelés. A csoport létszáma min. 15 fő.

Szakköri foglalkozások, sportkörök rendszere

Szakkörök tarthatók tantárgyanként vagy tantárgycsoportonként a tanulók önkéntes jelentkezése alapján

Kritériumok:

- létszám: minimum 8 fő
- a foglalkozás időtartama: 45 perc
- a foglalkozások gyakorisága: heti 1-2 óra
- beiratkozás - kiiratkozás módja:
Jelentkezni szülői engedéllyel, és osztályfőnöki hozzájárulással lehet. Kiiratkozás év közben csak indokolt esetben a szülő vagy az osztályfőnök írásbeli kérésére történhet a szaktanárnál.

Jelenlegi szakkörök:

- énekkar
- kamarakórus
- furulya
- természetjáró
- sport: kosárlabda, futball
- matematika
- idegen nyelv: angol,
- kézműves

Egyéb sporttevékenységek:

- sakk
- torna
- labdajátékok

Korrepetálás, illetve továbbtanulóknak előkészítő

Azokból a tantárgyakból, ahol ez szükségesnek látszik (pl. matematika, idegen nyelv) hetenként egy óra áll rendelkezésre a tanárnak ahhoz, hogy a gyengéekkel külön foglalkozzon, gyakoroljon, illetve a jobbaknak egy-egy témában mélyebb ismereteket nyújtson. A résztvevő tanulók száma esetenként változhat, és a tanár dönti el, hogy kinek lenne szüksége erre a foglalkozásra.

A foglalkozások évfolyamonként vagy osztályonként szervezhetők.

Versenyek, vetélkedők

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle versenyek, vetélkedők. Iskolai szintű győzteseket felkészítjük a városi, megyei, országos versenyekre.

Szabadidős foglalkozások

A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle tanulói, családi programokat szervez: túrák, táborok, színház és múzeumlátogatások, klubdelután, családi nap, táncos rendezvény. Ezen való részvétel önkéntes.

Iskolai könyvtár

A tanulók egyéni tanulását, önképzést a tanítási napokon látogatható iskolai könyvtár, és szakképzett könyvtáros segíti. A kölcsönözhető könyvekkel pedig az egyéni kutatás, felkészülés lehetőségét biztosítjuk.

A tanórán kívüli foglalkozások közösségfejlesztő feladatai

A tanórán kívüli foglalkozások közösségfejlesztési feladatai közül kiemelve a napközi otthont, az alábbi feladatok fogalmazhatók meg:

- A közösséggé szerveződést segítő szokások, hagyományok, alapvető erkölcsi normák kialakítása és továbbfejlesztése, a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi úton történi alakítása.
- Bizalmon és megbecsülésen alapuló pozitív tanuló-nevelő kapcsolat
- Egyéni, kiscsoportos és csoportos beszélgetések
- A társadalmi együttélés alapvető szabályainak megismertetése, közösségben való megtapasztaltatása, gyakoroltatása
- Konfliktushelyzetek, problémaszituációk megoldási lehetőségeinek megismertetése, a tapasztalatok különböző helyzetekben történi alkalmazása
- Gyermekek és felnőttek példaképek bemutatása, követésre ösztönzés
- Együttesség kellemes élmények biztosítása, hangulatos csoportlégtér megteremtése – mozi – és színházlátogatások, séta, kirándulás stb.
- A közösség tagjainak együvé tartozását erősíti közös tevékenységek szervezése – pl.: az év ünnepeire – anyák napja, karácsony, farsang-készülődés, név- és születésnapok megünneplése
- Baráti kapcsolatok kialakulásának támogatása, ösztönzése

- Közös feladatok kis- és nagycsoportos végrehajtása közösen elkészített terv alapján, közös ellenőrzés, értékelés
- Az egyéni szükségletek felismerése és az érvényesítést szolgáló megegyezések stratégiájának elsajátítása
- Kommunikációs játékok, gyakorlatok végzése
- A másokat toleráló magatartás, a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti együttérzés és segítőkészség fejlesztése
- Az áldozatvállalás értelmének tudatosítása
- A felnőttek, idősök iránt érzett tisztelet felébresztése, a velük szembeni magatartás gyakoroltatása
- Vonzó családmodellek bemutatása – a családi munkamegosztás szerepének tudatosítása
- Különböző életmódok, szokások, kultúrák megismertetése
- Hazánkban és más országokban éli népcsoportok, népek értékeinek, hagyományainak, eredményeinek ismertetése, megbecsülése, tisztelete
- Alapvető erkölcsi és demokratikus értékek, normák (igazmondás, becsületesség, megbízhatóság, segítőkészség, egymás elfogadása, szolidaritás, tolerancia stb.)
- Közösségi érzés, tudat kialakítása, fejlesztése
- A társas viselkedés kultúrájának kialakítása, fejlesztése
- A konfliktuskezelési technikák megismertetése és gyakoroltatása
- A kulturált érintkezés és kommunikáció gyakoroltatása
- A lelki gyakorlatok, zárandoklatok mélyítsék el a katolikus vallás és hit megélését.
- Nevelje a tanulókat az önellenőrzésre, egymás segítésére és ellenőrzésére.
- Átgondolt játéktervvel és a tevékenység pedagógiai irányításával biztosítsák, hogy a különböző játékok, tevékenységek megfelelően fejlesszék a közösséget, erősítsék a közösséghez való tartozás érzését.
- A sokoldalú és változatos foglalkozások (zenei, tánc, képzőművészeti, kézműves, stb.) járuljanak hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez.
- A séták, a kirándulások, erdei iskolák mélyítsék el a természetszeretetet és a környezet iránti felelősséget.

A diákönkormányzat közösségfejlesztő feladatai

- Jelöljön ki olyan közös értékeken és érdekeken alapuló közös és konkrét célokat, amellyel nem sérti az egyéni érdekeket.
- Fejlessze a meglévő közösségi munkákat, közösségépítő tevékenységeket.
- Törekedjen a közösség iránti felelősségtudat kialakítására, fejlesztésére.

A pedagógus közösségfejlesztő feladatai a szabadidős tevékenység során

- Építsen ki jó kapcsolatot az adott korosztállyal, szüleikkel, paróchiával, egyházi személyiségekkel, külső szakemberekkel.
- Fejlessze a csoportokban végzett közös munka során az önismeretet, az önfegyelmet, az együttműködést.
- Segítse olyan csoportok kialakítását, amelyek az emberi kapcsolatok hitbeli, pozitív irányú elmélyítésével hatnak az egész személyiség fejlesztésére.

Hon- és népismeret

A változások mellett vannak olyan örökérvényű követelmények, melyeknek meg kell felelnünk. Ilyenek:

- a magyar nyelv ápolása
- igény múltunk ismerete iránt
- iskolai, nemzeti hagyományaink ismerete, ápolása
- a kisebbségek jogainak tiszteletben tartása, kultúrájuk védelme
- más népek nemzeti érzésének tisztelete
- különböző népszokások megismerése (dramatikus játékok és néptánc tanulás formájában is)

Nyitottság a különböző életmódok, kultúrák, vallások, a másság iránt

Nevelési elveink főbb irányai a kulturált viselkedés kialakítását célozzák:

- tolerancia gyakoroltatása etnikai, vallási, világnézeti, egészségi, anyagi, érzelmi téren
- az európai kultúra, történelem, életmód megismerése
- a nemzeti kapcsolatok fenntartása nyitottabbá teszik a tanulókat más országok, népek kultúrája, életmódja iránt

Környezeti értékek megőrzése

Nagy hangsúlyt fektetünk a környezeti értékeink megőrzésére, gyarapítására.

- A körülményekhez képest az iskola udvarán található növények ápolása
- az udvar folyamatos karbantartása, az ott használható tárgyak (padok, asztal, mászóka, kapu) lehetőség szerinti gyarapítása
- az étkező szebbé tétele
- a folyosók, a mosdók állapotának megőrzése, javítása
- az osztálytermek hangulatossá tétele (pl. teremszépségverseny)

Számítástechnika

A Helyi Tantervben meghatározott módon tanítunk számítástechnikát. Tanórán kívül is van a gyerekeknek lehetőségük ismereteik bővítésére tanfolyamok, szakkörök keretén belül. Ezen ismeretek nélkül nem boldogulhatnak további életükben.

Idegen nyelv

Az idegen nyelv tanítása már a harmadik osztályban megkezdődik játékos formában. A negyedik évfolyamtól pedig magasabb színvonalon, csoportbontásban folytatódik. Tanulóinknak lehetőségük van az angol, német nyelv elsajátítására.

Diákújságírás

Iskolánk rádiója és újságja a segíti az interjútechnikák elsajátítását, az önálló ismeretszerzés gyakorlását, erősíti az együvé tartozás érzését, lehetőséget biztosít az önálló véleményformálásra.

Gyermekszínjátás

A dráma szakkörön, a magyar nyelvet nyelvi irodalmi kommunikációs módszerrel, illetve a drámát tantárgyi keretben tanuló osztályokban különösen nagy hangsúlyt kap a nyelvi képességek, és a pozitív beszéd szokások kialakítása.

A gyermekszínjátás célja a kifejezőkészség fejlesztése, amely a műhelymunkát követően az iskolai előadásokon kerül nyilvánosságra. Ezek közösségfejlesztő hatása kiemelkedő.

Könyvtár

A könyvtár használata mind a továbbtanulásban, mind az igényes környezet kialakításban segít. Fontos szerepe van az önálló ismeretszerzés elsajátításában.

Az új információs környezetben való eligazodás

Az új információs környezetben való eligazodást segíti a könyvtár helyes használatának megtanítása, az interneten való tájékozódás elsajátítása.

Elfogadó és segítőkész magatartás

A közösségfejlesztésben kiemelt céljaink: megismertetjük és elfogadtatjuk a kulturált viselkedés, az emberi érintkezések, a korrekt magatartás szabályait, elsősorban azt, hogy a tanulók

- tudjanak alkalmazkodni a velük kapcsolatban álló emberekhez
- megértőek, előítélet-mentesek, empátiával rendelkezők legyenek
- rendelkezzenek együttműködési készséggel és az egymás iránti szolidaritás képességével

A gyermekközösség kialakításakor előtérbe helyezzük egymás megértését, elfogadását.

Hagyományok

Célunk: a magyarságtudat erősítése, nemzeti és iskolai hagyományaink ápolása.

A közösség hagyományteremtése és ápolása, a hagyományrendszer működtetése szép és mindig várt esemény az adott közegben.

Hagyományaink:

- Az elsősök megajándékozása
- Őszi nyílt nap
- Mikulás
- Karácsonyi hangulatkeltés (Betlehemes játék)
- Házszenelés
- Vers- és prózamondó verseny
- Farsang
- Generációk találkozása
- Rekreációs napok
- Fordított - nap a diákönkormányzat szervezésében
- Iskolaújság
- Nyílt napok óvodásoknak, szülőknek
- Anyák napja
- Tanulmányi kirándulások osztálykeretben
- Sportrendezvények
- Táborok

Az ember azáltal lesz igazán emberré, hogy szeretettel megnyílik a másik felé, őt befogadja és neki szolgál. A szeretet új törvénye az emberi tökéletességnek és a világ átalakításának alapszabálya.

Az iskola nevelési stratégiájának legfőbb partnere a család; az iskola célja, hogy a családdal együttműködve egységes nevelési szemléletet alakítson ki a nevelés hatékonysága növelésére.

Az intézmény vallási élete, ünnepe, hagyományai

Feldolgozandó anyag	Ünnep jelentéséről	Megünneplésének módja
Kisboldogasszony - szept. 8	Istenszülő születését ünnepeljük (Szűz Mária)	- Templomlátogatás

	születésének emléknapja	- Lelki percek
Szent Kereszt felmagasztalása – szept. 14.	Krisztus Keresztjének felmagasztalását ünnepeljük	- Lelki percek - Templomlátogatás
Szűz Mária oltalma – okt.01.	Az Istenszülő Szűz Máriának, mint a keresztények segítségének és oltalmának ünnepe	- Lelki percek - Templomlátogatás
Mihály napi vásár – október utolsó hete	Gyermekek által készített vásárfiak árusítása, vásári kikiáltók, rigmusok mondogatásával	- Zártkörű ünnep
Mindenszentek – nov. 01.	A szentek egységének megünneplése	- Lelki percek - Nagycsoportban temetőlátogatás
Szent Mihály főangyal és a mennyei erők – nov. 08.	Szent Mihály főangyalnak, az Isten ellen lázadó angyalok legyőzőjének és az üdvösségtörténetben szereplő többi égi erőnek emlékünnepe	- Lelki percek - Templomlátogatás
Szűz Mária bevezetése a templomba – nov.21.	A gyermek Máriát szülei a jeruzsálemi templom szolgálatába szánták	- Lelki percek - Templomlátogatás
40 napos karácsony előtti bűnbánati időszak kezdete	Jócelekedetek fontosságáról beszélgetünk	- Lelki percek
Szent Miklós Püspök – dec.06.	Óvodánk névadója Tevékeny felebaráti szeretet szentjére emlékezünk	- Zárt ünnep keretében gyermekeink megajándékozása
Szűz Mária szeplőtelen fogantatása – dec. 08 – 09.	Szűz Mária szeplőtelen fogantatásának ünnepe	- Lelki percek - Templomlátogatás
Karácsony	Jézus születése	- Lelki percek - Templomlátogatás

		- Közös karácsonyfa állítása, gyertyagyújtás, betlehemezés nyílt vagy zárt
Vízkereszt – jan.06.	Úrjelenés. Jézus megkeresztelése a Jordán folyóban, Keresztelő Szent János által	- Püspök atya megszenteli óvodánkat - templomlátogatás
Feldolgozandó anyag	Ünnep jelentéséről	Megünneplésének módja
Gyertyaszentelő Boldogasszony febr. 02.	A kisdéd születése utáni 40. napon a Boldogságos Szűz bemutatta a templomban Fiát, akit az öreg Simeon karjaiba vett és a világ világosságának nevezte. Ennek az emlékére gyertyát szentelnek.	- Lelki percek - Templomban gyertyaszentelés
Farsang – Vízkeresztől Vajhagyó vasárnapig tart	Télbúcsúztató időszak	- Zárt körben ünnepelünk - Lelki percek
Nagyböjt kezdete – Húsvét előtti böjti idő, 7 hét	Jézus kedvéért önként lemondunk valamiről és ezt felajánljuk	- Böjti kollyba (aszalt szilva, búza, mazsola, dió, méz) készítés az óvodában
Nyílt nap – március hava		- Nyílt körben
Nemzeti ünnep – márc. 15.	1848 – 49-es szabadságharcban résztvevőkre emlékezünk	- Zárt körben helyi megemlékezést tartunk
Gyümölcsoltó Boldogasszony – márc. 25	Gábor arkangyal hírül adja Máriának, hogy a Szentlélek erejéből a Fiúisten anyjává lesz	- Lelki percek - Templomlátogatás
Nagyböjt		- Lelki percek
Virágvasárnap	Jézus ünnepélyes bevonulása Jeruzsálembe	- Barkaszentelés a templomban

Nagyhét (nagycsütörtök, nagy�éntek)	Utolsó vacsora	
Húsvét	Keresztre feszítés	- Templomlátogatás
	Jézus feltámadásának ünnepe	
Szent György nagyvértanú – ápr. 29.	Keresztény hitre térítette az embereket katonaként, példájával megmutatta, hogy hogyan lehet buzgó keresztény életet élni	- Lelki percek - Búzaszentelés a templomban
Anyák napja		- Nyílt körben
Gyermeknap		- Kirándulás
Pünkösöd – húsvét után 50. napon	A Szentlélek eljövételének ünnepe	- Lelki percek - Templomlátogatás
Nevelési évbúcsúztató		Nyílt vagy zárt formában
Szent Efrém - jún.9.		
Keresztelő Szent János születése – jún.24.	Keresztelő Szent János születésnapjának ünneplése	- Templomlátogatás
Szent Péter és Pál főapostolok – jún. 29.	Vértanúságuknak ünnepe	- Templomlátogatás
Urunk színeváltozása – aug. 06.	Egyház megáldja az új termést, különösen a szőlőt	- Templomlátogatás
Nagyboldogasszony – aug. 15.	Szűz Mária elhunytára és mennyebevitelére emlékezünk	- Templomlátogatás
Szent István király – aug.20.	A magyar nemzet első szent királyának és apostolának ünnepe	- Templomlátogatás
Keresztelő Szent János feje vétele – aug. 29.	Heródes lefejeztette Keresztelő Szent Jánost. Erre a szomorú eseményre emlékezünk.	- Templomlátogatás

Az iskola vallási élete, ünnepei, hagyományai

Az iskola hagyományainak ápolása, elmélyítése minden tanuló joga és kötelessége, mely fontos eszköze a nevelésnek. Az iskola hagyományainak kialakításában a vallásos nevelésre törekszik.

Egyházunk további sajátos értéke a több száz éves, nem ritkán ezer évnél is messzebbre nyúló hagyományok megélése. Ez a gyökerét egyre inkább veszni hagyó európai kultúrában különleges erővel bír. Ennek tudatosítása, elfogadtatása, erre való lelkesítés szerves része kell, hogy legyen a nevelői munkának. Természetesen tekintetbe véve az életkori befogadási adottságok korlátait, vagy még inkább fölhasználva az azokban rejlő egyes lehetőségeket. A hagyományőrzés ugyanakkor nem múzeumépítés, sem pedig álértékek bevezetése. Ennek érdekében hasznos a nevelők folyamatos továbbképzése ezen a téren, illetve az egyes intézmények dolgozói lehetőség szerint alakítsanak ki közvetlen kapcsolatot a központi magas szintű oktatási intézményeink vezetőivel, munkatársaival.

A hagyományok továbbadásának módja:

- Minden új növendékünkkel szeptemberben osztályfőnöke ismerteti az iskola rendjét, valamint történetét és hagyományait. Az ehhez szükséges írásos anyagot az iskolavezetés bocsátja rendelkezésre.
- A vallási ünnepkörök előkészítése, megélése fontos helyet foglal el az iskolai nevelőmunkában. Rekollekció és lelki gyakorlat, elsőáldozásra és bér málkózásra való előkészület katolikus iskolánk jellegéből adódik.
- Nemzeti emléknapjainkról iskolai ünnepély keretében, és a tanítási órákon tartunk megemlékezést.
- Helyet adunk az öregdiák találkozók számára, tanórán kívüli előadásokra is meghívjuk végzett diákjainkat.
- A tanév a tanévnyitó ünnepséggel és liturgiával kezdődik, illetve tanévzáró ünnepséggel és liturgiával fejeződik be.
- A tanév beosztása miniszteri rendelet alapján történik.
- A szorgalmi idő 180-185 tanítási napot tartalmaz, két félévre tagolódva. Az első félévnek január végén van vége. A tanítási napok: hétfőtől - péntekig (rendkívüli eset miatt kimaradt tanítási napokat előzetes egyeztetés után szombati napon is lehet pótolni).
- Tanítási napnak számít a munkaterv szerinti erdei iskola, a tanulmányi kirándulások napja, lelki nap és minden olyan nap, amelyen a tanulóknak kötelező részt venni (ezeken a napokon legalább 3, a témához kapcsolódó órát kell a naplóba bejegyezni). A kirándulások a diákok számára kötelezőek (kivéve azoknak, akik büntetésből el lettek tiltva), a felmerült költségeket a szülőknek kell fedezniük.

- Az iskola által javasolt kirándulási tervet rögzítettük.
- Minden hetet közösen indítunk az iskolában, vagy a templomban.
- Napi ima: a tanulók a tanítás kezdetén az osztályfőnökökkel, a tanítás végén az utolsó órát tanító pedagógussal közösen imádkoznak.
- Az osztálymisén részt vevő gyerekek olvassák fel az olvasmányt, könyörgést. Előtte a hittanórán az osztály közösen készül a liturgiára. (A liturgikus énekeket gyakorolják, a könyörgésbe saját kérésüket is megfogalmazhatják.)
- A katolikus iskolákban kitüntetett helyet foglal el a hitoktatás, a diákok személyes Istenkapcsolatra vezetése.

A tanév jeles napjai évről évre visszatérnek az iskola életében. Megünneplési módjuk szokásrendet, hagyományt alakít ki. Ezek kereszténységünk elmélyítésében és magyarságtudatunk kialakításában jelentős szerepet játszanak: megtanítanak az ünnep szerepére, az ünneplés módjaira, megerősítik gyökereinket, stabilitást adnak.

Az iskola, éves munkatervében határozzuk meg:

- A tanítás nélküli munkanapokat
- Az ünnepélyek, közös liturgiák, versenyek rendjét
- A szülői értekezletek, fogadóórák rendjét
- A nevelési és osztályozó értekezletek rendjét
- A nyílt napok rendjét

A tanév jeles napjai:

- VENI SANCTE – Tanévnyitó (elsősök köszöntése)
- lelki napok, lelkigyakorlatok (ősz, karácsony, húsvét), gyónási alkalmak
- Mikulás – templombúcsú
- Karácsony - betlehemes
- Vízkereszt – házszentelés
- Efrém-nap
- Generációk találkozása
- Húsvét
- Farsang, játékonysági bál, majális, iskolanapok, nyílt nap
- Anyák napja
- Pünkösöd
- Tanévzáró zárandoklat, gyermekbúcsú Máriapócs

- TE DEUM – Tanérváró (ballagás, a nyolcadikosok búcsúztatása)

Egyházi ünnepek, **melyeken liturgiára megyünk:**

- szept.08. Istenszüdő születése
- szept.14. Szent Kereszt felmagasztalása
- okt.01. Szűz Mária oltalma
- nov.08. Szent Mihály és Gábor főangyal
- nov. 21. Az Istenszüdő templomba vezetése
- dec.06. Szent Miklós püspök – templombúcsú
- dec.09. Szűz Mária szeplőtelen fogantatása
- dec.25-27. Karácsony
- dec.26. Mária Istenanyasága
- dec.27. Szent István vértanú (egyházmegyénk védőszentje)
- jan. 01. Jézus névadása, Nagy Szent Bazil, Újév
- jan.06. Vízkereszt (Iskolaszentelés)
- jan.28. Szent Efrém-ünnep
- jan.30. Három szent főpap (Pedagógus lelki nap)
- febr.02. Gyertyaszentelő Boldogasszony (találkozás ünnepe)
- febr.-márc. Nagyböjt
- márc.25. Gyümölcsoltó Boldogasszony
- Húsvét
- ápr.23. Szent György nagyvértanú
- Áldozócsütörtök – Mennybemenetel
- PÜNKÖSD

Nyári ünnepek: alkalmak a templomban való találkozásra

- június 24. Keresztelő Szent János születése
- június 29. Szent Péter és Pál főapostolok
- július 20. Szent Illés próféta
- aug. 06. Urunk színeváltozása
- aug. 15. Szűz Mária elhunyt és mennybevitele
- aug. 20. Szent István király
- aug. 29. Keresztelő Szent János feje vétele

Állami ünnepek, melyek egyben munkaszüneti napok is:

- okt.06. Aradi vértanúk
- okt.23. Az 1956-os forradalom és szabadságharc
- nov.01. Kegyeleti nap – halottak emlékezete
- dec.25-26. *KARÁCSONY*
- jan.22. A magyar kultúra napja - Szavalóverseny
- márc. 15. Az 1848-as forradalom és szabadságharc
- *HÚSVÉT*
- máj.01. A munka ünnepe
- *PÜNKÖSD*
- aug. 20. Szent István király

- a) Az év kiemelt ünnepein, szentmisén veszünk részt, majd tanítási szünet lévén iskolai keretben ünneplünk (vetélkedő, játék, beszélgetés, akadályverseny, film).
- b.) A három lelki napot (rekollekció) ősszel, ADVENT és NAGYBÖJT idejére tervezzük. A lelki nap rendjét az osztályfőnökök és a hittanárok (TEAM) szervezik meg. Lehetőség van vagy osztályonként, vagy csoportokban részt venni a lelki napon. Általában külső lelki vezetővel.
- c) Törekszünk arra, hogy havonta biztosítsunk gyónási alkalmakat azoknak a diákoknak, akik igénylik.
- d.) Ünnepi műsort, hangversenyt szervezünk karácsony előtt, anyák napján, nemzeti ünnepeken, iskolanapokon stb.
- e) A tanulók ünnepi viselete: A lányok ünnepi ruhája: fehér blúz, nyakkendő és sötét nadrág fiúknak, sötét szoknya lányoknak.

A továbbfejlesztés lehetőségei:

Partnereink igényeinek kielégítésére törekszünk. Felmérjük, mit várnak el tőlünk, hogy képzelik el a kölcsönös, folyamatos együttműködés módjait.

Tudatosítjuk a szülőkből, hogy az iskolában folyó nevelőmunka és az otthoni nevelés csak akkor hatékony, ha azonosak értékrendünk, törekvéseink, céljaink.

Gyermekeink helyes nevelése, egészséges testi és szellemi fejlődése közös célunk, amelyért közösen kell cselekednünk.

Ha igény van rá, megszervezzük a "Szülői Kört", mely különböző, őket érdeklő kérdésekkel foglalkozik az iskolába lépéstől a továbbtanulásig.

Lehetővé tesszük, hogy a Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei bekapcsolódjanak a "Szülői Kör" sorozatba, melyen egy-egy vitaindító kiselőadás után a szülők választ kapnak kérdésükre.

(Például: drogfogyasztás, magatartászavarok, tanulási nehézségek, pályaválasztás, stb.)

Pszichológus (tanár) tarthat a tanulás típusokat, módszereket elemző foglalkozásokat, melyek elősegíthetik a gyermekek eredményesebb tanulását.

Mivel a családból hozott nevelés meghatározó a gyermek személyiségfejlődése szempontjából, erősíteni kívánjuk az otthon kialakított pozitív értékrendet és arra törekszünk, hogy a szülők is elfogadják az iskola által megfogalmazott nevelési elveket és követelményeket.

A szülőknek és pedagógusoknak egyaránt célja a kölcsönös bizalmon, és megértésen alapuló kapcsolattartás a gyermek fejlődése érdekében.

Ezért a tudatos közösségfejlesztéssel, a katolikus intézmény nevelőinek törekedniük kell arra, hogy tanítványaik mind jobban és érettebben éljék meg személyes hitüket, kialakítva magukban a keresztény értékrendet és elkötelezettséget. Ebben tanáraik, nevelőik és hitoktatóik jó példája is segítségükre lesz.

A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

1. Feladatok

A pedagógus feladata, a diákok életkorhoz igazodó módszerekkel való képzése: szakszerű és eredményes tanítása, sokoldalú fejlesztő foglalkoztatása, egyéni és közösségi nevelése a NAT- és a pedagógiai program követelménye szerint. Kiemelt az értékrend közvetítése, az egyéni képességfejlesztés, a kötelességtudat és kulturált viselkedés elsajátíttatása.

- Nevelő-oktató munkáját tervszerűen végzi a tantestület egységes elvei alapján, a hatékony módszerek, taneszközök megválasztásával. Mint nevelőtestületi tag köteles részt venni a testületi értekezleteken, megbeszéléseken; véleményével segíti a közös határozatok meghozatalát.
- A pedagógiai program alapján tárgyilagos ismeretekkel növeli a tanulók tudását, sokoldalú és érdekes foglalkozásokkal fejleszti egyéni képességeiket.
- Tanév elején a követelmények, és az előző évi mérési eredmények alapján tanmenetet készít, melynek alapján felkészülten, szakszerűen és pontosan megtartja a tanítási és foglalkozási órákat.
- Szemléltető eszközöket használ, bemutató és tanulói kísérleti tevékenységgel alapozza a tanulást. Az ismereteket a diákok tapasztalataira építve, az érdeklődés felkeltésével (motiválással), az életkoruknak megfelelő kifejezőmóddal, a képességek folyamatos fejlesztése mellett adja át.
- A felmérő és témazáró dolgozatok időpontját a tanulókkal előre közli, és bejegyzí az osztálynaplóba, hogy tanártársaival elkerüljék az osztályközösség túlterhelését (naponta maximum 2 írásbeli számonkérés).
- Rendszeresen ellenőrzi az írásbeli házi feladatokat, a tanulók teljesítményeit, megtartja az írásbeli, és szóbeli számonkérés egyensúlyát, objektíven és indoklással értékeli.

- Gondoskodik a diákok testi épségéről, erkölcsi védelméről, óvja jogait, emberi méltóságukat. A pedagógiai értékrendje szerint neveli, fejleszti és irányítja a fiatalokat, tekintettel arra, hogy személyisége, modora, hangneme, megnyilvánulásai, munkafegyelme példa a tanulók előtt.
- Felelősséggel ellátja a beosztás szerinti óráközi felügyeletet, a vezetők utasítására helyettesít, megbízása alapján ellát különböző díjazott feladatokat (pl. osztályfőnökség; munkaközösség vezetés).
- Az ünnepélyek, versenyek, iskolai rendezvények, szabadidős programok szervezésében és megvalósításában aktív szerepet vállal. Jelen van az intézményi programokon, és beosztás alapján felügyel.
- Pontosan elvégzi a pedagógus beosztással összefüggő adminisztrációt: vezeti az osztálynaplót; beírja az érdemjegyeket (az ellenőrző könyvekbe is), megírja a vizsgák jegyzőkönyveit, törzskönyveket, stb.
- A szaktanár kötelessége szaktárgyi és pedagógiai szakértelmének állandó gyarapítása, az új tudományos eredmények megismerése, a szakmódszertani tájékozódás. Aktívan részt vesz a nyílt napokon, bemutató órákat tart és dokumentálva hospitál tanítási órákon.
- Tevékenyen részt vesz a szakmai munkaközösség munkájában, részt vállal a pedagógiai program módosításában, továbbképzési ismereteiről beszámol, előadást és bemutató órát tart. Kollégái közreműködésével rendben tartja a rábízott szertárat, a tárgyakat és eszközöket rendelkezésre bocsátja. Hiány esetén anyagi felelősséggel tartozik.
- Tanórája előtt 15 perccel köteles megjelenni a foglalkozás helyén. Akadályoztatásakor az SZMSZ szerint kell eljárnia, biztosítva a szakszerű helyettesítéshez a tanmenetet.
- A pedagógiai program szerint neveli a diákokat, a tanítással egyidejűleg, figyelemmel kíséri a tanulók egyéni fejlődését, fejleszti képességeiket, személyiségüket. Együttműködik az osztályfőnökökkel, a kollégákkal.
- Tanóráin a differenciált foglalkoztatást, az egyéni fejlesztést optimálisan segítő gyakorló feladatokkal szolgálja. A lassúbb tempójú tanulóknak külön felzárkóztatást szervez, figyelembe véve a hátrányos családi helyzetet, a fogyatékossgot. Közreműködik a gyermekvédelmi feladatok ellátásában.
- A szaktárgyában kimagasló teljesítményű tanulók tehetségét kifejleszti (önképzőkör, szakkör, tanulmányi verseny, stb.). Felkészíti és kíséri a diákokat a tanulmányi és kulturális versenyekre, vetélkedőkre, sport rendezvényekre, tanulmányi kirándulásokra.
- Részt vesz a szülői értekezleteken, a fogadóórákon, ciklusonként egyszer egyéni fogadóórát is tart. A szülőket tájékoztatja a tantárgyi követelményekről, a tanulók előmeneteléről, a diákok fejlődéséről. Együttműködik a szülőkkel, szükség szerint látogatja a támogatásra szoruló tanulókat.

- Betartja a munkafegyelmet, a jogszabályok és a szabályzatok előírásait, végrehajtja az igazgató és a vezető helyettes utasításait, szakszerűen végrehajtja a tanulószobai beosztás szerinti feladatokat, és az egyéb pedagógusi teendőket.
- Levezeti és felügyeli az osztályozó, különbözeti, javító vizsgákat, tanítás nélküli munkanapokon munkát végez a vezetők beosztása alapján.
- Védi az intézményi vagyont (takarékoság).
- Személyi adataiban történt változást az igazgatónak azonnal jelenti.
- Az intézmény feladat ellátási tervben meghatározottak szerint végzi munkáját, a nevelőtestületi szobában a hirdetőtáblán közzétett, és a számára kijelölt feladatokat végzi.
- A fentiekén kívül határidőre elvégzi minőségi kivitelezésben mindazokat a munkafeladatokat, amelyekkel az igazgató vagy helyettese megbízza.

2. Felelősségi kör

Személyesen felelős a felügyeletére bízott fiatalok testi, érzelmi és morális épségéért, tanulócsoportjában a pedagógiai program követelményeinek megvalósításáért, a fiatalok érdekelsőbbiségéért, az egyenlő bánásmóddért.

Felelőssége kiterjed teljes munkakörére és tevékenységére, felelősségre vonható:

- Munkaköri feladatainak határidőre történő elmulasztásáért, vagy hiányos elvégzéséért;
- A vezetői utasítások igénytől eltérő végrehajtásáért,
- A jogszabályok, a munkahelyi fegyelem, a munkatársak és a gyermekek jogainak megsértéséért,
- A munkaeszközök, berendezési tárgyak előírástól eltérő használatáért, rongálásáért.
- A vagyonbiztonság és a higiénia veszélyeztetéséért.

A munkakör betöltője köteles felettese utasítása alapján további olyan feladatokat is ellátni, amelyek jellegüknél fogva a tevékenységi körbe tartoznak, vagy ismeretei alapján szükségszerűségből rá kell bízni.

3. Az osztályfőnök

Az osztályfőnök irányítja, szervezi a felelősségére bízott tanulóközösség iskolai életét, jelentős nevelő hatást fejt ki, érdemben foglalkozik a rábízott fiatalok egyéni gondjaival. Az egységes értékrend megvalósítása érdekében koordinálja a pedagógusok fejlesztő-nevelő hatását, ellenőrzi az osztályában folyó pedagógiai tevékenységet.

Az osztályfőnököt az igazgató bízta meg, munkáját a NAT, az iskola pedagógiai programja és az éves munkaterv alapján végzi, havonta pótlékban részesül.

Az osztályfőnök erkölcsi és pedagógiai felelősséget vállal a rábízott tanulók biztonságáért; kulturált viselkedéséért; személyiségük fejlesztéséért. Munkájáról félévenként írásban beszámol az intézményvezető szempontjai alapján.

a) Nevelés, egyéni személyiségfejlesztés:

- Alaposan és sokoldalúan megismeri osztálya tanulóit (személyiségjegyek, családi-szociális körülmények, szülői elvárások, tanulói ambíciók). Feltérképezi az osztályközösség szociometriai jellemzőit; az osztályon belüli értékrendet.
- Nevelő munkáját, a tanulók egyéni, differenciált személyiségfejlesztését a pedagógiai program alapján, nevelési tervben és az osztályfőnöki tanmenetben tervezi.
- Az osztályfőnöki órákra alaposan felkészül, a tanulók érdeklődését, aktivitását figyelembe véve rugalmasan kezeli azokat.
- Alkalmat teremt az osztályközösségben a demokratikus közéleti szereplés gyakorlására, törekszik a munkamegosztásra. Segíti a diák önkormányzati törekvéseket, képviselőket.
- Kialakítja a reális önértékelés igényét, az életkornak megfelelő szituációkkal önállóságra és öntevékenységre nevel. Felelősök (hetesek, ügyeletesek) megbízásával és számonkérésével biztosítja az osztályteremben a berendezési tárgyak megőrzését, a rendet, a tisztaságot.
- Gondoskodik a szociális segítségnyújtásról, együttműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel. Segíti a személyre szabott és sikeres pályaválasztást. Részletes tájékoztatást ad a továbbtanulási lehetőségekről.
- Felkészíti a tanulókat az intézmény hagyományos rendezvényeire, ünnepségeire, rendszeresen tájékoztat az iskola előtt álló feladatokról, és azok megoldására mozgósít.
- Segíti a különféle szabadidős programok, tanórán kívüli rendezvények, kirándulások, klubfoglalkozások szervezését és megvalósítását.
- Irányítja minden rendezvényen az udvarias és kulturált viselkedést; fegyelmezett munkát, a rend és tisztaság fenntartását; a környezet védelmét, a harmonikus társas kapcsolatokat.

b) Tanulmányi munka segítése

- Szempontokat és tanácsokat ad a hatékony tanulási módszerek, és a helyes időbeosztás (szellemi és fizikai tevékenység egyensúlya) elsajátításához.
- Szervezi, és havonta értékeli az osztályában a tanulmányi versenyt; kéthavonta a diákokkal együtt értékeli a tanulmányi előmenetelt, a magatartást és a szorgalmat.
- Segíti a folyamatos felzárkóztatást. Különös gondot fordít a hátrányos helyzetű tanulók segítésére.
- Támogatja a kiugró tehetségek képzését az igényelt területen, biztosítja bemutatkozási lehetőségeiket.

- Együttműködik az osztályában tanító pedagógusokkal, látogatja osztálya tanítási óráit, foglalkozásait; az észrevételeket megbeszéli az érintett nevelőkkel.

c) Kapcsolattartás a szülőkkel

- Összehangolja a család és az iskola nevelését, a szülőkkel együttműködve megbízatása első évében igény szerint egyeztetve a tanulókat otthonukban meglátogatja, majd szükség szerint végez családlátogatásokat.
- A munkaterv szerint szülői értekezletet; fogadóórát, ciklusonként egy fogadóórát tart. Megismerteti a pedagógiai programot, az intézményi minőségirányítási programot, a házirendet; nevelési elképzeléseit, gondoskodik a szülői munkaközösség aktivitásáról.
- Folyamatosan tájékoztatja a szülőket a gyerekek magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről, dicséretéről és elmarasztalásáról.

d) Tanügyi feladatok

- Képviseli osztálya érdekeit a nevelőtestület előtt, minősíti tanítványai magatartását és szorgalmát, javaslatot tesz az osztályozó konferencián.
- Aktívan tevékenykedik az osztályfőnöki munkaközösségben, bemutató órát tart, felméréseket és elemzést végez.
- Ellenőrzi az érdemjegyek beírását és a szülői aláírást az ellenőrző könyvben, regisztráltatja és összesíti a tanulók hiányzásait; figyelemmel kíséri az igazolásokat, a mulasztások valós okait.
- Vezeti az osztálynapló haladási részét, elvégzi az osztályfőnöki adminisztrációs teendőket, felel az osztálynapló és a törzslapok, más nyilvántartások szabályszerű és naprakész vezetéséért, statisztikai adatokat szolgáltat.

e) Feladatköri kapcsolatok

Kiegyensúlyozott kapcsolatot tart azoknak az intézményeknek, szervezeteknek, és hatóságoknak az alkalmazottaival, képviselőivel, akiknek együttműködése szükséges feladatainak ellátásához.

f) Jogkör, hatáskör

Ismerve a megbízatására vonatkozó törvényeket, rendeleteket és igazgatói utasításokat, - gyakorolja a jogszabályokban biztosított jogokat. Megilleti a jog, hogy osztályában ő tanítsa szaktárgyait, és – a vezető helyettes tudtával – nevelői osztályértekezletet hívjon össze az ott tanító pedagógusok kötelező megjelenésével.

Hatásköre áthúzódik teljes tevékenységi körére. Köteles az igazgató (helyettes) figyelmét felhívni az előírásoktól eltérő munkavégzésre, magatartásra és állapotokra.

g) Felelősségi kör

Felelőssége kiterjed teljes megbízatására és egész pedagógiai tevékenységére. Aktivitásától, példaadásától és igényességétől nagymértékben függ az osztályközösség tanulmányi eredményessége, a tanulók neveltsége.

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

1. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

A nevelés folyamatában bekövetkező sikertelenség a legkülönbözőbb okok véletlenszerű egyidejű összetalálkozására vezethető vissza.

Minden olyan momentum, amely megrendíti a gyermeket akár a szülő, akár a nevelő szeretetében, a személye iránt érzett bizalmában és becsülésében, megakasztja és hibás vágányra tereli a gyermek egészséges testi-lelki fejlődését.

A magatartási és tanulási zavarok nem választhatók el élesen egymástól. Ha a tanuló nem tud megfelelni az otthoni vagy az iskolai magatartási, tanulmányi követelményeknek, az előbb-utóbb kudarchoz vezet, mely megrendíti a személyiség önmagába vetett hitét, félelem alakul ki benne, túlzottan óvatossá válik, igyekszik kerülni a kockázatot, s mindez csökkenti a teljesítményét.

A kudarc szerves része a szocializációs folyamatnak. Sokféle okból következhet be és igen sokféleképpen nyilvánul meg. Évről-évre növekszik az ép intellektusú, de beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő, illetve nem autista más fogyatékosok száma, akiknek fokozott és többirányú pedagógiai segítségre, iránymutatásra van szükségük.

Célok:

- A tanulási, magatartási, beilleszkedési nehézséggel küzdő tanulók egyenértékűként való beolvasztása az iskolai közösségbe - a megkülönböztetés minden negatív hatásától mentesen.
- A speciális és többirányú pedagógiai fejlesztőmunka következményeként a hátrányok, zavarok fokozatos csökkentése: a felzárkóztatás.
- A felső tagozatban - a normál osztályban - folytatható eredményes tanulmányi munka megalapozása.
- Fokozatos együttműködés kiépítése a szülőkkel, a Nevelési Tanácsadó szakembereivel (logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus), s e tudományág minden fejlesztő módszerének felkutatása, felhasználása, a pedagógus továbbképzések ez irányú támogatása.

Feladatok:

- E sokirányú fejlesztő pedagógiai munkához tapasztalt, a gyermekek problémái iránt fogékony tanítók kiválasztása.
- Az iskolavezetés és az osztályban tanítók kiemelt feladata a nevelési együttműködés és napi kapcsolat kiépítése a Nevelési Tanácsadó munkatársaival, az iskola gyermek- és ifjúságvédelmi felelőseivel, a tantestület minden tagjával a hátrányok leküzdése érdekében. Fontos a szülőkkel kiépített folyamatos, hatékony kapcsolattartás, a családlátogatás.
- A fejlesztés-fejlődés rendszeres mérése a Nevelési Tanácsadó szakembereinek irányításával.
- A Szakértői és Rehabilitációs Bizottságok szakvéleménye alapján más iskola keresése azoknak a gyermekeknek a számára, akiknek a fejlesztése az iskola fejlesztő programjával sem oldható meg.

A feladat elsősorban a megelőzés, illetve a már kialakult problémák megoldása. A beilleszkedés és a már kialakult probléma szempontjából több területen más-más feladataink vannak.

Nagyon fontosnak tartjuk a beilleszkedési, magatartási problémákkal küszködő tanulók fejlesztését, mert a problematikus tanuló saját fejlődésének és közössége fejlesztésének is gátjává válhat.

Iskolánk feladata:

- A tanuló személyiségének és környezetének megismerése, a problémák gyökerének feltárása.
- A fejlesztő módszerek megbeszélése, egyeztetése a családdal.
- A megfelelő beilleszkedés hatékony segítése.
- A szülők segítése a családi, a nevelési konfliktusok megoldásában.

Ennek érdekében fejleszteni szükséges a gyermek önismeretét, önbizalmát, együttműködési, kapcsolatépítési képességét, szerepelni tudását, konfliktuskezelői képességét. A fejlesztés színterei az iskolai, az osztályközösségi, a hitéleti programok. Az elérendő cél a tanulók felelősségtudatának, önfegyelmének, kezdeményezőkétségének, csoportmunkára való alkalmasságának kialakítása.

Megelőzés szempontjából:

A gyermeknevelésben érintett felnőttek kapcsolatában

A szülők és a tanító kölcsönös bizalmon alapuló együttműködő kapcsolatának kiépítése. (Családlátogatás, fogadó órák, közösségi rendezvényekben aktív szülői részvétel.)

A gyermekközösségen belül

Az osztályközösség kialakításakor a következő értékek előtérbe helyezése, gyakoroltatása:

- figyelmesség
- segítőkészség
- türelem
- megértés

Már kialakult probléma esetén:

A gyermeknevelésben érintett felnőttek kapcsolatában

A szülők, a pedagógus és egyéb szakemberek közötti rendszeres, őszinte kommunikáció a közös cél elérése érdekében. Egymás munkáját segítő és erősítő kapcsolat kialakítása.

A gyermekközösségen belül

A gyermek pozitív megnyilvánulásainak azonnali dicsérete, elismerése, kiemelése.

A problémás gyerek is tehetséges valamiben, érdeklődik valamilyen műveltségi terület iránt. Ezt kell megtalálni, ebben a tevékenységében kell megerősíteni, a fölösleges energiáit ebbe az irányba kell fordítani.

- Fejlesztő pedagógus alkalmazása, az iskola tanítóinak ez irányú továbbképzéseinek támogatása.
- Logopédus, pszichológus (tanulásban akadályozott tanuló integrálása esetén gyógypedagógus) alkalmazása.

Sajnos a társadalomban lezajló változások átalakítják a megszokott értékrendet, próbára teszik a felnőttek alkalmazkodási képességét. A sok feszültség, bizonytalanság leginkább a családok életében csapódik le, a gyermek sínyli meg a legjobban ezeket a változásokat.

Egyre több a csonka család, a munkanélküli szülő, akik nem tudják ellátni a család alapvető feladatait. Ezen sérült gyerekek közül egyre többen küzdenek beilleszkedési, magatartási nehézségekkel.

Ezen problémák kezelésére szoros kapcsolatot kell kiépíteni a Nevelési Tanácsadóval, a gyermekvédelmi szakemberekkel, a hitoktatókkal, a lelki vezetővel és legfőbbképpen a szülőkkel. (Szorgalmazzuk a problémás gyerekeknél a családlátogatást.)

Nagyon fontos a személyes kapcsolattartás, a hiteles őszinte kommunikáció minden érintettel.

Az iskola meg kell, hogy adjon minden segítséget az egyéni tanulmányi munkában, a napi testi-lelki problémák megoldásában.

Tudatosítani kell az érintett tanulókkal, hogy csak az ő aktív hozzáállásával oldhatjuk meg a felmerülő problémát/problémákat.

Vezessük rá, hogy a konfliktushelyzeteket ismerje fel, tudja kezelni, törekedjen erőszakmentes megoldásra. Juttassuk el oda, hogy a közösségi és egyéni értékrendet képes legyen összehangolni, tudja meghatározni és azokat megtartani.

Fokozott szerep hárul az osztályfőnökre, lelki vezetőre, gyermekvédelmi megbízottra, akik csak a családdal együtt tudnak igazán eredményt elérni.

2. A tehetség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A tehetséges fiatalok gondozása Istentől ránk szabott feladat.

Ezért kiemelt fontosságú a tehetségek felismerése és fejlesztése.

Minden pedagógus, de elsősorban a szaktanár és osztályfőnök feladata, hogy felhívja a figyelmet tehetséges tanítványainkra, hogy megfelelően gondoskodhassunk fejlesztésükről.

E tevékenység kiterjed a tanórai és tanórán kívüli területekre egyaránt. Ez a legszorosabb együttműködést tételezi fel a családdal és a tehetségek fejlesztésével foglalkozó intézményekkel és szakemberekkel.

Iskolánkban minden gyermeknek meg kell kapnia a lehetőséget és a segítséget, hogy képességének megfelelően teljesítsen. Feladatunk, hogy ezeket a képességeket felismerjük és fejlesszük.

A tehetséggondozás feladata, hogy a kiemelkedő képességű diákok is megfelelő terhelést kapjanak. Ezt a differenciált órai munka, a különböző szakkörök, iskolai, területi és országos versenyekre való felkészülés, levelezős versenyekre való benevezés, a tanárral való rendszeres beszélgetés, plusz feladatok kiadása, kiselőadások, gyűjtőmunka, sportegyesületbe való ajánlás szolgálja.

A tehetséges tanulók oktatása során elkerülhetetlen a tanórákon való differenciálás módszerét alkalmazni. Tanórákon kívül különböző szakkörökön, önképzőkörökön, rekreáción is biztosítjuk a tehetséges tanulók kiemelt szintű foglalkoztatását. Iskolánkban hagyomány az alsó tagozaton évfolyamonként és műveltségi területenként éves tanulmányi verseny megrendezése, amelyen szintén kitűnhetnek és megerősítést kaphatnak a kiemelkedő képességű tanulók.

Biztosítjuk a tehetséges tanulók versenyekre való egyéni felkészítését.

A tehetségfejlesztés lehetőségei iskolánkban:

- Emelt szintű tantárgy tanítása

- Differenciált tanórai munka
- Tehetséggondozó szakkörök
- Felkészítés versenyekre
- Felkészítés középiskolai tanulmányokra
- Személyes beszélgetések, a biztatás, a jutalmazás megfelelő formáinak megkeresése
- Kiugró tehetségek szakemberhez való irányítása, aki gondoskodik megfelelő fejlesztésükről.

A tehetséges tanulók oktatása során elkerülhetetlen a differenciálás módszerének alkalmazása. A tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokon (szakkör, önképzőkör, kiscsoport, stb.) túl biztosítjuk a tehetséges tanulók versenyeztetését, versenyekre történő (individuális) felkészítését.

A hagyományokhoz híven mind a sport, mind a kulturális, művészeti és tanulmányi versenyekre fokozott figyelemmel kell felkészíteni a tehetséges tanulókat. Kiemelt figyelmet kell fordítani a szociális hátrányokkal induló tanulókra, nehogy családi hátterük nehézségei miatt elkallódjanak.

Tehetség

- Egy-egy speciális tevékenység elvégzéséhez szükséges képességek halmozódása és az átlagosnál minőségileg magasabb foka, kreativitás, a feladat iránti elkötelezettség (szorgalom) együttes megnyilvánulása.
- A kreativitás, a képesség, a tehetség fogalmak közös jellemzője a teljesítményképes tudás. Tanulóinkat arra kell felkészíteni, hogy használható tudás birtokában kreatív felnőtté váljanak.
- A siker azon múlik, hogy biztosítjuk-e azokat a programokat, szervezeti formákat, amelyek keretében fel tudjuk ismerni, és tudatosan irányítani tudjuk a gyermekeinkben rejlő értékek kibontakozását.

Feladataink

- Pedagógusok továbbképzése, módszertani ismereteik bővítése, speciális pedagógiai képességek megszerzése.
- A tanulók adottságainak, képességeinek felderítése, a tehetség felismerése és azonosítása. alapján (személyiségről, tevékenységről, produktumról) tárjuk fel.
- Az intellektuális képességek fejlesztése, készség a kreatív önálló ismeretszerző képesség kibontakoztatására.
- Személyiségfejlesztés során a pozitív énkép erősítése.
- Az eredményes tanuláshoz szükséges képességek, attitűdök kialakítása.
- Részvétel biztosítása a városi tehetséggondozó szakkörök munkájában.

- Differenciált fejlesztés tanórán és tanórán kívül az egyéni képességekhez mérten.

A tehetség megnyilvánulásának lehetőségei

- Tanulmányi versenyek (iskolai, városi, megyei, országos)
- Ünnepek, gálaestek
- Hangversenyek
- Előadó művészeti versenyek (vers- és prózamondó)
- Képzőművészeti és technika bemutatók, kiállítások, rajzpályázatok
- fordított - napi rendezvények
- Sportversenyek
- Színházban, színdarabokban való szereplések

A tehetségfejlesztés munkafázisai

- Megfigyelés, kiválasztás
- Képzés, differenciált fejlesztés a tanórán és tanórán kívüli foglalkozásokon
- Versenyeztetés, szerepeltetés
- Folyamatos értékelés
- Pozitív motiváció, útmutatás a jövőre

3. Hátrányos helyzetű tanulók képesség-kibontakoztató felkészítése

Kt.48.§ hátrányos helyzetű gyermek, tanuló az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint - óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

A képesség-kibontakoztató felkészítés keretei között

- a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása,
- a fejlődésének elősegítése,

- a többi tanulóhoz történő felzárkóztatása,
- tanulási, továbbtanulási esélyeinek kiegyenlítése,
- tehetségének kibontakoztatása folyik.

A képesség- kibontakoztató felkészítés keretében — a tanuló igényéhez igazodva — történik:

- a személyiségfejlesztés, közösségfejlesztés,
- a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása,
- a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenység.

A képesség kibontakoztató felkészítésben részt vevő tanulók nevelése és oktatása, tudásának értékelése, az oktatási miniszter által kiadott pedagógiai rendszer alkalmazásával történik.

Képesség kibontakoztató felkészítésben az a tanuló vehet részt, aki megfelel az alábbi feltételeknek:

- a szülő egyetértő nyilatkozata
- a szülő írásbeli nyilatkozata az alapfokú iskolai végzettségéről
- a gyermek után a szülő rendszeres gyermekvédelmi támogatásra jogosult.

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik az érintett családdal, az Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal, a Gyermekjóléti Szolgálattal, a Családsegítő Szolgálattal, a gyermekorvossal és a védőnővel.

A nevelők és tanulók személyes kapcsolatainak és a családtámogatásoknak egyik fő célja a gyermek-és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógusnak kötelessége közreműködni a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a veszélyeztetettség megszüntetésében, a hátrányos helyzet kompenzálásában.

4. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

A tanórák keretében a lemaradó tanulók differenciált foglalkoztatása, feladataik gondos megválasztása kiemelt szempont minden tanítónak, tanárnak.

Azok a diákok, akik testileg-lelkileg normálisan fejlődő társaikhoz képest eltérést mutatnak; többségükben olyan szociális közegből kerülnek iskolánkba, ahol nem biztosított az egészséges pszichés fejlődés.

- beszédproblémával küzdők (beszéd fogyatékos, enyhe értelmi fogyatékos, megismerő funkció, vagy viselkedési fejlődésének organikus okokra visszavezethetően tartós és súlyos rendellenessége)
- dyslexiás, dysgraphiás, dyscalculiás (megismerő funkció, vagy a viselkedés fejlődésének organikus okokra vissza nem vezethetően tartós és súlyos rendellenessége miatt)

- FIMOTA (figyelemkoncentrációs zavarral küzdő, mozgáskoordináció- hiányos, hipo-hiperaktív)
- hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett tanulók,
- BTM –es növendékek,
- integráltan oktatható, tanulásban akadályozott, enyhe értelmi fogyatékos tanulók.

A tanulási kudarccal küzdő gyerekeknél általában tanulási zavarok jelennek meg. Az olvasás, írás, matematika elsajátítását az iskolai tanulás során alapvetően nehezítik a részképesség zavarok. A tanulási zavarok korrekciója komplex, átfogó program.

Iskolánkban a gyerekek részére differenciált módszerekkel fejlesztő foglalkozásokat szervezünk, fejlesztő pedagógus (gyógypedagógus) irányításával, a gyermek saját értelmi szintjére való felzárkóztatás céljából. Pótoljuk teljesítménybeli lemaradásait, sikerélményt biztosítva.

A munka alapelve az osztálytanítók munkájának segítése a gyermek képességeihez, szükségleteihez való alkalmazkodás. Olyan tevékenységekkel, amelyek a hagyományos szervezeti keretek között nehezen megvalósíthatók.

A fejlesztő pedagógus a tanórával párhuzamosan egyéni vagy kiscsoportos (2-3 fő) foglalkozásokat tart. Ezek a foglalkozások nem azonosak a korrepetálásokkal, de egyenértékűek a tanítási órákkal. Olyan alapképességek fejlesztését végzi, amelyek a gyermekek iskolai teljesítményét javítják.

A hagyományos alternatív pedagógiai fejlesztő eljárások a gyermek személyiségéhez alkalmazkodva.

Célunk, hogy a gyermekek, akik valamilyen tanulási nehézséggel küzdenek, minél hamarabb megsegítést kapjanak. Ennek érdekében, minden első osztályos tanulót szeptember 2-3. hetében vizsgálóeljárások segítségével szűrjük.

Vizsgálóeljárások:

A mérések eredményei alapján a gyerekekkel fejlesztő foglalkozások keretein belül a fejlesztő pedagógus foglalkozik. Egyéni képességeiket, haladásukat figyelembe véve, dokumentálva. Szükség esetén logopédus, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, valamint Tanulási Képességet Vizsgáló Rehabilitációs Bizottság szakvéleményét kérjük munkánk eredményes végzése érdekében. Fejlesztésüket, értékelésüket a szakvéleményben foglaltak alapján látjuk el.

Megteremtjük az SNI tanulók inkluzív nevelésének-oktatásának feltételeit a fogyatékosság típusának megfelelően.

A fejlesztés főbb területei:

1. Mozgásfejlesztés: nagymozgások, finommozgások
2. Testséma fejlesztés

3. Téri tájékozódás fejlesztése

4. Percepció fejlesztése:

- vizuális
- auditív
- idő
- verbális
- taktilis
- emlékezet
- figyelem
- gondolkodás

5. A játék mint fejlesztőeszköz

Sajátos nevelésű gyermek, tanuló

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a gyermek, tanuló, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:

Pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl. dyslexia, dysgráfia, dyscalculia)

Minden sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai ellátásban részesüljön.

A tanuló mentesítésének, értékelésének lehetőségei, feltétele

Személyi, tárgyi feltételek biztosítása (megfelelő szakember, fejlesztő könyvek, dokumentáció). A tanuló mentesíthető egyes tantárgyakból, tananyag részekből, az értékelés és minősítés alól. Amennyiben a tanulót mentesítik az értékelés és minősítés alól, az iskolának egyéni foglalkozás keretében kell segítséget nyújtani a felzárkóztatáshoz. Az egyéni foglalkozást a tanulóra igazított fejlesztési terv alapján kell végezni, amelynek alapjául a szakértői vélemény szolgál. Az egyéni foglalkozáshoz a szükséges időkeretet a közoktatási törvény biztosítja. Az egyéni foglalkozás tanórai foglalkozásnak minősül. Tanórákon kívül egyéni foglalkozás, korrepetálás keretében kell a hiányos területeken fejleszteni, felzárkóztatni a lemaradókat; a tehetséget pedig gondozni. Az egyre csökkenő korrepetálások száma, és az egyre magasabb létszámú tanulási gonddal küzdő tanuló miatt biztosítunk egyéni felzárkóztatást is. Családon belül a szülőt felkészítjük

arra, hogy a tanítóval való közös megbeszélés alapján ő is segíteni tudja gyermeke fejlődését, adott esetben otthoni gyakorlással. A kudarc kivizsgálása is fontos szempont. Ebben meghatározó a szülő és a pedagógus együttműködése a megfelelő szakember bevonásával együtt. A szükséges vizsgálatok elvégzéséhez való szülői beleegyezés hiányában a pedagógus nem tud további lépéseket tenni a gyermek fejlesztése érdekében. Iskolánkban fejlesztőpedagógus segíti a tanítók, tanárok munkáját.

Tanulóink előképzettségében nemcsak a megszerzett ismeretek, készségek terén mutatkoznak jelentős –a lemaradók számára speciális segítség nélkül leküzdhetetlen hátrányt jelentő – különbségek, hanem a szocializáció fokában, viselkedésmódban, az udvariassági szabályok ismeretében, személyi higiénia terén, a katolikus vallás szertartásainak, a vallásgyakorlás külső formáinak ismeretében.

Az esélyegyenlőtlenség csökkentése fontos feladatunk, amely speciális felzárkóztató programokkal, személyes törődéssel, beszélgetésekkel történhet. Kiváltképpen megkülönböztetett törődésben kell részesítenünk az érzelemszegény gyermekeket, akiket csak önmagunk, szeretetünk folyamatos ajándékozásával zárkóztathatunk fel. A felzárkóztatás egy komplex, nagy körültekintést, lelkiismeretességet és áldozatosságot kívánó pedagógiai tevékenység. Jelenti a lemaradás fokának és okainak feltárását, a tanuló helyes önismeretre és küzdőképességre való nevelését, a tanórán kívüli felzárkóztató foglalkozások és a tanórai differenciált foglalkoztatás megtervezését, szervezését és kivitelezését.

Feladatok

- a kudarc okainak felderítése a legfontosabb kiindulás (nem megfelelő otthoni körülmények, képességek alacsony szintje, motiváció hiánya)
- tapasztalatok összegzése, hasznosítása, fejlesztendő területek meghatározása
- a tanulás tanítása: jó tanulási szokások, technikák elsajátíttatása
- felzárkóztató programok készítése, szervezése, a lemaradó tanulók számára
- egyéni segítségnyújtás a hiányosságok pótlására
- képesség-kibontakoztató foglalkozások, fejlesztő foglalkozások szervezése,
- korrepetálások szervezése a szabad órakeret terhére.

Arra törekszünk, hogy a tanulócsoport egységesen magasabb tudásszintje, a korábban lemaradó tanulók erőfeszítésének példája, valamint a folytonos kétirányú differenciálásra való törekvés a tanári munkában számukra is meghozza a kívánt eredményt.

E feladatnak fontos részét képezi minden iskolai szinten a korrepetálás.

A pszichésen iskolaérett gyermekekre mindenekelőtt az akaratlagos folyamatok dominanciája jellemző. Az ismeretlen tananyag elsajátítása is akaratlagos figyelmet és emlékezetet igényel. A szándékos emlékezet az egész személyiségfejlődést alapjaiban befolyásolja.

A felzárkóztató programok elsődleges feladata az érdeklődés, a gondolkodás, a beszéd megfelelő fejlesztése.

- A 1-4. évfolyamon délutáni gyakorló foglalkozásokat tartunk.
- Az 5-8. évfolyamon tanulószobai foglalkozásokat tartunk.
- Korrepetálás, illetve továbbtanulóknak előkészítő foglalkozás szaktanárok közreműködésével.
- Lehetőség szerint differenciált foglalkozás megvalósítása a tanórákon.
- Csoportbontás bizonyos tanórákon.
- Magántanulói státusz biztosítása.
- Pedagógusok munkáját segítő továbbképzéseken való részvétel.
- Iskolánkban a fejlesztő és gyógypedagógus szakember is segíti a felzárkóztatást.
- Motiválás arra, hogy a gyermek tanulószobai vagy napközis ellátásban részesüljön

Elsősorban az osztályfőnökök feladata, hogy megismerjék osztályuk tanulóinak szociális körülményeit, s ennek alapján személyes kapcsolatfelvétel útján győzzék meg a szülőket az iskola által szervezett tevékenységformák fontosságáról és hasznosságáról. A napköziben vagy a tanulószobán eltöltött időnek mérhető változást kell előidéznie a gyermekek neveltségében, viselkedésében és tanulmányi eredményében.

Kapcsolatfelvétel a szakszolgáltató intézményekkel

A gyermekeink érdekében iskolánk folyamatos munkakapcsolatot épít ki a:

- Városi Gyermekjóléti Szolgálattal,
- Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal,
- Önkormányzat Gyámügyi Osztályával,
- Családsegítő Szolgálattal,
- Rendőrség Ifjúság- és Gyermekvédelmi Csoportjával,
- Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központtal.

Tankönyvtámogatás elveinek, mértékének meghatározása

Az elbírálás alapjául a családokban az egy főre jutó jövedelem a meghatározó. Anyagi lehetőségeinkhez mérten minél több rászoruló gyermeket kedvezményesen tankönyvhöz juttatunk. Ennek érdekében kérdőíven nyilatkozhatnak azok a szülők, akik anyagi helyzetükből adódóan lemondhatnak az alanyi jogon járó támogatási összegről, ezzel is segítve a szociálisan hátrányos helyzetű családokat.

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A tanulók, a tanulóközösségek és a diákkörök a tanulók érdekeinek képviselőit diákönkormányzatot hoznak létre. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed. A nevelőtestület véleményezi a működésükhöz szükséges anyagi eszközök felhasználását. Az évi rendes diákközségi ülésen a diákönkormányzat és az iskola képviselője beszámol az előző diákközségi ülés óta eltelt időszak munkájáról, különös tekintettel a gyermeki jogok helyzetéről és érvényesüléséről az iskolai házirendben meghatározottak végrehajtásának tapasztalatairól. A tanulókat a diákönkormányzatot segítő tanár képviseli a nevelőtestületi értekezleten, és az őket érintő kérdésekben az iskolavezetés értekezletein.

1. A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt

- saját működéséről,
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
- hatáskörei gyakorlásáról,
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról,
- az iskolai diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről,
- amennyiben az intézményben működik, a nevelési-oktatási intézményen belül működő tájékoztatási rendszer szerkesztősége tanulói vezetőjének, felelős szerkesztőjének, munkatársainak megbízásáról.

2. A diákönkormányzat SZMSZ-ét a választó tanulóközösség fogadja el, és a nevelőtestület hagyja jóvá. Az SZMSZ jóváhagyása csak akkor tagadható meg, ha az jogszabálysértő vagy ellentétes az iskola SZMSZ-ével, házirendjével. Az SZMSZ jóváhagyásáról a nevelőtestületnek a jóváhagyásra történő beterjesztést követő harminc napon belül nyilatkoznia kell. Az SZMSZ-t vagy annak módosítását jóváhagyottnak kell tekinteni, ha a nevelőtestület harminc napon belül nem nyilatkozik.

3. A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

Az iskolai diákönkormányzat véleményét az Nkt. 48. § (4) bekezdésben meghatározottakon túl

- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához,
- az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,
- a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához,
- az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben ki kell kérni.

Azokban az ügyekben, amelyekben a diákönkormányzat véleményének kikérése kötelező, a diákönkormányzat képviselőjét a tárgyalásra meg kell hívni, és az előterjesztést, valamint a meghívót - ha jogszabály másképp nem rendelkezik - a tárgyalás határnapját legalább tizenöt nappal megelőzően meg kell küldeni a diákönkormányzat részére.

A diákönkormányzat feladatainak ellátásához térítésmentesen használhatja az iskola helyiségeit, berendezéseit, ha ezzel nem akadályozza az iskola működését.

A diákközségi ülés összehívását az iskolai diákönkormányzat vezetője kezdeményezi, a tanév helyi rendjében meghatározottak szerint. A diákközségi ülés napirendi pontjait a községi ülés megrendezése előtt tizenöt nappal nyilvánosságra kell hozni. A diákönkormányzatok jogosultak szövetséget létesíteni, továbbá ilyenhez csatlakozni. A szövetség az iskolában a diákönkormányzat jogait nem gyakorolhatja.

A tanulók véleménynyilvánításának rendje és formái:

- DÖK-gyűléseken
- osztályfőnöki órákon
- az évi DÖK községi ülésen (részvevői: az iskola vezetősége, osztályonként 3-5 fő, a község által választott diák, 5-8. osztályig).

A DÖK és az iskola közötti kapcsolattartás formái:

- DÖK tanácsának gyűlése- alkalmanként az igazgató, vagy helyettesének meghívása,
- DÖK vezető beszámolója az intézményvezetőnek.

A szülő, a tanuló és a pedagógus együttműködésének formái

Az iskolai nevelés, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógusközösség együttműködése. Ennek alapja a gyermek iránt érzett közös felelősség, amelynek feltétele a kölcsönös bizalom és tájékoztatás, az őszinteség. Megvalósulási formái a kölcsönös támogatás és a koordinált pedagógiai tevékenység. Eredménye a családi és az iskolai nevelés egysége, és ennek nyomán a gyermeki személyiség kedvező fejlődése.

Iskolánk együttműködési formái:

A diákok és a pedagógusok együttműködésének formái:

- A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, ill. az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják.
- Az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén, a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és faliújságon keresztül, az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon tájékoztatják a diákokat.
- A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, ill. választott képviselőik útján közölhetik az iskola igazgatójával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy az iskolaszékkal.
- A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan tájékoztatják.
- A templomi szertartásokat és egyéb rendezvényeket igyekszünk úgy megszervezni, hogy abban minél nagyobb mértékben bekapcsolódjanak a tanárok, diákok és szülei, s hagyományainkhoz híven minél nagyobb szerepet kaphasson a közös ének és a közös imádság.

A szülők és a pedagógusok együttműködésének formái:

- Családlátogatás
- Szülői értekezlet
- Fogadóóra
- Nyílt tanítási nap
- Írásbeli tájékoztató
- Szakkörök indítása
- Előadások szervezése
- Közös kirándulások
- Pályaválasztási tanácsadás
- Közös lelki nap

- Közös zárandoklatok
- Paróchiákkal - Plébániával közös programok

A szülők részéről elvárhatjuk:

- Aktív részvételt az iskolai rendezvényeken,
- Ötletnyújtást az előadások (hitéleti, nevelési, stb.) témáihoz,
- Őszinte véleménynyilvánítást,
- Együttműködő magatartást,
- Nevelési problémák őszinte megbeszélését, a közös megoldásra való törekvést,
- Érdeklődő, segítő hozzáállást,
- Szponzori segítségnyújtást.

A szülői ház és az iskola együttműködésének továbbfejlesztési lehetőségei:

- Közös rendezvények (pl.: karácsonyi ünnepség, farsangi bál, stb.) szervezése a szülők és pedagógusok részvételével.
- Osztály-család közös hétvége.

A szülők jogai és kötelességei:

- Az osztályélet szervezésének aktív irányítása.
- Korrekt véleménynyilvánítás az iskolában folyó munkáról.
- Szabad iskolaválasztás.
- A Szülői Munkaközösség tagjainak megválasztása.
- Tisztségvállalás a Szülői Munkaközösségben.
- A Szülői Munkaközösség tevékenységének véleményezése.
- Véleménynyilvánítás a tanulókat érintő szociális és egészségügyi kérdésekben.
- A szülőnek joga van részt venni azokon az eseményeken, melyek alkalmával gyermeke nyilvános iskolai kitüntetést kap, vagy fegyelmi ügyének tárgyalására kerül sor.

Erkölcsei ajánlások a szülőknek

Minden iskola létét, szükségességét a mögötte álló szülők társadalma igazolja. A szülők joga és kötelessége, hogy hitüknek megfelelő iskolába járassák gyermeküket, illetve ennek hiányában igyekezzenek ilyen iskolát alapítani. Az iskola igazán egyházi szelleme csak akkor születhet meg, ha a szülők is közösséget alkotnak, hiszen "a keresztény hit is egy közösség ölén születik és növekszik." (Kat. Isk.53.) Így a gyermekek egy

egyházi közösségből kerülnek be az iskola közösségébe, és az iskola elvégzése után oda kerülnek vissza. Ez hatalmas garancia arra, hogy a gyerekeket az iskola után nem sodorja el az élet sokszínű áramlata.

Az iskola a szülőktől is elvárja, hogy elfogadják az iskola katolikus jellegét, ne neveljenek, tegyenek az iskola ellen, hanem erkölcsileg, szükség esetén anyagilag is támogassák. Iskolával kapcsolatos problémáikat az érintettekkel beszéljék meg. Az iskola feladata, hogy jogos problémák esetén a szülőkkel együtt megkeresse azok mindenki számára megnyugtató megoldását.

Az iskola a szülőkkel igyekszik mindjobban megismertetni szellemiségét, nevelési alapelveit. Ezt a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartással igyekszik elérni. Ennek formái a szülői értekezletek, szülői fórumok, szülői levelek, szülői lelki napok, ahol egy-egy témát a nevelők és a szülők közösen megvitathatnak és természetesen a személyes beszélgetés. Az iskola elvárja, hogy a szülők ezeken aktívan részt vegyenek, hogy maguk is fejlődjenek hitben és tudásban ezzel példát mutatva gyermekeiknek.

Erkölcsei elvárások a tanároktól

A diákok nevelése felelős, örök életre szóló feladat. Üdvösségre nevelünk. Minden más ezután következik. Ahhoz, hogy a diákok harmonikus, kellő önismerettel, önfegyelmel rendelkező, szépre, jóra fogékony, Istent és embertársat szerető emberekké váljanak, a pedagógusoknak is ilyennek kell lenniük. Hiszen "a katolikus iskola sajátos jellegének biztosítása nagyobb részben az ott tanítók tevékenységén és tanúságtételén múlik." /Kat. Isk. 78./ Nyitott kell, hogy legyen minden értékre, amelyet beépíthet saját életébe, és nevelő-oktató munkájába. Elengedhetetlen az önképzés, az olvasás, a megmerítkezés a kultúra szépségeiben, amelyek lelki-szellemi töltést adnak a napi munkához. Ez a munka nagy önfegyelmet és önismeretet igényel, de ugyanakkor a pedagógusnak vállalnia kell a diákok előtt teljes személyiségét, korlátait is. A hívő pedagógus számára nélkülözhetetlen a folyamatos elmélyült imaélet, amely segítségével erőt meríthet munkájához, hálát adhat sikereiért, és hordozhatja a reá bízottakat. A nem hívő pedagógusokat is a diákok szeretetéből fakadó humánus kell, hogy vezérelje.

A gyerekek nevelése elképzelhetetlen a szeretet, az adás vágya és az empátia nélkül. Meg kell érezni, melyik diáknak van éppen szüksége szerető személyes beszélgetésre, és melyiknek határozott szigorra. A megalázást viszont minden esetben kerülni kell. Ezt a munkát csak a gyermek és családja minél jobb megismerésével lehet lelkiismeretesen elvégezni.

A pedagógus minden pillanatban értéket közvetít. Ezért kerülnie kell mindent, amely értéktelen, amely az aktuális fogyasztói divatot képviseli, ami csak szórakoztat, de nem nevel, ami üres tudást ad, de személyiséget nem fejleszt, ami Isten helyett valami pótszert akar nyújtani az embernek. Mindezt úgy kell megtenni, hogy igazodjon a gyerekek jogos igényeihez, életkori sajátosságaikhoz, hogy ne elriasszon, hanem magával hívjon.

A tanár élete összhangban kell, hogy álljon az általa és az iskola által képviselt értékekkel. Ezért fontos, hogy minden pedagógus pontos, fegyelmezett, alapos munkát végezzen. Ígéreteit megtartsa a diákok és a kollegák felé is. Konfliktusait emberi módon kezelje. Tudjon megbocsátani. Családi háttere rendezett legyen. Ezt a munkát csak magasan kvalifikált, hitükben képzett, a gyerekeket szerető és értő pedagógusok tudják ellátni. A pedagógus szavai és tettei mindig összhangban kell, hogy legyenek, hiszen mindennél nagyobb veszélyt jelent a gyerek számára a hamis tanúságtétel.

Az iskolában minden olyan pedagógus taníthat, aki elfogadja annak katolikus voltát, nem dolgozik a hitvallásos nevelés ellen. Alaposan tanulmányozza keresztény tanítást és munkája közben nem tesz elmarasztaló, sértő megjegyzést egyházra és tanítására, hiszen ez a diákokban meghasonlást idézhet elő. Az iskola katolikus volta, jó hírneve csak ebben az esetben biztosítható.

A keresztény szellem, a tanúságtétel, az iskola lelki élete szervezése szempontjából elengedhetetlen, hogy minél több hitvalló pedagógus legyen a tanári karban. A fejlődés előfeltétele, hogy számarányuk növekedjen. Ez sohasem jelentheti azonban azt, hogy az egyszínűségekre kell törekedni, mert a diákok akkor tanulnak igazán sokat nevelőiktől, ha azok a világ sokszínűségét tudják képviselni.

Sajnos ma még kevés a jól képzett hitvalló pedagógus. Ezért az új pedagógusok felvételénél mindig mérlegeljük, milyen feladatokat bízunk rájuk, és mit várunk el tőlük. Ezek ismeretében lehet eldönteni, hogy a képzettség, rátermettség és vallási háttér hármasságából melyiket milyen súllyal kell figyelembe venni.

Az iskola vezetésére nagy felelősséget ró a megfelelő pedagógusok kiválasztása. A legnagyobb jó szándék esetén is történhetnek sikertelen választások. Ezért minden új tanár először egyéves szerződéssel alkalmazható, amelyet a felek kölcsönös megelégedése esetén lehet véglegesíteni.

Az iskola a tanárokat fejlődésük érdekében szakmai továbbképzésekre küldi előre meghatározott rend szerint. Nevelési értekezleteket és lelki programokat szervez, és lehetőségeihez képest mindent megtesz, hogy jó hangulatban, örömmel és megfelelő felszereltséggel magas szakmai színvonalon dolgozhassanak.

A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

1. Az iskola magasabb évfolyamába való lépés feltétele, a tanulók továbbhaladása

A tanuló magasabb évfolyamba akkor léphet, ha a tantárgyi követelményeket minden kötelező és választott tárgyban a tanév végén legalább elégséges (2) szinten teljesítette.

A 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet 24. pont 64.§-a szerint: „A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani. A kiskorú tanuló érdemjegyeiről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell.”

A 34/2011. (VI.24.) NEFMI rendelet 20. § alapján a nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a 20 tanórai foglalkozást, és az iskola eleget tett a (3) bekezdésben meghatározott értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

A magántanulói státust kérelmezni, a kérést indokolni kell. Ha a magántanulói státust a szülő kérelmezi, az iskolának a tanuló felkészítéséről nem kell gondoskodnia. A magántanulók felkészüléséhez az iskola útmutatást nyújt. A magántanuló a tanév végén minden, az adott évfolyamon oktatott kötelező tárgyból osztályozó vizsgát tesz. Az igazgató a készségtantárgyakból felmentést adhat. Az értékelés-minősítés és továbbhaladás rendje azonos a normál tanulókéval.

Továbbhaladás az alapfokú művészetoktatás évfolyamain:

Az előképző 1-2, az alapfok 1-6, és a továbbképző 7-10 évfolyamaira meghatározott feladatok teljesítésével folyamatos felmenő rendszerben léphet magasabb évfolyamba a növendék.

Az alapfokú művészetoktatásban tanulói jogviszonyt létesítő tanulók sikeres alapvizsga letételével a továbbképző évfolyamain folytathatják a tanulmányaikat.

2. Osztályozó-, javító-, különbözeti vizsga

A törvényben előírtaknak megfelelően (Vhr.64-77§.), de a helyi tantervek követelményi szerint folynak. Az osztályzatok megállapítása a vizsgabizottság feladata. A vizsgabizottság által hozott döntés egyben iskolai döntés is.

Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- ha tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A vizsgázó javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

Osztályozó vizsga

- Amennyiben a tanuló igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy tanítási évben meghaladta a kettőszázötven órát, alapfokú művészetoktatásban a tanítási órák egyharmadát vagy egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát, abban az esetben a tanítási év végén nem állapítható meg osztályzat. Nem állapítható meg osztályzat akkor sem, ha felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, illetve ha a tanulónak hiányzásai miatt nincs legalább havi egy,

illetve félévi négy osztályzata. Ezekben az esetekben a tanuló a nevelőtestület engedélyével osztályozó vizsgát tehet.

- Amennyiben a tanuló a tanítási év végén nem osztályozható, köteles osztályozóvizsgát tenni. Ha nem tesz osztályozóvizsgát, úgy tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja.
- Abban az esetben, ha tanuló sikertelenül kísérelte meg az osztályozó vizsga letételét, és elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgára jelentkezhet.
- A vizsgák előkészítéséért és zavartalan lebonyolításáért az intézmény vezetője felelős. Háromtagú vizsgabizottságot bíz meg, amely az iskola pedagógusaiból áll.
- A szóbeli vizsga egy vizsgatantárgyból nem haladhatja meg a tíz percet.
- A szülő kérése és az intézményvezető engedélye alapján a gyermek magántanulóként folytathatja tanulmányait. A magántanulót mindazok a jogok illetik meg, mint a nem magántanulókat.
- Az iskola magántanulója a továbbhaladás érdekében tanévenként kétszer a félév végén és év végén osztályozó vizsgát tehet a főbb tantárgyakból: magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv, történelem, matematika, emellett valamennyi természettudományos tantárgy, hittan, vagy etika valamint, ha emelt szintű ének-zenei osztály tanulója, akkor ének-zene tantárgyból is. A követelményszint évfolyamonként és tantárgyanként megegyezik az aktuális tantárgy követelményeivel.
- Ha a tanuló az első évfolyamon első alkalommal nem tesz eleget az előírt követelményeknek, munkáját osztályfőnöke az év végén szöveges formában értékeli a tanuló részére kiadott iskolalátogatási bizonyítványon, és tanulmányai előkészítő jellegűnek minősülnek.
- A vizsgabizottságot az igazgató bízza meg, amely három tagból áll, egy vizsgaelnökből és két vizsgabizottsági tagból.
- A vizsgabizottságból legalább egynek a vizsgatárgynak megfelelő szakos tanári végzettséggel kell rendelkeznie, aki a vizsgabizottság tagjaként ellátja a kérdező tanári feladatokat.
- A vizsga reggel 8 óra előtt nem kezdődhet és 18 óráig be kell fejeződnie.
- Nem feltétlenül kötelező a tanulmányok alatt szervezett vizsgák alkalmával, írásbeli és szóbeli vizsgarészt szervezni.
- A vizsgabizottságot az igazgató bízza meg, amely három tagból áll, egy vizsgaelnökből és két vizsgabizottsági tagból.
- A vizsgabizottságból legalább egynek a vizsgatárgynak megfelelő szakos tanári végzettséggel kell rendelkeznie, aki a vizsgabizottság tagjaként ellátja a kérdező tanári feladatokat.

- A vizsga reggel 8 óra előtt nem kezdődhet és 18 óráig be kell fejeződnie.
- Nem feltétlenül kötelező a tanulmányok alatt szervezett vizsgák alkalmával, írásbeli és szóbeli vizsgarészt szervezni.
- A vizsgák követelményeit, részeit, az értékelés rendjét a helyi tantervben kell rögzíteni.
- Az írásbeli vizsgán csak az iskola bélyegzőjével ellátott lapon, feladatlapon, tétellapon lehet dolgozni.
- Egy vizsganapon egy vizsgázó legfeljebb két írásbeli vizsgán vehet részt.
- A szóbeli vizsgán egy vizsgateremben maximálisan 6 tanuló tartózkodhat.
- A szóbeli tétel kifejtése 10 percnél hosszabb nem lehet, a felkészülésre legalább 20 percet biztosítani kell.
- Egy vizsganapon legfeljebb 3 szóbeli vizsgát lehet tartani egy vizsgázó számára.
- A vizsgák között pihenőidőt (legalább 30 percet) kell a vizsgázók számára biztosítani.
- A vizsga anyagát (jegyzőkönyv, tételsor, feladatlapokat) iktatva, az iskola dokumentumai között, tárolni kell.

Pótló vizsga

Pótló vizsgát tehet a vizsgázó, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására. Az igazgató hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen, ha ennek feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

Jelentkezés módja, határideje

Osztályozó vizsga

Az intézményvezetőhöz intézett írásbeli kérelemmel, félévi vizsga jelentkezési határideje: december 1., az év végi vizsgáé: május 31.

Különbözeti vizsga

Az intézményvezetőhöz intézett írásbeli kérelemmel, csak év végén, jelentkezési határidő: május 31-ig.

Lehetséges esetei:

egy évfolyamon belüli osztályváltás

idegennyelv-váltás

Pótló vizsga

Az intézményvezetőhöz intézett írásbeli kérelemmel, legkésőbb az eredeti vizsgát követő munkanapon.

Osztályozó vizsga júniusban és augusztus utolsó hetében, javítóvizsga augusztus utolsó hetében, Ettől eltérő időpontban a vizsgákra jelentkezni az igazgatónál írásban kell szülői ellenjegyzéssel.

3. Tudásszintmérő vizsga

A tudásszintmérő vizsgákat a kötelező érettségi tantárgyakból és hittanból tervezzük a felsős általános iskolai évfolyamokon. A vizsgák évfolyamszintű lebontását, a vizsgák követelményrendszerét, módját és értékét a munkaközösségek határozzák meg, és a munkatervben rögzítjük.

NKT 50. § paragrafusa szerint

(3) Nem szervezhető

a) felvételi vizsgára előkészítő tanfolyam térítési díj ellenében,

b) általános iskolában felvételi vizsga

(5) Sport- és művészeti emelt szintű oktatás esetében az iskola pedagógiai programja szerint alkalmassági vizsga szervezhető általános iskolában is.

6. §

(7) Az alapfokú művészeti iskolában művészeti alapvizsgát kell szervezni, és művészeti záróvizsga is szervezhető.

A művészeti alapvizsga a továbbképző évfolyamokon való továbbtanulásra jogosít. A művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga vizsgakövetelményeit, vizsgafeladatait az alapfokú művészeti iskola az oktatásért felelős miniszter rendeletében foglalt keretek között határozza meg.

A felvétel és az átvétel helyi szabályai az Nkt. keretei között

1. Felvétel

A tankötelezettség megkezdésének feltétele a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megléte, annak igazolása. / EMMI 20/2012 21. § (1) /

Az általános iskola első évfolyamára történő beiratkozáskor be kell mutatni a gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági

igazolványt, továbbá az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolást, és amennyiben van, pedagógiai szakszolgálati szakvéleményt.

/ EMMI 22 § (4) /

Intézményünk egyházi fenntartású. A fenntartó a Hajdúdorogi Főegyházmegye. Az egyházi intézmény a Köznevelési törvény 31. § alapján az általánostól eltérő szabályok szerint működhet és szervezheti tevékenységeit.

Ez alapján intézményünk vallási és világnézeti tekintetében elkötelezett intézményként működik, így nem köteles alkalmazni a kötelező felvételre vonatkozó rendelkezéseket, valamint az osztály- és csoportlétszámokat meghatározó rendelkezéseket a maximális létszáma vonatkozó rendelkezések kivételével.

Az intézménybe való felvételkor az iskola és szülők közös együttműködési nyilatkozatban rögzítik azokat az alapverő értékeket, amelyeket kölcsönösen megtartanak a gyermekek személyes fejlődése és személyiségük kibontakoztatása érdekében.

Következőképp az intézménybe való felvétel elvei:

- a katolikus vallási törvények betartása
- a tanuló keresztség szentségében való részesülése
- a szülők szentségi házassága
- papi ajánlás

Az intézménybe való felvételtől az igazgató a fenntartóval egyeztetve dönt.

Beiskolázásunk főleg Debrecen város közigazgatási területe, de máshonnan is fogadunk diákokat.

2. Átvétel

A tanuló más intézményből történő átvételére a tanítási év során bármikor lehetőség van. 23§ (6) Ehhez a személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt, valamint iskolai bizonyítványát és a tájékoztató füzetét kell bemutatni. Részletes szabályozás az intézményi SZMSZ-ben.

A tanuló más intézményből történő átvételéről az igazgató dönt.

Az átvétel feltételei:

- Az intézményben eltöltött próbahét (ez alapján az intézmény vezetője végleges döntése előtt kikéri az érintett osztályban tanító kollégák véleményét)

- Különbözeti vizsga letétele (Ha az igazgató és az érintett szaktanárok ezt tartják szükségesnek a továbbhaladáshoz)
- Kitűzött türelmi időn belül vállalt felzárkózás
- Emelt szintű ének-zenei osztályba való jelentkezés esetén zenei meghallgatás szükséges.

Az iskola igazgatója a felvételi eljárásban a felvételtől, átvételtől tanulói jogviszonyt létesítő, vagy a kérelmet elutasító döntést hoz. Az iskola igazgatója köteles értesíteni a felvételi, átvételi kérelem elbírálásáról a szülőt a döntést megalapozó indokolással, a fellebbezésre vonatkozó tájékoztatással, továbbá átvétel esetén az előző iskola igazgatóját is. Az iskola igazgatója a felvételi, átvételi kérelem benyújtásával kapcsolatos ügyintézés, a határidő-számítás, a mulasztás elbírására és a kérelem benyújtásával kapcsolatos eljárás során a köznevelés rendszerében hozott döntésekkel kapcsolatos szabályok alapján jár el.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos terv

Az iskolában is a munkavégzés során, a tanórákon, az óráközi szünetekben mindenkit érhet sérülés, még a szabályok betartása mellett is. Ezek a sérülések általában nem súlyosak, és egyszerűen kezelhetők. Ennek ellenére a dolgozókat és a tanulókat is fel kell készíteni az elsősegélynyújtás megadására. Törvényi kötelezettség, hogy mindenki köteles elsősegélyt nyújtani!

1. Az elsősegélynyújtás általános szabályai

- nyugalom megőrzése, határozott fellépés, sietség nélküli segélynyújtás
- segélykérés (hívjunk orvost vagy mentőt)
- a sérültet óvjuk a további veszélytől
- biztosítsunk a sérült számára a megfelelő testhelyzetet és a friss levegőt
- lehetőleg mentőláda tartalmát használjuk, ha szükséges
- nyugtassuk a sérültet

Legsürgősebb beavatkozásra akkor van szükség, ha a sérült élete van veszélyben.

Az elsősegélynyújtás olyan beavatkozás, melyet hirtelen egészségkárosodás esetén annak elhárítására, vagy a további állapotromlás megakadályozása érdekében végez az észlelő személy. Legfontosabb szerepe, hogy helyes alkalmazásával lehetővé válik az idővesztés minimálisra csökkentése, mely a maradandó egészségkárosodás nélküli túlélés alapvető feltétele

Az elsősegélynyújtás hajlandóság kialakításának egyik eszköze lehet a gyermekkorban megkezdett oktatás. Intézményünkben a felső tagozaton az osztályfőnöki órák keretén belül 4-8 órakeretet biztosítunk ezen feladatnak.

2. Az elsősegélynyújtó képzés minimális tárgyi feltételei

- kötéshez, sebellátáshoz, törésrögzítéshez szükséges anyagok MSZ I-IV. mentődoboz tartalmának megfelelően
- hordágy, alkalmi mentéstechnikai eszközök
- az alapszintű újraélesztés gyakorlására alkalmas fantom
- oktatástechnikai eszközök
- szemléltető anyagok, eszközök, plakátok
- oktatási segédletek

3. A képzés szakmai felépítése, tematika

- az elsősegélynyújtás helye a társadalomban
- a biztonság szavatolása az elsősegélynyújtásban
- a helyszín felmérésének jelentősége és módja
- az átjárható légutak biztosítása, légzés vizsgálata
- mentőhívás
- alapszintű újraélesztés
- sebek elsődleges ellátása
- vérzések és azok csillapítása
- rándulás, ficam és csonttörés ellátása (rögzítési technikák)
- égési sérülések ellátása
- cukorbetegség, allergiás reakciók ellátása
- sokk felismerése és ellátása
- betegfektetés, mozgatás

Az oktatást felsőfokú szakirányú egészségügyi végzettséggel és szakképzéssel rendelkező (iskolaorvos, védőnő) szakember bevonásával valósíthatjuk meg.

Az alkalmazható tankönyvek, segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Iskolánkban, az egyes tantárgyakban használatos tankönyvek körét az érintett munkaközösség javaslata alapján a pedagógus határozza meg.

A pedagógus tankönyvválasztásában fontos szempontok

- Ismeretanyagát és módszerét tekintve időtálló legyen.
- Döntése során a lehetőségek adta keretek között figyelemmel van az anyagi szempontokra.
- Előnyt élveznek a már megjelent, képességeket fejlesztő tankönyvek.
- Feleljen meg a tantervben rögzített követelményeknek.
- Munkatankönyv helyett inkább tankönyvet és munkafüzetet használunk.
- Előnyt élveznek a kipróbált, bevált tankönyvek.
- Pedagógusok tapasztalata,
- Csak olyan tankönyveket, taneszközöket használunk, amelyeket az Oktatási Minisztérium hivatalosan elfogadott.
- Legyen a tankönyv áttekinthető, anyaga rendezett, kiemelések hívják fel a figyelmet az összefüggésekre, szabályokra, a szemléltető ábrák könnyen értelmezhetőek, a tényközlések adatokkal alátámasztottak legyenek. Tartalmazzanak kitekintést az érdeklődők számára.
- Szövegében, megjelenésében, fizikai jellemzőiben (hasznosság, méret, vastagság) feleljen meg az életkori sajátosságoknak.

A nevelő - oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékét az osztálytanító év végén kiosztja jövőre diákjainak, illetve azok szüleinek, hogy azok a nyár folyamán beszerezhessék a felszereléseket.

A tankönyvek és más taneszközök kiválasztásának elvei

1. Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép, stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyeket a művelődési és közoktatási miniszter hivatalosan tankönyvvé nyilvánított. A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van (például: tornafelszerelés, rajzfelszerelés, stb.)
2. Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.
3. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában szülői értekezleteken) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanévkezdetére a szülők kötelessége.
4. A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:
  - A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének úgy tartalmilag, mint formailag!
  - Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.
  - A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: Új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.

- A taneszközök ára feleljen meg annak az összegnek, amelyet a magasabb jogszabályban foglaltak alapján a SZMSZ meghatároz.

5. Az iskola arra törekszik, hogy saját költségvetési keretéből, illetve egyéb támogatásokat felhasználva egyre több nyomtatott taneszközt szerezzen be az iskolai könyvtár számára. Ezeket a taneszközöket a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók ingyenesen használhatják.

A tankönyvellátás rendje

Igényfelmérés, tankönyvrendelés, tankönyvterjesztés, tájékoztatási és egyeztetési rend

HATÁRIDŐ	FELADAT	TÁJÉKOZTATÁS MÓDJA	NYOMTATVÁNY	MUNKÁBAN RÉSZT VEVŐK
Október 31.	Tájékoztató és felmérés Az intézmény vezetője írásban tájékoztatja a szülőket arról, hogy a tankönyvpiac rendjéről szóló törvény 8. §-nak (4) bekezdése alapján kik, milyen jogcímen jogosultak normatív kedvezményre, közli az igényjogosultság igazolásának formáját, és az igénylés elbírálásának elveit.		Igénylőlap normatív kedvezményre 23/2004. OM rendelet 5. sz. melléklete	Osztályfőnökök, tankönyvfelelős

Felmérni szükséges:

Hogyan kívánja biztosítani a szülő gyermeke számára a tankönyvet?

Az iskolába belépő új osztályok tanulói esetében a felmérést a beiratkozás napját követő 1. hétig kell elvégezni.

November 28.	A tanulói igények felmérése. A NOVEMBER 28-ai határidő jogvesztő!	Igénybejelentő lap	Osztályfőnökök, tankönyvfelelős

Január 15.	Használható „használt” tankönyvek számba vételezése		Könyvtáros

	A TANKÖNYVRENDELÉS ELŐKÉSZÍTÉSE	Tankönyvlista	Tankönyvfelelős, <i>munkaközösség-vezetők,</i> <i>szaktanárok</i>
Január 15.	A tankönyvrendelés összeállítása		

Január 31.	<i>A felmérés és a rendelkezésre álló források alapján az intézmény vezetője meghatározza a tankönyvtámogatás végső módját, melyet a nevelőtestület elé terjeszt. A nevelőtestület döntése előtt eléri a DÖK véleményét</i> <i>Írásos vélemény</i>	<i>Igazgató,</i> <i>nevelőtestület, az iskolai szülői szervezet és a DÖK</i> <i>Igazgató,</i> <i>nevelőtestület, az iskolai szülői szervezet és a DÖK</i>

Február 15.	A tankönyvrendelés elkészítése a terjesztő felé (figyelve a belépő osztályok, a tanulók becsült létszámát, a támogatott tanulók létszámát, a felhasználható használt tankönyvek darabszámát)		Tankönyvfelelős

Február 28. **Tankönyvrendelés** (figyelve a belépő osztályok és a tanulók becsült létszámát)

Február utolsó napja	Tankönyvellátási kötelese	szerződés	Szerződés	Tankönyvfelelős igazgató, gazd. ü.
Április	A tankönyvterjesztő visszaigazolása alapján a megrendelések számszaki ellenőrzése, módosítások elvégzése			Tankönyvfelelős
Június 15.	Tankönyvek, ajánlott és kötelező olvasmányok Honlapon, faliújságon Jegyzékének közzététele. A kölcsönzéssel biztosított tankönyvek visszavételezése év végén. Pótrendelés elkészítése.			Könyvtáros, tankönyvfelelős
Augusztus	A tankönyvek értékesítése A szülők tájékoztatása a tankönyvek értékesítésének helyéről és idejéről, tankönyvek árusítása.	Faliújságon, honlapon, kifüggesztve az iskola bejáratán.		Tankönyvfelelős
Október 30.	Kimutatás, készpénzes számla készítése. Az ingyenesen értékesített tankönyvekről átvételi bizonylat és átutalási számla készítése.	Számlák, kimutatás		Tankönyvfelelős
	Visszaru elkészítése, eljuttatása a terjesztőnek.	Visszaru jegyzék		Tankönyvfelelős

Október 30.	Pénzügyi	elszámolás	a Számlák,	Tankönyv felelős,
	terjesztővel.		átvételi	gazdasági
			bizonylatok	ügyintéző

A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás

A tanuló joga, hogy válasszon a pedagógiai program keretei között a választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá pedagógusok közül.

(1) Az iskola igazgatója minden év április 15-éig elkészíti és a fenntartó jóváhagyását követően közzéteszi a tájékoztatót azokról a tantárgyakról, amelyekből a tanulók választhatnak, középiskolában tájékoztatást ad továbbá az érettségi vizsgára történő felkészítés szintjéről is. A tájékoztatónak tartalmaznia kell, hogy a tantárgyat előreláthatóan melyik pedagógus fogja oktatni. A tájékoztató elfogadása előtt be kell szerezni az iskolaszék, ennek hiányában a szülői szervezet és az iskolai diákönkormányzat véleményét.

(2) A tanuló a tanév során egy alkalommal az igazgató engedélyével módosíthatja választását.

(3) Kiskorú tanuló esetén a tantárgyválasztás jogát a szülő gyakorolja. A szülő ezt a jogát attól az évtől kezdődően, amelyben gyermeke a tizennegyedik életévét eléri – ha a gyermek nem cselekvőképtelen gyermekével közösen gyakorolja.

A tanulók beszámoltatása, számonkérésének követelményei

A jutalmazás és a büntetés nem maradhat el. A jutalmazás célja minden esetben a helyes magatartás, kiemelkedő teljesítmény megerősítése, honorálása. A jutalmazás akkor hatékony, ha közvetlenül a kívánatos viselkedés után alkalmazzák. A jutalmazás akkor működik, ha a diák erősen vágyik a jutalomra, és megtiszteltetés számára. A jutalmazás rendkívül nagy motiváló erő főleg kisgyermekkorban, de később sem lebecsülendő a szerepe. Éppen ezért helyes mértékkel és jó időben kell alkalmazni.

Csődöt mond a jutalmazás,

- ha a jutalom értékét veszti
- ha a jutalom időben túl távoli
- ha a jutalom (máshonnan) megszerezhető
- ha el nem fogadható viselkedéssel is megszerezhető
- ha az elfogadható viselkedés jutalom nélkül marad
- ha a jutalom elérése túl nehéz.

A jutalmazás hátránya lehet, hogy a gyerek a jutalomért "hajt". Arra neveljük ezzel, hogy a jó viselkedésért ellenszolgáltatást kell kapnia. A jutalomszerzés rabjává váló gyerek számára csak a külső motiváció létezik. Nem látja értelmét annak a cselekvésnek, melyet nem jutalmaznak. Osztályzatokra hajt, nem a tudásra, nem a belülről jövő megelégedettségért dolgozik, hanem csak a külső elismerésért. A jutalmazás e torzulásának veszélye életkoronként és egyénenként változó.

A büntetés akkor működik, ha szakszerű, ha célja a nem kívánt viselkedés belsővé válásának megakadályozása, és a diák helyes irányba terelése.

Jutalmazás

Az iskola a kiemelkedő tanulmányi munkát szaktárgyi, illetve tantestületi dicsérettel jutalmazza. Ezek az osztálykönyvbe, anyakönyvbe és a bizonyítványba bevezetésre kerülnek.

A diákok plusz feladataik sikeres teljesítéséért szaktanári, osztályfőnöki vagy igazgatói dicséretben részesíthetők. Ez az ellenőrzőbe és az osztálykönyvbe kerül bejegyzésre, és a havi illetve év végi magatartás vagy szorgalomjegyben is meg kell, hogy látsszanak.

Kiemelkedő, tanórán felüli tanulmányi, vagy más jellegű, az iskola hírét öregbítő teljesítményért, versenyen elért eredményért a tanulók könyv-, vagy más tárgyjutalomban részesülhetnek, amelyet lehetőleg ünnepélyes körülmények között adjunk át.

A büntetés szabályai

- Csak a bűnt büntetem, nem a bűnöst.
- Mindig ott kell, hogy álljon a büntetés mögött a megbocsátás, a kiengesztelődés lehetősége.
- A kimondott büntetési szabályok be nem tartása következetlenség.
- Az egyszer már büntetett viselkedést a továbbiakban mindig büntetni kell.
- Büntetni közvetlenül a helytelenített viselkedés után kell.
- Büntetni csak kivételesen súlyos esetben szabad más gyerek jelenlétében, mert ez megszégyenítés.

- Ügyelni kell arra, hogy az egyszer büntetett viselkedés soha ne jutalmazódjon.
- Nem szabad túl súlyosan vagy túl gyakran büntetni, mert a gyerek feladja a megjavulásra irányuló próbálkozásait.
- Az enyhe büntetés nem hatékony, a túl súlyos viszont agresszivitást, erőszakot szülhet, károsíthatja a gyermek testi, lelki egészségét.

A büntetésnek számos negatív hatása is lehet a gyermek fejlődésében, mégis a kisebbik rossz választásának elve alapján számos helyzetben élni kell vele. Egyes helyzetek nem oldhatóak meg e nélkül. Nincs idő kivárni, amíg a helyes magatartást megérti, és az belsővé válik. Másrészt csak ezzel lehet felállítani a végső viselkedési korlátokat, illetve a felállított korlátokat betartani.

A kizárólag jutalmazásra és büntetésre épülő fegyelmezés egyoldalú és személytelenné válhat. Elhidegülhet a kapcsolat a tanár és a diákok között, hiszen nem lehet szeretetteljes kapcsolatot kialakítani azzal, akitől félnek. Egy ilyen aszimmetrikus viszonylatrendszerben szükségszerűen megjelenik a rivalizálás, törleszkedés, hízeltetés, illetve védekező mechanizmusokat alakítanak ki a diákok. Megjelenik az ellenállás, hazudozás, képmutatás, dac, düh, árulkodás, talpnyalás, behódolás, stréberség, versengés, fantáziálás, féltékenység, gyávaság, menekülés, depresszió, stb.

Az interperszonális kapcsolatrendszerek csak egymás elfogadásával fejlődhetnek, épp ezért a gyerekekkel úgy kell bánni, mint akinek joga van részt venni saját élete alakításában. Azt kell elérni, hogy az általunk értéknek tartott mintákat ő is értékesnek, beépítésre érdemesnek tartsa, hogy ne mi fegyelmezzük kívülről, hanem ő igényelje a belső fegyelmezettséget.

A személyiség fejlődőképességének hiánya, ha valaki túlzottan igényli az irányítást. Az ilyen gyerekek nem akarnak felnőni, nem akarják vállalni a döntésekkel járó felelősséget. Azzal, hogy elfogadják az irányítást, kibújnak a döntés felelőssége alól, megmaradva abban a gyermeki állapotban, mikor még nem az ő terhe volt eldönteni, mi helyes és mi nem. A személyiség fejlődésének fontos lépése, ha valaki vállalni akarja saját életének alakítását.

Ahhoz, hogy a diák fegyelmezett személlyé váljon, azonosulnia kell azzal a gondolattal, hogy számára fontos a fegyelmezetté válás. Ezt akkor tudja megtenni, ha megpróbál utánozni valakit, aki fegyelmezett, önfegyelmében hiteles, tekintélye tudásából, bölcsességéből származik. Az önfegyelem mintája épül be a diákba, és ennek elősegítése, kivárása rendkívül nagy türelmet igényel.

Az önfegyelem

Az önfegyelem stabil belső értékrend. Az önfegyellemmel rendelkező ember:

- tudja saját értékeit, ezért vigyáz magára,
- értékesnek tartja idejét, ezért jól akarja kihasználni,
- tudja saját korlátait, ezért nem vállal többet, mint amire képes,
- tudja, hogy a problémák nem múlnak el maguktól, csak ha megoldja őket,
- nem halogatja a megoldást,
- el tudja dönteni miért, tartozik felelősséggel, miért nem,
- nem adja át a döntést saját sorsa felől másnak,
- ragaszkodik az igazsághoz
- nyitott, ezért fejlődőképes
- tudja, hogy a fejlődés a túlhaladott dolgok (gondolkodásmód) feladásával jár
- vállalja a változás, az őszinteség kockázatát.

Az önfegyelem mintája csak szeretettel adható át. A szeretet nem csak érzelem, hanem tett, akaratlagos cselekvés, döntés. Aki szeret, azért is teszi, mert így döntött. A szeretet nem vágyakozás szeretet érzése után, hanem elköteleződés. A szeretet fegyelmezett és célja a másik kiteljesedése. A szeretet attól növekszik, ha mások fejlődését segíti. A szeretet önmagunk vállalásával kezdődik, hisz csak az tud szeretni, aki önmagát elfogadja: "szeresd felebarátodat, mint önmagadat". (Mt. 19.19.) Önmagunk vállalása eleve kizárja a színészkedést, a szerepjátszást. A tudatosan vállalt emberség pedig a másik tiszteletével kezdődik: "aki első akar lenni, legyen mindenkinek a szolgája". (Mk. 9. 35.) Aki diákjaiban az embert, a teremtményt tiszteli, az hasonló tiszteletre számíthat.

Ha az a célunk, hogy diákjaink fegyelmezetten legyenek, akkor úgy kell őket szeretnünk, hogy szabadnak érezzék magukat tőle, azt érezzék, hogy a fejlődőképes embert szeretjük őbenne és abban segítünk, hogy a saját útját megtalálja.

1. Az írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerep, súlya

A tanulók írásbeli beszámoltatásának formái:

- dolgozat (felmérés)
- írásbeli felelet
- teszt

- témazáró dolgozat
- házi dolgozat

Az írásbeli beszámoltatás szabályai:

- Mivel egy ilyen témazáró megírása elég nagy terhet jelent a tanulónak, ezért egy tanítási napon csak két tárgyból íratható. (A pedagógusok egymás között egyeztetést végeznek.)
- Az írásbeli beszámoltatás nem lehet a büntetés eszköze.
- A témakörök után megfelelő összefoglalás előzze meg a témazáró írását.
- Esszé típusú munkák körültekintő előkészítést igényelnek, nem lehetnek túlsúlyban a számonkérésben.
- A pedagógus a témazáró dolgozatírás időpontját és témakörét legalább egy héttel előre köteles bejelenteni a tanulóknak.
- A tanuló joga, hogy dolgozatát a beszédéstől számított 10 munkanapon belül – illetve ha az nem lehetséges, akkor az azt követő első tanórán – kijavítva megtekinthesse.
- Határidőn túli értékelés esetén a tanár és a tanuló egyeztetése szükséges az érdemjegy beírását illetően.

2. A tanuló teljesítményének, magatartásának, szorgalmának értékelése, minősítése formái

A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését minősítését az osztályfőnök – az osztályban tanító pedagógusok és az adott tanulóközösség véleményének kikérésével – végzi. Az érdemjegyről a tanulót és a tanuló szüleit értesíti. Az érdemjegyekről, figyelmeztetésekről, dicséretekről a tájékoztató füzetbe jegyzett vétségek és dicsérek alapján az osztályfőnök tájékoztatja a szülőt, havonta, maximum kéthavonta.

A magatartás értékelése, minősítése

A „magatartás” kifejezés az erkölcsi vonások állandóságára utal (tartás) és nem viselkedés csupán. A magatartás osztályzat az életkorhoz mértén értékeli a tanulók iskolai fegyelmezettségét, viselkedését a társaival, felnőttekkel, önmaga és mások iránt érzett felelősségérzetét.

Példás /5/ érdemjegyet kap a tanuló, ha:

- Az osztályközösség alakítását, fejlődését jó kezdeményezéseivel, másokra pozitívan ható viselkedésével, véleményével elősegíti és társait is erre ösztönzi.

- Szereti a közösségi életet, szívesen tevékenykedik érte és benne.
- Viselkedéskultúrája kifogástalan, példaértékű, tisztelettudó, udvarias.
- A házirendet megtartja, társait is erre ösztönzi.
- Nevelőivel, társaival szemben tisztelettudó és udvarias.
- Fegyelmezett, megbízható, pontos és segítőkész.
- Nagyfokú felelősségtudattal rendelkezik.

Jó /4/ érdemjegyet kap a tanuló, ha:

- A közösségi munkában rábízott feladatokat elvégzi, iskolai viselkedése ellen nincs kifogás.
- A közösségre gyakorolt hatása ingadozó, közömbös.
- A házirendet és az iskolai együttélés szabályait megtartja.
- Nevelőivel, társaival szemben általában tisztelettudó és udvarias.
- Fegyelmezett, segítőkész, általában megbízható és pontos.
- Felelősségérzete nem megbízható.

Változó /3/ érdemjegyet kap a tanuló, ha:

- A közösségi munkában csak vonakodva vesz részt, alakítására nincs befolyással, viselkedésével szemben kifogás merül fel, de igyekszik javulni.
- Hatása a közösségre negatív, társas emberi kapcsolataiban goromba, ártó, nyegle.
- A házirendet és egyéb szabályokat csak ismételt állandó figyelmeztetéssel tartja be.
- Nevelőivel, társaival szemben nem udvarias és nem tisztelettudó.
- Társai viselkedését közömbösen nézi, nem segíti.
- Fegyelme ingadozó, munkája pontatlan.
- Felelősségérzete ingadozó.

Osztályfőnöki, szaktanári figyelmeztetés esetén az adott hónapban magatartása a közepesnél nem lehet jobb.

Rossz /2/ érdemjegyet kap a tanuló, ha:

- Munkájával a közösség fejlődését hátráltatja, viselkedésével rossz példát mutat társainak, hibáit nem látja be.
- Közöségi munkát nem végez, másokat is visszatart, szándékosan árt a közösségnek.
- Viselkedéskultúrája nem megfelelő, durva, romboló, goromba, heves, hangoskodó.
- A Házirendet figyelmeztetéssel sem tartja be.
- Nevelőivel, társaival szemben tiszteletlen, udvariatlan.
- Fegyelmezetlen, durván beszél, verekszik.
- Felelőtlen, megbízhatatlan.

Amennyiben az adott hónapban kettőnél több a szaktanári és/vagy osztályfőnöki figyelmeztetések száma,

ill. igazgatói figyelmeztetésben részesült, magatartása „rossznál” jobb nem lehet.

A szorgalom értékelése, minősítése

A szorgalom jegy a tanuló egyéni képességeihez mérten a tanulmányi munkához való viszonyát, munkavégzését és kötelességtudatát értékeli az életkörülményeknek megfelelően, az életkori sajátosságokat is figyelembe véve.

Példás /5/ érdemjegyet kap a tanuló, ha:

- Odaadón törekvő, igényli tudásának bővítését, céltudatosan és ésszerűen szervezi meg munkáját.
- Munkavégzése kitartó, pontos, megbízható, állandó érdeklődést mutat.
- Önálló a munkában, önellen őrzése rendszeres.
- Kötelességtudata magas fokú, munkatempója állandó, mindig felkészült, figyel.
- A tanórán kívüli ismeretanyag iránt is rendszeresen érdeklődik, egyes tantárgyakból az így szerzett információkat is felhasználja.

Jó /4/ érdemjegyet kap a tanuló, ha:

- Figyel az órákon, házi feladatait lelkiismeretesen elvégzi.
- Az órákra pontosan felkészül, rendszeresen és többnyire önállóan dolgozik, de különösebb érdeklődést nem árul el.
- Ösztönzésre rendszeresen ellenőrzi önmagát. Tudja, hogy mihez kell segítséget nyújtania.
- Kötelességtudata megfelelő, de néha ösztönzést igényel.
- Érdeklődése többnyire megmarad az iskolai tananyag keretein belül, de biztatásra alkalmanként dolgozik.

Változó /3/ érdemjegyet kap a tanuló, ha:

- Munkája ingadozó, időszakonként dolgozik, máskor figyelmetlen, pontatlan.
- Önállóan csak utasításra kezd munkához, nem ellenőrzi önmagát.
- Munkavégzése változékony, rendszertelen, hullámzó, önállótlan.
- Szétszórtság jellemzi, ritkán figyel valamire.
- Tanszereit sűrűn otthon felejt, feladatot nem vállal.
- Többletmunkát nem végez.

Hanyag /2/ érdemjegyet kap a tanuló, ha:

- Figyelmetlenül dolgozik, megbízhatatlan, feladatait nem végzi el.
- Munkavégzése megbízhatatlan, pontatlan, gyakran nem végzi el azokat.
- Nem törődik kötelességeivel, felszerelése hiányos.
- Többletmunkát nem végez, feladatot nem vállal.
- Érdetelenség, gyakran közöny jellemzi.
- Bukásra áll valamely tantárgyból.

A tanuló teljesítményének értékelése, minősítése

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

Az előírt követelmények teljesítését az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája, vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrizzük. Az ellenőrzés kiterjed a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

Értékelési alapelvek:

- objektív, érvényes és megbízható legyen,
- legyen egyszerű és áttekinthető a tanuló számára is,
- többszöri, sokoldalú értékelési rendszer, változatos értékelési formák alkalmazása,
- legyen differenciált, személyre szóló, a fejlődési állapotot tükrözze,
- legyen segítő, tanácsadó jellegű, terjedjen ki a sikerre és a sikertelenségre is,
- legyen kiszámítható és azonos feltételeket teremtsen,
- legyen folyamatos, rendszeres, tervszerű,
- belépő tantárgyaknál az első hónapban csak ösztönző osztályzattal éljünk,
- a helyesírási hibákat mindenkinek kötelessége kijavítani, és a szép, helyes beszédet megkövetelni.

A tanulók értékelésének formái:

- Szóbeli értékelés
- A tanuló munkájához fűzött szóbeli tájékoztatás, megjegyzés, motiváló visszajelzés
- Tanulói értékelés:
- Az önértékelő képesség fejlesztése, a reális én kép kialakítása érdekében a tanuló önállóan értékeli önmaga, vagy társa teljesítményét. A pedagógus szerepe ez esetben az értékelés irányítása.
- Írásbeli szöveges értékelés
- A tanulók írásbeli munkájához fűzött részletes megjegyzések, kiegészítések. Bizonyos szakaszokat is írásbeli értékeléssel zárunk le.
- Értékelő szimbólumok alkalmazása:
- Alsó tagozaton – a munkaközösség által elfogadott – értékelő szimbólumokat alkalmazhatunk.
- Osztályozás. ötfokozatú skálát alkalmazunk
- Ezek jelölése az alábbiak szerint egységes a naplókban:
- A naplóba kizárólag hagyományos kék golyóstollal írunk.

A tanulók számonkérése:

- A számonkérés formái:
  - A tanár joga eldönteni, mire ad osztályzatot: szóbeli vagy írásbeli feleletre, óráközi munkára, kiselőadásra stb. de a szóbeli és írásbeli számonkérésnek egyensúlyban kell lennie.

- Tartalma:
  - A számonkérés alapját a tanulóval közöljük, a szülők számára megismerhetővé tesszük. A követelményszintet a helyi tantervben rögzítjük.
- Objektivitás:
  - A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor százalékos ponttartárokat alakított ki a nevelőtestület.
    - 91% - 100% - 5 - kiválóan megfelelt
    - 81% - 90% - 4 - jól megfelelt
    - 61% - 80% - 3 - megfelelt
    - 41% - 60% - 2 - fejlesztésre szorul
    - 0% - 40% - 1 - részt vett (a követelményeket nem teljesítette)
- A számonkérés gyakorisága:
  - A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból havi egy érdemjegyet kell szereznie.

Az értékelés dokumentálása

A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt a tárgyat tanító nevelő értesíti az tájékoztató füzetben keresztül. Az ellen őrző könyv bejegyzéseit az osztályfőnök havonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.

Az értékelés közlésére a jogszabályokban előírt *nyomtatványokat* és az iskola által készített *értékelőlapokat* használjuk.

Osztálynapló, melybe a tanító, tanár írja be az érdemjegyeket, az osztályfőnök a havi magatartás, szorgalom jegyeket, valamint a félévi és év végi osztályzatokat.

Tájékoztató füzet, melybe a tanuló írja be az érdemjegyeket, tanító, tanár aláírja, a szöveges értékelést, dicséreteket, elmarasztalásokat, alkalmazott intézkedéseket. Tájékoztatja a szülőt az őt érintő fontosabb iskolai eseményekről, melyeket a szülő aláírással vesz tudomásul.

Értékelő lapok: 1–2. évfolyamra kidolgozott részletes szöveges értékelés félévkor és 1. évfolyam tanév végén.

Bizonyítvány: a tanuló tanév végi előmenetele, a nevelőtestület határozata a továbbhaladásról, testületi dicséretéről

A Művészeti Iskola ugyanezen célra készült külön dokumentumokat használ.

Az osztályba és csoportba sorolás elvei és rendje

1. Az osztályba sorolás rendje

Normál osztályok: általános elv, hogy egy adott osztályban a tanulók a fejlettség és képességek tekintetében normális eloszlással, mégpedig lehetőleg kis szélességű eloszlással, legyenek jellemezhetők.

Zenei osztályok: Az emelt szintű ének-zenei képzésre jelentkezők zenei képességfelmérésen vesznek részt

Sajátos nevelési igényű tanulók: a szülő egyetértésével, a tanulási képességeket vizsgáló bizottság javaslata, valamint jegyzői határozat alapján integráltan oktathatók.

2. A csoportbontás elvei

A hagyományos osztálystruktúrát szisztematikusan megbontjuk az alábbi esetekben

- az informatika
- az idegen nyelv
- a technika tantárgy (felső tagozat)
- a tanórai felzárkóztató
- Differenciált képességfejlesztés
- az egyéni fejlesztő foglalkozások időtartamára, úgy hogy az egy csoportba kerülők létszáma a 8 főt ne haladja meg.

3. Az alapképzést kiegészítő választható (nem tanórai) foglalkozások, tevékenységek besorolási szempontjai

Tanórán kívüli foglalkozások

Az iskolai munka szerves részei a tanórán kívüli foglalkozások. A köznevelési törvény értelmében meg kell különböztetnünk

- kötött és
- szabadon választható tanórán kívüli foglalkozásokat.

Kötött tanórán kívüli foglalkozások:

- Napközi
- Tanulósobai foglalkozások

A kötetlen tanórán kívüli foglalkozások formáiról a tantestület dönt:

- a tanulói (szülői) igények ismeretében (felmérés az előző év végén)
- a rendelkezésre álló szakemberek körét számba véve
- az anyagi lehetőségek figyelembe vételével
- a tanulói leterheltséget mérlegelve.

Kötetlen tanórán kívüli foglalkozások:

Sportkörök

- Asztalitenisz
- Labdarúgás
- Angol szakkör
- Média szakkör
- Ugrálókötél
- Aerobik

Versenyek

- tanulmányi: helyi kistérségi, megyei országos szintig felmenő
- kulturális (színjátszó, szavaló, szép kiejtési)

Házi bajnokságok

- különböző sportágak keretében

Házi versenyek

- A tanulmányi és kulturális versenyek előtt
- Közepes tanulók helyi, térségi versenyei

A csoportba sorolás szempontjai: a tanuló...

- Tanulmányi teljesítménye, magatartása
- Felzárkóztatása, tehetséggondozása
- Továbbtanulási, pályaválasztási szándéka
- Érdeklődése
- Leterheltsége

A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A mindennapos testnevelés hatékonyságának méréséhez elengedhetetlen a tanulók edzettségi szintjének, fizikai fejlődésének történő mérése, vizsgálata.

Az iskolai igényekhez teljes mértékben alkalmazkodó, a dr. Fehérné dr. Mérey Ildikó által kifejlesztett Mini HUNGAROFIT elnevezésű mérési módszert alkalmazzuk. A próbákat a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 81.§ (1) alapján az iskola a pedagógiai programjában meghatározott mérési időszakban és mérési módszer alkalmazásával tanévenként egyszeri alkalommal, valamennyi évfolyamára kiterjedően mérheti. A tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát az iskola testnevelés tantárgyat tanító pedagógusa végzi. A vizsgálat eredményeit a vizsgálatot vezető pedagógus a mérésben érintett tanulónként, osztályonként és évfolyamonként rögzíti, az eredményeket a testnevelés tantárgyat tanító pedagógusokkal közösen elemzi és meghatározza a tanuló fizikai fejlődése szempontjából szükséges intézkedéseket.(2)

Általános vizsgálati szempontok

1. A felmérések megkezdése előtt a tanulóknak tisztában kell lenni a vizsgálat céljával, gyakorlati hasznosságával és az elvégzendő feladatokkal.
2. A vizsgálati módszert, az erre a célra elkészített mérési útmutató alapján kell elvégezni.
3. Az általános fizikai teherbíró-képesség pontértékeinek meghatározása a táblázatok alapján történik.
4. A kondicionális képességek mérésére alkalmazott motorikus próbák elvégzését az izomerő mérésére alkalmazott próbákkal kell kezdeni.

5. A dinamikus erő mérésére alkalmazott próbáknál legalább három kísérleti lehetőséget kell biztosítani, melyből a legjobb teljesítmény alapján kell a pontértéket számolni.

A végrehajtandó motorikus próbák

Az 1-3. évfolyamon 1+3 motorikus próbákat értékeljük.

- 1.Cooper teszt, vagy 1609m (1 mérföld) síkfutás
- 1.Helyből távolugrás
- 2.Hanyattfekvésből felülés folyamatosan
- 3.Hasonfekvésből törzsemelés hátra folyamatosan

4-8. évfolyamon a Mini HUNGAROFIT próbáit végeztetjük el a tanulókkal, 1+4 motorikus próba értékelésével.

A Mini HUNGAROFIT próbái:

- Cooper- teszt
- Helyből távolugrás
- Fekvőtámaszban karhajlítás folyamatosan
- Hanyattfekvésből felülés folyamatosan
- Hason fekvésből törzsemelés hátra folyamatosan

A motorikus próbák pontos végrehajtásai

A test általános izomerejét, erő-állóképességét legpontosabban 1+4 motorikus próba alapján értékelhetjük:

Aerob vagy alap-állóképesség mérése

Cooper –teszt (12 perc)

A vizsgált tényező: **Kardio-respiratorikus** állóképesség.

Feladat: A gyerekek állórajttal indulva 12 perc alatt a lehető leghosszabb távot teljesítik a futópályán. Megengedhető, hogy amennyiben kifáradnak, egy időre lelassítanak vagy gyalogoljanak. Ezt követően kezdjenek újra futni és igyekezzenek minél hosszabb távot megtenni!

Értékelés: A gyerekek által megtett méterek számát jegyezzük fel a nevük mellé, ennyi a pontszámuk.

Izomerő mérése

Helyből távolugrás (cm)

Az alsó végtag dinamikus erejének mérése (**dinamikus ugróerő**)

Kiinduló helyzet: a vizsgált személy az elugróvonal mögé áll úgy, hogy a cipőorrával a vonalat nem érinti.

Feladat: térdhajlítás _ és ezzel egyidejűleg páros karlendítés hátra, hátsó rézsútos mélytartásba, előzetes lendületszerzés, - majd erőteljes páros lábú elrugaszkodás és elugrás előre.

Értékelés: az utolsó ugrónyom és az elugróvonal közötti távolság mérése cm-ben.

Fekvőtámaszban karhajlítás folyamatosan (db) (Maximális időtartama: 4 perc)

A vállövi- és a kar-izmok erő-állóképességének mérése (**dinamikus erő-állóképesség**):

Kiinduló helyzet: mellső fekvőtámasz (tenyere vállszélességben előre néző ujjakkal, egyenes törzs, nyak a gerinc meghosszabbításában, nyújtott térd, merőleges kar.)

Feladat: a vizsgált személy mellső fekvőtámaszból indítva karhajlítást- nyújtást végez. A törzs feszes, egyenes tartását a kar nyújtás- és hajlítás ideje alatt is meg kell tartani, a fej nem lóghat. A karhajlítás addig történik, amíg a felkar vízszintes helyzetbe nem kerül.

Értékelés: a szünet nélküli szabályosan végrehajtott ismétlések száma.

Hanyattfekvésből felülés folyamatosan (db) (Maximális időtartam: 4 perc)

A csípőhajlító és a has-izom erő-állóképességének mérése (**dinamikus erő-állóképesség**):

Kiinduló helyzet: a vizsgált személy hasán fekszik úgy, hogy az állával megérinti a talajt, és mindkét karja laza tarkótartás helyzetében van. A vizsgálatot végző személy az egymáshoz tett lábfejeket a földhöz szorítja.

Feladat: A vizsgált személy

1. ütemre törzsemelést végez,
2. ütemre összeérinti a könyökét az álla alatt,
3. ütemre visszanyit tarkótartásba,
4. ütemre törzsét leengedve visszafekszik a földre.

Hason fekvésből törzsemelés folyamatosan (db) (Maximális időtartam: 4 perc)

A hátizmok erő-állóképességének mérése (**dinamikus erő-állóképesség**)

Kiinduló helyzet: a vizsgált személy torna vagy egyéb puha szőnyegen a hátán fekszik, és mindkét térdét 90 fokos szögben behajlítja. Laza tarkótartás előre néző könyökkel.

Feladat: a vizsgált személy üljön fel, könyökével érintse meg azonos oldalon a combokat. Hanyattfekvés és újabb felülések száma.

Értékelés: a szünet nélküli folyamatos felülések száma.

A mérések és az értékelés során el kell érni azt, hogy a tanulók megszerezzék azokat az ismereteket, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a tudatos edzésvégzéshez, a pillanatnyi fittségi állapot ellenőrzéséhez.

Egészség- és környezetnevelési program

1. Egészségnevelési program

a) Helyzetelemzés

- Pedagógiai alapelveinkből:

Hangsúlyozzuk a természet-, a környezet- és az egészségvédelem fontosságát, a természetes és az épített környezettel való harmonikus együttélést.

Az általunk közvetített értékekből: az élet tisztelete, egészségtudatos életvitel, humanitás, tolerancia, empátia, a másság elfogadása, tudás, műveltség, hazaszeretet, nemzeti hagyománytisztelet, erkölcsi érték, tisztesség, becsület, felelősség, megbízhatóság, kreativitás, az alkotás szépsége.

- A nevelő-oktató munka céljaiból:

Szellemi értékeik testi edzettséggel párosuljanak. Az egészséges életmód, az egészséges életvitel alapvető szokásainak kialakítása, a mindennapi testedzés fontossága, igénye, a káros szenvedélyek (alkohol, drog) veszélyeinek feltárásával azok elkerülése, a bűnözés, az erőszak megelőzése, kezelése.

- Iskolánk feladataiból:

Megelőzés (prevenció). Az ember testi, lelki és szellemi egészségének, az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód, pozitív irányultságú, tudatos egészségmagatartás, valamint a rendszeres testmozgás iránti igény kialakítása. Az önellátás képességeinek fejlesztése (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása). Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Az egészség a környezet harmonikus életvitelt megalapozó szokások a gyerekek cselekvő, tevékeny részvétele nélkül nem alakítható ki. Belső harmóniájuk, lelki egészségük megteremtésének feltételei: a stressz-mentes élet, valamint a konfliktusok kezelésében szerzett jártasság, a tolerancia, a konstruktív önérvényesítés, az esztétikai értékek befogadása. A egészség érték. Alapvető feladatunk azonban nemcsak az, hogy a gyerekeket a betegségek, balesetek megelőzésére tanítsuk, hanem az is, hogy az egészség megőrzésére és az egészséges állapot megbecsülésére, az életminőséget meghatározó értéként való megélésre neveljük.

- A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatainkból:

Iskolánk adjon teret a színes, sokoldalú iskolai életnek, a tanulásnak, a játéknak, a játékos egészségfejlesztő testmozgásnak, a munkának. A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a mindennapi testmozgás iránti igény kialakítása, a tanulók életkorához és fejlettségéhez igazodó játékos egészségfejlesztő testmozgás. Az egészségtudatos életvitel, egészségvédelem és a megelőzés fontosságának tudatosítása. A prevenció fontossága - tartáskorrekcióval. A játék gyógyító ereje érvényesüljön iskolánk egész oktatási folyamata során.

- A társadalmi környezet jellemzése:

Egészségnevelési szempontból: Belvárosi iskola vagyunk, közepes méretű udvarral – benne sportpályák, pihenőpadok, szoborpark, virágoskert -, erősen szennyezett levegőjű, zajártalomnak kitett környezetben. A természetes környezet (fák, dísznövények, gyepek) és az épített környezet közötti egyensúly kielégítő. Megfelelő hőmérsékletű, jól szellőztethető, napfényes termekkel rendelkezik iskolaépületünk, mely kulturált, tiszta környezetet biztosít a benne élők számára. Az egészséges életmóddal foglalkozó centrumok, könyvtárak, játszótérek könnyen megközelíthetők.

- A diákokkal kapcsolatos megállapítások:

Az iskola tanulóinak egészségi állapotáról minden tanévben az adott rendeletnek megfelelően (26/1997. NMR) szűrővizsgálatok során készül felmérés.

A korábbi tanévekben végzett vizsgálatok alapján a leggyakoribb elváltozások közé tartoznak a mozgásszervi rendellenességek, mint a lúdtalp, ami a gyerekek egyharmadát, valamint a tartáshibák, gerincferdülés, ami a 10%-ukat érinti.

A tanulók 15-18%-a látáshiba miatt kerül kiszűrésre, vagy áll gondozás alatt. Gyakori még a légúti allergiás megbetegedések előfordulása, a gyerekek kb. 10%-a jelzi ezen panaszát a vizsgálatok során.

Az elhízás, illetve az alultápláltság aránya nem magas 5–7%.

Azokról a tanulókról, akik krónikus betegségük miatt rendszeres ellenőrzés alatt állnak, szintén készül nyilvántartás. Ez alapján legnagyobb arányban az orthopediai gondozottak vannak, ugyanennyi a túlsúly miatt nyilvántartásba vett gyerekek száma. Ezt követik a látászavar és a légúti allergiás megbetegedés – asthma bronchiale – miatt gondozottak.

Keringési rendszer betegsége és krónikus vesebetegség miatt rendszeres kezelés alatt álló tanulók száma néhány fő.

- Segítő kapcsolatok

Rohanó életünkben gyakran előfordul, hogy egy család felbomlik, illetve más ok vagy okok miatt szülő, testvér, nagyszülő elhagyni kényszerül gyermekét, testvérét, unokáját. Az is előfordul, hogy a kapcsolattartásuk segítségadással megoldhatók. Sokszor egy kellemes és biztonságos helyszín, máskor egy segíteni tudó szakember garantálja a gyerek biztonságát, megértését. Az ilyen és hasonló esetek segítésére, nehézségek csökkentésére – a gyermekek érdekében – szükséges mindent megtennünk, beleértve a gyermekjóléti szolgáltatások igénybevételét is.

A szolgáltatás célja: a gyermek jogainak érvényesítése.

A szolgáltatás igénybevételének módja:

bíróági végzés alapján

gyámhivatal határozata alapján

önkéntes alapon: szülő, nagyszülő, testvér, egyéb hozzátartozó kérésére.

b) Testi neveléssel kapcsolatos állapotfelmérés

Területek	Megállapítások
Mindennapos testnevelésben részt vevők száma	Minden tanév október 1-i adatai
A mindennapos testnevelés formái és szinterei	Napközi, testnevelés óra, néptáncitanítás, tömegsport foglalkozásai
Felmentett tanulók száma	Minden tanév október 1-ig felmérésre kerül
Testi fejlődés mérési eredményei	Minden tanév október 1-ig felmérésre kerül
A tanulók mozgásfejlesztésével, állóképességével kapcsolatos mérési eredmények	Tartáskorrekció

c) Célmegfogalmazás

Az iskolai programok garantálják az egészségnevelési programok megvalósítását. A gyerekek érdekében akkor tesszük a legtöbbet, ha a nevelési-oktatási feltételek megteremtésével biztosítjuk az egészségügyi prevenciót, a tárgyi környezet közegészségügyi és a közétkeztetés iskolánkra háruló feltételeit. Ez a feladat nagy szakmai körültekintést igényel. A teljes körű egészségfejlesztésbe beépített drogprevenció mindenkor számol az életkori viszonyokkal, a veszélyeztető hatásokkal. Nem valaminek a hiányát vagy tilalmát állítja a nevelés-oktatás középpontjába (Ne drogozz!), hanem a pozitív célmegfogalmazást (Élj egészségesen! Javíts az életminőségeden, s érezd jól magad!). Az iskola pedagógusainak és tanulóinak mindennapi feladata, hogy „feltárja és megvalósítsa vágyait, kielégítse szükségleteit, és a környezetével változzék, vagy alkalmazkodjék ahhoz” (Egészségügyi Világszervezet Ottawai Karta). További feladat, hogy a helyi közösségekkel együtt „esélyt teremtsen arra, hogy a fiatalok képessé váljanak egy produktív életstílus kialakítására, és a drogok visszaszorítására”

Pedagógiai programban megfogalmazott cél:

Az egészséges és kulturált életmód, pozitív irányultságú, tudatos egészségmagatartás, valamint a rendszeres testmozgás iránti igény kialakítása.

d) A tevékenységek színterei és módszerei:

Egészségnevelési-oktatási programunkat az egész iskola bevonásával kívánjuk megvalósítani. Minden pedagógusnak kiemelt szerepe van. Speciális feladatok hárulnak az egészségoktatás/nevelés terén az osztályfőnöki, biológia, egészségtan, testnevelés órákra és a napközis foglalkozásokra.

Mindenképpen folyamatos egészségnevelési, oktatási program szükséges ahhoz, hogy a gyermekek viselkedésébe az egészséges magatartási minták beépüljenek, valamint, hogy megszerezzék és elsajátítsák azokat az ismereteket, készségeket és képességeket, amelyek segítségével önmaguk választják az egészséget, egészséges életmódot.

Az iskolánkban minden egyes pedagógus egy jól összehangolt egészségnevelési programmal és a „rejtett tanterv” segítségével, a diákok és a szülők aktív részvételével fejleszti önmaga és diákjai egészségét.

Az ismeretközvetítés mellett az érzelmi ráhatás, a saját élmény, a mintaadás kell, hogy előtérbe kerüljön.

2. A környezeti nevelés programja

„Az ember a természet része, csak akkor van esélye a boldogulásra, ha együttműködik környezetével, és nem uralkodik felette, ami a természet törvényeinek megértését, az élet minden formájának elismerését feltételezi. Fel kell fedeztetni, hogy biológiai sokféleség nélkül nincs emberi létezés sem.”

Helyi adottságaink, lehetőségeink

A környezeti nevelési program összeállításánál figyelembe vettük a helyi adottságokat, lehetőségeket.

- Iskolánk: Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Az intézmény alapvető képzési céljainak megvalósítására való összpontosítás miatt szűkebb tere van a környezeti nevelésnek.

A környezeti nevelés:

- nem tantárgy
- nem modul
- nincs rá sem választható, sem szabadon tervezhető időkeret.

A megszorító gazdálkodás okán az eszközigényes és költségigényesebb tanulásszervezési módokkal nem élhetünk.

Lehetőségek:

- A környezeti nevelés során felértékelődik a tantárgyak közötti integráció.
- Tanórán kívüli nevelés
- Iskolán kívüli nevelés
- Környezeti nevelés

A környezeti nevelés céljai

- Elősegíteni a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulását.
- Kialakítani a környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartást, egyéni és közösségi szinten egyaránt, mely váljon a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelvvé.
- Érzékennyé tenni a környezet állapota iránt.
- A környezet értékeinek megőrzése, gyarapítása.
- Legyen meghatározó életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség vállalása.
- Váljon meghatározóvá a környezeti károk megelőzésére való törekvés.
- Képesse tenni, hogy személyes tapasztalatai alapján együtt tudjon működni a környezeti konfliktusok közös kezelése és megóvása terén.
- Közös és egyéni kötelességek:
  - A környezet minőségének fenntartása és javítása.
  - Általános emberi egészségvédelem.
  - Ökológiai egyensúly fenntartása.
  - A természeti erőforrások előrelátó és ésszerű felhasználása.
  - Hozzájárulás a környezetvédelemhez.

A környezeti nevelés céljaiból adódó feladataink:

- Környezetbarát attitűdök, szokások kialakítása a tanulóknál.
- A természeti és társadalmi környezetről tények, ismeretek, problémamegoldó gondolkodás közvetítése.
- A környezeti folyamatok, összefüggések megértésének segítése.

Az iskola feladata: a természeti, az épített, a társadalmi környezet fenntarthatósága érdekében szükséges:

- magatartásminták
- ismeretek
- értékek
- életviteli szokások megtanítása és kialakítása.

A siker eléréséhez vezető tevékenységek tervezése

Az általános iskola alsó tagozatán

Tanórán – tantárgyi integrációban

- Környezetismeret – valóságos környezet megfigyelése.
- Magyar nyelv és irodalom, ének

Rajz és vizuális kultúra

Érzelmi kapcsolat létrejöttét segíthetjük a természettel.

- Technika és életvitel – természetes környezet és az épített környezet megismerése nyújt lehetőséget a környezeti nevelés számára.
- Testnevelés – a szabad levegőn tartózkodás és mozgás jelentősége. Helyes viselkedés a természetben.

A tanórán kívül, az iskolában megvalósuló nevelés

- jeles napok megünneplése
- kiállítások rendezése
- tehetséggondozás – versenyek, vetélkedők szervezése
- ökológiai kultúra alakítása – papírgyűjtés
- iskolai könyvtárhasználat
- napközi (ebédeltetés, tízórai, uzsonna)
  - tisztasági csomag használata
  - textil szalvéta használata
  - a kulturált étkezés, az evőeszközök megfelelő használata
  - a kéz és fogmosás váljon kellő igénnyé
- szünetekben
  - szellőztetés
  - rend és tisztaság megtartása
  - virágok locsolása, gondozása
  - mosdók rendeltetésszerű használata
  - udvaron tartózkodás
  - tantermek, környezetünk esztétikus díszítése
  - ülésrend változtatása, helyes testtartás formálása

Tanórán és iskolán kívül megvalósítható környezeti nevelés

- városi könyvtár használata
- természetfilmek ajánlása
- iskolán kívüli versenyekbe, programokba való bekapcsolódás
- állatkert, botanikus kert, tanösvény, múzeum látogatások ajánlása a családok számára
- az otthon, család szerepe a környezeti nevelésben
- szülői támogatás esetén: tanulmányi kirándulás, erdei iskola szervezés

Az általános iskola felső tagozatán

Tantárgyi integrációban

- A természettudományos tárgyak és humán tárgyak tartalmainak összekapcsolása a környezeti nevelés érdekében
- Természettudományos tárgyak: a környezeti nevelés alappillérei
- Társadalomtudományos tárgyak: az ember és a környezet kapcsolatát a társadalomszerveződés, az emberi viselkedés és kultúra irányából mutatja be
- Technika és életvitel: gyakorlati szempontú elemzés
- Művészeti tárgyak: a környezeti nevelés érzelmi megközelítése
- Test- és egészségnevelés: a környezet és az egészség szoros kapcsolata
- Osztályfőnöki óra: a tanulók kisközösségi magatartását, társas szokását, önismeretüket fejleszti

Az osztályfőnöki órák szerepe

5. évfolyamtól az osztályfőnöki órákon 10 alkalommal egészségneveléssel foglalkozhatunk. *Az egészségneveléshez tartozik a környezet és az ember kapcsolata is.* Természetes elvárás, hogy az osztályfőnöki órák helyben tervezendő tematikájába környezeti témák megbeszélését és megvitatását is beillesszük. *A tantestület határozata alapján 1/3-át az egészségnevelésre használható óráknak környezeti nevelésre fordítjuk.*

5. évfolyamon

- A közösségben elfoglalt hely
- Felelősség vállalás
- Saját környezetünk megteremtése

6. évfolyamon

- A környezet hatásai
- Természeti értékek
- Természetvédelmi, környezetvédelmi rendszerek

7. évfolyamon

- A fogyasztói társadalom
- Szennyvíztisztítás
- Hulladékok

8. évfolyamon

- Energiaforrások, energiaformák
- Környezetszennyezés, energiagazdálkodás, takarékoság

Az órák megtartásában segítségül lesznek az osztályfőnököknek a természettudományt tanító tanárok (biológia, kémia, fizika, földrajz tanárok).

Tanórán kívül, az iskolában megvalósuló környezeti nevelés

- Jeles napok megünneplése
- Kiállítások szervezése (rajz)
- Tehetséggondozás: versenyek, vetélkedők szervezése (iskolai)
- Papírgyűjtés évente 2 alkalommal (DÖK szervezésében)
- Iskolai könyvtárhasználat
- Teremrend, tisztaság, szellőztetés (Egészségnevelés 3.2. Módszerek, programelemek)
- Szünetekben – udvaron tartózkodás – szabad levegő és mozgás szerepe
- Teremdíszítés – aktualitás – virág – tisztaság – tisztasági verseny (DÖK szervezésében)
- Iskolai rend – ügyeleti rendszer kidolgozása (DÖK)
- Mosdók rendeltetésszerű használata – vízkészlettel való gazdálkodás
- Ülőrend változtatása – helyes testtartás kialakítása
- Az iskola zöldebbé tétele
- Virágültetés és gondozás

Hazai országos versenyeken való részvétel

- 5–6. évfolyam Kaán Károly Természet és Környezetismereti Országos Verseny
- 7–8. évfolyam Herman Ottó Országos Biológiai Verseny

Tanórán és iskolán kívül megvalósítható környezeti nevelés

- A szülők támogatása esetén erdei iskola szervezése a felső tagozatban egyszeri alkalommal
- Városi könyvtárhasználat
- Állatkert, botanikus kert, tanösvény, múzeum látogatásának ajánlása a családok számára
- Természetfilmek ajánlása (TV, video)

A környezeti nevelés értékelése

Egyes tanulók esetében:

- Az iskolai cél- és értékrendszer megvalósítása

- A szociális képességek alakulása
- A beállítódásuk és értékorientáció fejlődése
- A csoporthelyzet megismerése
- A konfliktuskezelés módjai

Osztályközösségek esetében:

- Csoportviszonyok alakulása
- A közvélemény, a morális gondolkodás változása
- Az informális kapcsolatrendszerek alakulása
- A tevékenységrendszer megismerése

A környezeti nevelés eredménye nem mérhető olyan egzakt módon, mint a tantárgyi tudás. Az sem egyértelmű, hogy mi tekinthető az iskolai, és mi a családi nevelés eredményének. A fejlődés folyamatos követése és az iskolai célokkal történő összevetése alapvető nevelői kötelesség.

Az ellenőrzés bizalomra épüljön és az elért tudásszint megismerésére irányuljon

Mindig biztosítsuk a javítás lehetőségét.

A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A nemzeti köznevelésről szóló, 2011. évi CXC. törvény, a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló, 20/2012. EMMI rendelet, továbbá az esélyegyenlőséget, felzárkóztatást segítő támogatások igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 9/2008. (III. 29.) OKM rendelet szerint intézményünk az integráció filozófiáját követő pedagógiai gondolkodásmódon alapuló rendszert épít, ennek megfelelően a következő közoktatási funkciókat látja el:

- alapfokú nevelés-oktatás biztosítása együttneveléssel;
- esélyegyenlőségen alapuló általános műveltség biztosítása;
- képességeknek megfelelő fejlesztéssel a továbbhaladás elősegítése;
- tehetséggondozás, felzárkóztatás;
- pályaorientáció, felkészítés továbbtanulásra;
- fizikai állapot, magatartás, jellem alakítása;
- gyermeki jogok biztosítása;
- fokozott gyermekvédelmi funkciók ellátása;
- a személyiség sokoldalú kibontakoztatása,

- a közvetlen társadalmi környezet elvárásainak teljesítése.

Az integráció szempontjai

„A képesség-kibontakoztató felkészítésben a tanuló a szülő írásban adott – a személyes adatai kezeléséhez való hozzájárulást is tartalmazó – egyetértő nyilatkozata alapján vehet részt, ha – a (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – a közoktatási törvény 121. § (1) bekezdésének 14. pontja alapján halmozottan hátrányos helyzetűnek minősül.”

A szülő nyilatkozatot tesz arról, hogy igényt tart gyermeke képességkibontakoztató, illetve integrációs felkészítés rendszerében való részvételére.

Az intézmény vezetője a tanulók osztályba sorolásakor – a speciális tanulási-, magatartási-, beilleszkedési problémák figyelembevételével – a rendelet előírásainak megfelelően a felmérés adatait figyelembe veszi.

Célrendszer megfogalmazása az integráció tükrében

Integrációs programunk legfőbb célkitűzése, hogy az eltérő képességű és szociális helyzetű tanulóink együttnevelését-oktatását maradéktalanul megvalósítsuk. Mindennek elérése érdekében a partneri kapcsolatok támogatásával a gyermekek komplex segítségét kívánjuk kidolgozni: a készségek és képességek fejlesztésével, az egyéni igények figyelembe vételével, az integrációt segítő szabadidő hasznos eltöltésével, a családokkal, a szülőkkel és egyéb partnerekkel tartott kapcsolat fejlesztése révén.

Mindezek érdekében pedagógusaink vállalják a módszertani megújulást, melynek célja a kooperatív technikák alkalmazásának elsajátítása a tanítás-tanulás folyamatában, valamint az együttnevelést segítő támogató módszertanok széleskörű tanórai bevezetését a HH, HHH tanulók iskolai sikerességének érdekében.

Legfőbb célkitűzésünk, hogy az eltérő képességű és szociális helyzetű tanulóink együttnevelését-oktatását maradéktalanul megvalósítsuk.

Ezen cél elérése érdekében – közvetlen és közvetett partnereink támogatásával – a gyermekek komplex segítségét kívánjuk intézményünkben kidolgozni és megvalósítani.

Célok

Az egyetemes kultúra, a keresztyén kultúra alapvető értékeit hordozó

Feladatok

Életkori sajátosságaiknak, egyéni adottságaiknak megfelelően fejleszteni kell a tanulók

ismeretek elsajátítása a tanulók életkori sajátosságainak, képességeinek, és a helyi tanterveknek megfelelően

alapkészségeit, (írás-olvasás, matematikai és kommunikációs készség), személyiségjegyeit.

Sikeres tankötelezettség teljesítése. A sajátos nevelési igényű, a részképesség zavarokkal küzdő tanulók esetében. a minimumkövetelmények sikeres elsajátíttatása, egyéni program szerinti folyamatos, eredményes javítása szakértők (fejlesztőpedagógus, Nevelési Tanácsadó) és a szülők közreműködésével.

Elemi műveltségbeli alapozás: biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat, alapvető képességek, készségek elsajátíttatása.

A természetes gyermeki nyitottságra alapozva fejlesztjük kreativitásukat, beszédképességüket, mozgáskultúrájukat, manuális készségeiket, vizuális és zenei befogadóképességüket.

Önálló tanulásra szoktatás, az önművelés iránti igény felébresztése.

Segítséget nyújtunk számukra az önálló tanulási technikák megismerésében.

Komplex személyiségfejlesztő programok segítségével a szocio-kulturális hátrányok kompenzálása, valamint az eltérő képességű, és a tehetséges gyerekek gondozása.

Differenciált foglalkozások, és a kooperatív tanulás módszerének megismerése után a HH, HHH gyermekek együttes, egy időben történő fejlesztése.

Közéletiségre nevelés, toleranciakészség alakítása, előítéletmentesség

Közösségi szerepek gyakorlása, közügyekben való közreműködés, véleménynyilvánítás, a közösségért érzett felelősség átérzése. Helyes értékítélet alapján a másság elfogadása, szolidaritás, a kisebbségek és egymás iránti tolerancia

Tehetséggondozás - művészeti nevelés

Alkotó, értékteremtő, a személyiséget gazdagító tevékenységek elsajátítása

Egészséges életmód kialakítása, testi-lelki egészség gondozása

Mentálhigiénés programok, projektek keretében gyerekekkel elsajátíttatjuk az egészséges életmód legfontosabb ismérveit, s ezt rendszeresen

gyakoroltatjuk.

Pályaorientációs tevékenység	Minden tanulót a képességeinek megfelelő iskolába irányítunk. Valamennyi végzős tanuló tanuljon tovább. Pályaorientációs programunkban lehetőség van egyéni pályaválasztási tanácsadásra is. Szorgalmazzuk az érettségit adó középiskolákba való jelentkezést.
Szülők bevonása a nevelő-oktató munka hatékonyabbá tétele érdekében	A családi ház segítésére számítunk, de mi is segítséget nyújtunk a tőlünk ezt kérő családoknak, a Gyermekjóléti és a Családsegítő Szolgálat közreműködésével.
Rendszeretlen iskolába járás, a hiányzás visszaszorítása	Szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás eredményeképpen csökken a hiányzások száma.

További céljaink:

- Önálló tanulásra szoktatás, az önművelési igény felébresztése.
- A gyerekek munkakultúrájának megalapozása.
- Felzárkóztatás: a részképesség-zavarral küzdő tanulók is elsajátítsák a minimumkövetelményeket.
- Tehetséggondozás.
- Mentálhigiéné, testi-lelki egészség gondozása.
- Partnerkapcsolatok kiépítése.
- Pályaorientáció.
- Szociális hátrányok enyhítése, kulturális hiányosságok pótlása.
- Személyiségfejlesztés, közösségfejlesztés.
- Társadalmi beilleszkedés, integrálódás iránti motiváció erősítése, fenntartása.
- Továbbtanulási mutatók javítása.

Munkánkat akkor végezhetjük színvonalasan, ha:

- folyamatosan részt veszünk posztgraduális képzéseken;
- tervszerűség és szervezettség jellemzi tevékenységünket;
- a gyermek személyiségének összetevőit, családi szociális hátterét megismerjük;

- pedagógiai optimizmus hatja át a nevelő-oktató munkánkat.

Várható eredmények

- Az intézmény tartósan képes a különböző háttérrel és különböző területeken eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekek fogadására, és együttnevelésére.
- Példa lesz a tanuláshoz való pozitív attitűd.
- Az intézmény párbeszédet alakít ki minden szülővel.
- Korszerű módszertani kompetenciával rendelkezik a nevelőtestület.
- Az intézményben létezik tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer.

Ezek eredményeként:

- Nő az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma.
- Csökken a hiányzások óraszám. Nem lesz 250 óránál többet hiányzó tanulónk.
- A kompetenciamérés eredménye tartja vagy meghaladja az országos átlagot.
- Nő a továbbtanulási esély, a munkaerő piaci igényekhez közelít a továbbtanulás iránya. A tanulók a hiányszakmák felé orientálódnak.
- Nő az érettségit adó intézményekben továbbtanuló hátrányos helyzetű tanulók száma.

Az integráció sikerességét jelző tényezők

A szülő részéről:

- elfogadó magatartás
- reális helyzetértékelés
- tájékozottság a gyermek fogyatékosságával kapcsolatosan (ismerje gyermek e személyiségét, állapotát, a szükséges beavatkozásokat, kezeléseket)
- fegyelmezettség (kezelés, veszélyeztetettséggel kapcsolatban és nevelési kérdésekben)
- együttműködési készség a pedagógusokkal, szakorvossal.

A pedagógusok részéről:

- empátikus hozzáállás
- speciális pedagógiai felkészültség
- innovatív készség
- plusz munka vállalása
- gyermek- és szakmaszeretet.

Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében vállalt feladataink

- Az integráció törvényi feltételeinek megvalósítása (alapító okirat, nyilvántartás).
- A tanulók különleges igényének figyelembevétele a törvény adta jogok érvényesítésével

- A rehabilitációs, rehabilitációs szempontok érvényesítése (órakeret, szakember biztosítása, differenciált fejlesztés és követelménytámasztás).
- Az érintett tanulók felülvizsgálatnak a jogszabályban előírtak szerinti kezdeményezése
- A felülvizsgálatot követően általános tantervű oktatásba visszahelyezni javasolt tanulók visszahelyezési programjának megvalósítása.
- A tárgyi feltételek megteremtése:
  - taneszközök biztosítása,
  - speciális segédeszközök.
- A személyi feltételek biztosítása
  - az érintett pedagógusok továbbképzésének lehetővé tétele
  - gyógypedagógus, gyógypedagógiai asszisztens alkalmazása,
  - az integrált tanuló segítésére ún. „mentor” megbízása,
  - az integrált nevelés-oktatásban résztvevő pedagógusok erkölcsi és anyagi megbecsülését kifejező, ösztönző jutalmazási és bérezési (pótlékolási) rendszer kialakítása.
- A tantestületben és a dolgozók körében elfogadó légkör teremtése.

A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

A tanuló kötelessége, hogy eleget tegyen – rendszeres munkával és fegyelmezett magatartással, képességeinek megfelelően – tanulmányi kötelezettségének.

(1) A pedagógus – a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel – a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti. A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök – az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi. A tanuló magatartása, szorgalma és tudása értékelésével kapcsolatos adatait az érintett osztályon belül, a nevelőtestületen belül, a szülő számára nyilvános kell tenni. Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét rendszeresen értesíteni kell. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni. Az évközi érdemjegyeket és az év végi osztályzatokat szóbeli vagy írásbeli szöveges értékelés kíséri. Az iskola az osztályzatról a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét félévkor értesítő, év végén bizonyítvány útján értesíti. Értesítő gyakrabban is készülhet az intézmény pedagógia programja szerint. Az érdemjegy és az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmezési eszköz.

(2) Az érdemjegyek és osztályzatok a következők:

a) a tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1),

b) a tanuló magatartásának értékelésénél és minősítésénél példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2),

c) a tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2).

(3) Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített vagy felzárkóztatásra szorul.

(4) A második évfolyam végén és a magasabb évfolyamokon félévkor és év végén osztályzattal történik.

(5) Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, az osztályfőnök, gyakorlati képzés szervezője által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.

(6) Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosítja.

(7) A tanuló értékelésekor, minősítésekor az (1) bekezdésben meghatározottakat – az érdemjegy és az osztályzat alkalmazására vonatkozó rendelkezések kivételével – akkor is alkalmazni kell, ha az iskola nem használja az érdemjegy, az osztályzat megjelölést.

A nevelési-oktatási intézmény a gyermekkel, a tanulóval kapcsolatos döntéseit – jogszabályban meghatározott esetben és formában – írásban közli a tanulóval, a szülővel. Az iskola döntése, intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: döntés) ellen a tanuló, a szülő – a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított tizenöt napon belül – a gyermek, tanuló érdekében eljárást indíthat, kivéve a magatartás, a szorgalom, valamint a tanulmányok értékelése és minősítése ellen. Eljárás indítható a magatartás, szorgalom és a tanulmányok minősítése ellen is, ha a minősítés nem az iskola által alkalmazott helyi tantervben meghatározottak alapján történt, a minősítéssel összefüggő eljárás jogszabályba vagy a tanulói jogviszonyra vonatkozó rendelkezésekbe ütközik.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermeknek, tanulónak számít a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló. Különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló az, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. A fejlesztő foglalkoztatás a nevelési tanácsadás, az iskolai nevelés és oktatás keretében valósítható meg.

Az általános iskola köteles megszervezni a tanuló heti kötelező óraszámát és az osztályok engedélyezett heti időkeret különbözete terhére a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, a beilleszkedési, tanulási nehézség, magatartási rendellenességgel diagnosztizált tanulók számára, továbbá az első–negyedik évfolyamra járó tanulók eredményes felkészítésére szolgáló, differenciált fejlesztést biztosító egy–háromfős foglalkozásokat.

A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató mentesíti az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és e helyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő.

A gyermek, a tanuló sajátos nevelési igényére, beilleszkedési zavarára, tanulási nehézségére, magatartási rendellenességére vonatkozó adatai a pedagógiai szakszolgálat intézményeinek és a nevelési-oktatási intézményeknek egymás között, a pedagógiai szakszolgálat intézményeinek, az iskolának továbbítható.

A tanuló magatartása, szorgalma és tudása értékelésével kapcsolatos adatai az érintett osztályon belül, a nevelőtestületen belül, a szülőnek, a vizsgabizottságnak, vagy ha az értékelés nem az iskolában történik, az iskolának, iskolaváltás esetén az új iskolának, a szakmai ellenőrzés végzőjének továbbítható.

Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Elsősorban megfelelő órarenddel, az elméleti és gyakorlati tárgyak helyes arányának kialakításával biztosítjuk a tanulók megfelelő, arányos terhelését. Napközi és tanulószobai foglalkozáson résztvevő tanulóknak biztosítjuk a csendes tanulás lehetőségét.

Az iskola valamennyi évfolyamára érvényes alapelvek:

- Az írásbeli, szóbeli feladatadás nem lehet a büntetés eszköze.
- Hosszabb hiányzás után a tanuló, a szaktanár döntése alapján meghatározott időt kap hiányosságainak pótlására- szaktanári irányítással.
- A tanulók optimális terhelésének mértékét hivatott szabályozni.
- A feladatadáskor az átlagos felkészültségű és képességű tanulókra figyelve kell meghatározni azt a házi feladat mennyiséget, amely nem jelent túlterhelést, hogy még mellette a másnapra felkészülés után jusson idő pihenésre és szórakozásra is.
- A házi feladat mennyisége a délelőtti tanító, v. órát adó pedagógus és a délutáni foglalkozásokat vezető napközis/tanulószobás nevelő között megbeszélés tárgyát képezi.

- A szülők jelzéseit figyelembe kell venni.
- A tanulók túlterhelését azonnal jelezni kell. Megoldás:
  - A mennyiségileg és minőségileg-nehézségi fokban differenciált házi feladat adás.
  - Ha szükséges csökkenteni kell a kötelező házi feladat mennyiségét, de szorgalmi feladatok adásával a jó képességű tanulók lehetőséget kapnak az ő képességükhöz igazított többlet feladat - adással.

a) Napközi

A napközi otthonos ellátás az általános iskola alapfeladatai közé tartozik.

Az iskolának biztosítania kell:

- A gyermekek egészséges és biztonságos elhelyezését
- A szabadidő eltöltéséhez szükséges helyet, időt, eszközöket
- Az önálló tanulás feltételeit
- Az étkezés megszervezését.
- Pedagógus felügyelet 17:00 óráig.

b) Tanulószo

Felső tagozatos tanulóink részére tanulószobát szervezünk, amelynek igénybevételére az osztályfőnökök és a szaktanárok ösztönzik a tanulókat. A tanulószo

Legitimációs záradék

A Pedagógiai Program 2015. szeptember 1-jétől hatályos.

A dokumentumot a fenntartó székhelyén, az iskola könyvtárában, az igazgatói irodában lehet elolvasni, valamint megtekinthető az iskola honlapján és a Köznevelés Információs Rendszerének elektronikus felületén.

A pedagógiai program felülvizsgálatára sor kerül jogszabályi előírás alapján, illetve jogszabályváltozás esetén, vagy ha módosítását kezdeményezi az intézmény nevelőtestülete, a diákönkormányzat, a szülői munkaközösség. A kezdeményezést és a javasolt módosítást az intézményvezetőhöz kell beterjeszteni. A pedagógiai program módosítási eljárása megegyezik megalkotásának szabályaival.

Az intézményben működő egyeztető fórumok nyilatkozatai

A pedagógiai programot az intézmény diákönkormányzata 2015. év augusztus hó 25. napján tartott ülésén véleményezte, melyet aláírással tanúsítok.

Kelt: Debrecen, 2015. év augusztus hónap 25. nap

.....
diákönkormányzat képviselője

.....
diákönkormányzatot támogató tanár

A pedagógiai programot a szülői szervezet (közösség) 2015. év augusztus hó 25. napján tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy a szülői szervezet (közösség) a véleményezési jogát jelen pedagógiai program felülvizsgálata során, a jogszabályban előírtaknak megfelelően gyakorolta.

Kelt: Debrecen, 2015. év augusztus hónap 25. nap

.....
szülői munkaközösség képviselője

A pedagógiai program elfogadásáról és jóváhagyásáról szóló záradék

A pedagógiai programot és módosításait az intézmény nevelőtestülete 2015. év augusztus hó 28. napján tartott értekezletén elfogadta.

Kelt: Debrecen, 2015. év augusztus hónap 28. nap

.....

hitelesítő nevelőtestületi tag

P. H.

.....

hitelesítő nevelőtestületi tag

A pedagógiai programot jóváhagyom.

Kelt: Debrecen, 2015. év augusztus hónap 28. nap

.....

intézményvezető

P.H.

Fenntartói jóváhagyó nyilatkozat

Jelen pedagógiai program vonatkozásában a Hajdúdorogi Főegyházmegye mint az intézmény fenntartója egyetértési jogkörét gyakorolt. Aláírással tanúsítom, hogy a fenntartó döntésre jogosult szerve, az Oktatási Iroda a pedagógiai program fenti rendelkezéseivel egyetért, azokat jóváhagyja.

Kelt: Debrecen, 2015. év augusztus hónap 31. nap

.....

fenntartó képviselője

P.H.

1. sz. függelék

Az óvodai intézményegység nevelési programja

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012.(XII.17.) kormányrendelete az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- A 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési - oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003.évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011.évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998.évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- Alapító Okirat

INTÉZMÉNYI ADATOK

Az intézmény hivatalos neve:	Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és AMI
OM azonosító:	201 583
Az intézmény feladat ellátási helye:	
Székhelye:	4024 Debrecen, Kossuth u. 44.
Telephely:	4024 Debrecen, Vígkedvű Mihály u. 5
Tel.:	06-52/ 786-788
Az intézmény típusa: intézmény művészetoktatás/	Többcélú, közös igazgatású közoktatási /óvoda, általános iskola, alapfokú

Alapítás éve:	2012.
Alapító szerv:	Hajdúdorogi Egyházmegye 4400 Nyíregyháza Bethlen Gábor u. 5.
Fenntartói szerv:	Hajdúdorogi Metropolitai Egyház (röviden: Hajdúdorogi Főegyházmegye) 4025 Debrecen, Petőfi tér 8.
Törvényességi felügyelet:	Hajdú – Bihar Megyei Kormányhivatal, Oktatási és Hatósági Osztály 4024 Debrecen, Piac u. 54
Csoportok száma:	4 csoport
Férőhelyek száma:	110 fő

/ A mindenkor hatályos Alapító Okirat szerint, mellékelve/

I. BEVEZETŐ

Debrecenben és vonzáskörzetében nagyon sok olyan katolikus és más világnézetet valló fiatal család él, amely igényli gyermekei számára a hitre nevelést. Az óvó, védő, szociális nevelő, személyiségfejlesztő programok fontossága mellett, ideális csoportlétszámmal, minden szülői igényt ki tudunk elégíteni. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

Óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére irányul, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Óvodánk gyermekközpontú, a harmonikus fejlődéshez vezető út alapja a keresztény kultúra értékeit közvetítve kultúránk ápolása, a gyermekek hitének megalapozása és fejlesztése.

Céljaink, feladataink megvalósításához szükségünk van a családokkal való jó kapcsolatra. Arra törekszünk, hogy óvodánk vonzó legyen a családok számára, és programunkkal biztosítsuk a gyermekek személyiségfejlődését, egyéni képességeiknek megfelelően. A Pedagógiai Programunkat ajánljuk a fenntartónknak, valamint a jelenlegi és leendő szülőknek, pedagógusoknak, s minden kedves olvasónak.

Az intézmény megalakulása - Az óvoda rövid története

2011-ben a Debreceni Görögkatolikus Óvoda megalakulásának lehetőségét a Hajdúdorogi Egyházmegye és a Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata között létrejött tárgyalások és megállapodások tették lehetővé. Kocsis Fülöp püspök úr kérésére a DMJV Önkormányzat Közgyűlése a 139/2011. (VI.09.) önkormányzati határozatával úgy döntött, hogy püspök atya kérésének helyt adva, a Debrecen, Vigkedvű Mihály u. 5. szám alatti ingatlant 10 évre, óvoda működtetése céljából térítésmentes hasznosításba adja.

Egyházunk örömmel vette a város ezen felajánlását, hiszen Debrecen városában több évtizedes szünet után a görögkatolikus oktatási-, nevelési tevékenység újra megnyithatta kapuit. Az egyházi fenntartású óvoda reményeink szerint színesebbé, gazdagabbá teszi Debrecen város amúgy is magas színvonalú közoktatási rendszerét.

2012. szeptember 01-jétől a Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény tagintézményeként 3 csoportban folyt az óvodánkban a nevelőmunka. 2015. szeptember 01- jétől óvodánk újabb 1 csoporttal bővült, így a felvehető gyermekek létszáma 110 főre nőtt.

II. GYERMEKKÉP

A keresztény ember számára a gyermek Isten ajándéka, az élet folytonosságának láncszeme. Az Isten adta természet és erkölcs szerint lép az életbe, és az Isten adta törvények szerint kell belőle embert nevelni

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A keresztény ember áldásként éli meg a gyermeket. A gyermek a jövő élet hordozója. A lélek megismerésével a gyermekekben lappangó hajlamokat felkeltjük. Ebben a munkában helye van a magvetésnek és a gyomlálásnak is. A közös munka során: nevelés, buzdítás, óvás, intés, mind - mind lehetőség a lélek gazdagítására. A gyermek személyiségének kibontakoztatásában meghatározó szerepe van a személyi és tárgyi környezetnek.

Minden gyermeket a saját képességei szerint, annak figyelembe vételével neveljük, fejlesztjük. Nevelik, fejlesztik őt az új társkapcsolatok és az óvoda minden dolgozója.

Tetteinkkel sugározzuk a feltétel nélküli szeretetet, s azt a gyermeknek oly fontos biztonságérzetet, hogy – tisztellek Téged, fontos vagy Nekem, csakis rád figyelek, segítek Neked. Feladatunk az, hogy minden gyermek ismerje és tudja meg értékeit.

A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben

részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Mi óvodapedagógusok arra törekszünk, hogy óvodásaink szeretetben, érzelmi biztonságban, szabad, nyugodt légkörben, sok szép élménnyel gazdagodva, élvezzék az óvodában töltött éveiket.

III. ÓVODAKÉP

Óvodánk a 2011 –es CXC Nemzeti Köznevelésről szóló törvényben szereplő jogszabályt figyelembe véve,

„miszerint, ha a nevelési-oktatási intézményt egyház tartja fenn, a nevelési-oktatási intézmény vallási, világnézeti tekintetben elkötelezett intézményként működhet, és ennek megfelelően a gyermekek vagy a tanulók felvételének előfeltételeként kikötheti valamely vallás, világnézet elfogadását, és ezt felvételi eljárás keretében vizsgálhatja” **elsősorban a görögkatolikus családok gyermekeit fogadja, az óvodába lépés feltétele a lelkeszi ajánlás csatolása.**

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvodánk biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodánk teljesíti a funkcióit: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő, ezáltal a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

III.1. Óvodánk alapelvei, értékei, célkitűzései

Óvodánk célja az, hogy elősegítse az gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek) ellátását is.

Az óvodai **nevelésünkben alapelv**, hogy:

- a gyermeki személyiség tisztelete, szeretete, megbecsülése,
- a gyermeki jogok tisztelete
- a keresztény kultúra értékeit közvetítve kultúránk ápolása, tisztelete,
- a gyermekek hitének megalapozása és fejlesztése
- óvó, védő, szociális feladatok ellátása
- eleget tegyünk az óvodahasználók elvárásainak
- egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatása
- környezetünk védelme.

- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk

Nevelőmunkánk alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról;
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről;
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeink óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

A görögkatolikus óvodánk is, mint minden más óvoda arra a célra van rendelve, hogy a teljes emberi személy kifejlődésén munkálkodjon. Ezt a célt a keresztény életszemlélet szerint igyekszik elérni.

Óvodánk épp azzal válik katolikussá, hogy – bár más - más fokon – az óvodai közösség minden tagja osztozik a keresztény világszemléletben. Ezért az evangéliumi elvek válnak nevelési eszménnyé, belső ösztönzővé, s egyúttal végső céllá.

A keresztény életszemlélet elmélyítése az Anyaiskolában folytatódhat. Ezen értékek kiteljesedését segítjük a kiemelt művészeti neveléssel.

Óvodánk a családi szellemre épít, preventív munkát végez. Alapja a szeretet és a bizalom.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

IV. 1. Személyi feltételek

Gyermeklétszám alakulása: intézményünkben: 4 csoportban neveljük a gyermekeket felvehető maximális létszámunk 110 fő.

A családok szociokulturális háttere heterogén. A szülők iskolázottsága, életmódja, lakáskörülményei megosztottságot mutatnak, de kirívó, nagy különbségek nincsenek. A hitre minden család fogékony, de hitük gyakorlása változatos módon történik. A családok szinte mindegyike együttműködve, jó partnerként segíti nevelőmunkánkat. Minden segítséget és támogatást megadva a jobb működéshez, együttneveléshez. Városunk, egyházközségünk igen jó véleménnyel van munkánkról, melyet nagymértékben befolyásol a szülők óvodánkról alkotott képe, illetve partnerkapcsolataink színvonala.

Az intézmény alkalmazottainak létszáma:

Alkalmazottak létszáma	14 fő
Pedagógusok száma	8 fő
Pedagógiai munkát segítők	4 fő
pedagógiai asszisztens	1 fő
érettségizett dajka	4 fő
konyhai kisegítő	1 fő
portás, karbantartó	1 fő

Az óvodában dolgozók közössége a folyamatosan emelkedő társadalmi elvárásoknak, igényeknek képes megfelelni. A dolgozói létszám a törvényi előírásainak megfelelően jó, minden dolgozó a köznevelési törvényben megfogalmazott szakképesítéssel rendelkezik.

A pedagógus álláshelyeken dolgozók, valamennyien főiskolai óvodapedagógusi diplomával rendelkeznek. Egy óvodapedagógus fejlesztő pedagógus szakvizsgát tett és jelenleg a közoktatás vezetői szakképzést végzi.

Nevelőtestületünkre jellemző az ismeretszerzés, a tudás iránti vágy. Óvodánk minden dolgozója rendszeresen gyakorolja vallását. A helyi nevelési programunk eredményes megvalósításához a szükséges szakértelemmel, pedagógus továbbképzéssel rendelkezünk. A pedagógusok munkájának értékelésére nagy hangsúlyt fektet az intézmény vezetősége.

IV. 2. Tárgyi feltételek (3.sz. melléklet)

Az óvodánk rendelkezik a pedagógiai programhoz szükséges alapvető tárgyi feltételekkel. Az óvodaépület, udvara, kertje, biztonságossá tétele folyamatos rendezés alatt áll, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését.

Célunk, hogy lehetővé tegyük a mozgás- és játéki igényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegyük körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyezzük el.

Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

Óvodánk belső és külső rendezettsége megfelelő. A tárgyi feltételek 4 óvodai csoportban adottak a pedagógiai munka végzéséhez. A csoportok tárgyi eszközeinek beszerzése folyamatos, az elhasználódás és az igények mértékében. A csoportszobák berendezésénél figyelembe vettük a gyermekek képességeinek fejlesztéséhez szükséges

szempontokat. A tornaterem berendezésénél is figyelembe vettük a gyermekek igényeit. A bútorzat nagy része új, minden igényt kielégítő. Játékkészletünk további gyarapítására folyamatosan szükség van.

Az óvodapedagógusok munkáját segíti továbbá 1 db nagy teljesítményű és egy kisebb nyomtató.

Az udvar kényelmes, gumiszőnyeg kialakítás miatt biztonságos lett gyermekeink számára. Az udvari játékok gyarapítása és folyamatos karbantartása fontos feladatunk.

V. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Minden egyházi és önkormányzati óvoda célját és feladatát, az Óvodai Országos Alapprogram és a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelete határozza meg. Görögkatolikus óvodánk programjának célja, feladata az Országos Alapprogramban megfogalmazottak mellett, hogy a gyermekeket képessé tegye a hit befogadására. Tanítsuk meg őket rácsodálkozni a teremtett világra, az abban megtapasztalt változásokra.

Óvodánknak, mint minden más óvodának is az a célja, hogy kritikusan és módszeresen átadja a műveltséget, és ezzel a teljes emberi személy kiforrálódásán munkálkodjék. Feladatunk biztosítani mindazokat a feltételeket, amelyek e cél megvalósításához szükségesek.

A lelki „gazdagodás” hatalmas forrásai erednek a keresztény nevelésből.

A görögkatolikus óvodánk arculatából adódóan, és az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságaira építve, az egész napot át kell hatnia a keresztény lelkiségnek. Valamennyi nevelési területen fel kell fedezni a keresztény erkölcsi értékeket és normákat, a hit felé nevelés lehetőségeit.

A keresztény nevelés elve feltételezi a közösséget, a szereteten alapuló társas kapcsolatot. A közösség a gyermeki személyiség optimális fejlődési színtere.

A gyermek számára a család után az óvoda a másik olyan közösség, ahol a nap nagy részét tölti. Ezért meghatározó a gyermekek szocializálódása szempontjából az óvodapedagógus személye, és a társak. Az óvodapedagógus a gyermek számára minta, aki a keresztény felebaráti szeretetet hordozza és közvetíti. Megteremtjük a feltételeket ahhoz, hogy a gyermekeket aktív tevékenységük közben ismerjük meg, egyénileg vezessük, segítsük fejlődésüket. Fontos, hogy az egész közösséget hassa át az egymás iránti megbecsülés, derű, optimizmus, felnőttek iránti tisztelet.

Feladatunk még, hogy alakítsuk ki a gyermekekben az együttéléshez szükséges szokásokat. Biztosítsunk a gyermekeknek külsőségeiben és tartalmában olyan visszatérő élményeket, amelyek a szülőföldjéhez, otthonához kötik. A helyi szokásokat, a görögkatolikus hagyományokat, fokozatosan és tudatosan építsük be a tevékenységekbe, játékokba, az ünnepek előtti készülődésekbe, hogy ezzel gazdagítsuk a gyermekek érzelmi életét. Fejlesszük a gyermekek alkotó képességét a természetes anyagok felhasználásával.

Erkölcsi nevelésünk alapja a Biblia. Az evangéliumi történetekkel formáljuk a gyermekek erkölcsi ítélőképességét, viselkedési kultúráját. A népköltészeti alkotások modellértékű közvetítésével, érzelmeiken keresztül formáljuk ízlésvilágukat, ezzel

megalapozva a kulturális anyanyelvet. Az érzelmi biztonság megteremtésével széleskörűen fejlesztjük a gyermekeket, hogy az óvodáskor végére elérjék az egyéni képességeik legmagasabb szintjét.

A tehetséges gyermekek nevelését fontosnak tartjuk, így a nagy módszertani kulturáltsággal rendelkező óvodapedagógusok és Anyaiskolánk művészeti pedagógusai fejlesztik őket.

V.1. Az egészséges életmód alakítása

Cél:

- egészséges, edzett, testileg - lelkiileg kiegyensúlyozott gyermekek nevelése
- alapvető testi szükségletek kielégítésével ellenálló és alkalmazkodó képesség kialakítása
- szomatikus, pszichikus és szociális elégedettség, harmónia biztosítása.

Feladat:

- alakítsunk ki nyugodt, kiegyensúlyozott, a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges biztonságos környezetet
- az alapvető testi szükségleteket elégítsük ki
- figyeljünk a helyes testtartásra
- ismertessük meg a helyes testápolást és táplálkozási szokások és illemszabályait, az öltözködési betegségmegelőző, és az egészségmegőrző szokásokat
- a nyugodt pihenés feltételeinek és szokásainak elsajátítása, alakítása
- hangoljuk össze a családi és óvodai életritmust
- alakítsuk ki a sokféle mozgás lehetőségét biztosító udvart
- a gyermekek egészségének védelme, óvása, megőrzése, edzése
- ismertessük meg a gyerekekkel a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokásokat, és alapozzuk meg a környezettudatos magatartást.
- a megfelelő speciális szakemberek bevonása nevelőmunkánkba.

Tartalom:

- a napi és heti rend rugalmas alkalmazása
- részvétel tevékenységeken, étkezéseken, sétákon, kirándulásokon, rendezvényeken
- aktív részvétel a csoportszoba átrendezésében, a játékok rendben tartásában
- a játéktevékenységekhez szükséges eszközök előkészítése, azok helyes használata /terítés/
- a tisztálkodáshoz szükséges felszerelések használata
- egészséges, esztétikus környezet biztosítása
- a teremben és a szabadban való mindennapos mozgás lehetőségeit és módjait, azok rendjét
- óvodánkban és óvodán kívüli rendszeres sportolási lehetőség megszervezése és megvalósítása.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepet tulajdonítunk. Az óvodapedagógusok a gondozás folyamatában is nevelnek, építik kapcsolataikat a gyermekekkel, egyúttal segítik önállóságuk fejlődését, és együttműködnek a gondozást végző többi munkatárssal.

A fejlesztés várható jellemzői:

Testápolás:

Fokozatosan elérjük, hogy önállóan mosakodnak, törölköznek, amikor szükséges kezet mosnak. Ruhájuk ujját felhajtják, begombolják, kikapcsolják. Vigyáznak a mosdó

rendjére. Fogat mosnak, a fogápoló szereket helyükre rakják, rendben tartják. A zsebkendőt helyesen használják.

Önkiszolgálás:

Teljes önállósággal, természetes teendőként látják el: segítenek az ágyak elrakásában, teremrendezésben, segítenek társuknak, a felnőtteknek.

Nagycsoportban naposi munkát végeznek a gyermekek, a középső csoportban félétől választható.

Étkezés:

Kulturáltan viselkednek, igénylik az asztal esztétikus rendjét. Helyesen használják az evőeszközöket, szalvétát.

A 3-4 éves korcsoportban félétől villahasználat, 5-6-7 éves korcsoport félétől késhasználat bevezetése.

Keresztény szokások kialakításában az étkezési szokásokat úgy alakítjuk ki, hogy étkezés előtt és után imádkozunk. Fontosnak tartjuk a közös étkezést /óvónő - dajka - gyerek/ ebédnél azért, hogy a kulturált étkezési szokások kialakuljanak, hisz otthon is ritkán ülhetnek együtt asztalhoz. Biztosítuk, hogy a nap bármely szakában lehetőségük legyen folyadék fogyasztására az udvaron is.

Öltözködés:

Önállóan, a megfelelő sorrendben öltözzenek, vetkőzzenek. Holmijukat hajtogatva, helyesen rakják el. Ha fáznak, vagy melegük van, segítsenek magukon.

A környezet rendben tartása:

Ügyeljenek saját személyük, környezetük rendjére. Az ajtókat csendesen nyissák, csukják, a rendetlenséget vegyék észre, szüntessék meg. A környezetet szennyező hulladékokat dobják a szemetesbe.

Pihenés:

A gyermekek alvásigényének egy részét az óvoda elégíti ki. Az alváshoz való tiszta levegőt a lefekvés előtti alapos szellőztetés előzi meg. Az elalvás előtti ima, mese, és az azt követő altató dúdolása elősegíti a gyermekek nyugodt pihenését.

Mozgásfejlesztés:

- testséma fejlesztés
- finommotorika fejlesztés
- percepció fejlesztése
- térirányok
- verbális fejlesztés
- nagymozgás fejlesztés.

Értékelés:

Az aktuális megnyilvánulások értelmezése, a helyes cselekedetek kiemelése dicsérrettel, buzdítással.

Az óvoda egészségfejlesztő programja

A program célja: minden óvodánkba járó gyermek a teljes nevelési időtartam alatt részesüljön a mindennapokban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben. Mindezt nyomon követhető, mérhető és értékelhető módon végezzük el.

Egészséges táplálkozás:

Óvodánk egészséges táplálkozásra vonatkozó legfőbb feladata a gyermekek élettani szükségleteinek megfelelő étrend biztosítása. Az étrend kidolgozását a táplálkozás egészségügyi előírások alapján a Szent József Gimnázium konyhája biztosítja. Napi háromszori étkezést biztosítanak mintamenza program alapján.

Mindennapos testnevelés, mozgás:

A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, hogy mindennap edzési lehetőséget biztosítsunk számukra. Erre legtöbb alkalmat a szabadban tartózkodás biztosít, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. Ezért mindennap - ha lehet kétszer is - tartózkodjanak a szabadban. A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges az egészséges környezet biztosítása. Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. A tárgyi környezet, megfelel az egészségügyi előírásoknak.

Testi - és lelki egészség fejlesztése:

Ehhez a következő készségek, képességek fejlesztését kell megtennünk:

- Kölcsönösen kielégítő társas és közösségi kapcsolatok kialakítása és fenntartása
- Érzelmi intelligencia fejlesztése
- Kudarctűrő képesség és késleltetés fejlesztése.
-

Környezettudatos magatartás kialakítása:

- az energiaforrások takarékos felhasználása (különös tekintettel a víz- és elektromos áram takarékos használatára)
- a természet közelség hangsúlyozása, a természetes környezet és anyaghasználat előnyben részesítése
- az óvoda dolgozóinak és a családoknak a példamutató magatartása.

Baleset – megelőzés és elsősegélynyújtás:

Feladataink a balesetek elkerüléséhez:

- veszélyhelyzetek felismerése, elkerülése
- az eszközök balesetmentes használata
- biztonságos közlekedésre nevelés

V.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Cél:

A gyermekek tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása képességeiken belül, a csoport normái alapján. A keresztény kultúra értékeinek megismertetésével, közvetítésével kiegyensúlyozott, harmonikus, egészséges gyermeki személyiség nevelése, aki képes a környezetében a szépre való rácsodálkozásra, az öröm, hála érzésének kifejezésére, segítségadásra, önmaguk és mások tiszteletére és megbecsülésére, a másság elfogadására, a társakkal való és az óvodában dolgozó felnőttekkel való pozitív viszony kialakítására. Az ideális óvodai környezet része az alkalmazottak közötti pozitív kapcsolat.

Feladat:

- fejlesszük a szeretet és kötődés képességét
- közös élményeken alapuló tevékenységekkel alakítjuk erkölcsi tulajdonságaikat (a mások iránti tisztelet, megbecsülés, együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) ezek érzését tudatosítsuk a nevelőmunka során
- alakítsuk ki az érzelmek kifejező képességeit és akarati tulajdonságaikat (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat)
- az ideális óvodai környezetet teremtsük meg a szokások, a görögkatolikus hagyományok ápolásával
- a gyerekekkel foglalkozó felnőttek példamutató viselkedésének és kommunikációjának mintaadása
- alkalmazzuk a nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes bánásmódot
- a gyermekek megfelelő gondozottságát biztosítsuk a jól szervezett napirenddel
- elégítsük ki a gyermekek alapvető fizikai szükségleteit
- közös élmények, tapasztalatok szerzésére biztosítsunk minél több lehetőséget a gyermekeknek
- egyéniségüket és összetartozásukat a közös tevékenységekben segítsük kibontakozni
- a szűkebb és tágabb környezet megismertetése, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja
- a kiemelt figyelmet igénylő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekhez szükség esetén a megfelelő szakember bevonása.

Tartalom:

- a keresztény családban megalapozott nevelés folytatása megerősítése
- a keresztény értékek kialakítása, megerősítése
- a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése
- a keresztény hitélet megtapasztalása az óvodai élet során
- gyermekeinknél a szociális érzékenység kialakulásában segítsük a másság elfogadását, a barátkozást, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtések megerősödését
- a leválási nehézségekkel küzdő gyermekek esetében is következetes neveléssel megteremtjük a jó kapcsolatot a szülőkkel, nagyszülőkkel, így kellő bizalom alakul ki az együttneveléshez
- alapvető fontosságúnak tartjuk a szülők bevonását, hiszen az ő támogatásuk nélkül nem lehet hatékony a hitre nevelés
- érzelmi megnyilvánulásokra való odafigyelés, a mások érzésének meghallgatása, saját érzések elmondása
- a gyermekek viselkedésében zavart okozó tényezők feltárása
- napirend szerinti tevékenységek / játék, lelki percek, munka, tanulás /
- játéktevékenységek, értelmi fejlődést szolgáló tevékenységek szervezése
- reális ismeretek nyújtása / munkatevékenységek /
- természetes környezet óvása
- közös élmények átélése. / születésnap, névnap, kirándulás stb. /

Módszer:

- mi, óvodapedagógusok parancsolás helyett igyekszünk kérni, kérdezni, ami elősegíti a gyermek számára a megértést, átélést
- a konfliktusfeloldó beszélgetések során odafigyeléssel, kivárással meghallgatjuk a gyermeket, véleményét mondhatta el a történetekről úgy, hogy a gyermek saját felelőssége erősödjön
- az óvodapedagógus bátorítsa a gyermeket, hogy belső elégedettsége, énképe pozitív irányba fejlődjön
- minden gyermek számára biztosítsunk személyes percek
- a gyermekek viselkedéskultúráját fejleszti a felnőtt példaképe, kommunikációja, viselkedése, bátorítása, türelme, bizalomelőlege, s az a szemlélete, ami a sikert észreveteti és a sikertelenséget segít elviselni
- tilalom helyett választási lehetőséget adunk a gyermekek számára, hogy önálló döntéseket hozhassanak.

V.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél:

Környezetére kíváncsian reagáló, érzelmeit változatos formában kifejező, a tevékenységekben kitartással részt vevő gyermeki személyiség kialakítása.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése beszélő környezettel, kommunikációs kedvre ösztönzéssel, szabálykövetéssel és a gyermeki kérdések támogatásával történik. Megfelelő problémafelismerő és megoldó képességekkel összpontosítási figyelemmel, önértékelő képességgel rendelkező gyermekek nevelése. A gyermekeket élményt nyújtó ismeretek alkalmazásával a hitéletre és egyben az iskolai életre készítjük fel.

Feladat:

- érdeklődésüket, kíváncsiságukat ébresszük fel az egyes tevékenységek iránt
- biztosítjuk a sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségeit, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlását
- differenciált egyéni képességeik szerint fejlesszük a gyermek személyiségét
- a környező világról szerzett tapasztalataikat folyamatosan rendszerezük
- tanítsuk meg gyermekeinket a liturgiába való bekapcsolódásra, hitünk tanulmányozására, ismertessük meg a görögkatolikus hagyományainkat, népszokásainkat
- az egyéni különbségek, adottságuk, rátermettségük figyelembevételével tervezzük a gyermekek fejlesztését
- ismertessük meg természeti és társadalmi környezetüket
- személyes példaadással ösztönözzük a gyermek beszédkedvét és alakítsuk a kommunikáció különböző formáit

- változatos tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosításával fejlesztjük a gyermekek kognitív képességeit (megfelelő képzelet, emlékezet, gondolkodás) és kreativitását.
- fejlesszük a gyermekek kognitív képességeit /megfelelő emlékezet, képzelet, gondolkodás

Tartalom:

Tevékenységi formák:

- játék
- munka
- tanulás.

Fejlesztési tartalmak:

- hitre nevelés
- verselés, mesélés
- ének - zene, énekes játék, gyermektánc
- rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- mozgás
- külső (teremtett) világ tevékeny megismerése.

A fejlődés várható jellemzői:

- ismereteit tudja alkalmazni a gyakorlatban
- vegyen részt a különböző tevékenységekben
- törekedjen a végzett tevékenységek összefüggéseinek felfedezésére
- rendelkezzen problémafelismerő és megoldó képességekkel
- törekedjen a helyes önértékelésre
- tudja figyelmét hosszabb - rövidebb időre összpontosítani.

Fejlesztés / csoportos:

- a kognitív képességek fejlesztése / megfigyelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás, figyelem /
- differenciált egyéni képességek szerinti fejlesztés
- kommunikációs képességek fejlesztése / beszédprodukció, beszédértés, nyelvi képességek
- egyéni különbségek, adottság, hajlam, rátermettség
- figyelem koncentráció, formaérzék, formaészlelés fejlesztése.

Értékelés: pozitív megerősítések

Fejlesztés / egyéni /:kiemelt figyelmet igénylő és tehetséges gyermekek fejlesztése

- az ismeretek, jártasságok, készségek tudatos elsajátítása a gyermek ismeretszerzésében, egyéni fejlődési ütemének megfelelően
- én tudat fejlesztés

- társas együttműködés
- szociális magatartásformálás
- érzelmi viszonyok pozitív fejlesztése
- gondolkodási műveletek fejlesztése
- csoporton belüli egyéni foglalkozás és csoporton kívüli tehetséggondozás. (korcsolya, sakk, rajz, úszás, stb..)

Értékelés: segítségadás - egyéni reakciók megfigyelése az aktuális tevékenységek során – dicséret – buzdítás.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

VI.1. Játék

A gyermek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége a játék, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A gyermekek tudatos és spontán szerzett tapasztalataikat egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően dolgozzák fel. Ezen keresztül fejlődnek és fejleszthetők képességeik. Az óvodai játéktevékenység tervezésében és szervezésében kiemelt figyelmet igényel a személyiségközpontú gondolkodásmód, a változatos tevékenységrendszerben történő fejlesztés. Az élményszerűség biztosítása érdekében fontosnak tartjuk a gyermekek családi – szociális – kulturális háttérének megismerését, a közös óvodai tevékenységhez kapcsolódó élményhátter átbeszélgetését. Így válik a játék kiemelt jelentőségűvé, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Legfontosabb, hogy a szabadjáték érvényesüljön a gyermekek mindennapjaiban. Célunk a szabadjáték minél gazdagabb feltételeinek biztosítása, pedagógiai pszichológiai szakértelemmel való támogatása indirekt módszerekkel a 2,5-7 éves korú gyermekek optimális személyiségfejlődésének biztosítása érdekében az együttműködés kiszélesítésével. Célunk a szabadjáték elsődlegességének biztosítása, a játékeszköz jellegének professzionalizálása, a testileg-lelkileg egészséges személyiség kibontakoztatása, örömteljes óvodai élet. Célunk a gyermekek elemi pszichikus szükséglete, a szabad játék minél optimálisabb szintű kielégítése, a megfelelő feltételek biztosításával, játéktámogató magatartással, reflektív attitűddel, a szülők szemléletformálásával.

Elsődleges feladat az optimális feltételek átgondolása, a jó körülmények megteremtése, élményszerzési lehetőségeket, az adottságoknak, szükségleteknek megfelelően.

Szubjektív feltételek:

- az óvodapedagógus személyisége, pedagógiai, pszichológiai, módszertani felkészültsége, empátiás készsége, gyermekszeretete meghatározó szerepet tölt be. Utánozható mintát ad, bevonható társ, segítő, kezdeményező, támogató – jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását
- a nyugodt, családi légkör kialakításához a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtéséhez az egész óvoda hangulata hozzájárul
- az óvoda helyiségeinek esztétikuma, igényessége
- az egészséges életritmus, a rugalmas napirend, a szokás, szabályrendszer feltételének kialakítása
- játékidő, játékeszközök biztosítása.

Objektív feltételek:

- a megfelelő hely, élettér biztosítása a gyermekek szükségleteihez, igényeihez
- lehetőség szerint növeljük a játéktérrel
- a játékidő tervezése összefügg a napirend kialakításával, így igyekszünk a játékra fordított időt maximálisan kihasználni
- a játékeszközöket úgy választjuk ki, hogy azok megfeleljenek a gyermekek életkori sajátosságainak, valamint fejlesztő hatásúak és esztétikailag igényesek legyenek
- minden játékos tevékenység legfőbb forrását az élmények jelentik.

Cél:

A játék segítségével keresztény értékekre fogékony kreatív, társaikhoz alkalmazkodni tudó, aktív, feladatokat értő és megtartó gyermekek nevelése.

Gazdag, örömteli játéktartalmak biztosításához, érzelmileg gazdag, mások iránt nyitott, céltudatos, alkotó gyermekek nevelése.

Feladat:

- Biztosítsuk a szabad, önkéntes, spontán játékválasztást, ehhez rendeljük a megfelelő helyet, időt, eszközöket.
- Ismertessük meg a gyermekeket a játéktevékenységeken keresztül a külvilág elemeivel / séta, kirándulás, stb. /
- Gazdagítsuk a népi játékokon keresztül a játék formáit és tartalmát.
- Az önkifejezés eszközeivel fejlesszük a szociális kreativitást / viselkedési szabályok, ízlésformálás, társas kapcsolatok, konfliktus megoldások /
- Az egészséges versenyszellemet az összetartozás érzésével alakítsuk ki.
- Biztosítsuk a játék rendjének szokássá válását az együttjátszással.
- Egyéni bánásmód, differenciált bánásmód elveinek érvényesítése.

A fejlődés várható jellemzői:

- életkorának megfelelő játékot választ magának
- kapcsolódjon be közös játékba
- legyenek önálló, kezdeményező megnyilvánulásai
- pozitív érzelem alakuljon ki társai iránt
- legyen kezdeményező magatartású
- vegyen részt ügyességet igénylő játékokban
- legyen képes szabályjátékok megtanulására
- kövesse és tartsa be a megismert szabályokat
- alkosson egyszerű modelleket, maketteket
- legyenek egyéni ötletei javaslatai
- válasszon a tevékenységekhez anyagot és eszközt
- élményeit tudja eljátszani
- fogadja el társai javaslatait, ötleteit
- legyen képes a csoportban való játékra.

Óvodapedagógus feladatai - fejlesztés:

- kreatív együttműködés
- magatartásmódok
- nyitottság a másik iránt
- viselkedési szabadság
- ízlésformálás
- társas kapcsolatok
- konfliktus megoldások
- egészséges versenyszellem
- testséma fejlesztés
- nagymozgások fejlesztése
- szervezőkészség fejlesztése
- szabálytudat
- verbális fejlesztés
- értelemfejlesztés
- önuralom, türelem
- percepció-fejlesztés.

Értékelés:

A fejlesztés várható eredményeiben megfogalmazottak megfigyelése az életkori kategóriák szerint.

Feltételek:

- Sokféle játéklehetőséget biztosító csoportszobai játékok (memória játék, képességfejlesztő játék, bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges kellékek, sokféle játékeszköz)

VI.2. Vallási, erkölcsi nevelés - hitre nevelés

A keresztény óvoda olyan nevelési intézmény, melynek testülete elkötelezte magát Krisztus egyházának, és ilyen szellemiségben nevelik a gyermekeket.

A keresztény nevelés alapvető célja a hit ébresztése és fejlesztése, az egész személyiség gazdagítása, hogy a gyermek felnőtté válva képes legyen az elkötelezett döntésre, az evangéliumi értékek szerinti életre. Példaadó és hitvalló ember legyen; aktív tagja a keresztény közösségnek; olyan ember, akinek legfőbb törekvése, hogy másokat boldogítva jusson el végső céljához, az üdvösséghez, az Istennel való végső közösséghez.

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, ezért eredménye nagymértékben függ attól, hogy az együttműködést sikerül-e kiépíteni és fenntartani a szülőkkel. Az óvoda nem vállalhatja át a családi hitre-nevelés feladatainak megoldását, de igyekszünk biztosítani, hogy az óvónőkben támaszt, segítőtársat találjanak a szülők gyermekük neveléséhez.

Óvodánkban nagy hangsúlyt helyezünk a nagycsaládok értékeinek megbecsülésére.

Óvodánkban a kisgyermekek hitre nevelésének elsődleges célja a családi keresztény nevelés támogatása vagy ennek híján a gyerekek elindítása a keresztény életre, valamint a sajátos görögkatolikus vallási környezetismeret megalapozása.

Kiemelt feladatunknak érezzük, hogy az egész intézmény működésére, szellemiségére a nyitottság, az elfogadás, a szeretetteljes párbeszéd, a kölcsönös tisztelet és megbecsülés legyen jellemző. Az épület dekorációjában kiemelt helyen jelennek meg a görögkatolikus jelképek, ikonok stb..

Arra törekszünk, hogy olyan szeretetteljes, imádságos légkört teremtsünk, amelyben az óvodapedagógusok, dajkák, s az óvoda valamennyi dolgozójának figyelmes szeretetén keresztül a gyerekek ráérezhetnek Isten jelenlétére; megtapasztalhatják, mi a jézusi megbocsátás és szeretet; s ezeken az élményeken keresztül fejlődik bennük és kap motivációkat a hitkészség.

Óvodánkban a vallásos élményekkel a gyerekek természetes vallásos érzelmeit próbáljuk ébresztgetni, erősíteni.

Célunk, hogy bátran szólítsák meg Jézust, elmélyüljön személyes irányulásuk a Mennyei Atya felé, és örömmel imádkozzanak minden nap. Jézus iránti szeretetüket a jóra való törekvésben, az áldozatvállalásban mutassák ki. Érezzék át, hogy mi keresztények mindannyian Isten nagy családjához tartozunk, és Jézusban egymásnak testvérei vagyunk. Ennek a valóságnak felismerésén át erősödjön bennük az egymás iránti felelősség tudata.

Gyakran teremtünk alkalmakat arra, hogy megismerkedhessenek a templomi közösséggel, parochussal, lelkipásztorral, és így gazdagodjon bennük az egyházhoz tartozás közösségi élménye.

Alapvető feladatunknak tartjuk, hogy óvodánkban a keresztény nevelés az egész napot áthassa, és az óvodai évek folyamatos növekedést jelentsenek a gyerekek számára hitben és szeretetben.

Alapvető értékeink:

- helyes önértékelés
- hitre, reményre, szeretetre nevelés
- az értékek felismerése, megbecsülése

- nyitottság mások felé, befogadó képesség, a másság elfogadása
- a saját akaratukról való lemondás mások érdekében
- szelídség
- alázat
- türelem
- alaposság
- mértékletesség
- megbocsátás
- a belső csendre, elmélyülésre való igény
- hűség Istenhez
- a gyermeki tevékenységre épülő tanulás
- a családdal való szoros együttműködés, együtt nevelés.

Tevékenységek:

- ismerkedjenek meg a gyerekek a templomi környezettel, berendezésekkel, szimbólumokkal
- ismerjék és használják a görögkatolikus köszönést
- az egyházi ünnepkör szerint ismerkedjenek az ünnepekhez kapcsolódó bibliai tartalommal
- ismerjék meg az imádság különböző formáit / bűnbánó, hálaadó, kérő, dicsérő, közbenjáró/
- tudjanak rácsodálkozni a teremtett világ szépségeire, a természet változásaira, mint Isten alkotására
- tudják elfogadni egymást olyanak, amilyenek Isten teremtette őket, a társuk másságát, a megszokottól eltérő tulajdonságaival együtt
- tudjanak elcsendesedni, ráhangolódni Isten Igéjének meghallgatására
- vegyenek részt aktívan az egyes témák feldolgozásában, dramatizálásában, vizuális megjelenítésében
- tudják a hétköznapi életben alkalmazni, gyakorolni a történetekben és igéken keresztül megértett üzeneteket
- ismerjék, értsék és beszédükbe építsék be a bibliai fogalmakat, tudják alkalmazni megfelelő helyzetekben, válják aktív szókincsükké
- ismerkedjenek az egyházi zenével
- használják a megtanult keresztény óvódás énekeket hangulatuk, érzelmeik kifejezésére is
- zenehallgatási anyagon keresztül ismerkedjenek meg egyházzenei művekkel
- a versenyjátékokban egészséges versenyszellem alakuljon ki, a gyengébbek segítése, ösztönzése által
- tudják és ismerjék meg, hogy a templom Isten háza, ennek megfelelően sajátítsák el a helyes templomi viselkedést
- óvják, védjék maguk és egymás testét, mint a lélek templomát
- ismerkedjenek meg a szentségekkel.

Feladat:

- Isten szeretetének megvilágítása a gyermekekben

- a teremtet világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem)
- a keresztény hitélet megtapasztaltatása az óvodai élet során (felebaráti szeretet, jócselekedet, megbocsátás, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség)
- a görögkatolikus ünnepeink lelkületének, tartalmának megélése templomlátogatások alkalmával, lelki percekben való részvétellel.
- a görögkatolikus vallási élet eszközeit - egyház, egyházi év, liturgia, szentségek, szentek tisztelete - megismertessük.

Tartalom:

Napi:

- lelki percek: mindennapjaink tevékenységeit - a lelki percekben keresztül - áthatja a görög katolikus szellemű nevelésünk. A lelki percekhez megteremtjük minden alkalommal az elcsendesedés, ráhangolódás lehetőségét. Éreztetjük, hogy most különleges, a szokásostól eltérő élményben lesz részük. Gyertyát gyújtunk, mindig imával kezdjük és imával zárjuk ezeket a perceket. /felhasznált segédanyag Szerepi Imréné: Lelki percek az óvodában /
- betegekért mondott ima
- hálaadás gyakorlása
- étkezés előtti, étkezés utáni ima: tízórai előtt és után, ebéd előtt és után, uzsonna előtt és után minden alkalommal imádkozunk
- délutáni pihenés előtti ima: lefekvés előtt minden nap imádkozunk
- köszönési mód: görög katolikus köszöntésünket használjuk a gyermekek reggeli fogadásakor, amikor hazamennek, és ha felnőtt lép a csoportszobába.

Heti:

- hét eleji lelki útravaló
- hitre nevelés középső- és nagycsoportban
- lelki beszélgetések óvodánk lelki vezetőjével
- születés - és névnapok megünneplése.

Havi:

- ovis-liturgia
- egyházi, óvodai ünnepek, jeles napok.

A fejlődés várható jellemzői:

Az evangéliumi értékek (felebaráti szeretet, jó cselekedet, megbocsátás, tolerancia, önzetlenség, segítőkészség, kölcsönös tisztelet, mértékletessége) és a keresztény kultúra megismerése. Evangéliumi történetek megismerése.

A görögkatolikus hagyományok és szokások megismerése. Templomi viselkedés, kultúra betartása.

Ünneplés, keresztény ünneplés

„Az ünnepléshez ünneplőbe öltözünk. Ez azonban nem a legjobb ruhát jelenti, hanem azt a lelkiületet, ahogyan ezekre az ünnepi percekre magunkat is felkészítjük és a gyerekeket is hozzászoktatjuk.” /Czárán Eszter/

Az ünneplés jelentősége az óvodás gyerekek életében

Az ünnep és az azt megelőző ráhangolódás kitűnik az óvodai mindennapok szűrkeségéből. Fényt áraszt, és segít átvészelni a nehezebb napokat. Erőt és lelki támaszt nyújthat. Fontos maga az ünnep, de fontos a rákészülődés, a közös tervezgetés, a tevékeny várakozás is. A rendszeresen ismétlődő tevékenységek közül némelyek hagyománnyá is válhatnak egy-egy óvoda életében, ehhez azonban tapasztalatokra és azok hatására keletkező pozitív élményekre van szükség. Az ünnepi készülődés a „holnap örömét” adja, megerősíti a hagyományokat, a közös élmény erejével fokozza a gyermekek közösséghez való tartozását. A készülődés során nemcsak a minket körülvevő környezetet díszítjük fel az adott ünnephez méltóan, hanem lelkünket is ráhangoljuk a szépre, a jóra az örömré.

A keresztény ünnepek megünneplésével hitünk minden igazságát átélheti az óvodás korú gyermek is.

Az ünneplés, a keresztény ünneplés lényege, a fény, amely mutatja az utat lelki ráhangolódás a szépre, a jóra, az örömré. Kitűnik a hétköznapiak monotonijából.

Közösségalkító és formáló erejű, ahol az egyén érzi saját maga fontosságát, szerepét, helyét a közösségben. Szent idő, az isteni rendhez igazodik. Mindent a maga idejében kell ünnepelni. Az óvoda példát, ötletet ad a családok számára az ünnep mélyebb, élménydúsabb megéléséhez.

Az óvodások és a szentek

Óvodásaink kapcsolatba kerülnek a szentekkel a mindennapok során, és rá is kérdeznek, hogy kik ők? Rá kell mutatnunk a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően a szentek nagyságára, nagyszerű életére, sőt példaképül kell állítani őket eléjük. A szenteknek rendkívüli nevelő hatása van már a kisgyermekre is. Emellett segítenek és pártfogolnak minket.

A szentek fontos szerepet töltenek be életünkben. Tiszteletre, sőt szeretetre méltó személyek, akikhez fohászkodunk, és akiket csodálunk. Példaképeink. Mivel a szentek nagyon szeretették Istent, mindent igyekeztek úgy tenni, ahogy Jézus kívánta, nekünk is példát adtak: szeressük nagyon a Jóistent, és tegyünk mindent úgy, ahogy Jézus mondja. Sok ismeretlen szent is van. Isten ezekről is tud és szereti őket. Mindnyájunknak szentté kell válnunk! Ez úgy sikerülhet, ha szeretjük a Mennyei Atyánkat és egymást, figyelünk embertársainkra, segítséget nyújtunk, önzetlenek vagyunk...

Az ünneplés megvalósításának elvei

Az előkészület során

- jelezzük előre az ünnep közeledtét, így a gyermekeknek is van idejük arra, hogy készülhessenek
- beszélgethetünk a előttünk álló ünnepről az óvodában, egy-egy gyerekkel és családtagjaival– bevonva őket a meghitt pillanatok szervezésébe
- a játékidőben, szabadidőben, esetleg a különböző tevékenységek kapcsán éneket, énekes játékokat, verseket, mondókákat, történeteket és imádságokat ismertethetünk meg a gyerekekkel
- kézügyességüket, kreativitásukat, fantáziájukat kihasználva szép dekorációkat, esetleg ajándékokat készíthetünk az ünnepi alkalmakra. A közös tevékenység során alkalom nyílik az ünnep megismerésére, a népszokások, hagyományok ápolására, a megismert irodalmi zenei anyagok felelevenítésére. A személyes kötődés is erősödik a pedagógus és a gyermek örömteli, közös munkája során.

A pedagógus felelőssége az ünnep, a megemlékezés megszervezése:

a program összeállítása, a forgatókönyv elkészítése

- felelősi munkák kiosztása, végrehajtásuk ellenőrzése
- meghívók elkészítése, eljuttatása
- esetleges felkérés megírása, postázása
- a gyermekcsoportok bevonása a csoportos óvodapedagógusokon keresztül
- helyszín rendezése
- vendégek fogadása
- a vendégszereplők részére öltöző, frissítő biztosítása
- ajándékok előkészítése.

Az ünneplés során

- az ünnep elkülönülése a hétköznapiaktól megjelenik öltözetünkben /ünneplőruha kérése a gyerekektől, az intézmény ünnepén részt vevő dolgozóktól/
- az érzelmi töltet jelenlétének megélése, meghitt hangulatot biztosítunk
- állandó elemeket választunk az adott ünneplésnek / gyertya, virág.../
- énekeket, verseket igényesen válogatunk, igényes műsort állítunk össze
- az imádság mindig jelen van ünnepeinken
- vendégség, agapé
- ajándékozás – mi az ajándék?

Az ünnepet követő időszak során

- az ünnepet felelevenítjük, az élményeket megbeszéljük
- vizuális tevékenység során az emlékeket képekben is kifejezzük
- a vendégszereplőknek köszönőlevelet írunk és postázunk.

Az érzelmi és erkölcsi nevelés fontos állomásai az ünnepek, melyek erősítik a család és óvoda kapcsolatát. Óvodánk ünnepei és jeles napjai az 1. számú mellékletben találhatóak.

VI.3. Verselés, mesélés

Cél:

Az óvodai irodalmi nevelés célja a 2,5-7 éves gyermekek értelmi, érzelmi, etikai életének megalapozása, fejlesztése, a gyermekirodalom és a gyermekirodalomhoz sorosan kapcsolódó tevékenységek, módszerek /bábjáték, dramatikus játék, dramatizálás, stb./ sajátos eszközeivel, a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelően kiválasztva.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Oldja a gyermek szorongásait, ok – okozati összefüggések feltárásával segíti a külvilág megismerését. A belső képalkotásnak és a gyermeki élmények feldolgozásának egyik legfontosabb formája. A mesélővel való személyes kapcsolat érzelmi biztonságot ad.

A gyermek saját vers- mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Anyanyelvünk és irodalmunk megszerettetése. A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés biztosítsa a kisgyermek lelki nyugalmat, békéjét. Szerepet kapnak az anyanyelvi nevelésünkben a népi, klasszikus és a kortárs irodalmi művek is.

Feladat:

- Alapozzuk meg az irodalom szeretetét, fejlesszük esztétikai fogékonyságukat, beszédük kifejezőkészségét, helyes és szép kiejtését, hangsúlyozását és beszédritmusát.
- Keltsük fel és bontakoztassuk ki a gyermekek irodalmi érdeklődését.
- Ösztönözzük őket, hogy irodalmi élmények hatására fejlődjenek a gyermekek érzelmei, amelyek formálják a magatartásukat.
- Bővítsük szókincsüket, amely szélesíti a gyermekek látókörét, fejleszti értelmi képességeit, különösen az emlékezetet, a képzeletet.
- Kapjanak kiemelkedő szerepet az anyanyelvi nevelésben a gyermekirodalom sajátos meséi és költői fogalmai, szójátékai, találós kérdései, szólás-mondások, népi mondókák.
- Válogassunk olyan gyermekirodalmi alkotásokat, amelyek mondanivalójukban olyan érzelmek és gondolatok kifejezői, amelyekkel igen kifinomult formában érzékeltetik az élet szépségeit, árnyoldalait.
- A mindennapos mesélést teremtsük meg, mely legyen a nevelés elmaradhatatlan eleme.
- Legyen példaértékű az óvónő előadasmódja, beszéde, stílusa.

- Hassa át az irodalom az óvodai nevelés más területeit, így sajátos feladatainak betöltése mellett jelentékenyen gazdagítsa az óvodai nevelés egészét.
- Biztosítsunk lehetőséget a differenciált, egyéni bánásmód alkalmazására a nyelvileg hátrányos helyzetű, és a nyelvileg kiemelkedően fejlett gyermekeknél.
- A cselekmény pszichológiai igazságával és a szöveg irodalmi értékeivel való nevelés, érzelmileg eligazít.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Érzelmi:

- szorongásaik alól oldódjanak fel a gyerekek, váljanak felszabadulttá
- igazodjanak el az érzelmi ráhatások sokaságában
- váljanak képessé a pozitív és negatív érzelmek pontos elhatárolására
- érzelmi ráhatásoktól függően azonosuljanak, vagy elutasítsanak
- saját érzelmeiket őszintén sugározzák társaik és környezetük felé
- igazodjanak vágyaik és elképzeléseik megvalósításához, másokhoz
- szóbeli megnyilvánulásaik legyenek gátlástól mentesek.

Értelmi:

- az emlékezetük, képzeletük, figyelmük, gondolkodásuk, olyan fejlettségű legyen, hogy képesek legyenek a gyermekek az irodalmi élmény teljes befogadására, feldolgozására, visszaadására.
- csodálkozzanak rá egyes jelenségekre.
- vegyék észre az összefüggéseket.
- aktív fantáziájukkal ők maguk keressék a lehetséges megoldásokat.
- szívesen vállalkozzanak dramatizálásra.
- alakuljon ki árnyalt, értelmes hangsúlyozású beszédük, kifejezőkészségük.
- tegyenek szert alapfokú beszéd és viselkedéskultúrára.

Fejlesztés:

- verbális szókincsfejlesztés
- beszédmegértés, beszédészlelés fejlesztése
- hangképzés, helyes kifejezőkészség fejlesztése
- beszédhallás fejlesztése
- auditív emlékezet fejlesztése
- auditív ritmus fejlesztése.

Értékelés: Pozitív mintaadások, pozitív megerősítések.

VI.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél:

A görögkatolikus és a népi kultúra különböző területeinek hagyományőrzésével a zenei képességek fejlesztésén túl zenét értő és szerető, egészséges lelkű kulturált boldog emberré nevelés. Célunk továbbá a gyermekeket megismertetni azokkal a szokásokkal, hagyományokkal, amelyhez a dalos játékait, táncait kapcsolni tudja, úgy a hétköznapijaiban, mint az ünnepeiken.

Feladat:

- Teremtsük meg tudatos, tervszerű, folyamatos munkával a zenei nevelést.
- Biztosítsunk oldott, nyugodt légkört. A gyermekek gátlásainak oldására képzeletük, alkotókedvük fejlesztése.
- A dúdolgatás, énekelgetés, zenei hangok, zörejek megfigyeltetéséhez nyújtunk megfelelő élményeket.
- Találjunk ki adott szöveghez új ritmusokat, dalokat.
- Játék nélküli dalokhoz táncot, játékot rögtönözzünk.
- Az ölbeli játékok, népi gyermekdalok, az éneklés, zenélés örömet nyújtsanak a gyerekeknek.
- A hagyományőrzés keretében megismerkedünk a gyermek néptánc alapjaival.
- A hagyományőrzés keretében megismerkedünk a gyermek néptánc alapjaival.
- A népi gyermekjátékok, mondókák, dalok, népmesék komplexitására törekedjünk.
- Az énekes népi játékok mellett igényesen válogatott klasszikus, és kortárs művészeti alkotásokat is alkalmazunk a gyermekek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában.
- Az éneklés, zenélés váljon a gyermek mindennapi tevékenységének részévé, a felnőtt minta spontán utánzásával.
- Az óvodapedagógus énekes és hangszeres játéka példa értékű legyen.
- Formáljuk esztétikai érzéküket, zenei ízlésüket, mozgáskultúrájukat.
- Fejlesszük a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, emlékezetét a népi játékokkal.
- Zenehallgatáson keresztül a gyermekek dalkincs anyagának gazdagítása, az anyag megválasztásánál a nemzeti, etnikai, kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozásának figyelembe vételével.
- A hétkezdő és napi lelki percek alkalmával megismerkedünk az aktuális egyházi ünnepi liturgikus énekekkel.

A fejlődés várható jellemzői

- tudjanak természetes tempóban járni, segítség nélkül tempót tartani.
- énekeljenek hat hangterjedelmű dalokat
- felelgetős dalt énekeljenek társaikkal, vagy a csoporttal.

- énekeljenek vissza dallamot.
- különböztessék meg a halk – hangos, magas – mély, gyors – lassú fogalom párokat dallamban, ritmusban.
- cselekvéssel fejezzék ki a dalritmust és az egyenletes lüktetést.
- tudjanak egyszerű táncos mozgásokat végezni helyes testtartással.
- törekedjenek a tiszta éneklésre.
- figyelmesen hallgassák a bemutatott zenét, és a liturgikus énekeket.
- énekeljenek alkalmi dalokat, ünnepekhez kapcsolódva.
- ismerjék fel dallammotívum alapján az ismert dalt.
- ismerjenek néhány térforma alakítási lehetőséget. /csigavonal, kör/
- találjanak ki dallamhoz mozgást, játékot.

VI.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A vizuális nevelés összetett, sokszínű nevelési terület. Magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, az építést, képalakítást, konstruálást, a kézi munkát, a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedést, s így a gyermekekben kialakítja az elemi képolvadási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességet.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Cél:

A természettel, a környezettel szoros kapcsolatban a vizuális tevékenységek gazdag, sokszínű technikáival, önkifejező, az öröm a rácsodálkozás képességeit kifejező gyermekek nevelése.

Feladat:

- Az esztétikai nevelés feladata a szép iránti fogékonyság felébresztése, a teremtet világ szépségeiért.
- A szép élvezetének, a kifejezőképesség megalapozása.
- A belső képek gazdagítása a mese, vers, énekes játék eszközeivel, a gyermeki ábrázolás ösztönzése alkotó légkör megteremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával.
- A gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagításával, változatos tevékenységekkel a saját formanyelv, az alkotó alakító önkifejezés fejlődésének segítése.
- Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása.
- Életkoruknak megfelelő élmény nyújtásával lehetőség biztosítása a tapasztalatok szerzésére.

- A vizuális jelrendszerrel való megismertetés/ pont, vonal, folt, színek, formák/.
- Törekedjünk a képi, plasztikai, konstruáló kifejezőképességük kibontakoztatására.
- Fejlesszük vizuális percepció képességüket, gazdagítsuk szín és formavilágukat.
- Különböző anyagok és technikák megismertetésével fejlesszük finom motorikus képességüket.
- Az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára szoktatjuk a gyerekeket.
- Az egyes technikák kapcsolódó munkafogások, megoldások, az eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, gyakorlásra való ösztönzés.
- Az eszközök biztosításával keltsük fel érdeklődésüket.
- Fejlesszük térbeli tájékozódó képességüket.
- Egész nap folyamán biztosítjuk a lehetőséget / tér, idő, eszköz /
- Keltsük fel érdeklődésüket a népi kultúra iránt.
- Neveljük őket a hagyományok tiszteletére.

A fejlődés várható jellemzői:

- az eszközöket jártasság, készség szinten kezeljék
- mondanivalójukat vizuálisan tudják kifejezni
- nevezzék meg a színeket / sötét – világos árnyalatait /
- vegyenek részt a tér rendezésében
- tudjanak megfigyelés után formát mintázni
- díszítsenek tárgyakat saját elképzeléseik alapján
- tudjanak kifejezni elemi térviszonyokat
- hangsúlyozzák alkotásaikban a jellemző jegyeket, formákat
- emberábrázolásban jelenítsék meg a részformákat, egyszerű mozgásformákat
- rendelkezzenek koordinált szem és kézmozgással
- mondjanak véleményt társaik és saját munkáikról
- önállóan és csoportos munkában készítsenek egyszerű játékokat /kellékek, modellek stb./

Fejlesztés:

- térbeli tájékozódó képesség
- képi gondolkodás
- egyszerű munkafogások és eszközhasználat
- vizuális percepció
- vizuális nyelv, kifejezés
- vizuális kommunikáció.

VI.6. Mozgás

A test Isten ajándéka, s mint minden ajándékot óvni, védeni kell, s erre meg kell tanítani a gyermeket is. A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája Épp ezért fontos az egészséges életmód szokásainak kialakítása, fejlesztése, a gyermekek edzése, mozgásrendszerének, ügyességének, testi erejének fejlesztése. A mozgás az óvodás kor egész időszakában jelentős szerepet tölt be, a nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, s az egész személyiség fejlődését elősegíti, sokszínű, változatos és örömteli érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal és játékokkal. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

Cél:

A torna, a mozgásos játékok által a gyermekek természetes mozgásának, és harmonikus testi és értelmi képességeinek fejlesztésével erős, ügye, gyors, állóképes, egészséges gyermekeket nevelünk.

Feladat:

- Biztosítsuk, elégítsük ki a gyermekek rendszeres természetes mozgásigényét, illetve ösztönözzük a rendszeres mozgásra az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával.
- Alakítsuk ki a mindennapos mozgással az egészséges életvitelt, változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosításával, valamennyi gyermek számára.
- Erősítsük meg a pozitív személyiségtulajdonságokat.
- Törekedjünk a testi képességek alakítására / erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, testtartás stb. /
- Biztosítsuk az egészséges versenyszellemet.
- Segítsük a mozgáselemek beépülését a természetes mozgások sorába.
- Biztosítsuk az udvar, a csoportszobai berendezések objektív feltételeit, jó szervezéssel, ötletességgel. Ösztönözzük a gyermekeket a szabad levegőn való mozgásos játékokra.
- Fejlesszük térbeli tájékozódó képességüket.
- Fejlesszük egyensúlyérzéküket, ritmusérzéküket, motorikus képességüket.
- Fejlesszük a mozgásműveltségüket, különösen a népi mozgásos, és egyéb játékok segítségével.
- Alapozzuk meg az egészséges életmódhoz való készségeket, jártasságokat.
- A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek énhatárainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képessége fejlődésének elősegítése.
- A spontán szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének

fejlődésére (pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás.)

- A mozgásos tevékenységekre az óvodai nevelés minden napján egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve lehetőséget kell biztosítani.

A fejlődés várható jellemzői

- sajátítsák el a természetes mozgások elemeit /fejmelés, kúszás–mászás, ülés–állás, járás–futás/
- tegyenek különbséget a harmonikus összerendezett járás, futás tevékenységeiben
- ismerjék a vezényszavakat, tudjon a hallottak szerint cselekedni
- tartsák be és kövesse az adott szabályokat
- mozgás közben tudjanak irányt változtatni, jobbra, balra, hátra fordulatot tenni, az irányok megnevezésével
- legyenek képesek sor – köralkotásokra
- egyensúlyozzanak egy lábon valamint különböző szerekben emelt magasságban két lábon
- tudjanak egy- és páros lábon szökdelni
- ugorjanak át kisebb akadályokat
- tudjanak labdát dobni, megfogni, gurítani vele célozni
- a mozgásokban legyenek kitartóak.

VI.7. Külső (teremtett) világ tevékeny megismerése

Környezeti nevelési elvek megvalósítása

A szűkebb és tágabb természeti, társadalmi környezetről olyan tapasztalatok szerzése, mely életkoruknak megfelelő a biztonságos eligazodáshoz, a tájékozódáshoz nélkülözhetetlen, valamint formai, térbeli, mennyiségi viszonyok megismerését szolgálja.

Cél:

A természeti és társadalmi környezetről szerzett tapasztalatok, élmények, természeti jelenségek, tárgyak, növények és állatfajok apró csodáinak felfedeztetésével, élményszerű átélésével, érzelmileg kötődő, a környezettel harmonikusan élő gyermekek nevelése. A haza szeretetére és a népi kultúra iránti tiszteletre nevelés, szülőföldhöz való kötődés, értékek és hagyományok ápolásával. Ezen értékek ápolására és védelmére való nevelés.

Feladat

- Biztosítsunk alkalmat, időt, helyet és eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és biztonságos életvitel szokásainak alakítására.

- Neveljük a környezet szeretetére, védelmére.
- Törekedjük a komplexitásra, a felfedező és alkotókedv kibontakoztatására - a differenciált fejlesztésre.
- Alakítsuk ki a szülőföldhöz, a hazai tájhoz, a népi, helyi, nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszonyt.
- A keresztény értékek kialakítása, megerősítése, megőrzése.
- Feladataink megvalósítása érdekében munkálkodjunk együtt a családdal, építsünk a családi hagyományokra, szokásokra is.
- Alapozzuk meg a harmonikus viselkedéshez szükséges készségeket, jártasságokat.
- Gazdagítsuk érzelmeiket, a természethez kapcsolódó hagyományörző tevékenységekkel.
- Tevékenységek biztosításával, mennyiségi, alaki, nagyságrendbeli és térbeli viszonyok megábrázolása, felismertetése.
- Ítéliképességük és mennyiségfogalmuk alakítása becsléssel, számlálással. Tér, sík és mennyiségszemléletük fejlesztése.
- Az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.
- Játékos tevékenységekkel és érzékszervek segítségével lehetővé kell tenni új, magasabb szintű tevékenységek kibontakoztatását.
- Játssza sok – sok cselekvéssel, problémahelyzetek létrehozásával aktivizáljuk a gyermekeket a gondolkodásra, figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, az egyének közötti különbséget.
- Kiemelt szerepet kapjanak a térbeli viszonyok, irányok, helyzetek. Irányított beszélgetéssel, megfigyeltetéssel / sétával, kirándulással, udvari játék / fedeztessük fel a környezet tulajdonságait, különbségeit, azonosságait.
- Feladatunk, a fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos magatartás megalapozása.

A fejlődés várható jellemzői:

- tudják az évszakok neveit, jellemzőit, napszakokat
- tudják személyi adataikat, életkorukat, lakcímüket stb.
- nevezzék meg saját testrészeit, érzékszerveiket
- helyezzék főbb csoportjaikba az élőlényeket /ember, állat, növény/
- vegyenek részt elemi természetvédelmi tevékenységekben / hazánk védelme, madárvédelem, az élőlények óvása /
- ismerjék a környezetükben lévő épületek funkcióit
- nevezzék meg a közlekedés eszközeit, néhány alapvető szabályát
- ismerjék a színeket
- jól használják a megismert kifejezéseket.

Matematikai tartalmú tapasztalatok:

Környezetünk megismerésének részeként fel kell dolgoznunk a mennyiségi és a formai összefüggésekkel kapcsolatos élményeket és az adódó problémahelyzetek megoldása során a gyerekek új oldalról ismerik meg az őket körülvevő világot. A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésre való felhasználása mellett a tevékenységekben való alkalmazás lehetőségeinek gazdagítása, problémahelyzetek teremtése a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése, differenciált fejlesztés.

Cél:

A gyerekek igényeihez igazodva játékos formában ismerjék meg az őket körülvevő teremtett világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseit.

Feladat:

A matematika iránti érdeklődés felkeltése. Az ok-okozati összefüggések felismertetése, a logikus gondolkodás megalapozása. E megismerési folyamatban matematikai tapasztalatok szerzésével matematikai fogalmakat ismerjenek meg.

Szemponatok a témakörök kiválasztása, és feldolgozása során:

- az ismeretek száraz közlésétől óvakodjunk, a játékos cselekvést mindig tartsuk szem előtt
- a gyerekek mindig cselekvő résztvevők legyenek
- az egyéni, páros és mikro-csoportos feldolgozás során tudunk differenciálni, az egyéni képességeket figyelembe véve, így ezeket a szervezeti formákat vegyük előtérbe
- igyekezzünk minél több problémahelyzetet teremteni a gyerekek számára, így sarkallni őket a logikus gondolkodásra
- juttassuk őket minél több sikerélményhez
- mindig pontosan, választékosan és egyértelműen fogalmazzuk meg gondolatainkat.
- türelmesen várjuk ki, amíg a saját logikája szerint megoldja a gyermek a problémahelyzetet.

Ha szükség van rá, tegyünk fel néhány rávezető kérdést, de mindig ügyeljünk arra, hogy a felfedezés örömét, a rácsodálkozás élményét ne vegyük el a gyerekektől.

A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére:

Matematikai alapfogalmaik kialakulnak:

- környezetükben az alapvető matematikai összefüggéseket felismerik
- mennyiségeket összehasonlítanak /több, kevesebb, ugyanannyi, hosszabb, rövidebb, egyforma hosszú, magasabb, alacsonyabb, szélesebb, keskenyebb/
- alkotson megfelelő szöveget a mennyiségi viszonyokat ábrázoló képekről
- tudja a számlálást tízes számkörben

- megnevezi a térbeli állások helyzetének irányait /jobb, bal, előtt, mögött, alatt, fölött, mellett, között/
- másolnak alakzatokat síkban és térben
- kiválogatja a síkbeli alakzatokat tulajdonság szerint /kör, négyzet, háromszög/
- a térbeli alakzatok közül ismerik a kockát, a téglatestet és a gömböt.

Fejlesztés:

- szándékos, koncentrált figyelem - ítélőképesség - probléma megoldó gondolkodás kialakítása - pozitív viszonyulás a természethez - arányok helyes megítélése - összefüggések megglátatása - ok – okozati összefüggések keresése - „számfogalom ”– feladattudat - szabálytudat kialakítása - rész – egész viszonyának felismerése.

VI.8. Munka jellegű tevékenységek

A kisgyermek fő tevékenységi formája a játék, ezért a munka jellegű tevékenységek is játékból bontakoznak ki, aktív tevékenységformák. Tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos értékelést igényelnek a munkajellegű tevékenységek.

Cél:

A gyermeki munka megszerettetése, a kötelességtudat és a kitartás fejlesztése, valamint olyan pozitív tulajdonságok kialakítása, mint az önállóság, felelősség, céltudatosság, akaraterő, melyek a gyermek közösségi kapcsolatát és kötelességtudatát befolyásolják.

Feladat:

- Az óvodapedagógus személyes példát mutasson az eszközök használatához, és a munkafázisok sorrendjének megismeréséhez.
- Egyeztessük a család és az óvoda, munkával kapcsolatos elvárásait.
- Fontosnak tarjuk a cselekvések által történő tapasztalatok megszerzését.
- Biztosítsunk olyan munka jellegű tevékenységeket, amelyek ösztönöznek és örömet nyújtanak a gyermekeknek.
- A munka állandóságát, folyamatosságát és a gyermekek testi épségének megőrzését tartjuk szem előtt
- Biztosítani kell a munkavégzéshez szükséges nyugodt légkört és elegendő időt.
- Tudatosan törekedjünk a gyermekek körében a munka megszerettetésére, a munkavégzéshez szükséges attitűdök, a kötelességtudat és kitartás fejlesztésére.
- Az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek eredményeit tudatosítsuk, az elvégzett feladat jelentőségét megglátatjuk, elismerjük, megóvjuk.
- Az óvodai munka során minden gyermeket reálisan önmagához mérten értékelünk.

- Neveljük a munka megbecsülésére, fejlesszük esztétikai érzéküket.

A fejlődés várható jellemzői

- legyenek tisztában a gyermek saját képességeivel, és annak határain belül fejtsse ki tevékenységét
- törekedjenek önállóságra
- vállaljanak önként is feladatokat
- ismerjék az eszközök használatával járó veszélyeket
- teljesítsék pontosan megbízatásaikat
- ismerjék fel a segítségadás lehetőségeit, és éljenek is vele
- legyen igényük a felfedezett hibák kijavítására
- gondozzák, óvják környezetüket.

Fejlesztés:

- testséma fejlesztés - percepció fejlesztés - mozgás fejlesztés - akarati tulajdonságok - kitarítás, felelősségtudat.

Értékelés:

Az óvodapedagógus és a dajka személyes példamutatása hat a gyermekek részfeladataikban elért eredményeikre, olyan örömforrás lesz számukra a tevékenység, ami újabb próbálkozásokra készíteti őket. Természetesen a munkajellegű teendők a felnőttek segítségével zajlanak, állandó kontroll és buzdítás kíséretében s pozitív megerősítésekkel.

VI.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, a tapasztalatszerzésen alapuló, és a játék adta lehetőségek alkalmával, az óvodapedagógus által szervezett játékos helyzetek teremtésével kötött, illetve kötetlen tevékenységi formában szervezeti keretben valósul meg, amely lehet utánzásos fejlesztő és szervezett. A tevékenységekben megvalósuló tanulás a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az ismeretszerzés az egész óvodai napot áthatja. Elsődleges célunk az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, és a képességek fejlesztése. A tanulást támogató környezet megteremtése során építünk a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Cél:

A gyermekek cselekvő aktivitása, a közvetlen sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosításával a tudás, tanulás iránti vágy felébresztése.

Feladat:

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés, játékos cselekvéses tanulás.
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés gyakorlati problémamegoldás.
- Biztosítsuk a gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységeket.
- Lehetőséget biztosítsunk a különféle tevékenységek során kreativitásuk erősítésére.
- A tevékenységeken keresztül fejlesztjük figyelmüket, kitartásukat, pontosságukat, feladattudatukat.
- Alakítsuk ki képszerű és szemléletes gondolkodásukat.
- Fejlesztjük megismerési képességüket.
- A cselekvéses tanulást preferáljuk.
- Helyes óvodapedagógusi mintaadással, anyanyelvi játékokkal gazdagítsuk a gyermekek szókincsét és fejlesztjük a helyes szóbeli kifejezőképességüket.
- Az egyéni és differenciált bánásmódot biztosítsuk a tehetséges gyermekek kibontakoztatásához.
- Súlyos lemaradás esetén vegyük igénybe a megfelelő szakember segítségét.
- Tudatos tervszerű fejlesztés.
- Biztosítsunk lehetőséget a fejlődés nyomon követésére, az eredmények elemzésére, a spontán szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezésére, egymásra épülésére.
- Fontos az árnyalt, differenciált értékelés.
- A tanulás irányítása során árnyalt, differenciált, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermeki személyiség kibontakozását.

Tartalom:

2.5-4 éves korban

- közvetlen tapasztalatszerzések a természeti és társadalmi környezetből
- élmények emlékezettel való felidézése
- kreatív gondolkodást, képzeletet mozgósító tevékenységek
- lényeges a figyelem ráirányítása a közös jegyekre
- az utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás
- utánzással, modellkövetéssel való magatartás és viselkedéskultúra kialakítása.

5-6-7 éves korban

- megfigyelések végzése közösen és önállóan
- megbízatások elvégzése
- összefüggések keresése, a jelenségek változásainak megfigyelése
- beszédfejlesztés
- többféle megoldási lehetőség keresése.

A fejlődés várható jellemzői:

- tudjanak önállóan, konkrét, ismert jelenségek esetében következtetni, ítéletet alkotni
- alakuljon a gyermekek feladattudata
- ismerjék meg saját értékeiket
- fedezzék fel a konkrét összefüggéseket, hozzanak létre ok – okozati viszonyokat
- szándékos figyelmük tartalma érje el a 10 – 15 percet
- jól hasznosítsák a problémamegoldó gondolkodásukat
- törekedjenek többféle megoldás keresésére
- legyenek képesek gondolataikat érthetően, szavakba, mondatokba foglalni
- tudják elkülöníteni a mese és a valóság elemeit
- legyenek képesek önálló feladatmegoldásra.

Fejlesztés:

- figyelem, figyelemkoncentráció - közvetlen emlékezet - formaészlelés - mozgáskoordináció - finommotorika - együttműködő képesség - szociális érettség.

Értékelés:

- a megoldási lehetőségek, alternatívák bemutatása - rávezetés az önellenőrzésre - saját és társaik megoldásaiknak értékelése.

VII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodából iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek meglétét tartjuk szükségesnek: testi, lelki és szociális érettség, melynek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanúláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Az óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VIII. TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ NEVELÉS – TANULÁS IDŐKERETEI

A Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda hagyományait a helyi adottságokat és az ott dolgozó óvodapedagógusok attitűdjét is figyelembe véve rugalmasan valósítjuk meg a szervezeti és időkereteket.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

A gyermekek megismerését és fejlesztését, fejlődésük nyomon követését a debreceni Kurucz utcai óvoda fejlődési mérőrendszere alapján végezzük.

A napirend és a heti-rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú (5- 35 perc) párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.

A napirendet a gyermek egyéni szükségleteihez igazítjuk. Fontosnak tartjuk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítását, szem előtt tartva a játék (szabad játék) kitüntetett szerepét.

A nyitvatartási időben a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

VIII. 1. Napirendi javaslat

Időtartam	Tevékenység
06.30 – 12.00-ig	Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) Szabad játék, párhuzamosan is tervezett differenciált tevékenység a csoportszobában vagy a szabadban. Lelki percek - hitre nevelés, az elcsendesedés feltételeinek megteremtése. Mindennapos frissítő mozgás vagy tervszerűen szervezett mozgás (teremben, tornateremben vagy szabadban). Ismerkedés a teremtett világgal, megfigyelések végzése spontán és tervezetten szervezett formában. Az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenység a szabad levegőn. Részképességek fejlesztése egyéni szükségletek alapján. Játékba és tevékenységbe ágyazott, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítése. Étkezés előtti ima Tízórai Étkezés utáni ima Játékba és tevékenységbe ágyazott, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítése Tevékenységekben megvalósuló tanulás: - verselés, mesélés - ének, zene, énekes játék gyermektánc - rajzolás, festés, mintázás, kézi munka - mozgás - a teremtett világ tevékeny megismerése - matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése.

12.00–15.00-ig	Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés) Pihenés - elcsendesedés, ima, altatás mesével, altató dallal
15.00 – 17.30-ig	Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) Szabad játék, párhuzamosan is végezhető tevékenység a szülők érkezéséig

VIII. 2. Heti-rend

A heti-rend szervezése a tevékenységek változatos biztosításával az óvodapedagógusok módszertani szabadságának lehetőségeivel valósul meg.

Tervezetten szervezett tevékenységek	Párhuzamosan is végezhető differenciált és csoportos tevékenységek
Lelki percek Mozgás Mozgásos játék Mindennapos mozgás	Szabadjáték Verselés, mesélés Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Mozgás Külső (teremtett) világ tevékeny megismerése Matematikai tartalmú tapasztalatok

IX. ÓVODAI NEVELÉS DOKUMENTÁLÁSA

A tervezés az óvodapedagógus tudatos, tervszerű tevékenységének elengedhetetlen feltétele a gyermekek fejlődésének segítése érdekében.

- a) A gyermek fejlődésének nyomon követése:

Óvodánkba járó minden gyermekről „Fejlődési naplót” vezetni, megfigyelések, folyamatrögzítések és a mérés változatos módszereivel.

b) A tanulási folyamat tervezése:

Az óvodapedagógusok élhetnek a módszertani szabadság lehetőségével. Tervezésüket a csoportban alkalmazott nevelési program sajátossága határozza meg.

A tervezés formái:

- Nevelési terv
- Éves ütemterv
- Tematikus terv
- Heti terv
- A gyermek fejlődésének nyomon követése
- Egyéni fejlesztési terv

X. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

X. 1. Belső kapcsolatok:

A családdal való kapcsolat

A család és az óvoda összhangja a nevelésben a gyermeki személyiségfejlődés szempontjából rendkívül fontos. Az óvoda és a család egyenrangú félként éli meg az együttműködést. A családi nevelésre alapozva a családok szokásait figyelembe vesszük, és ezt kiegészítve az együttműködés során érvényesítjük az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A családdal való kapcsolattartásunknak célja, a családi nevelésre alapozva, azt kiegészítve, a gyermekközpontú óvodai élet megteremtése. A sikeres megvalósításhoz feltétel a szülők egyetértése, támogató beleegyezése. Ezért év elején röviden ismertetjük a Helyi Pedagógiai Programunk célját, alapelveit és felkínáljuk a lehetőségeket a szülőknek.

Kapcsolattartás és együttműködés formái:

- családlátogatás
- fogadó óra
- szülői értekezletek
- nyílt nap
- lelki nap
- szülői értekezlet
- kézműves délután

- ünnepek
- kirándulások
- családi nap

Szülői Szervezettel való kapcsolat

Óvodánk a korábbiaknál nagyobb mértékben támaszkodik a szülői szervezetre. A köznevelésről szóló törvény (jelenleg hatályos törvény) alapján az óvodai szülői szervezet figyelemmel kíséri a gyermeki jogok érvényesülését, és a pedagógiai munka eredményességét. A szülői szervezet képviselőjét az óvoda vezetője meghívja minden olyan tárgyalásra, ahol a gyermekek csoportját érintő téma kerül napirendre, és itt a szülői szervezet képviselője tanácskozási joggal részt vehet.

X. 2. Külső kapcsolatok:

Egyházi és szakmai kapcsolatok:

A fenntartóval való együttműködés

Óvodánk fenntartója a Hajdúdorogi Főegyházmegye. Munkakapcsolatunk folyamatos, állandó. Működési feltételeink biztosítását a lehetőségekhez mérten egyeztetések útján érjük el. A zavartalan működés érdekében segítséget kapunk a Katolikus Pedagógiai Intézettől is.

Az egyházközséggel való kapcsolat

A Programunkban felsorolt görögkatolikus ünnepekkor Szent Liturgián veszünk részt. Az elméleti elmélyülésben lelki vezető segíti munkánkat. Ünnepeinkre az egyházközséget minden alkalommal meghívjuk: /pl. Mihály-napi vásár, Betlehemes játék, ballagás, /

Kapcsolat a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézettel

A Pedagógiai Intézettel a kapcsolat kölcsönösen jó, rendszeres információnyújtással, tájékoztatással széles körű tevékenységével segíti munkánkat.

Kapcsolat a Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskola és AMI – val, és a város iskoláival.

Kapcsolattartás formái:

- továbbképzések
- rendezvények
- bemutatók
- előadások
- szakmai napok

Kapcsolat a HBM-i Pedagógiai Szakszolgálattal.

Kulturális kapcsolatok:

Kapcsolattartás a Művelődési Központtal, Benedek Elek Könyvtárral, Vojtina Bábszínházzal.

A város rendezvényein, gyermekműsorokon, foglalkozásokon, kiállításokon részt veszünk, alkalmazkodva a gyermekek életkori sajátosságaihoz, érdeklődésükhöz. A könyvtár lehetőséget kínál az ismeretszerzésre, az önképzésre.

Egyéb kapcsolat:

Kapcsolat az egészségüggyel

Időszakos szűrést tart az óvodában a gyermekorvos, a fogorvos és a védőnő.
Folyamatos ellenőrzést tart az ÁNTSZ és a védőnő.

XI. SAJÁTOS FELADATOK

XI. 1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

„Minden nevelő munkája, olyan kertészhez hasonlatos, aki különféle növényeket ápol. Az egyik növény a tűző napsugarat kedveli, a másik a hűvös árnyékot, az egyik a patak partot, a másik a kopár hegycsúcsot. Ez homokos talajon nő a legjobban, az kövér agyagban. Valamennyit, a neki megfelelő módon kell ápolni, különben soha sem fejlődik ki teljesen.”
/ismeretlen/

Napjainkban sajnos a gyermekek többsége hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű, így sok a szociálisan retardált, nehezen beilleszkedő gyermek. A szociokulturális hátránnyal induló gyerekek fejlesztő segítség nélkül iskolai és később társadalmi kudarcoknak vannak kitéve.

Cél:

- érzelmi kötődésen alapuló, személyiség központú nevelés.
- érzelmeken alapuló óvodai légkör
- tevékenységre ösztönző egészséges élettér biztosítása
- olyan személyiségvonások alakítása, amelyek birtokában a gyermek motiválttá válik.

Feladat:

- a másság okainak feltárása, lehetőség szerinti kompenzálása
- minden gyermeknek esélyt adni az önmagához viszonyított fejlődésre, hiányainak pótlására, hátrányainak kompenzálására saját tempója szerint

- minden fejlesztés eszköze a játék; észrevétlenül válják szándékos problémamegoldássá, tanulássá. Ehhez olyan játéktevékenység biztosítása szükséges, amely elősegíti a magasabb szintre jutást
- az eredményes fejlesztés érdekében aktív együttműködés szakemberekkel / gyógypedagógus, pszichológus, orvos, gyermekvédelmi felelős/

A nevelési folyamat jellemzői:

Arra törekszünk, hogy nyújtson az óvoda az óvodás gyermeknek nyugalmat, szeretetet, sok-sok játékot, örömet, törődést, bizalmat. Minden gyermek érezze jól magát, és sorsa igazán fontos legyen mindenkinek. Fejleszthetőségét ne vonjuk kétségbe!

Kik a fejlődésben lemaradt gyermekek?

Sajnos jelenleg a gyermekek többségének nincs diagnózisa és ebből a szempontból veszélyeztetettebb helyzetben vannak, kisebb az esélyük a megfelelő fejlődésre.

A kompenzálás és fejlesztés mindig a gyermek érdekét szolgálja. Ennek érdekében az óvónőnek speciális ismeretekre, módszerekre, eszközökre van szüksége. Az óvónők tudatos munkája kiegészülhet pszichológus diagnosztizáló munkájával, logopédus beszédhiba szűrésével.

A megismerés és fejlesztés folyamatában fontos:

- a gyermek családi hátterének ismerete
- a gyermek aktuális képességszintjének ismerete, hiányuk, zavaruk felismerése
- kompenzáló, fejlesztő tevékenységek tervezése, átgondolása, optimális fejlesztő feladatok, egyénre szabott tervezés, fejlesztés
- tevékenységet segítő nevelői vezérlés tervezése, módszerek, eszközök munkaformák kiválasztása
- meg kell találni az egyéni fejlődés és a közösségi élethez az alkalmazkodás egyensúlyát, érzelmi biztonság megteremtésével, a szokásrendszer és a bensőséges kapcsolat kialakításával
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek kiemelt szociális fejlesztése

A fejlesztő munka akkor lesz hatékonyabb, ha feltárul előttünk az érzelmi - szociális – motivációs – intellektuális összetevők szerepe, egymásra hatása.

A gyermek fejlődésének elősegítését eredményesebbé teheti az óvónő és szülő „együttnevelő” tevékenységén túl az érintett szakemberek bevonása:

- Pedagógiai Szakszolgálat, pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus, gyógytornász, gyógypedagógus
- egészségügyi szakemberek; gyermekorvos, védőnő
- Gyermekjóléti Szolgálat; gyermekvédelmi ügyintéző, szociológus, családsegítő
- óvónő – szülő team munkája.

A fejlődés várható jellemzői:

Ha a gyermekkel szembeni elvárás a fejlettségi szint alatt van, a gyermek érdektelenné válik. Ha az elvárási szint a gyermek fejlettségi szintjét meghaladja, fáradt, zaklatott lesz, vagy a kudarcától való félelem távol tartja a feladattól és meg sem próbálja azt.

Érzelmi

A szorongó, gátlásos gyermekek lassan feloldódnak, egyre több kapcsolatot létesítenek. Beszédkedvük fokozódik, aktívabbak lesznek, játékban szerepet vállalnak.

Értelmi

A gyermek kiindulási szintjéhez képest fejlődik érzékelése, észlelése, gondolkodása, megfigyelése, tapasztalása, figyelme, emlékezete. A pszichikus funkciók fejlődése következtében megismerési folyamataik lehetővé teszik a tárgyi és természeti környezetbe való beilleszkedést. Kialakul az adott életkorra jellemző szókincs, nyelvi fejlettség.

A megszerzett tapasztalatok, élmények, ismeretek egységbe rendeződnek, ezek segíthetik a környezetükben való jobb tájékozódást.

Testi

A gyerekek egyéni fejlesztésével olyan adottságok és testi képességek fejlődnek ki, amelyek elősegítik a pozitív énkép kialakulását, és a szociális környezetbe való fokozatos beilleszkedést.

Csoporton belüli tehetséggondozás:

Óvodás korban minden gyermeket tehetség ígéretként fejlesztünk. Az egyes területen kiemelkedő képességű gyermekek kiemelkedő és gyenge oldalának fejlesztése egyaránt fontos az egészséges személyiségfejlődés érdekében.

Pedagógiai szemléletünkben a differenciálás:

Különös figyelmet igénylő gyermekek (kimagasló képességűek és hátrányokkal induló gyermekek) nevelése az egyéni sajátosságokat figyelembe véve, azokhoz alkalmazkodva. Az egyéni sajátosságokkal rendelkező gyermek párhuzamosan, eltérő módon végeznek tevékenységeket.

Feladataink:

- A gyermekek folyamatos megfigyelése, képességeik mérése.
- Különbségek, eltérő fejlettségi szintek szerinti feladatok.
- Egyéni bánásmód elvének alkalmazása.
- A gyermekek érdeklődésére, meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire épülő változatos tevékenységek szervezése.
- A gyermeki kíváncsiság, érdeklődés felkeltése fenntartása.
- Természetes helyzetek teremtése a tapasztalatszerzésre.

- A problémamegoldó képesség kialakításának segítése.
- Pozitív magatartásuk erősítése.

XI.2. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

A gyermekvédelemről általában

A gyermekvédelem komplex tevékenység: olyan pedagógiai, pszichológiai, jogi, szociális és egészségügyi feladatok rendszere, melyek alkalmazása lehetővé teszi a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek helyes irányú fejlődését. E tevékenységben oktatási-nevelési intézmények, államigazgatási, egészségügyi és társadalmi szervek vesznek részt.

A gyermekvédelmi munka magában foglalja az óvodavezetés, és valamennyi nevelő gyermekvédelmi feladatát. A gyermekvédelem fontos része az óvoda nevelési területének. Kiemelt figyelmet kell fordítanunk arra, hogy mi a teendője az óvodának azokkal a gyermekekkel kapcsolatban, akik hátrányos helyzetük miatt nem érték el az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget.

Az óvodai gyermekvédelem célja

- a helyi sajátosságok ismeretében mentálhigiénias óvodai rendszer kialakítása, minden óvodás gyerekre kiterjedő preventív tevékenység megszervezése, speciális segítséget igénylő gyermekek, családok gondozása
- segítségnyújtás a hátrányok enyhítésére, az óvodai keretek közötti kompenzálás biztosítása – esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések
- a családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítése
- szülőkkel való közvetlen, tapintatos, személyes kapcsolattartás
- a gyermekek fejlesztése egyéni bánásmóddal, törődéssel
- feltárni azokat a körülményeket, amelyek óvodásainkat hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik.

Az óvodai gyermekvédelem feladatai és a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:

- a gyermek személyiségének károsodását megelőzni /prevenció/, a már bekövetkezett károsodásokat és azok hatásait megszüntetni, de legalább enyhíteni /korrekció/
- a veszélyeztetettség, hátrányos helyzet tüneteinek felismerése, a problémák feljegyzése
- a veszélyeztetettség, hátrányos helyzet jelzése az illetékes szakszolgálat felé /pedagógiai szakszolgálat, gyermekjóléti szolgálat/
- a tünetek okainak megkeresése, családlátogatás
- a szülők segítése a szülői szerep eredményes betöltéséhez
- a gyermek szociális helyzetének lehetőség szerinti javítása
- segítő szakemberek igénybevétele /fejlesztő pedagógus, lelki vezető/.

Részt vesz:

- az óvoda vezetésével együttműködve a speciális gyermekvédelmi munka tervezésében, szervezésében, megvalósításában és ellenőrzésében
- a munkatervben meghatározott feladatokra építve elkészíti a gyermekvédelmi munkatervet
- nyilvántartást vezet
- segítséget nyújt a feladatok megvalósításában
- kapcsolatot tart az állami szervekkel

A veszélyeztetettség legfőbb kategóriái:

a) Környezeti okok

- A család szerkezetének megváltozása
- Nevelési hiányosságok
- Brutalitás
- Erkölcstelen családi környezet
- Italozás a családban
- A környezeti okokból következik:
- Értelmi, érzelmi elmaradottság
- Szociális visszamaradottság
- Gátlásosság
- Fokozott agresszivitás
- Túl mozgékonyság

b) Anyagi okok

- A szülők önhibájukon kívül alacsony jövedelműek (pl. rokkant nyugdíjasok)
- A családban sok a gyermek

c) Egészségügyi okok

- Született betegség, súlyos testi fogyatékoság áll fenn.

Intézkedési terv:

- Családlátogatás
- Pedagógiai Szakszolgálatba utalás
- Családgondozóba utalás
- Bejelentés a gyám és gyermekvédelmi osztályra
- Védő-óvó intézkedés
- Egyéni bánásmód
- Szorongások oldása

- Pszichológiai vizsgálat kérése
- Irányítás az önkormányzat szociális bizottságához

Kapcsolattartás:

Családdal:

- egyéni beszélgetés
- szülői értekezlet
- fogadóóra
- családlátogatás
- előadások tartása meghívott előadókkal
- nyílt napok
- lelki délután

Pedagógiai Szakszolgálattal:

- tanulási képességek vizsgálata, dys-es vizsgálatok
- egyéni fejlesztő foglalkozások
- értelmi képesség vizsgálata
- magatartászavar vizsgálata
- iskolaérettségi vizsgálat
- pszichológiai vizsgálat.

Gyámhatósággal:

- környezettanulmány készítése

Családsegítő szolgálattal:

- szociális, lelki problémák

Gyermejjóléti szolgálattal:

- hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek jelzése

Szociális bizottsággal:

- a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás iránti kérelem benyújtása.

A tevékenység eszközei, módszerei:

- az óvodai nevelésben adódó minden spontán helyzet maximális kiaknázása
- a szülők jogainak ismertetése
- tudatosság, következetesség, az egyéni bánásmód differenciált alkalmazása.

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

Célunk az esélyegyenlőség biztosítása, a családok szociokulturális helyzetéből adódó hátrányok csökkentése, kompenzálása.

Feladataink:

- A gyermek és körülményeinek megismerése, regisztrálása, folyamatos nyomon követése
- Képességei kibontakoztatását gátló tényezők feltárása
- A lemaradás mértékének, minőségének megállapítása,
- Szülőkkel közös út keresése, a gyermek harmonikus személyiségfejlődése érdekében.

A hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek:

- Családlátogatás
- Szülői konzultáció az óvodapedagógussal, gyermekvédelmi felelőssel
- Rendszeres egészségügyi felügyelet
- Egyéni fejlesztési terv készítése
- Szakszolgálatokkal együttműködés
- Sokoldalú, tevékeny, szabadidős tevékenység.

XII. LEGITIMÁCIÓ

(Záró rendelkezések)

A Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda (4024 Debrecen, Vígkedvű M. u. 5.) módosított Pedagógiai Programját a nevelőtestület 2015. augusztus 28 -án tartott értekezletén megtárgyalta és elfogadta:

Debrecen, 2015. augusztus 28.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

a Szülői Szervezet 2015. augusztus 28 -án tartott értekezleten megismerte, szóban véleményezte és elfogadásra javasolja:

.....

a Fenntartó részéről jóváhagyta:

.....

Debrecen, 2015. augusztus 28.

1. MELLÉKLET

EGYHÁZI, ÓVODAI ÜNNEPEK, JELES NAPOK

ŐSZ

Feldolgozandó anyag	Ünnep, jeles nap jelentéséről	Megünneplés módja
Szeptember 8. Az Istenszülő születése Kisboldogasszony	Joakimtól és Annától született a világ Megváltójának édesanyja, a Istenszülő Szűz Mária	Lelki percek Ovis Liturgia Miroválás
Szeptember 14. A Szent Kereszt felmagasztalása	Szent Ilona császárnő megtalálta a Szent Keresztet és ezt Szent Makáriosz pátriarka 335. szeptember 14-én a jeruzsálemi Szent Feltámadás Bazilikában helyezte el.	Lelki percek Ovis Liturgia Kereszthódolás Miroválás Bűnbánati nap
Gyermekáldás A Szentlélek segítségül hívása	Az adott nevelési évre kérjük a Szentlélek áldását.	Lelki percek Egyházi szertartás Miroválás
Október 01. Az Istenszülő Oltalma	Az Istenszülő Szűz Máriának, mint a keresztények segítségének és oltalmának ünnepe.	Lelki percek Ovis Liturgia
Október 23. Nemzeti ünnep	Megemlékezés az 1956-os eseményekről.	Az óvoda csoportszobájában
November 02	Elhunytjainkra emlékezünk.	Lelki percek

Halottak napja		
November 08. Szent Mihály főangyal és a mennyei erők ünnepe	Szent Mihály főangyalnak, az Isten ellen lázadó angyalok legyőzőjének és az üdvösségtörténetben szereplő mennyei erőknek emlékünnepe	Ovis Liturgia Lelki percek
November 08. Mihály-napi, jótékonyági vásár és táncház	Táncház és vásár szülőknek, meghívott vendégeknek..	Az óvoda csoportszobájában.
November 15. Karácsony előtti bűnbánati időszak kezdete	Jelezzük az ünnep közeledtét, így van időnk a ráhangolódásra, a felkészülésre.	Lelki percek
November 21. Istenszülő templombavezetése	A gyermek Máriát szülei a jeruzsálemi templom szolgálatára szánták és a hagyomány szerint három éves korában a templomba vitték, hogy ott nevelkedjen.	Lelki percek Ovis Liturgia Miroválás

TÉL

Feldolgozandó anyag	Ünnep, jeles nap jelentéséről	Megünneplés módja
December 06. Csodatevő Szent Miklós püspök	Szent Miklós műrai püspök a keleti Egyház védőszentje. A tevékeny felebaráti szeretetet szentjének emlékét.	Lelki percek Mikulás ünnepély Ovis Liturgia Miroválás
December 09. Szent Anna csodálatos fogantatása	A Szeplőtelen Istenszülő édesanyjának, Szent Annának csodálatos fogantatása.	Lelki percek Ovis Liturgia Miroválás
December 25.	A Szentlélektől és Szűz	Lelki percek

Jézus születésének ünnepe. (Karácsony)	Máriától megtestesült Fiúisten Betlehemben egy elhagyott istállóban Szűz Mária fiaként megszületett.	
December 26. Az Istenszülő emlékezete (Utóünnep)	Szűz Mária istenanyasága.	Lelki percek
December 27. Szent István fődiakónus, első vértanú	Szent István főszertpap, első vértanú és a Hajdúdorogi Egyházmegye védőszentjének ünnepe.	Lelki percek
Január 06. Úrjelenés Vízkereszt	Jézus megkeresztelése. Keresztelő Szent János a Jordánban megkeresztelte az Üdvözítőt. Szentháromság kinyilatkoztatása.	Lelki percek Ovis Liturgia Vízszentelés Óvodaszentelés
Január 30. Három szent főpap	A három legkiválóbb keleti egyházatyja: Nagy Szent Bazil, a szerzetesség atyja, Aranyszájú Szent János Szent Liturgia szövegünk szerzője, Nazianzi Szent Gergely a keleti egyház egyik legnagyobb hittudósa. E három szent közös ünnepe.	Lelki percek Ovis Liturgia
Február 02. Jézus találkozása Simeonnal. Gyertyaszentelő Boldogasszony	Születése után a 40. napon a Istenszülő Szűz Mária bemutatta a gyermek Jézust a templomban. Itt a Messiásra várakozó öreg Simeon karjaiba vette a kis Jézust és őt a világ világosságának nevezte.	Lelki percek Ovis Liturgia Gyertyaszentelés Miroválás

Vízkeresztől Vajhagyó vasárnapig tartó idő a farsang időszak	„Örüljete az Úrban szüntelen!”	Farsangi mulatság
Tiszta hétfő A Nagyböjt kezdete – Húsvét előtti böjti idő, 6 hét	Jejezzük az ünnep közeledtét, így van időnk a ráhangolódásra, a felkészülésre.	Nagyböjt első napján /szigorú böjt/ lelki és testi ajándék szülőknek, dolgozóknak Lemondás – gyűjtők készítése Lelki percek

TAVASZ

Feldolgozandó anyag	Ünnep, jeles nap jelentéséről	Megünneplés módja
nyílt nap	A szülők betekintést nyerhetnek csoportjaink hétköznapijaiba.	Szülők, leendő szülők körében
Március 15. Nemzeti ünnep	Az 1848 – 49-es szabadságharcban résztvevőkre emlékezünk.	Közös séta a Kossuth térre
Március 25. Istenszülő Szűz Mária Örömhírvétele Gyümölcsoltó Boldogasszony	Gábor arkangyal, Isten küldötte megjelent Názáretben Szűz Máriának és hírül vitte neki, hogy a Szentlélek erejéből a Fiúisten anyjává lesz.	Lelki percek Ovis Liturgia Miroválás

Lázár feltámasztása Jézus bevonulása Jeruzsálembe Virágvasárnap	Jézus feltámadását előre jelezvén feltámasztotta barátját Lázárt. Az Úr Jézus kínszenvedése előtt ünnepélyesen bevonult Jeruzsálembe. A nép ujjongva, pálmaágakat lengetve fogadta. Ennek emlékére zöldellő gallyakat /barkát/ áld meg az Anyaszentegyház.	Lelki percek Vasárnap barkaszentelés a templomban. A megszentelt barka elhelyezése a csoportszobákban.
Nagyhét (nagyhétfőtől - nagyszombatig) Húsvét Fényeshét	A titkos vacsora emléke (nagycsütörtök) Az Úr Jézus kereszthalála (Nagypéntek) Jézus Krisztus pokolra való leszállásának emléke (Nagyszombat) Jézus feltámadásának ünnepe	Lelki percek Bekapcsolódás a szertartásokba
Április 23. Szent György nagyvértanú	Mint bátor és vitéz katona sokakat keresztény hitre térített. 303-ban Dioklecián császár alatt szenvedett vértanúságot. Példájával megmutatta, hogy bármilyen állásban lehet buzgó keresztény életet élni	Lelki percek Ovis Liturgia Búzaszentelés a templomban
Anyák napja	A család és fontosságának hangsúlyozása és megemlékezünk Égi Édesanyánkról is	Édesanyák, nagymamák körében
Gyermeknap	„...ilyeneké a mennyek országa...„	Versenyjátékok, kézműves foglalkozások, zenés előadás

Urunk mennybemenetele Áldozócsütörtök	Az Úr Jézus feltámadása után a negyvenedik napon apostolai szeme láttára diadalmasan mennybe ment.	Lelki percek Ovis Liturgia Miroválás
A Szentlélek eljövetele Pünkösöd Húsvét után az 50. napon Pünkösöd hétfő Utóünnep A Szentháromság ünnepe Pünkösöd utáni első vasárnap Mindenszentek vasárnapja	A feltámadás után az ötvenedik napon szállott le a Szentlélek tüzes nyelvek alakjában az apostolokra és a velük együtt levőkre. A szentek egységének megünneplése.	Lelki percek
Ballagás, és a nevelési év zárása Szent Liturgia keretében.	Hálaadás az elmúlt nevelési évért, elköszönünk az iskolába készülő gyermekeinktől.	Ballagási műsor Ünnepi Liturgia

NYÁR

Feldolgozandó anyag	Ünnep, jeles nap jelentéséről	Megünneplés módja
Június 24. Keresztelő Szent János születése	Az eljövendő Megváltó előhírnöke. Zakariás és Erzsébet gyermeke volt. A szentek közül Szűz Márián kívül csupán az ő születésnapját ünnepeljük. Gyógynövénytisztelés.	Az Úr napjának megszentelése. /Bekapcsolódunk a Szent Liturgiába/
Június 29. Szent Péter és Pál főapostolok	Néró császár alatt /67 körül/ szenvetk vértanúságot Rómában. Az első pápát, Szent Pétert fejjel lefelé keresztre feszítették a nemzetek nagy apostolának Szent Pálnak pedig fejét vették.	Az Úr napjának megszentelése. /Bekapcsolódunk a Szent Liturgiába/

Nyári zárás	Nyári zárás	Nyári zárás
Augusztus 06. Urunk színeváltozása .	Az Úr Jézus szenvedése előtt megmutatta apostolainak fényes Isten-arcát, hogy szenvedő arcát látva se felejtsék el, hogy ő Isten. –Ezen a napon áldja meg az egyház az új termést, különösen a szőlőt.	Az Úr napjának megszentelése. /Bekapcsolódunk a Szent Liturgiába/
Augusztus 15. Nagyboldogasszony, Istenszülő Szűz Mária elszenderedése és mennybevitele	Isten nem engedte, hogy az Istenszülő Szűz teste az enyészet martalékává legyen, hanem mint a megváltás első zsenéjét, halála után testestől-lelkestől mennybe vitte.	Az Úr napjának megszentelése. /Bekapcsolódunk a Szent Liturgiába/
Augusztus 20. Szent István apostoli király	A magyar nemzet első szent királyának és apostolának ünnepe /969-1038/. Neki köszönheti népünk hitét és műveltségét. Halála előtt országát a Szűz Máriának ajánlotta fel.	Az Úr napjának megszentelése. /Bekapcsolódunk a Szent Liturgiába/
Augusztus 29. Keresztelő Szent János feje vétele	Heródes, akit az előhírnök kicsapongó élete miatt megdorgált, bűntársának, Heródiásnak kérésére lefejeztette Keresztelő Szent Jánost.	Az Úr napjának megszentelése. /Bekapcsolódunk a Szent Liturgiába/ Bűnbánati nap

2. MELLÉKLET

Tevékenységek tematikus kidolgozása

Játék tevékenység tartalmi kidolgozása:

A tervezés alapját az életkori és egyéni sajátosságokra épülő feltételrendszer képezi. A játékterek megismerése, használatának tanulása.

3 – 4 – 5 éves korban

a) Gyakorlójátékok:

- ismétléses cselekvések közben anyagok, eszközök megismerése
- szöveg, dallam, mozgásismétlő játékok, ritmus játékok egyszerű szabályjátékok, játékszabályok megismerése, elfogadása, követése.

b) Szerepjátékok:

- egyszerű szabálykövetések (egyénenként és csoportokban)
- jellegzetes cselekvések, műveletek utánzása.

c) Barkácsolás :

- játékjavítások, közreműködés apró hibaelhárításokban óvodapedagógusi irányítással
- kötetlen fantáziaépítő helyzetek teremtése.

d) Dramatizálás, bábozás:

- bábmozgatási kísérletek
- hangutánzások.

e) Építő, konstruáló játékok:

- összerakosgató, összeszerelhető játékok, egyéni elképzelések alapján.

5 -6 -7 -/8 /éves korban

a) Gyakorlójátékok

- a részképességekben enyhe lemaradást mutató gyermekeknél (szerepjátékok, konstruáló játékok)

b) Szerepjátékok:

- nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta. A gyerekek ismereteit, elképzeléseit, és az ezekhez fűződő érzelmeket tükrözi
- kialakul a kisebb-nagyobb csoportokban való együttjátszás igénye

- megértik és elfogadják társuk elgondolását
- alkalmazkodnak a szabályokhoz
- a játékszabályok elfogadása és elfogadtatása
- a környezet jelenségeinek, eseményeinek beépítése önálló vagy csoportos játékba.

c) Barkácsolás :

- játékok egyszerű javítása, játékok készítése,
- ajándéktárgyak készítése
- játékok készítése és azok felhasználása.

d) Dramatizálás, bábozás:

- bábkészítések
- önálló bábozások (mese, történet és bábválasztás).

e) Építő, konstruáló játékok:

- összerakosgatások, szerelések egyszerű, az élethelyzeteknek megfelelő tárgyak készítésével (a valóság és képzelet közelítésével).

f) Szabályjátékok:

- verbális, mozgásos és manipulatív játéktevékenységek során önálló szabályra figyelések.

Verselés, mesélés tartalmi kidolgozása:

3-4 éves korban

MONDÓKÁK /8-10 mondóka, vers/

Énekelt mondókák segítenek a beszoktatás időszakában /pl. Ciróka, maróka stb.../változatos részei a népi gyerekverseknek

Mondókajátékok

a felnőttek mondókái a gyermekek szórakoztatására, tanítására /pl. lovagoltatók/ a gyermekek versei, játékos mondókái, játékos rigmusai

Mesemondókák - a rövid történetek mondókaszerkezetbe foglalása

VERSEK

Önmagukról, környezetükről szóló versek a gyakorlati élet szükségéből, a gyermekek játékára hajló kedvből fakadnak rövid terjedelműek /4-6 sorosak/ elsődleges a ritmus és a hangzás

MESEK /10-12 mese megismerése az év során/ egyszerű történeteket mesélnek el, érdekesen, elevenen, mulatságosan

Halmazó és láncmesék

az erősen kötött forma az uralkodó a formális elemek, a ritmus, a rím, az alliteráció, az ismétlés, a halmazás játéka adja meg a mese értékét

Állatmesék

Mesekincsünk legősbibb rétegét alkotják emberi jellemek, jellemtípusnak állatok alakjában való szemléltetése rejtetten tanító szándékú gondolat húzódik meg bennük

Verses mesék - versszerkezetbe foglalt, egyszerű történetet bemutató mű

A vallásos nevelés lehetőségeinek kihasználása:

- fohászok mondása, érzelmi hatás kiaknázása
- figyeljünk a versek témájára, hangulatára

A javasolt imák korcsoportonkénti elosztása a „Jézus hív és vár ” című segédanyagban található

Erkölcsei nevelés lehetőségeinek kihasználása:

- közösségteremtő, ugyanabban az élményben részesülnek
- egymással és a mesélővel való kapcsolatteremtés
- a megfelelő mese kiválasztásának fontossága

4-5 éves korban

MONDÓKÁK /6-7 db/ rövid történetek mondókaszerkezetbe foglalása

Népi mondókák

- változatos részei a népi gyerekköltészetnek
- állatokról, tárgyakról, természetről szóló mondókák
- a gyakorlati élet szükségéből, a gyermekek játékra hajló kedvéből fakadnak
- a környezet megismerését segítik
- rövid terjedelműek /8-10 sorosak/
- elsődleges a ritmus és a hangzás.

VERSEK /6-7 db/ népköltészeti ihletésűek önmagukról, környezetükről, állatokról, évszakokról szóló versek énekes hangzású, 8-10 soros versek megismerése

KIOLVASÓK /2-3 db/ - játék részeként alkalmazzuk

MESEK /12-14 új mese az év során/

Halmozó és láncmesék - az erősen kötött forma az uralkodó

Állatmesék

- emberi jellemnek, jellemtípusnak állatok alakjában való szemléltetése rejtetten tanító szándékú gondolat húzódik meg bennük

Egyszerűbb szerkezetű tündérmesék

- életkori sajátosságok figyelembe vételével érzelmi kapcsolatok alakítása

Magyar népmesék és műmesék

- változatos előadásmódok alkalmazása érzelmi kapcsolat alakítása

Verses mese

- egyszerű történeteket bemutató, versszerkezetbe foglalt mű állatokról szóló

A vallásos nevelés lehetőségeinek kihasználása

- fohászok mondogatása /Jézusról/
- figyeljünk a versek témájára
- vallásos tartalmú versek, verses imák tanítása
- a javasolt imák korcsoportonkénti elosztása a „Jézus hív és vár ” című segédanyagban található.

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása

- elfogadni bizonyos helyzeteket – alázatra nevelés
- közösségteremtő ugyanabban az élményben részesülnek
- egymással és a mesélővel való kapcsolatteremtés
- a megfelelő mese kiválasztásának fontossága
- a mesék előkészíthetők a hitérzékenységet, az igényességgel, a pozitív értékek képviselésével.

5-6-7-/8/ éves korban

MONDÓKÁK /10-12 db/

Népi mondókák - kiszámoló, hintázó, párválasztó, stb. mondókák

Tréfás mondókák - felelgető, közösen hangoztatható tréfás mondókák

Állatokról tárgyakról, természetéről szóló mondókák - lehetőség szerint mozgással egybekötve történjen a megismerés

Halandzsa - saját szórakozásukra kitalált szövegek.

VERSEK /6-8 verset megjegyeznek, 15-20 verset meghallgatnak/

- a gyerekkor élményvilágára épülő versek
- hazafias versek
- más népek versei

KISZÁMOLÓK /4-5 db/ - társakkal való közös játék

MESÉK /14 db/

Állatmesék, környezetükről szóló mesék - kedves mesehősükkel történt eseményeket megjelenítenek játéukban.

Tréfás mesék - megértik a mese humorát

Tündérmesék - belső képzeleti képek készítése – fantázia

Tanmesék - megértik a mese tanítását, külön megfogalmazás nélkül is

Magyar népmesék és műmesék - fontos a néphagyományok ápolása – saját környezetünkben fellelhető népmesék megismerése - a bábozás, dramatizálás a gyermekek kedvelt tevékenységei közé tartozik.

Más népek meséi

Verses mesék

- egyszerű történetet bemutató
- állatokról szóló.

Folytatásos mesék

- a folytatásos mesék szálait össze tudják kötni
- a gyermekekhez közel álló történeteket tartalmaz
- állatokról szóló.

A vallásos nevelés lehetőségeinek kihasználása

- fohászok mondogatása / gyakoriság és jelzők a különböző élethelyzetekben/,
- az érzelmi hatás kiaknázása
- figyeljünk a versek témájára
- vallásos tartalmú versek, verses imák alkalmazása.

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása

- elfogadni bizonyos helyzeteket – alázatra, realitásérzékre nevelés
- közösségteremtő, ugyanabban az élményben részesülnek
- egymással és a mesélővel kapcsolatteremtés
- a megfelelő mese kiválasztásának fontossága
- a mesék előkészíthetők a hitérzékenységet, az igényességgel, a pozitív értékek képviselésével

A vers, mese megvalósításának legfőbb irányai és elvei

- A mese nyelve mágikus, teremtő nyelv. Fontos segítség a világot tanuló gyermeknek.
- A gyermek a mesét osztatlan figyelemmel hallgatja. Gondolkodása és érzései még nem különültek el.
- A mese képei a lét gyökeréig érnek és „világmagyarázatokat” közvetítenek a gyermek számára. /Rend van a világban; jelen van a rossz, de legyőzhető; az úton – fejlődésen végig kell menni/
- Az érzelmi esztétikai nevelés elengedhetetlen része az erkölcsi nevelés, mely áthatja az óvodai élet egészét, minden területen megjelenik.
- Különböző életkorokban más-más mesét képesek befogadni. /egyszerű, egy-szálon futó, több-szálon futó mese/

- Legyen minden korcsoport számára megfelelő törzsanyag. Ennek összeállításakor szükséges figyelni a magyar nyelvre jellemző szavak, szófordulatok jelenlétére.
- A kiválasztott versek, mesék kapcsolódjanak az aktuális évszakhoz, ünnephez, néphagyományhoz.

A jó mesemondás feltételei

- Minél egyszerűbben, megfelelő hangsúllyal és mimikával meséljünk, hogy a gyermek fantáziája teret kapjon a belső képek létrehozásához.
- Egy mesét hosszabb időn keresztül meséljünk, hogy a gyermek elmélyülhessen annak világában, többször átélhesse annak feszültségeit, a feloldását. Heti-mese.
- Magunk által kitalált mesét is mondjunk, ez fokozza az együttlét örömét, erősíti a figyelmet.
- A mesét kívülről mondjuk. Ekkor tudunk figyelni a metakommunikációra, a kapcsolatteremtő beszédre, cselekvésre, az egyes gyermekeknél megjelenő igényre / pl.: ölbevétel, .../.

A katolikus óvodánkban kiegészítjük az alábbiakkal:

- A vers, mese anyagában jelenjen meg az aktualitásnak megfelelően vallásos tartalmú vers, irodalmi alkotás.
- Fordítsunk figyelmet bibliai történetek dramatizálására /korcsoportnak és fejlettségi szintnek megfelelően/.
- A meséket, a bibliai történeteket igyekezzünk elkülöníteni egymástól / helyszín, jelzés.../.

Milyen isteni tulajdonságokra hívjuk fel a gyermekek figyelmét?

- bölcsesség / az ismeretek felkínálása, az állatmeséken keresztül erkölcsi értékek közvetítése/
- fantázia / a versekben, mesékben fellelhető változatosság/
- szépség /érzelmi hatás/
- szeretet.

Erkölcsi tulajdonságok alakulása

- szeretet, összetartozás
- öröm, hála, megbecsülés
- felelősségvállalás, egymásra való odafigyelés
- bizalom –érzelmi szükséglet kielégítése
- képzelet – átélni Isten szeretetének valóságát
- ritualizáció – lelki befogadó képesség fejlődése
- belső élménnyé tenni az istennel való kapcsolatot.

Ének-zene, énekes játék, gyermektánc tartalmi kidolgozása:

3-4 éves korban

AZ ÉNEKLÉSI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSÉNEK TERÜLETEI

Mondókák /5-7 db/

Gyermekdalok /2-3 műdal/

Énekes játékok /10-14 db/

- álló helyzetben ismétlődő játékos mozdulatok, körformában állás, indulás gyakorlása
- állatokról, virágokról, növényekről, a gyermekek környezetéről szóló mondókák, gyermekdalok és énekes játékok.

ZENEI KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE

Hallásfejlesztés

- magas-mély reláció – oktáv távolságban, a reláció térben mutatása nagy elmozdulással
- halk-hangos különbségek megtapasztalása, felismerése, gyakorlása beszéden, zörejen
- motívumvisszhang játékos megvalósítása – egyszerű dallamfordulat visszaéneklése
- hangszínek megfigyelése – 2-3 élesen eltérő zörej, emberi hang, ütős hangszer hangszínének megkülönböztetése
- zenehallgatás – óvónő énekének, hangszeres játéknak hallgatása érdeklődéssel.

Ritmusérzék fejlesztése

- egyenletes lüktetés felismerése, hangoztatási lehetőségek megismerése és gyakorlása játékos mozdulatokkal
- tempókülönbségek /gyors, lassú tempó/ észrevétele és a különböző tempó követése egyszerű mozgással.

Mozgás, térforma

- játékos mozdulatok végzése egyénileg az óvónővel, kis csoportban együtt mondókázás, éneklés közben.

Ütőhangszerek, hangszerek

- egyszerű ritmushangszerek használata.

Zenei formaérzék

- egyszerű beszélt és énekelt ritmusmotívum visszaadása.

A vallásos nevelés lehetőségeinek kihasználása

- Mindent ajándékba kapunk, az állatokat is, melyeket a Mennyei Atya teremtett.
- Isten teremtette az állatokat, melyek hangját megfigyelhetjük, utánózhatjuk / madár-magas, medve – mély, cica – halk, elefánt hangos stb./

- A növényeket is a Mennyei Atya teremtette. Rácsodálkozunk a növények szépségére, köszönetet mondunk érte.
- Gyönyörű a teremtett világ. Harmónia van a természetben. Isten bölcsességét dicséri, hogy ilyen sok hangszer van.
- Javasoljuk a az ünnepkörökhöz kapcsolódó vallásos énekek alkalmazását.
- Vallásos énekek, köszöntők, tervezése az életkori sajátosságoknak és a csoport fejlettségi szintjének megfelelően történjen.

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása:

- az állatok szeretetére nevelés
- a növényekről való gondoskodás megalapozása
- rácsodálkozás, öröm, hála, megbecsülés – hálaadó ima elmondása az állatokért a természetben a természetért
- szeretet, öröm, hála, megbecsülés lehetőségeinek kihasználása
- a kétszemélyes játék segíti a gyermek-gyermek, gyermek - felnőtt kapcsolat pozitív érzelmi alakítását
- kapcsolatteremtési készség alakítása kétszemélyes, ölbeli játékokkal, az óvónő példája nyomán, és biztonságérzet kialakítása
- közösségi élmények biztosítása a játékos gyakorlás során
- amikor megfogjuk egymás kezét, azt jelenti, hogy szeretjük egymást
- egymással való kapcsolat alakítása
- a hangszerek megbecsülésére nevelés – vigyázzunk rájuk
- öröm, hálaadás a hangunkért, az egészségünkért
- öröm, hálaadás a zene, az éneklés ajándékáért.

4-5 éves korban

AZ ÉNEKLÉSI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSÉNEK TERÜLETEI

Mondókák, kiolvasók /4-6 db/

Gyermekdalok /3-4 alkalmi dal/

Énekes játékok /12-15 db/

Utánzó mozgás, kör, csigavonal, hullámvonal, szerepcsere, guggolás, taps.

ZENEI KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE

Hallásfejlesztés

- magas-mély reláció – oktáv, kvint távolságban a reláció jelölése. Ismert egyszerű dallam térben mutatása. A dal kezdőhangjának váltásakor annak átvétele.
- halk-hangos különbségének megtapasztalása, felismerése és alkalmazása beszédben, énekekben, tapsoláskor

- dallamfelismerés /zenei emlékezet fejlesztése / - jól ismert dalokat szöveg nélkül is felismernek
- dallambújtatás /belső hallás fejlesztése/ - motívumok váltva halkán, hangosan
- motívumvisszhang játékos megvalósítása – egyszerű dallamfordulat visszaéneklése
- hangszínek megfigyelése – finomabb zörejek, egymás hangjának felismerése, a környezet, a természet zörejeinek felismerése.

Ritmusérzék fejlesztése

- egyenletes lüktetés felismerése, hangoztatási lehetőségek megismerése és gyakorlása tapssal, járással
- a ritmus felismerése, hangoztatási lehetőségek megismerése, mondókák, dalok ritmusának kiemelése
- tempókülönbségek /gyors, lassú tempó/ észrevétele beszéd, ének, mozgás közben. A különböző tempók /gyors, lassú/ tartásának gyakorlása.

Mozgás, térforma

- a csoporttal együtt, egyöntetű mozgás, játékos mozdulatok esztétikus végzése, egyszerű táncmozdulatok végzése.

Ütőhangszerek, hangszerek

- dob, cintányér, fémháromszög használata, maguk készítette hangszerek használata.

Zenei formaérzék

- motívum /4-es egység/ hangsúlyának kiemelése játékos mozdulatokkal, ritmus-dallamvisszhang-játékok.

Zenei alkotókedv

- dallamfordulatok kitalálása /név, köszönés stb./ motívumokkal.

A vallásos nevelés lehetőségeinek kihasználása

- érzelmi állapot visszatükrözése, érzelmek kifejezése, empátia alapozása
- merjük kimutatni szeretetünket Isten felé, egymás felé, ezt az érzést a dalok is tükrözzék
- a teremtés szépségeivel kapcsolatos megtapasztalások biztosítása
- Isten különböző hanggal áldotta meg teremtményeit. Lehet utánozni a hangokat.
- figyeljünk minden hangra
- saját érzelmeink kifejezése a zenén keresztül
- hála az Istentől kapott adományokért
- fantázia: a zenében észrevehető változatosság észrevétele
- mindennek megvan a maga ritmusa – szív, évszakok, nappal és éjszaka
- a keresztség 3-as egysége
- a szép térformára való rácsodálkozás, öröm
- az ünnepkörökhöz kapcsolódó vallásos énekek alkalmazása

- a vallásos énekek, köszöntők, tervezése az életkori sajátosságoknak és a csoport fejlettségi szintjének megfelelően történjen
- a javasolt vallásos tartalmú énekek korcsoportonkénti elosztása.

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása

- magatartási és viselkedési normák megismerése, gyakorlása
- az odafigyelés alakítása – alkalmazkodó képesség alakítása
- kiolvasók alkalmazása és a játékos gyakorlás során közösségi érzés alapozása
- a szeretet kifejezése az is, hogy udvariasan, halkán beszélünk egymással
- saját értékek felismerése, hálaadás a kapott ajándékokért
- a templomban való beszéd halk
- egymással való kapcsolat alakítása, tiszteletre, türelemre nevelés egymás meghallgatásával
- közösségformálás – ünnep alkalmával egymást ajándékozzuk meg a dallal – ne csak a kézzel fogható ajándékoknak örüljenek
- hálaadás a hangoztatás örömeért
- a kör kialakításával összetartozásunkat is kifejezzük
- minden térformának megvan a szabálya, melyhez alkalmazkodni kell
- az együtt zenélés öröme segíti az erkölcsi nevelést
- rácsodálkozás, hálaadás, közös öröm
- a spontán énekelgetés, ritmusgyakorlat öröme, értékelése
- a sikerélmény biztosításával az önértékelés pozitív befolyásolása.

5-6-7-/8/- éves korban

AZ ÉNEKLÉSI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSÉNEK TERÜLETEI

Mondókák, kiolvasók /3-4 db/

Gyermekdalok /5-6 műdal/

Énekes játékok /20-26 db/

- bonyolultabb játékok, párcsere, hidas kapus játékok, sorgyarapító, - fogó játékok
- néphagyományok megismerése a magyar gyermekdalokon és népi játékokon keresztül
- kreativitás fejlesztése.

ZENEI KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE

Hallásfejlesztés

- magas-mély reláció – térben mutatják az ismert dallamokat lassú tempóban és a motívumok dallamvonalát
- halk-hangos különbségének felismerése, halk-hangos, gyors-lassú fogalompárok együtt gyakorlása
- dallamfelismerés /zenei emlékezet fejlesztése/ - kezdő vagy belső motívumról
- dallambújtatás /belső hallás fejlesztése/ - rövidebb, hosszabb egységekkel, belső éneklésnél is folyamatos tempóban

- motívumvisszhang – motívum visszaénekklése kitalált szöveggel csoportosan és egyénenként folyamatosan
- hangszínek megfigyelése – sokféle zörej és zenei hang, egymás hangjának felismerése kis eltéréssel zaj iránya, közeledés, távolodás
- zenehallgatás – hosszabb énekelt vagy hangszeren előadott dal figyelmes hallgatása.

Ritmusérzék fejlesztése

- egyenletes lüktetés – egyenletes lüktetés és ritmus közti különbség felismerése, összekapcsolása
- ritmus, kettes lüktetés – dalritmusok kiemelése, dalfelismerés ritmusról
- a hangsúly hangoztatása dobbantással, tapssal
- tempókülönbségek, gyors, lassú tempó különbségének felismerése, tempótartás önállóan is.

Mozgás, térforma

- változatos térforma, egyöntetű mozgás, játékos táncmozdulatok gyakorlása.

Ütőhangszerek, hangszerek

- dob, fémháromszög, cintányér, ritmuspálca stb. egyéni, változatos használata a dalokhoz alkalmazva.

Zenei formaérzék

- motívumok hangsúlyainak kiemelése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal
- ritmus és dallamvisszhang játékos gyakorlása.

Zenei alkotókedv

- zenei kérdés, felelt kitalálása motívumonként
- mondókára dallamkitalálás
- saját szöveg énekelve /szöveg és dallam kitalálása/.

A vallásos nevelés lehetőségeinek kihasználása

- halljanak a gyermekek arról, hogy szűkebb közösségük az óvoda /ezen belül a csoportok/, egy nagyobb közösségbe, Isten országába tartozik
- az ünnepkörökhöz kapcsolódó vallásos énekek alkalmazása
- a teremtés szépségeivel kapcsolatos megtapasztalások biztosítása
- a szeretet kifejezése az is, hogy halkán, udvariasan beszélünk egymással
- az imádság halk, a Mennyei Atya így is hall minket
- a hangunk nagy ajándék. Adjunk hálát érte, vigyázzunk rá!
- érzelmi nyitottság, ráhangolódás, az érzelmek kifejezése, a zenében rejlő hangulatok összehasonlítása
- saját érzelmek megfogalmazása a zenehallgatás kapcsán
- ízlésformálás, egyéniség formálása
- hála az Istentől kapott adományokért – szép hang, jó hallás

- a keresztvetés 3-as egysége
- szünet – „a hetedik napon megpihent”
- hálaadás a hangoztatás öröméért
- a gyermekek bevonása az ovis liturgiába
- Isten mekkora változatossággal bír a természetben is – ütőhangszerek keresése – pl. a fa törzsén dobolni, stb.
- rácsodálkozás, hálaadás, közös öröm
- alkotókészség, kreativitás erősítése
- minden ember kap valami talentumot Istentől. A mi feladtunk az, hogy azt felismerjük, fejlesszük.
- a vallásos énekek, köszöntők tervezése az életkori sajátosságoknak és a csoport fejlettségi szintjének figyelembe vételével történjen.

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása

- tolerancia – mások elfogadása, türelem, alakítása
- udvariassági szabályok használata
- közösségi érzés fejlesztése – közös öröm, együtt játszás, együvé tartozás, hazaszeretet alakítása
- saját értékek felismerése, hálaadás a kapott ajándékokért
- egymással való kapcsolat alakítása
- tiszteljük és fogadjuk el egymást olyan hanggal, amilyennel a Mennyei Atya megáldott minket!
- közösségformálás – ünnep alkalmával egymást ajándékozzuk meg a dallal, ne csak a kézzel fogható ajándékoknak örüljünk!
- beszélgetés a munkavégzés ritmusáról
- közösségi élmények biztosítása a játékos gyakorlás során
- egymásra figyelés, közös öröm /esztétikum-harmónia/
- jelkép a körforma: mindenki egyformán fontos, mindenki beletartozik, az összefogásunkat is kifejezzük vele.
- minden térformának megvan a szabálya, amihez alkalmazkodni kell /sor, hullámvonal stb./
- közösségi fegyelem, önfegyelem, kitartás
- a sikerélmény biztosításával az önértékelés pozitív befolyásolása.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka tartalmi kidolgozása:

3-4 éves korban

ÉPÍTÉS

- térbeli alakzatok, sorakoztatás játékeszközökkel, könnyen mozgatható bútorokkal, más tárgyakkal
- homok, hó használatával építések, alakítások.

KÉPALAKÍTÁS

- firkálgatás /pálcával homokba, zsírkréta, táblakréta, ceruza/
- festés
- ismerkedés az eszközökkel, anyagokkal
- ismerkedés a különböző anyagokkal és technikákkal /az anyagok formálásának próbálgatása, viselkedésük megfigyelése/.

PLASZTIKAI MUNKÁK

- gyurkálás, formálás, díszítés
- ismerkedés a különböző anyagokkal és technikákkal, alkalmazásuk gyakorlása
- formákra, alakíthatóságra vonatkozó tapasztalatszerzés.

A vallásos nevelés lehetőségeinek kihasználása

- fantáziája: az építésben fellelhető változatosság
- rácsodálkozás, közös öröm megélése
- templomépítés
- vallásos szimbólumok festése, színezése / nagyméretű, előre kivágott formák: harang, templom, kereszt, stb./
- vallásos szimbólumok készítése
- a teremtés szépségeivel kapcsolatos tapasztalatszerzés biztosítása.
-

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása

- saját és egymás munkájának megbecsülése
- ismerkedés a magatartási és viselkedési formákkal
- egymással való kapcsolat alakítása
- az eszközök megbecsülésére nevelés – vigyázzunk rájuk.

4-5 éves korban

ÉPÍTÉS

- térbeli alakzatok, nyitott-zárt vonalak létrehozása, sorakoztatás, játékeszközökkel, a könnyen mozgatható bútorokkal, tárgyakkal
- térrészek berendezése, formacsoportok, építmények alakítása
- homok, hó használatával különféle tárgyak felhasználásával építések, alakítások.

KÉPALAKÍTÁS

- rajzolgatás változatos technikákkal, különböző méretben és felületen
- festés sokféle anyag és eszköz használatával
- ismerkedés a színkeveréssel
- kompozíciók készítése / lenyomatkészítés, szurkálás, karcolás, ragasztás.../
- formák képzése.

PLASZTIKAI MUNKÁK

- szerkesztő-összerakó munka
- díszítések kézi munkával
- ismerkedés a különböző anyagokkal és technikákkal, alkalmazásuk gyakorlása
- formákra, alakíthatóságra vonatkozó tapasztalatszerzés.

A vallásos nevelés lehetőségeinek kihasználása

- templomépítés
- vallásos témák megjelenése
- érzelmi állapot visszatükrözése, érzelmek kifejezése
- empátia megalapozása
- vallásos szimbólumok megjelenítése /szív, harang, kereszt, stb./
- vallásos szimbólumok készítése
- a szép formára való rácsodálkozás, öröm /esztétikum – harmónia/
- a teremtés szépségeivel kapcsolatos megtapasztalások biztosítása.

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása

- saját és egymás munkájának megbecsülése
- a kész alkotásokról pozitív véleménynyilvánítás
- magatartási és viselkedési formák megismerése és gyakorlása
- egymással való kapcsolat alakítása, közös öröm megélése
- az eszközök megbecsülésére nevelés
- a sikerélmény biztosításával az önértékelés befolyásolása
- saját értékek felismerése, hálaadás.

5-6-7-/8/ éves korban

ÉPÍTÉS

- térbeli alakzatok, nyitott-zárt vonalak létrehozása, sorakoztatás, játékeszközökkel, a könnyen mozgatható bútorokkal, tárgyakkal
- térrészek berendezése, formacsoportok, építmények alakítása
- terepasztal készítése
- homok, hó használatával különféle tárgyak felhasználásával építések, alakítások.

KÉPALAKÍTÁS

- rajzolgatás változatos technikákkal, különböző méretben és felületen, együtt is, közös kompozíciók létrehozása
- a rajzolt formák gazdag díszítése
- festés sokféle anyag és eszköz használatával
- színkeverés gyakorlása /lenyomatkészítés/
- kompozíciók készítése / lenyomatkészítés, szurkálás, karcolás, ragasztás.../
- formák képzése, térkifejezés megvalósulása.

PLASZTIKAI MUNKÁK

- emberalakok, állatok, tárgyak mintázása, összerendezése, térbeli kompozícióba
- szerkesztő és konstruáló munka /mintázás, hajtogatás, bábkészítés, tépés, nyírás, ragasztás, varrás/
- a különböző anyagok és technikák alkalmazása, gyakorlása
- formákra, alakíthatóságra vonatkozó tapasztalatszerzés.

MŰALKOTÁSOK NÉZEGETÉSE

- közös gyönyörködés
- a hangulat megfogalmazása
- helyi kiállítás látogatása
- művészi album nézegetése.

A vallásos nevelés lehetőségeinek kihasználása

- templom építése
- vallásos témák megjelenése
- a Mennyei Atya teremtette a világot, mi pedig tovább építjük
- empátia megalapozása
- vallásos szimbólumok megjelenítése
- vallásos szimbólumok készítése
- a szép formára való rácsodálkozás, öröm /esztétikum – harmónia/
- a teremtés szépségeivel kapcsolatos megtapasztalások biztosítása.

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása

- közösségi érzés fejlesztése – közös öröm, együttjátzás, együvé tartozás alakítása
- saját és egymás munkájának megbecsülése
- a kész alkotásokról pozitív véleménynyilvánítás
- magatartási és viselkedési normák gyakorlása
- közösségi fegyelem, önfegyelem – kitartás alakítása
- tolerancia alakítása – mások elfogadása és segítése, türelem
- közösségformálás, ünnep alkalmával egymást ajándékozzuk meg
- a sikerélmény biztosításával az önértékelés befolyásolása
- saját értékek felismerése, hálaadás
- empátia alapozása.

A rajzolás, mintázás megvalósításának legfőbb irányai és elvei

- a kereső – kutató, önfejlesztő folyamatok segítése
- irányítás, segítő, tovább lendítő magatartás a gyermekek alkotó tevékenysége során
- sokféle, változatos eszköz biztosításával a tevékenység iránti vágy felkeltése /mindennapos tevékenységként legyen jelen a gyermekek életében/
- az eszközök célszerű kezelésének, a változatos technikák alkalmazásának megtanítása
- minden gyermek egyéni fejlesztése / a gyermek önmagához képest fejlődjön, lépjen előre/
- egymás munkájának, alkotásának megbecsülésére nevelés

- az éves anyagba kerüljenek be vallásos tartalmú témák, a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének figyelembevételével.

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek nagyobb kihasználása:

Milyen isteni tulajdonságokra hívjuk fel a gyermekek figyelmét?

- bölcsesség /az eszközök változatossága/
- fantázia /a tevékenységekben fellelhető változatosság/
- szépség /érzelmi hatás/
- szeretet.

Milyen erkölcsi tulajdonságokat alakíthatunk a gyermekekben?

- szeretet, összetartozás
- öröm, hála, megbecsülés
- felelősségvállalás, egymásra való odafigyelés
- képzelet – átélni Isten szeretetének valóságát
- ügyesség.

Mozgás tevékenység tartalmi kidolgozása:

3 - 4 éves korban

JÁTÉKOK

- szerep- vagy utánzó játékok – futójátékok – szabályjátékok.

NAGYMOZGÁSOK

Mászás talpon, tenyéren

- rézsútos mászókan, létrán, le-föl - bordásfalon oldalirányba - lefüggések - felsőfogással, madárfogással.

EGYENSÚLYGYAKORLATOK

Állás

- zárt lábbal néhány másodpercig - sarok és térdemeléssel - felugrás, lépés után.

Járás

- sávokban - térd-és sarokemeléssel – lábujjon - létra fokai közt előre.

Kúszás

- padon előre.

Mászás

- rézsútos létrán le-föl.

Támaszugrás

- zsugorkanyarlati ugrás előkészítése: kartámasz, lábbal föl-le lépés.

Kézállás- és támaszgyakorlatok

- talpon, tenyéren támasz, hátrarúgás, egyik majd másik lábbal.

Hossztengely körüli gurulás

- eszköz nélkül hasról hátra, hátról hasra fordulás.

FINOMMOTORIKA FEJLESZTÉSE

Kézfej, ujjak

- különböző szerek fogása /szivacs labda, bot, karika, labda.../

Lábfej, ujjak

- sarkon, lábujjon járás - labda görgetése talppal.

SZEM-KÉZ, SZEM-LÁB KOORDINÁCIÓS GYAKORLATOK

Kézi szerrel végzett gyakorlatok

- babzsák csúsztatása padok, vonalak között - labda gurítása falhoz - guruló labda után futás, elfogás két kézzel - labda leejtése, feldobása, elkapása - görgetés vonalak között, hullámsávon - gurítás társhoz egy-két méter távolságra, terpeszülésben.

Dobások

- tárgyak fogása, elengedése /labda, babzsák/ - tárgyak hirtelen elengedése behatárolt területre.

Járas, futás, szökdelések, ugrások

- 50-20 cm-es sávokban, vonalak, szerek között - padon oldalra lépéssel, előre utánzó lépéssel - akadálykerüléssel, akadályátlépéssel - karikába ki-belépés - karikába ki-beugrás - valami körül körbeszökdelés.

Függések, mászások

- bordásfalra fel- lemászás - vonalak között talpon, tenyéren - páros padon - padon előre haladva.

TESTSÉMA FEJLESZTÉS

- gyakorlatvégzés megnevezett testrészre tartással
- gyakorlatok sarok-, zsugor-, terpeszülésben
- ülések, állások, támaszok, bújások közben változatos testhelyzet felvétele
- „egyik” és „másik” oldal - különböző gyakorlatok végzése „egyik” és „másik” oldalra - lépések oldalirányba padok között
- feladatvégzés hason fekvésben, háton fekvésben – átfordulás - fordulatok / pl. óvónő felé/
- tárgyhöz viszonyított testhelyzet: elé, mögé, mellé guggolás, állás

- futójátékban jelre körbe beállítás
- fejrázás, bólogatás
- törzshajlítás előre
- karemelések, lengetések, körzések előre, hátra
- szökdelések, lábemelések
- ülésben fekvés, biciklizés.

PERCEPCIÓFEJLESZTÉS

- padon üres hely keresése
- vonalon állásban helykeresés
- futás a társak, akadályok megkerülésével
- futás megadott tárgyhoz
- átfutás vonalról vonalra
- a négy térirány felé mozgások végzése
- járás, csúszás, kúszás, mászás a megadott irányokba.

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása

- hálaadás egészségünkért
- közösségi élmények biztosítása a játékok során
- egymásra figyelés gyakorlása
- együttérzés alakítása
- hálaadás a közös öröméért, az együtt játszásért
- sok dicséret, buzdítás a feladatok végzése közben
- pozitív megerősítéssel sikerélmény biztosítása
- a sikerélmény biztosításával az önértékelés pozitív befolyásolása
- hálaadás az érdekes eszközökért, az eszközök megbecsülésére nevelés.

4 – 5 éves korban

JÁTÉKOK

- szerep- vagy utánzó játékok – futójátékok – szabályjátékok.

NAGYMOZGÁSOK

Járások

- átlépéssel – kikerüléssel - talajra rajzolt alakzatokon - galopplépéssel előre, oldalra, utánzással.

Futások

- tárgy körbekerülésével, megkerülésével - akadály átlépésével - átlósan, tárgyak között, sávokban - futás egymással szemben - versenyfutás /15-20 méter/.

Ugrások

- mélyugrás /40 cm magasból/ - célba ugrás / 1 m sávba / - távolba ugrás nekifutással /6-8 lépés/ - elrugaszkodás egy lábról, páros lábra érkezés - szökdelés egy lábon, páros lábon, váltakozva is - szökdelés eszközzel a térd között - oldalra haladással - terpeszállásból felugrás, fél fordulattal is.

Kúszás térden és tenyéren

- előre, hátra haladva - szer alatt, átbújással - eszköz csúsztatásával - azonos oldalú kéz és térd szintbeli emelésével /jobb oldali kéz és térd padon, majd csere/.

Csúszás

- karhúzással, tolással, csak lábtolással - háton „hernyóaraszolással”.

Mászás talpon, tenyéren

- túllépéssel, túlfogással, átbújásokkal - oldalirányba keresztfogással - ismerkedés a mászó mozdulattal /átkulcsolt láb/

EGYENSÚLYGYAKORLATOK

Állás

- egy lábon sarok, illetve térdemeléssel - lábujjon és sarkon.

Járás

- testfordulattal jobbra, balra – tyúklépéssel - rézsútos padon - átbújással zsinór alatt - átlépéssel, térdemeléssel oldalra, hátra haladással - kézi szerek egyensúlyozása tenyéren.

Kúszás

- emelt padon előre, hátra.

Mászás

- padpáron haladás oldalra, kéz az egyik, láb a másik padon /20-30 cm/.

Támaszugrás

- zsugorkanyarlati ugrás páros lábbal a padra, talajra.

Kézállás támaszgyakorlatok

- tenyértámasz a talajon, egyik láb a másik után lendül hátra, föl - tenyértámasz talajon, falra, bordásfalra, felmászás lábbal.

Hossztengely körüli gurulás

- babzsák fogása kézzel, lábbal - különböző szerek fogásával.

Gurulóátfordulás

- gurulóátfordulás előre, terpeszállásból.

FINOMMOTORIKA FEJLESZTÉSE

Kézfej, ujjak

- alsó- felsőfogás bordásfalon - fogások marokkal - labda pörgetése talajon egy kézzel.

Lábfej, lábujjak

- lábujjak szétfeszítése, zárása.

SZEM-KÉZ, SZEM-LÁB KOORDINÁCIÓS GYAKORLATOK

Kézi szerrel végzett gyakorlatok

- labdagurítás különböző testhelyzetből - labda feldobása, elkapása - lepattintás, elkapás járás közben - falról földre pattanó labda elkapása - falra pattintás, elkapás - földre pattintás társához irányítva - dobás társnak, elkapás két kézzel - labdagörgetés lábbal.

Dobások

- 1,5 méteres sávba, körbe, függőleges, vízszintes célba - egykezes felsődobás 3-5 méter távolsága - kétkezes alsó és felsődobások.

Járás, futás, szökdelések, ugrások

- 20-10 cm-es sávokban, hullámvonalban - tárgyak, akadályok kerülgetésével - egy lábról két lábra, egy lábról egy lábra.

TESTSÉMA FEJLESZTÉS

- kézi szerrel testrészek megérintésével
- gyakorlatvégzés különböző testrészekre támaszkodva
- különböző helyzetekben a megnevezett testrészekkel mozgás végzése
- feladatvégzés hason fekvésben, háton fekvésben
- átfordulás folyamatosan, gurulás hossz tengely körül
- gurulóátfordulás terpeszállásból végiggördülés háton
- tárgyhöz viszonyított testhelyzet felvétele járásból
- futójátékban menekülés akadályokon át
- fejingetés, fejfördítés jobbra, balra
- áll leszorítása mellkashoz
- egyensúlyozás babzsákkal fejtetőn
- ujjfűzés a tarkón
- karlengetések, karkörzések
- félfordulatos ugrás.

PERCEPCIÓFEJLESZTÉS

- felállás az óvónővel szemben, társaktól kartávolságra
- a csoporttal szembefutó társak kerülése
- futás sorban egymással szemben a túloldalra, akadályok betartásával
- alkalmazkodni kell a szemből jövő gyerekek mozgásához.

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása

- minden játéknak megvan a szabálya, amit el kell fogadni
- saját értékek felismerése, hálaadás
- alkalmazkodás a szabályokhoz, egymás segítése
- a kevésbé ügyes társak elfogadására nevelés
- Minden ember kap valami talentumot Istentől. A mi feladatunk, hogy azt felismerjük, kiemeljük és fejlesszük..
- a türelem alakítása /feladatvégzés közben/
- a test és a lélek harmóniájának alakítása

5-6-7- /8/ éves korban

JÁTÉKOK

- szerep vagy utánzó játékok – futójátékok – szabályjátékok.

NAGYMOZGÁSOK

Járások

- zenére – tempóváltással - akadályok kerülésével – galopplépéssel - oldalra keresztlépés előre, hátul keresztezéssel.

Futások

- akadály átlépésével - sűrűn elhelyezett akadályok kerülésével - tárgyak bekerítésével - térdemeléssel, sarokemeléssel - jelre felugrással – eszközszerzéssel - helycserés sorversenyek feladatok - gyorsan egyéni versengéssel.

Ugrások

- mélyugrás - célba ugrás - felfelé történő ugrás homorítással - felhúzott térdekkel - nekifutással egyik lábról másik lábra akadályon át - akadályfutás 5-6 akadállyal - csigavonal, ugróiskola - terpeszállásból felugrás fél fordulattal.

Kúszás térden és tenyéren

- valamelyik végtag kiiktatásával - különböző akadályok kerülésével - rézsútos padon előre, föl, lefelé, hátra
- páros padon oldalirányba való haladással.

Csúszás

- rézsútos padon fölfelé, lefelé, csak karhúzással, tolással - kar segítsége nélkül - háton mellkas kiemelésével csípő és váll előretolásával.

Mászás talpon, tenyéren

- lefelé, előre haladva - egy végtag kiiktatásával, talajon - átfogással, lábbal utánugrással bordásfalon.

EGYENSÚLYGYAKORLATOK

Állás

- mellső és oldalsó mérlegállás.

Járás

- teljes fordulattal jobbra, balra kezdve - földre helyezett 5 cm vastag kötél - 40-80 cm magas szeren - guggolásba, lábujjon, létra fokain - 10 cm rézsútos gerendán - átbújással, akadályátlépéssel - fejtetőn hordott kézi szerrel, teljes testfordulattal.

Kúszás

- 60-80 cm magasra emelt rézsútos padon.

Mászás

- oldalirányú haladás rézsútos létrán.

Támaszugrás

- zsuporkanyarlati ugrás zárt térddel, átugrás a pad fölött.

Kézállás támaszgyakorlatok

- állásból kéztámasz, láblendítés függőleges helyzetig egy lábbal - tenyértámasz a talajon, lábbal felmászás falra, bordásfalra.

Hossztengely körüli gurulás

Gurulóátfordulás

- gurulóátfordulás előre kis járásból - gurulóátfordulás hátra guggolásból.

FINOMMOTORIKA FEJLESZTÉSE

Kézfej, ujjak

- kislabda tartása lefelé öt ujj szorításával - végén markolt bot mozgatása - labda pörgetése talajon egy kézzel.

Lábfej, lábujjak

- papírtépés, szalaggyűjtés lábujjal - lábbal ceruzamarkolás, rajzolás.

SZEM-KÉZ, SZEM-LÁB KOORDINÁCIÓS GYAKORLATOK

Kézi szerrel végzett gyakorlatok

- gurítások változatos módon, eszköz segítségével is - labdadobás, elkapás, labdavezetés, labdagurítás lábbal, labda rúgása társnak, célba.

Dobások

- különböző nagyságú és súlyú labdákkal - célba dobás 4-6 m távolságból - kislabda hajítás 2 m magas zsinór fölött - kétkézes alsó- és felsődobások.

Járás, futás, szökdelések, ugrások

- 10-5 cm-es sávokban, lábujjon, sarkon - bonyolultabb formákon - áthaladás, sávokon, vonalakon - sávból sávba, körből körbe ugrás - ugrókötel hajtása, ritmikus szökdelés - egy lábon szökdelés.

TESTSÉMA FEJLESZTÉS

- futás közben önmaga beazonosítása
- különböző testhelyzetek felvétele
- gyakorlatvégzés különböző testrészekre támaszkodva
- különböző helyzetekben a megnevezett testrészekkel mozgások végzése
- feladatvégzés hason fekvésben, háton fekvésben
- gurulás hossz tengely körül szerhordozással, párosával, nyújtott végtagokkal
- gurulóátfordulás guggolásból, végiggördülés a háton
- tárgyhoz viszonyított testhelyzet felvétele futásból, sorversenyek különböző testhelyzetekből
- fejfordítás jobbra, balra
- áll leszorítása mellkashoz
- hason fekvésben áll, homlok leszorítása a talajra
- páros gyakorlatok
- törzsdöntés párokban vállfogással
- karkörzések, karhúzások
- szökdelések, jelre erősebb elrugaszkodással.

PERCEPCIÓFEJLESZTÉS

- felállás az óvónővel szemben, társaktól kartávolságra
- a csoporttal szembefutó társak kerülése
- futás sorban egymással szemben a túloldalra, akadályok betartásával
- alkalmazkodni kell a szemből jövő gyerekek mozgásához.

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása

- közösségi élmények biztosítása, a közösségi szellem alakítása a játékok során
- egymásra figyelés, egymás segítése
- minden játéknak megvan a szabálya, amit be kell tartani
- közösségi fegyelem, önfegyelem, kitartás alakítása
- a düh, a feszültség, a különböző érzések kifejezésének módja /a siker öröme, a kudarc elviselése/
- a sikerélmény biztosításával az önértékelés pozitív befolyásolása
- fogadják el egymás és saját adottságaikat
- hálaadás a változatos eszközökért, az eszközök megbecsülésére nevelés
- az érzelmek, a társakhoz fűződő viszony megfelelő kifejezésére nevelés.

Az óvodai rendezvények közül a gyermeknap és a kirándulások lehetőséget nyújtanak a közös mozgásra, versengésre.

Teremtett világ tevékeny megismerésének tartalmi kidolgozása:

3-4 éves korban

Természeti környezet

- ég, föld, égitestek
- növények
- állatok
- évszakok

Társadalmi környezet

- óvoda, óvoda környéke
- közlekedés
- család
- testünk
- színek
- templom
- ünnepek, jeles napok

4-5 éves korban

Természeti környezet

- ég, föld, égitestek
- növények
- állatok
- évszakok
- napszakok
- környezetvédelem

Társadalmi környezet

- mit csináltunk a nyáron
- család /név, cím/
- óvoda és környéke
- közlekedés
- testünk
- színek
- templom
- ünnepek, jeles napok

5-6-7-/8/ éves korban

Természeti környezet

- ég, föld, égitestek
- növények
- állatok
- évszakok
- napszakok
- környezetvédelem
- élő- élettelen dolgok

Társadalmi környezet:

- mit csináltunk a nyáron
- nagycsoportosok lettünk
- óvoda és környéke /név, cím/
- család
- emberek munkája
- közlekedés
- testünk
- színek
- templom
- ünnepek, jeles napok
- helyi nevezetességek
- iskolások leszünk.

3-4 éves gyermekekkel feldolgozandó témakörök

Természeti környezet:

Isten a világ teremtője.

Közvetlen tapasztalatszerzés útján a teremtet világ szépségeire való rácsodálkozás lehetőségeinek kihasználása.

Ég, föld, égitestek:

- nap, hold, csillagok, föld.

Növények:

- ismerkedés 2-3 gyümölccsel, zöldséggel, virággal
/ a fogyasztás módja, tulajdonságaik, gondozásuk /.

Állatok:

Ismerkedés a legfontosabb ház körül élő állatokkal /jellegzetességük, mozgásuk, életmódjuk, külső jegyeik, hangjuk/.

Évszakok /ősz, tél, tavasz/

Ősz- levélhullás, színük, formájuk. Időjárás, a természet változása, öltözködés

Tél- időjárásban bekövetkezett változások. Élmények, hó megfigyelése. Hideg, meleg, tűz.

Madáretető vendégei, etetés.

Tavasz- időjárásban bekövetkezett változás. Időjárás öltözködés közötti összefüggés.

Természet változásainak megfigyelése

Társadalmi környezet:

A szeretet és gondoskodás megélése a katolikus óvodák nevelő munkájában.

Óvoda:

- az óvoda neve
- a gyermek neve, jele
- társak neve, jele
- óvónő, dajka neve
- helyiségek, berendezés, udvar.

Óvoda és környéke, közlekedés:

- ismerkedés a közvetlen környezettel
- a sétálás szabályainak elsajátítása.

Család:

- összetartozás, szeretet megélése, családtagok megnevezése.

Testünk:

- testrészek nevei, játékos felismerésük
- a végtagok funkciói
- érzékszervek funkciói a világ megismerésére
- testünk gondozása
- az orvos gyógyító munkája.

Színek:

- alapszínek felismerése a környezet tárgyain /kiegészítve a bordó színnel – liturgia./

Templom:

- ismerkedés a templommal, a templomban való helyes viselkedés szabályaival.

Ünnepek, jeles napok:

- Helyi szokásoknak megfelelően építjük be a nevelési tervbe az óvoda ünnepeit.

4-5 éves gyermekekkel feldolgozandó témakörök

Természeti környezet

Isten a világ teremtője.

Közvetlen tapasztalatszerzés útján a teremtet világ szépségeire való rácsodálkoztatás lehetőségeinek kihasználása.

Ég, föld, égitestek:

- nap, hold, csillagok, föld.

Növények:

- 2 újabb gyümölcs, zöldség megismerése
- ültetés, locsolás, piaclátogatás.

Állatok:

- ismerkedés a ház körül élő állatokkal / kutya, macska, tyúk, sertés, stb. /
- ház körül élő nem hasznos állatok megfigyelése /pók, légy, hangya stb. /
- ismerkedés a vadon élő állatokkal / farkas, róka, medve, nyúl /
- ismerkedés a vízben élő állatokkal / hal, bék, stb. /
- 2-3 madár megfigyelése / gólya, fecske, galamb /
- 1-2 bogár megfigyelése / katica, cserebogár /
- haszonállatok – látogatás az élelmiszer boltba.

Évszakok:

- ős – időjárás, természet változása
- eső, szél hatása a környezetre
- védekezés a hűvös ellen
- az őszi évszak haszna, kerti munkák, szüret
- őszi piaclátogatás.

Tél:

- időjárás- természet változása
- a tél jellegzetességeinek megfigyelése
- téli örömek, élmények
- madáretetés- ismerkedés a madarak nevével, alakjával /veréb, cinke/.

Tavaszi:

- időjárás- természet változása
- ültetés, hajtás /napfény, víz-éltető erő/
- rügyezés
- az időjárás és az öltözködés közötti összefüggések
- kerti munka
- a víz éltető ereje.

Napszakok:

- világosság, sötétség, nappal, éjszaka.

Környezetvédelem:

- környezetünk tisztaságának megtartása, hazánk szeretetére való nevelés
- takarékoskodásra nevelés.

Társadalmi környezet

Mi történt a nyáron?

A nyárról szerzett tapasztalatok rendszerezése, beszélgetés a gyermekek élményeiről.

Család /név, lakcím, otthoni munka/

- szeretet
- tágabb család /nagyszülők/
- a gyermekek és felnőttek munkája otthon.

Óvoda és környéke:

- óvoda neve, védőszentje, köszönésünk
- jó, hogy katolikus óvodába járhatunk
- egyházközségünk.

Közlekedés:

- a közlekedés gyakorlása
- utazás autóbuszon, /kis/vonaton, a helyes viselkedés gyakorlása
- közlekedési eszközök összehasonlítása
- ismerkedés a közlekedési lámpával
- /a rendőr munkája/.

Testünk:

- a testrészek megnevezése
- beszélgetés a testrészek közötti kapcsolatról
- a testrészekkel végezhető tevékenységek /környezetünk formálása/
- tisztálkodási eszközök használata
- az orvos gyógyító munkája.

Színek

- ismerkedés a kiegészítő színekkel /rózsaszín, bordó, citromsárga, narancssárga/
- liturgikus színek /bordó/

Templom:

- a templomban való helyes viselkedés gyakorlása
- ismerkedés a templom berendezési tárgyaival /szenteltvíz-tartó, oltár, padok, gyertyák.../

Ünnepek, jeles napok:

Helyi szokásoknak megfelelően építjük be a nevelési tervbe az óvoda ünnepeit / Mikulás, Karácsony, Húsvét, Pünkösöd, nemzeti ünnepek, stb./

5-6-7-/8/ éves korban feldolgozandó témakörök

Természeti környezet

Növények:

- újabb gyümölcsök, zöldségek megismerése
- ismerkedés a kerti munkával
- piaclátogatás, vásárlás.

Állatok:

- újabb ház körül élő állatok megismerése /gondozás/
- állatok rendszerezése: ház körül élő, vadon élő, az ember gondozza, nem gondozza.

Évszakok /ősz, tél, tavasz, nyár/

Ősz:

- jelenségek megfigyelése /szél, eső, köd, levélhullás, avar, beérik a termés – eltevése télire/
- őszi munkák /gereblyezés, almaszedés, ásózás.../
- a költöző madarak megfigyelése
- az állatok készülődése a télre.

Tél:

- az ős és a tél összehasonlítása
- jelenségek megfigyelése /hó, fagy, zúzmara, dér, jég, jégvirág/
- téli örömek /hógolyózás, szánkózás, hóangyal készítése/
- az állatok téli gondozása /madáretetés, a madarak megfigyelése/.

Tavaszi:

- a tél és a tavasz összehasonlítása
- a tavasz jellemzői /eső, ruhatár megváltozása, fűtés elhagyása, egészségmegőrzés, vitaminok.../
- a költöző madarak újra itthon – megfigyelésük
- a tavaszi kert jellemzői
- kerti munkák /veteményezés, ásás, palántázás, locsolás – a víz életető ereje/.

Nyár:

- az időjárással kapcsolatos változások
- locsolás-a víz életető ereje
- nyári termések, termények, növénygyűjtés, betakarítás
- pihenés, kirándulás, nyári örömek
- baleset megelőzés.

Napszakok:

- reggel, délelőtt, dél, délután, este, éjszaka
- a napszakokra jellemző jegyek felismerése
- a különböző napszakokban végzendő tevékenységeink.

Élő-élettelen:

- dolgok, tárgyak összehasonlítása, megkülönböztetése
- az élet jelei: légzés, táplálkozás, növekedés, fejlődés, elmúlás.

Környezetvédelem:

- hazánk szeretetére, környezetünk alakítása, szépítése, tisztaságának, rendezettségének óvása
- takarékoskodásra nevelés.

Társadalmi környezet

Mi történt a nyáron?

- nyári élmények felidézése /nyaralás, növekedés.../

Nagycsoporthoz tartozók lettünk:

- korábbi óvodai emlékek felidézése
- mi változott azóta
- a nagycsoportos gyermekek tevékenységei.

Óvodánk és környéke:

- az óvoda nevének, címének megismerése
- az óvoda védőszentjének megismerése
- látogatás néhány közeli intézménybe, templomunk
- egyházközségünk – a hívők közössége.

Család:

- a felnőttek és a gyerekek helye, szerepe a családban
- szeretet, hála, megbecsülés
- otthoni kötelességeink – szófogadás, segítség.

Az emberek munkája:

- beszélgetés a foglalkozásokról
- a gyermekek szüleinek foglalkozása.

Közlekedés:

- ismerkedés a légi, vízi, és szárazföldi közlekedési eszközökkel
- a személy és teherszállítás megkülönböztetése
- a közlekedésben dolgozók munkája /sofőr, jegykezelő, forgalomirányító/.

Testünk:

- a testrészek megnevezése és funkcióik
- a törzs fogalma
- az érzékszervek alapvető funkciója, ápolásuk,
- egészségvédelem
- az emberi kéz és az állatok mellső lábának összehasonlítása.

Színek:

- sötét és világos árnyalatok
- a fény és az árnyék hatása a színekre
- liturgikus színek /fekete, arany, bordó, fehér/.

Templom:

- a liturgia tartalmának megismerése.

Ünnepek, jeles napok:

Az óvoda ünnepeit a helyi szokásoknak megfelelően építjük be a nevelési tervbe.

Helyi nevezetességek:

- látogatás hazánk - településünk nevezetességeihez.

Iskolások leszünk:

- látogatás az iskolában
- ismerkedés az iskolai élettel.

Matematikai tartalmú tapasztalatok témakörei:

1. Halmazokkal végezhető műveletek:

- a) halmazok képzése
- b) halmazok összehasonlítása tulajdonságaik szerint
- c) halmazok bontása részhalmazokra
- d) halmazok elemeinek sorba rendezése
- e) halmazok összemérése becsléssel, párosítással.

A halmazokkal végezhető műveleteket 3-5, 5-6-7-/8/ éves korban végezzük.

2. Mennyiségek összemérése

magasság - hosszúság - tömeg - űrtartalom

4-5, 5-6-7-/8/ éves korban

terület - szélesség - vastagság - bőség

5-6-7-/8/ éves korban

- sorszámok megismerése - térben való tájékozódás - tapasztalatszerzés tükörrel
- ellentétpárok megismerése - síkban való tájékozódás

4-5, 5-6-7-/8/ éves korban kerülnek ezek a témakörök feldolgozásra

Munka jellegű tevékenység tartalmi kidolgozása:

3-4-(5) éves korban

- naposi munkát a már középső csoportban végeznek a gyermekek
- megbízatások önkéntesség alapján
- egyszeri és ismétlődő tevékenységek segítségével
- udvar és teremrendezések
- üzenet átadások, játékjavítások óvodapedagógusi segítséggel
- ünnepi készülődés
- közreműködés növények ápolásában, óvodapedagógusi, dajkai segítséggel.

(4) - 5-6-7-(8) éves korban

- naposi munka, étkezés előkészületei, terítés
- terem és udvarrendezésben való részvétel / játékok, eszközök előkészítése, elrakása /
- alkalomszerű feladatok: üzenet közvetítés, játékjavítás, csoportszoba takarítás, ajándékkészítés, díszítő munkák egyéni ötletek alapján
- segítségadás a kisebbeknek
- növények gondozása, évszakokhoz kapcsolódó munkák végzése / gyűjtőmunka /

3. MELLÉKLET

ÓVODAI HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI 20/2012. (VII. 31.) EMMI rendelet melléklete

<i>Eszközök, felszerelések</i>	<i>Mennyiségi mutató</i>	<i>Óvoda/db</i>
1. Csoportszoba		
óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	110
gyermekszék	gyermeklétszám szerint 1	110
gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	20
fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	30
szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló egyötödének lefedésére alkalmas méretben	8
já téktartó szekrény vagy polc	csoportszobánként 2, fogytékos gyermek esetén további 1	8
fektetőtároló	tárolásához szükséges mennyiség	3
élősarok állvány	gyermekcsoportonként 1	4
hőmérő	gyermekcsoportonként 1	4
óvodapedagógusi asztal	gyermekcsoportonként 1	4
felnőttszék	gyermekcsoportonként 2	8
eszköz-előkészítő asztal	gyermekcsoportonként 1	4
textiltároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	4
edény- és evőeszköz-tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	4
szeméttartó	gyermekcsoportonként 1	4
2. Tornaszoba		
tornapad	2	2
tornaszőnyeg	1	1
bordásfal	2	4
óvodai többfunkciós mászó készlet	1	-
egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések		-
3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba		
tükör	1	1
asztal	1	1

szék	2	4
szőnyeg	1	1
4. Játszóudvar		
kerti asztal	gyermekcsoportonként 1	2
kerti pad	gyermekcsoportonként 2	2
babaház	gyermekcsoportonként 1	1
udvari homokozó	gyermekcsoportonként 1	2
takaróháló	homokozónként 1	1
mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	V. rész szerint	7
5. Óvodavezetői iroda		
íróasztal és szék	1-1	1-1
tárgyalóasztal	1	1
könyvszekrény	1	1
iratszekrény	1	1
6. Óvodavezető-helyettesi, gazdasági vezetői iroda		
számítógépasztal és szék	1-1	1-1
telefon	1	1
számítógép, nyomtató	1	1
7. Nevelőtestületi szoba		
fiókos asztal	pedagóguslétszám szerint 1	4
szék	pedagóguslétszám szerint 1	8
könyvszekrény	2	2
8. Orvosi szoba	berendezése, felszerelése a 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet előírásai szerint	-
9. Gyermeköltöző		
öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	28
öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	28
10. Gyermekmosdó, WC		
törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	110
falitükör	mosdókagylónként 1	18
hőmérő	helyiségenként 1	2
rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	8

2. sz. függelék

OM 201583

**A HAJDÚDOROGI FŐEGYHÁZMEGYE
ÁLTAL FENNTARTOTT**

**SZENT EFRÉM GÖRÖGKATOLIKUS ÓVODA, ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ALAPFOKÚ
MŰVÉSZETI ISKOLA**

4024 DEBRECEN, KOSSUTH UTCA 44.

**MŰVÉSZETI ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA
2015.**

Az alapfokú művészeti iskola

Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a meghatározott követelmények teljesítésével történő képesség- és személyiségfejlesztésen van. Hozzájárul az egyesített, integrált nevelés-oktatás megvalósításához, az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetencia területeinek folyamatos fejlesztéséhez. A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást, a személyiségformálást eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

1. Célja:

- A választott művészeti ágon és tanszakon belül nyújtson speciális művészeti ismereteket.
- Az alkotó munkával együtt járó pozitív élmények segítségével járuljon hozzá a harmonikus, érzelmileg gazdag, kreatív személyiség kialakításához.
- Alakítson ki a tanulóknál a nemzeti és egyetemes kultúra iránti nyitottságot, esztétikai érzékenységet.
- Neveljen a művészetek befogadására, értésére és művelésére.
- Sajátos eszközeivel ösztönözzön a társadalmi kapcsolatteremtésben, együttműködésben és kommunikációban a toleráns magatartásra.
- Alakítson ki a tanulóknál egyéni és kollektív felelősségtudatot; az értékmegőrzés, a szép és kulturált környezet iránti igényt.

2. Feladata:

- Ismertesse meg az egyes művészeti szakterületek alapvető ismeretanyagát és technikáit.
- Alapozza meg az egyes művészi kifejezőképességek kialakítását.
- Bontakoztassa ki a tanulók alkotó fantáziáját és fejlessze improvizációs képességét.
- Készítse fel az átlagosnál jobb képességű tanulókat a szakirányú továbbtanulásra.
- Tegye alkalmassá a növendékeket a művészeti együttesekbe, csoportokba való bekapcsolódásra.
- Alakítson ki bennük egyfajta belső igényt a művészetekkel való kapcsolattartásra (a tanulmányok befejezése utáni időszakokra vonatkoztatva is).

- Ösztönözzé a tanulókat a társművészetekkel való együttműködésre, kapcsolattartásra.
- Feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.

3. A feladatok megoldása érdekében alkalmazott tevékenységi formák és módszerek:

- kompetencia alapú fejlesztés, valós élethelyzeteket modellező feladatrendszer;
- felzárkóztató és tehetséggondozó eljárások;
- kreativitásfejlesztő tevékenységrendszer;
- egyénre szabott személyiségfejlesztő módszer;
- közösségfejlesztő módszer;
- játékos, élményre épülő oktatás;
- alkotó műhelymunka egyéni és kiscsoportos formában.

4. Az alapfokú művészeti iskola eszközei és elvárásai:

Nevelési eszközök:

- példamutatás;
- példakövetés;
- az egyéni utak bejárásának lehetővé tétele.

Ösztönző eszközök:

- megerősítés, biztatás, dicséret, jutalmazás;
- szerepeltetés, versenyeztetés, pályáztatás.

Az alapfokú zeneoktatás célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására, az önálló ismeretszerzés képességére, a hagyományos és az új típusú kultúraközvetítő eszközök alkalmazásával.

A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel. Kiemelten fejleszti a közösséggel való együttműködés képességét, az érzelmi és társas intelligenciát.

Az alapfokú képző- és iparművészeti oktatás célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a külvilág tudatos érzékeléséhez, tanulmányozásához, valamint a belső látás és a képzelet finomításához, tudatosításához. A tanulók belső világának gazdagítása teszi lehetővé, hogy egész személyiségük használni és hasznosítani tudja az összegyűjtött és egyre tudatosabban szelektált vizuális információkat. Az élményszerű tapasztalások és képzetek teremtik meg az önmeghatározások és önkifejezések egyre differenciáltabb formáit.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság – alakítására, a látás kiművelésére és tudatosítására. A követelmény és tantervi program bővíti a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata finomítja a kezűgyességet, technikai érzékenységet, valamint erős érzelmi–motivációs bázist teremt, mely fejleszti a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének képességét is.

A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző- és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő tanulók szellemi és gyakorlati képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését. A képzés nagymértékben elősegíti a tanulók személyiségfejlődését és biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat; a tanulók érdeklődésére, a kézműves hagyományokra, valamint a klasszikus és kortárs képző- és iparművészeti, médiaművészeti értékekre építve gyarapítja ismereteiket, s alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon fejleszthetik vizuális műveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

A vizuális művészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott művészeti ág műfaji sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait. A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében.

A képző- és iparművészeti ág sajátosságai:

- **tevékenységközpontúság** – a tanulók a vizuális tananyagtartalmakat, feladatokat gyakorlati, tapasztalati módon, különböző tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját,
- **feladattudatosság** – egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését,
- **alkotói magatartás** – amelyben fontos szerepet kap a nyitottság, az egyéni látásmód, a lényegkiemelés, a problémaérzékenység és problémamegoldás képessége,
- **komplexitás** – amely átjárhatóságot biztosít a képző- és iparművészeti, a népművészeti és médiaművészeti területek között, illetve az egyéb művészeti ágak között,
- **folyamatszerűség** az egyes feladatok végig vitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülő feladatsorokban, projektekben,
- **kreatív cselekvőképesség**, melynek fontos részterülete a kísérletező kedv, bátorság, lényeglátás, szituativitás, döntésképeség, nézőpontváltás, sorrendmódosítás,
- **interaktivitás és együttműködési készség**, mely feltételezi a személyközi kapcsolatokat aktivitását, a kooperációt és innovációt,
- **tanulók önkifejezési készségének kialakítása és mélyítése** a személyre szabott feladatok, egyéni korrektúra megvalósulása révén,
- **szociális érzékenység és empátia**, az én- tudatosság, önszabályozás és önállóság fejlesztése.

Az alapfokú táncművészeti - néptáncoktatás célrendszere és funkciói

A néptánc közérthetősége révén felbecsülhetetlen mértékű segítséget jelent a kultúrák közti kapcsolatteremtésben és az egészséges emberi kapcsolatok kialakításában. Oktatása elősegíti néphagyományunk megismerését, tovább éltetését és újraalkotását, kulturális örökségünk megbecsülését. A kárpát-medencei táncagyomány sokszínűsége tükröződik vissza az alapfokú művészetoktatás tantervében. A tanórai keretek mellett fontos szerepet játszik a tánc színpadi megjelenítése is, amely egyrészt a művészi megtapasztalás élményét teszi lehetővé a tanulók számára, másrészt kulturális szerepvállalása révén a nagyközönség számára is hozzáférhetővé teszi táncos hagyományainkat. A néptáncoktatás célrendszerében jelentős szemléletmódváltás következett be, középpontba került a tanulók technikai felkészültségének megalapozása, amely során alkalmassá válnak a különböző táncok újraalkotására, szabad és kötött formákban történő megjelenítésére. Előtérbe került a helyi táncanyag, táncagyomány tanításának elsődlegessége, amely végigkísérheti az egész oktatási folyamatot. Nagyobb szabadságot biztosít a pedagógus számára a képzés megtervezésében, ugyanakkor biztosítja az intézmények közötti átjárhatóságot. A spirális elrendezés elősegíti, hogy a különböző képességű tanulók a képzési szintek végére azonos módon rendelkezzenek az elvárt ismeretekkel, képességekkel, kompetenciákkal, megteremti az összevont osztályokban történő oktatás kereteit, lehetőségét. A néptánc oktatása során a kulturális értékek közvetítése nem elsősorban a képességek függvénye, hanem a képességek fejlesztésének lehetséges színtere. Lehetővé teszi mindenki számára – beleértve a kisebbségeket valamint a hátrányos helyzetű gyermekeket is – az önkifejezés és azonosulás esztétikai útjának elérését, segítve ezzel a személyes kreativitás kibontakozását és az egyéniség fejlődését.

Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiség-fejlesztésében

- 1.** Az alapfokú művészeti oktatás-nevelés a teljes emberré válást (az értelmi és érzelmi nevelés közötti összhangot), a közösségformálást, a szociokulturális hátrányok csökkentését, a kulcskompetenciák fejlesztését, a világ komplex befogadását, az önkifejezést és örömet jelentő alkotás lehetőségét, a tehetséggondozást segíti elő. A különböző művészeti területekkel összefüggő gyakorlati tevékenységek, kreatív feladatok által az ismeretek élményszerűvé, a tanulók sajátjaivá válnak, segítik a mélyebb megismerést, és fejlesztik a kreativitást. A művészetekkel való foglalkozás hozzájárul az észlelés érzékenységének, a kifejezés árnyaltságának fejlesztéséhez.
- 2.** A művészeti tevékenység magába hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerű tapasztalatokon keresztül ismerhetik meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző- és iparművészetben, valamint a szín- és bábművészetben ötvöződnek.
- 3.** Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás az egyik legértékesebb emberi alapképesség.
- 4.** A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az alkotómunka irányi igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményesség összetevői.
- 5.** A művészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarat, az alkotó-alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.
- 6.** A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja önmagát, megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődését.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A művészeti nevelés a leghatékonyabb és egyben a legeredményesebb eszköz a személyiségformálás összetett folyamatában. A művészeti tevékenység közben átélt érzelmek ösztönző hatással vannak az értelemre. Ebben a komplex folyamatban az ismeretek, a készségek és a képességek megszerzését, rögzülését az alkotó munka biztosítja.

A személyiségformálásának főbb feladatai

- az érzelmi és értelmi kompetencia fejlesztése,
- a szociális érzékenység fejlesztése,
- a közösségi kompetencia fejlesztése,
- a szakmai kompetencia fejlesztése,
- az egészséges és kulturális életmódra nevelés.

Iskolánk gyermekközpontú intézmény. A játék, a fejlődés-fejlesztés egyik legalapvetőbb eszköze, valamint a kifejezés és együttélés eszméinek megvalósítója a legfontosabb tevékenységi formánk és módszerünk a nevelés-oktatás során. Megalapozó és rendszerező, funkciója révén nem csak a már elsajátított ismeretek pozitív újraélését teszi lehetővé, hanem a megismerés, tanulás és ezáltal a személyiségfejlődés lehetőségét is magában hordozza.

A művészeti iskolában tanuló gyerekek aktív közreműködői tanítás-tanulás folyamatának. Fontos feladatunknak tekintjük, hogy felébresszük bennük a tudás iránti vágyat, az alkotás örömet. Zenepedagógiai munkánk során felhívjuk a tanulóink figyelmét, hogy a siker csak komoly munkával érhető el.

Értékeik kihangsúlyozásával igazi partnerekké tesszük őket ebben a közös tevékenységben. Célunk, hogy segítsük önmaguk megismerését és elfogadását. Évről-évre, fokozatosan a saját belső erőforrásaik megismerésével, fejlesztésével pontosabb célok kitűzésére és elérésére válnak képessé. Tudásuk, alkotókészségük, kreatív gondolkodásuk, problémamegoldó képességük és műveltségük fejlesztésével, gyarapításával kívánjuk elérni, hogy tanítványaink kíváncsisággal forduljanak a folyamatosan változó világunk, valamint az új kihívásokat is felkínáló fejlődés felé.

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A művészeti tevékenység, mint minden tevékenység magában hordozza a személyiségformálás jellegzetes lehetőségét. A művészeti nevelés alapja a nemzeti és egyetemes kultúra és a mindennapi élet esztétikai jelentéssel bíró tartománya. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerűen tapasztalhatják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző- és iparművészetben, valamint a színművészetben és bábművészetben ötvöződnek.

Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.

A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az értékes alkotások iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az

emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményes szereplés összetevői.

A művészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó-alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

Az együttalkotás öröme, a közösség erejének felismerése, valamint a sikerek - kudarcközös megélése, feldolgozása mélyíti tanítványainkban az empátiát és a segítőkészséget. Az ilyen hatások által formálódó személyiség a többi ember eredményeinknek felismerésére és elismerésére készítet, ugyanakkor hosszútávon fontos motiváló erőként is hat. A közösségért érzett egyéni felelősség növeli feladattudatukat, pontosságra és kitartásra ösztönöz és nevel. Az egymásra figyelem, az együttgondolkodás, a kapcsolatteremtési és kommunikációs készségek fejlesztése nélkül nem formálható egységes közösség egyetlen tanulói csoport sem. Egymás iránt kialakult kölcsönös megbecsülés és tisztelet, egyéni és közösségi identitástudat nélkül nincs fejlett közösség.

Az alapfokú művészeti iskolai pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

1. Osztályfőnöki feladatok kijelölése:

- Az alapfokú művészeti iskolai osztályfőnök feladatot ellátó pedagógus a tanulók meghatározott csoportjának oktatásszervezési feladataival megbízott szaktanár.
- Az osztályfőnöki megbízás feltétele a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény mellékletében meghatározott átlag csoportlétszám:
  - **zeneművészeti ágban:** legalább 8 egyéni tanuló, illetve legalább 4 tanulócsoport,
  - **egyéb művészeti ágban:** legalább 4 tanulócsoport

2. A művészeti iskolai osztályfőnöki munka tartalma:

- Rendelkezik a korszerű általános műveltséggel, társadalmi érzékenységgel.
- A tevékenysége során kifejezésre juttatja egyéni és közösségi felelősségérzetét.
- Magatartásával, megjelenésével, életvitelével példát mutatva segíti az iskola nevelési céljainak megvalósulását.

- Figyel a pedagógus- és diákközösség tagjainak pedagógiai, emberi nehézségeire, segíti a hibák felszámolását.

3. A művészeti iskolai osztályfőnök feladatai:

A nevelési-oktatási feladatok elosztása során gondoskodik a tanulók beosztásáról, a hozzá beosztott tanulókkal a csoportok kialakításáról.

Az ehhez rendelhető minimális tanulólétszámot, az alapfokú művészeti iskola felelős vezetőjének útmutatását és a helyi tantervben meghatározott szakmai szempontokat figyelembe véve alakítja, szervezi és működteti osztályát, csoportjait, látja el osztályfőnöki feladatait.

Feladata különösen:

- az osztályába, csoportjaiba beosztott tanulókkal kapcsolatos tanügyi adminisztráció elvégzése;
- az iskolai munkához kapcsolódó dokumentumok határidőre való elkészítése;
- a szülőkkel való kapcsolattartás, szülői értekezlet, fogadóóra illetve egyéni konzultáció formájában;
- rendszeres kapcsolattartás a kötelező és választható tárgyakat tanító tanárokkal;
- az iskolai SZMSZ-ben meghatározott módon a tanulók előmenetelének előkészítése az osztályozó értekezletre;
- a tanulók jelenlétével, hiányzásával kapcsolatos nyilvántartás vezetése;
- a Házi rend ismertetése a tanév kezdetén;
- tájékoztatás a baleset- és egyéb védelmi intézkedésekről, különös tekintettel a hangszeres és egy művészeti oktatás sajátosságairól;
- közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában;
- segíti a speciális ellátást igénylő tanuló beilleszkedését (pl. állami gondozott)

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Az iskola nevelőtestülete alapvető feladatának tekinti a differenciált képességfejlesztést, ez az alapelv az alapfokú művészeti iskola pedagógusai számára is vezérlő elv.

A Nkt. 46§(3) bekezdés a) pontja kimondja:

„A gyermeknek, a tanulónak joga, hogy képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeit figyelembe véve továbbtanuljon, továbbá alapfokú művészetoktatásban vegyen részt tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében.”

Ebből az alapvető gyermeki jogból, valamint a "minden képesség fejleszthető" elvből kiindulva, lehetőségeinkhez mérten minden jelentkező tanulót felvesszünk iskolánkba.

A felvételnél nem elsődleges feltétel, kritérium a művészi adottság, képesség, készségszint. A felvételi meghallgatás tájékozódást nyújt és valójában ismerkedési lehetőséget jelent a tanuló, a szülő és a tanár számára.

Ebből a pedagógiai megközelítésből kiindulva intézményünkben is lehetőséget biztosítunk a figyelmet igénylő gyermekek és tanulók számára.

1. Kiemelt figyelmet igénylő gyerekek, tanulók:

- sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók;
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek, tanulók;
- kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók;
- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók.

Az intézményegység eredményes működésének megőrzése, sőt minőségi fejlesztése mellett elkötelezve igyekszünk, egyre nagyobb figyelmet kell fordítani a növendékeik differenciált oktatásra.

A személyiségfejlesztés és a teljesítmény centrikusság egységének összehangolására törekedve, művészeti iskolánk a **tehetséggondozásnak**, valamint a **felzárkóztatásnak** is egyaránt színtere.

Minden pedagógusunk feladata és egyben kötelessége, felelőssége is, hogy ezt időben észrevegye, s biztosítsa fejlesztés lehetőségét.

Ezért művészeti iskolánk

- lehetőséget ad - az alapfokú művészeti iskola által biztosított – több művészeti ág kipróbálására, hogy a tanuló a tanár irányításával megtalálhassa az adottságainak leginkább megfelelő tevékenységet,
- a tehetséggondozás időszakát nem bizonyos életkorhoz köti, hanem teljes folyamatként kezeli, bár a 10 éves korig terjedő időszakot, mint előkészítő és alapozó szakaszt tartja a legfontosabbnak,
- biztosítja a megfelelő és szakszerű képzést,
- bemutatókat, kiállításokat, házi versenyeket szervez,
- képző- és iparművészeti, valamint irodalmi pályázatokat hirdet,
- nyári alkotó táborokat szervez,
- a művészeti pályára, versenyekre, fesztiválokra készülő növendékek számára emelt óraszámban biztosítja a felkészülést,
- támogatja a szaktanárok kapcsolatfelvételét és tartását a művészeti közép- és felsőfokú intézmények szakembereivel.

2. A tehetséggondozás során alkalmazott módszereink

- **elkülönítés** (egyéni vagy kiscsoportos formában történő foglalkozás)
- **gyorsítás** (a tehetséges tanulók tanulási szakaszainak lerövidítése)
- **dúsítás** (nagyobb mennyiségű és nehézségi fokú anyag elvégeztetése)

A tanulási nehézségekkel küzdő, kevésbé jó adottságokkal rendelkező tanulók fejlesztésére és felzárkóztatására minden esetben kiemelt figyelmet fordítunk. Külön foglalkozásokon adunk lehetőséget a gyerekeknek a hátrányok csökkentésére. Ezzel a többletmunkával az a célunk, hogy egyéni sikerekhez, sikerélményekhez juttassuk tanítványainkat, lendületet adva ezzel későbbi tanulmányaihoz, ezáltal növeljük önbizalmukat, önbecsülésüket és erősítsük akaratukat.

A tanulók:

1. A tanulói jogviszony létesítése:

Felvétel vagy átvétel útján jön létre a tanulói jogviszony. Jelentkezés alapján történik.

Felvételi korhatár: 6 évtől 22 éves korig.

Korlátozott létszámban, van lehetőség 6 éves kor alatt (zeneóvoda) és 22 éves kor fölötti jelentkezők felvételére.

2. Felvétel, meghallgatás:

- A jelentkezőt bizottság hallgatja meg, amely javaslatot készít az igazgatónak a kérelem elbírálásához, továbbá arra, hogy melyik évfolyamra vegyék fel a jelentkezőt.
- A bizottságot a nevelőtestület tagjaiból megbízással az igazgató hozza létre.
- Ha a jelentkező az alapfokú művészetoktatási intézmény magasabb évfolyamára kéri felvételét, a jelentkezési lapján ezt fel kell tüntetnie.
- Kérelméről a bizottság különbözeti vizsga alapján dönt "Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja"-nak az adott évfolyamra meghatározott rendelkezései alapján.
- A különbözeti vizsga során a vizsgázót minden olyan tantárgyból meg kell hallgatni és értékelni kell, amelyek az "átlépett" évfolyamokon szerepelnek. A főtárgy, a kötelező tárgy és a választható tárgy osztályba sorolása eltérhet egymástól.
- A továbbképző évfolyamra lépés előfeltétele a művészeti alapvizsga letétele. Megszervezéséig a továbbképző évfolyamokon a tanulmányok akkor kezdhetők meg, ha a tanuló legalább két alapfokú évfolyamot sikeresen elvégzett.
- A felvételi vizsgák idejét és helyét az iskola igazgatója határozza meg és hozza nyilvánosságra a tanév rendjében meghatározott időben, de legkésőbb a felvételi időpont előtt 60 nappal.
- A tanuló felvételéről a bizottság véleménye és a férőhely alapján az igazgató dönt.

Felvételi meghallgatáson az egyes művészeti területeken végzett képességvizsgálat szempontjai:

- **Zeneművészeti ág tanszakain:** hallás, ritmusérzék, tiszta éneklés, manuális készség, fizikai és fiziológiai adottság.

- **Képző- és iparművészeti ág tanszakain:** ábrázoló és formázó készség, színek ismerete és használata, manuális adottság.
- **Táncművészeti ág tanszakain:** alkati adottságok, hallás és ritmusérzék.

3. Beiratkozás az alapfokú művészeti iskolába:

A felvételi meghallgatást követően beiratkozásra, minden tanév május 30-ig, vagy a tanévzáró ünnepséget követő napokon van lehetőség. Szeptember első hetében pótbeiratkozást biztosítunk a jelentkezők számára.

Az újonnan felvett 18 éven aluli gyermeket a szülő íratja be, vagy a szülő írásbeli nyilatkozatának bemutatása mellett a gyermek iratkozik be.

Ha a beírás külföldön szerzett bizonyítvánnyal történik, a beíráskor annak hiteles magyar nyelvű fordítását kell benyújtani.

A beiratkozás időpontját legalább 30 nappal korábban nyilvánosságra kell hozni.

A beírást az igazgatóhelyettesek, vagy az igazgató által megbízott pedagógus végzi.

Átvétel más alapfokú művészeti iskolából:

Tanuló átvételére bármikor lehetőség van a tanév során. A szülő által megírt átvételi kérelemhez be kell mutatni az elbocsátó iskola igazolását a térítési díj befizetéséről, továbbá a könyv-, kotta-, táncruha stb. eszközök kölcsönzésének rendezéséről.

A vendégtanulói jogviszony:

Az alapfokú művészeti iskola tanulója, az általa választott művészeti képzés (rendeletben meghatározott) követelményeit - az iskolák közötti meghallgatás alapján - más alapfokú művészetoktatási intézményben is elsajátíthatja vendégtanulói státuszban, jogviszonyban.

A vendégtanulói jogviszony már meglévő tanulói jogviszony mellett jöhet létre, a tanulói előmenetel és továbbhaladás szempontjából kapcsolódik a tanulói jogviszonyhoz (önálló bizonyítvány megszerzését nem teszi lehetővé).

4. A tanulmányi kötelezettség teljesítése:

4.1. Felmentés a tanulmányi kötelezettségek alól:

Az alapfokú művészeti iskola intézményvezetője részben vagy egészben felmentheti a tanulót a kötelező foglalkozások látogatása alól, abban az esetben, ha a tanuló egyéni adottságai, sajátos helyzete vagy rendkívüli körülmények ezt indokoltá teszik.

A felmentés történhet év végi beszámolási kötelezettség előírásával, illetve ennek elengedésével. A felmentés legfeljebb egy-egy tanév időtartamára szólhat. Kiskorú tanuló felmentéséhez minden esetben a szülő egyetértése is szükséges.

4.2. Összevont beszámoló:

A tanuló kérelmére engedélyezhető, hogy egy vagy több tantárgynak több évfolyamra megállapított tantervi követelményét egy tanévben teljesíthesse. Az összevont beszámoló engedélyezését május 10-ig írásban kell kérni. A kérelemről az igazgató az érintett pedagógus véleménye alapján hozza meg döntését. Kiskorú tanuló kérelméhez a szülő beleegyezése minden esetben szükséges.

Abban az esetben, ha a tanuló egy vagy több tantárgy több évfolyamra megállapított követelményeit egy tanítási év alatt teljesíti, osztályzatait minden érintett évfolyamra meg kell állapítani.

Ha a tanuló több iskolai évfolyam valamennyi követelményét teljesíti, az osztályzatokat valamennyi elvégzett évfolyam bizonyítványába be kell jegyezni. Ha a tanuló nem teljesíti az iskolai évfolyam valamennyi követelményét, az egyes tantárgyak osztályzatát a törzslapján valamennyi elvégzett évfolyamon fel kell tüntetni, és az adott évben kiállításra kerülő év végi bizonyítványba be kell írni.

4.3. A magasabb évfolyamba lépés feltételei:

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előző évfolyamra előírt minimális tantárgyi követelményeket teljesítette. A magasabb évfolyamba lépésről a nevelőtestület jogosult döntést hozni, az év végi osztályozó értekezleten, ahol előzetesen áttekinti a szaktanár által megállapított év végi osztályzatokat. Formai feltétel: az érdemjegyeket, szorgalomjegyet és a mulasztások számát tartalmazó bizonyítványba és törzslapra az ennek megfelelő záradék került. Az alapfokú évfolyamról a továbbképző évfolyamba az léphet, aki – a jogszabályban meghatározottak szerint szervezett – **művészeti alapvizsgát** tett. Az évfolyam elvégzését igazoló bizonyítvánnyal, valamint a szülő által kitöltött és aláírt szülői nyilatkozattal jelentkezhet a tanuló a következő évfolyamra az intézmény által megjelölt és nyilvánosságra hozott napokon (júniusban a tanévzárót követő napon, szeptember első munkanapján).

4.4. A tanulmányok folytatása (Of.):

Az a tanuló, aki osztálya tantervi anyagát önhibáján kívül elvégezni nem tudja, az igazgatótól május 10-ig írásban kérheti, hogy tanulmányait a következő tanévben ugyanazon az évfolyamon folytathassa. Az igazgató a szaktanár meghallgatása alapján hozza meg döntését. Ebben az esetben a tanuló osztályzatot nem kaphat. A bizonyítványba és a törzslapra a "nem osztályozható" bejegyzést kell írni. Az előző osztályban, évfolyamban folytathatja tanulmányait az a tanuló is, akinek igazolt és igazolatlan mulasztása valamely tantárgyból meghaladja az összes óraszám egyharmadát. Kivételt képez az, az eset, ha a tananyagot elsajátította és a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen. Ugyanabban az osztályban tanulmányokat folytatni egy-egy tárgyból is lehet. Ilyenkor a tanuló a többi tárgyból magasabb osztályba léphet.

4.5. Javítóvizsga:

Ha a tanuló valamely tárgyból elégtelen osztályzatot szerzett, javítóvizsgát tehet. A javítóvizsga időpontját augusztus 25 és szeptember 15 közötti időpontban az intézményvezető jelöli ki. A javítóvizsgát bizottság előtt kell tenni, amelynek elnöke az igazgató vagy megbízottja, tagjai: a kérdező tanár és egy azonos vagy rokon szakos tanár. Az osztályzatot a bizottság állapítja meg. A javítóvizsga nem nyilvános és nem ismételhető meg. Ha a tanuló a javítóvizsgán igazolatlanul nem jelent meg vagy javítóvizsgája elégtelen, tanulmányait csak az évfolyam megismétlésével folytathatja.

Az alapfokú művészeti iskolában folyó nevelő-oktató munka értékelési rendszere

A nevelés-oktatás, valamint a tanítás-tanulás folyamatának egyik alapvető eleme a tanulók és az elvégzett munkájuk állandó ellenőrzése, értékelése. Ennek az alapja a tanuló folyamatos és következetes megfigyelése.

Alapelveink:

- Az ellenőrzés és értékelés legyen minden esetben folyamatos, ösztönző, fejlesztő, személyre szóló. A pedagógus vegye figyelembe a tanuló képességeit, a teljesítményben bekövetkező fejlődési tendenciát, valamint tantervi követelményeket.
- A tanulók és a szülők ismerjék az ellenőrzés módjait és célját. A szülőket a gyermek, tanulmányi előmeneteléről folyamatosan tájékoztatni kell.
- Az ellenőrzés és értékelés során törekedni kell, hogy az mindig tárgyilagos, reális, nyílt és őszinte legyen a tanulók és szülők előtt egyaránt.

- A tanuló joga, hogy kifejtse a véleményét az ellenőrzés és az értékelés folyamatában.
- Az értékelés nem lehet megtorló, vagy fegyelmező jellegű.
- A szóbeli és írásbeli értékelés során arra törekszünk, hogy ezek a formák arányban legyenek, és alkalmazzuk az egyéni, csoportos értékelések módjait is.
- Az írásbeli ellenőrzések eredményét a szaktanár köteles legkésőbb két héten belül a tanulók tudomására hozni.
- Az érdemjegyek adását minden esetben szóbeli vagy írásbeli indoklás, értékelés kísérje.
- Az ismeretanyag elsajátítása mellett értékeljük a tanulók okkereső, kreatív, problémamegoldó gondolkodásmódját is.
- Az értékelés minden esetben félelemmentes légkörben kell, hogy történjen.
- Ahhoz, hogy a fent említett alapelveink megvalósulhassanak, a tanév kezdetén az egyes tantárgyak követelményeit világosan és érthetően kell megfogalmaznunk és a tanulóink tudomására hoznunk. Az egyes tantárgyak egységes követelményrendszerét minden pedagógus köteles betartani.

Célok:

A nevelés-oktatás folyamatában az a legfontosabb célunk, hogy minden tanuló a saját, egyéni lehetőségeinek optimumáig jusson el értelmi, erkölcsi és testi fejlődésben egyaránt.

Ennek érdekében céljaink:

- a tanulók tudásszintjének felmérése és meghatározása;
- pontos meggyőződés a tananyag elsajátításának mértékéről és a továbbhaladás lehetőségéről;
- állandó megerősítés, a hibák feltárása, azok elkerülése és kijavítása;
- minősítés;
- folyamatos motiválás;
- folyamatos fejlesztés;
- tanulási és gondolkodási készségek, képességek állandó fejlesztése;
- információs és kommunikációs ismeretek, képességek bővítése és fejlesztése;
- szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése;

- testi és lelki egészség fejlesztése;
- kötelességtudásra nevelés;
- énkép és az önismeret fejlesztése;
- egységesség intézményi szinten.

Szempontjaink:

- a tanuló tárgyi tudása;
- a megszerzett ismeretek önálló alkalmazása;
- viszonyítás a tanuló korábbi teljesítményéhez;
- az egyéni teljesítmény viszonyítása az adott feladathoz, annak nehézségi fokához;
- munkafegyelem, logikus gondolkodás;
- tantárgyhoz, tevékenységhez való viszony;
- önálló ismeretszerzés;
- gyűjtőmunka;
- házi feladat;
- szorgalmi feladat;
- az egyéni adottságokhoz viszonyított teljesítmény, elért fejlődés;
- versenyeken való részvétel.

A tanulók értékelésének lehetséges formái:

Személyes, szóbeli értékelés:

- a tanítási órákon, ahol a szaktanár folyamatosan megerősít, korrigál, segít, tanácsot ad;
- a szaktanárok által az évközi érdemjegyek és osztályzatok megállapításakor;
- a fogadóórán;
- szülői értekezleteken a főtárgytanár által;
- az intézményen belüli és intézményen kívüli programok értékelésekor (szereplés, hangverseny látogatás, verseny, fesztiválon való közreműködés kapcsán)
- a nevelőtestület előtt szélsőséges esetekben;
- az igazgató által (kiemelkedő eredmények, illetve fegyelmi vétségek kapcsán).

Szöveges, írásbeli értékelés:

- a főtárgytanár vagy a szaktanár által szükség esetén (kiemelkedő teljesítmények illetve problémás tanuló esetében);
- dicsérek, illetve elmarasztalások beírása a Tájékoztató Füzetbe;
- a szaktanár által a tanulók írásbeli munkájára írott vélemény;
- külső, belső felkérésre készített minősítések, vélemények (pl. szakiskolai felvételi esetén);

Értékelés és minősítés:

- a szaktanárok minden tanév első óráján az általuk tanított tantárgy követelményrendszere mellett ismertetik saját értékelési rendszerüket, a hiányzások és mulasztások lehetséges következményeit, a pótlási és javítási lehetőségeket;
- a szaktanárok a tanuló teljesítményét tanév közben a helyi tantervben a tantárgyaknál megadott módon értékelik, félévkor és tanév végén minősítik.

A tanulók értékelésének rendje, szabályai, tanulmányok alatti vizsgák:

1. Zeneművészeti ágazatban:

Kötelező és lehetséges beszámoltatási formák gyakorlati tárgyakban:

- félév és tanév végén (január és május-június hónapban) vizsga jellegű meghallgatás, amelynek anyagát a szaktanár állítja össze a tanszaki munkaközösség által meghatározott irányelvek alapján.
- a „B” tagozatos növendékek tanévenként még két külön meghallgatáson is részt vesznek.
- évközi (órai) számonkérés
- közös órák tartása
- iskolán belüli és kívüli szereplések
- versenyeken, fesztiválokon, találkozókön való szereplés.

Kötelező beszámoltatási formák elméleti tárgyakban:

- tanév végén a végzett anyagból összefoglaló jellegű óra, vizsga tartása azonos
- szakos tanár, vizsgaelnök jelenlétében,
- írásbeli felmérő írása félév és tanév végén.

Lehetséges beszámoltatási formák elméleti tárgyakban:

- évközi (órai) állandó feleltetés
- felmérők írása.

Kötelezően választható vagy választható tárgyként a kamarazene, zenekar, kórus tantárgyakból nincs beszámoló.

Szöveges minősítéssel a szaktanár értékeli a tanulókat az évközi munka és a szereplésen nyújtott teljesítményük alapján.

2. Táncművészeti ágazatban:

Kötelező beszámoltatási formák gyakorlati és elméleti tárgyakból:

Év végén csoportos vizsga tartása, amelynek anyagát a szaktanár állítja össze.

Lehetséges beszámoltatási formák:

Időszakos szereplések, részvétel versenyeken, fesztiválokon, találkozók.

3. Képző- és iparművészeti művészeti ágazatban:

Kötelező és lehetséges beszámoltatási formák gyakorlati tárgyakban:

- Az ismeretek számonkérésére elsősorban a tanítási órákon kerül sor. Vizsga nincs.
- A tanulmányi munka értékelése az évközi munka és az év végi kiállításra készített önálló vizsgamunkák, illetve esetleges pályázati munkák alapján történik.

Kötelező beszámoltatási formái elméleti tárgyakban:

- tanév végén a végzett anyagból összefoglaló jellegű óra tartása azonos szakos tanár, vizsgaelnök jelenlétében.

Lehetséges beszámoltatási formák:

- kiselőadások tartása
- műelemzés szóban és írásban.

Az előképző és az 1-2. évfolyamban kötelező beszámoltatás nincs.

Bemutató óra, műhelymunka keretében kaphatunk képet tudásukról, fejlődésükről.

Lehetséges beszámoltatási formák:

- szereplések: versenyeken, fesztiválokon, találkozókra való részvétel.

Valamennyi művészeti ágban a tanuló félévi osztályzatát a szaktanára állapítja meg, az előző félév havonta adott érdemjegyeinek figyelembevételével.

A beszámolón az osztályzatot - a főtárgy tanárok javaslata alapján - a bizottság állapítja meg.

Tanév végén az osztályzatot a hó végi jegyek és a beszámoló eredménye alapján a szaktanár állapítja meg, s a nevelőtestület - amely dönt a magasabb évfolyamba lépésről - hagyja jóvá.

Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését.

Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosítja.

Egész évi munkája alapján kell osztályozni azt a tanulót, aki betegség miatt vagy más méltányolandó okból a beszámolón nem tud megjelenni.

4. Hiányzások adminisztrációja:

Nem bocsátható tanév végi vizsgára az a tanuló, akinek az igazolt és igazolatlan mulasztása a kötelező óraszám **egyharmadát meghaladja**, abban az esetben, ha az igazolatlan mulasztások száma magasabb az igazolt mulasztásnál, és az intézmény eleget tett az értesítési kötelezettségének.

Az a tanuló, akinek - önhibáján kívül - az igazolt mulasztása a kötelező óraszám egyharmadát meghaladja, csak a nevelőtestület jóváhagyásával tehet osztályozó vizsgát. A vizsga engedélyezését május 10-ig írásban kell kérvényezni.

A tanulmányok folytatása esetén (of.) nem kell osztályozni.

Ezt a tényt "no" rövidítéssel kell jelezni a naplókban, a törzslapon és a bizonyítványban.

Ha a tanuló valamely kötelező tárgy tanulása alól felmentést kapott, a felmentés tényét "fm" rövidítéssel kell jelezni az ellenőrző könyvben, a naplókban, a törzslapon és a bizonyítványban.

A vizsgaidőszak kezdő és záró időpontját az iskolai munkatervben kell rögzíteni. A félévi és év végi vizsgák tanszakok szerinti időpontját, helyét és a vizsgabizottság összetételét az erre a célra külön kiadott **Félévi és Év végi munkarend** tartalmazza.

5. A tanulók értékelésének formái:

A tanulónak minden olyan tantárggyal összefüggő megnyilatkozását, teljesítményét, amelyre félévkor illetve év végén számszerű osztályzatot vagy szöveges értékelést kap, tanulmányi eredménye és szorgalma alapján havonként érdemjeggyel vagy szöveges minősítéssel értékelni kell.

A havonkénti értékeléstől csak felnőtt tanulók esetében lehet eltekinteni.

Az osztályozáskor minden esetben figyelembe kell venni az előírt, rendeletben meghatározott tantervi követelményeket, valamint a tanuló gyakorlati és elméleti ismeretekben elért fejlődését, eredményeit. Elődleges szempont a fejlődés elősegítése, ezért szem előtt tartjuk az értékelés motiváló hatását.

Az osztályzatok a következők lehetnek:

5.1. Zeneművészeti ágban:

A főtárgy, szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet - zeneirodalom tárgyak esetén:

Kitűnő	(5)
Jeles	(5)
Jó	(4)
Közepes	(3)
Elégséges	(2)
Elégtelen	(1)

A szolfézs előképző és hangszeres előképző 1. és 2. osztályában:

Kiválóan teljesített
Jól teljesített
Megfelelően teljesített
Felzárkózásra szorul

Kötelező zongora, kötelezően választható vagy választható kamarazene, zenekar, kórus tantárgyak esetén:

Kiválóan teljesített
Jól teljesített
Megfelelően teljesített
Felzárkózásra szorul

5.2. A képző- és iparművészeti, táncművészeti ágban:

Az előképző 1. és 2. évfolyamában szöveges minősítéssel értékelünk:

Kiválóan teljesített
Jól teljesített
Megfelelően teljesített
Felzárkózásra szorul

Az alapfok és a továbbképző valamennyi évfolyamában az alábbi osztályzatokkal értékelünk:

Kitűnő	(5)
Jeles	(5)
Jó	(4)
Közepes	(3)
Elégséges	(2)
Elégtelen	(1)

6. A szorgalom minősítése:

A tanulók szorgalmát, a tanév folyamán minden hó végén, a szaktanárok külön-külön osztályzattal minősítik. Félév illetve tanév végén a tanuló szorgalmát egy osztályzattal kell minősíteni. A szorgalom minősítését a szaktanárok által adott hó végi osztályzatok számtani közepe teszi ki. Abban az esetben mikor az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső minősítés meghozásában a főtárgytanár(ok) által adott minősítés(ek) a döntő(ek).

A szorgalom minősítés fokozatai:

Példás	(5)
Jó	(4)
Változó	(3)
Hanyag	(2)

A szorgalom minősítésének meghatározásakor figyelembe vehető szempontok:

Szorgalom	Példás	Jó	Változó	Hanyag
Tanulmányi munkájának szintje képességeihez viszonyítva	Igényes a tudás megszerzésére	Folyamatos (törekvő)	Ingadozó, gyakran dolgozik képességei szintje alatt	Képességeitől teljesítménye messze elmarad
Munkavégzése	Kitartó, pontos, megbízható, önálló	Rendszeres, folyamatosan készül	Rendszertelen, pontatlan, segítségre szorul	Megbízhatatlan, nem végzi el a feladatait
Kötelesség-tudata	Fejlett, rendszeresen készül az órákra	Ösztönzésre dolgozik	Feladatait csak többszöri felszólításra, rendszertelenül végzi el	Gyakran mulasztja el kötelességeit
Érdeklődése	Tanítási órán és azon kívül is vállal feladatokat, versenyez, pályázatokon vesz részt	A követelményeknek eleget tesz, de érdeklődése megmarad az intézményi tananyag keretein belül	Hullámszó, esetleges, ritkán vállal feladatokat	Érdektelenség, teljes közömbösség jellemzi

A szorgalom minősítésének meghozatalakor, a pedagógusoknak és a nevelőtestületnek minden esetben figyelembe kell venni a tanulók élethelyzetét, életkörülményeit, az egyéni képességek szintjét.

Három órát meghaladó igazolatlan mulasztás esetében a tanulónak "változó" minősítésnél jobb nem adható.

A tanulmányi átlag számításánál csak az **érdemjegyeket** kell figyelembe venni, a szorgalom minősítését nem.

A tanulmányi eredményéről a tanulót, valamint a kiskorú tanuló szülőjét folyamatosan tájékoztatni (hó végi érdemjegyek), félévi és év végi osztályzatairól pedig értesíteni kell.

A tanulói jogviszony megszűnése

Megszűnik a tanulói jogviszony:

- ha a szülő, illetve a nagykorú tanuló bejelenti, hogy kimarad az iskolából, a bejelentésben megjelölt napon,

- az utolsó alapfokú évfolyam utolsó napján, ha a tanuló nem tesz művészeti alapvizsgát (a művészeti alapvizsga bevezetésétől kezdődően),
- az utolsó továbbképző évfolyamot követő művészeti záróvizsga letételének napján, illetve ha a tanuló nem tesz záróvizsgát, az utolsó évfolyam elvégzését tanúsító bizonyítvány kiállításának napján (a záróvizsga bevezetésétől kezdődően),
- az utolsó évfolyam elvégzését tanúsító bizonyítvány kiállításának napján, ha a tanuló nem iratkozik be a következő tanévre,
- ha másik alap-, közép- vagy felsőfokú művészetoktatási intézmény át-, illetve felvette,
- ha a tanuló jogviszonyát fizetési hátralék miatt az igazgató, a szülő, nagykorú tanuló esetén a tanuló eredménytelen felszólítása és a tanuló szociális helyzetének vizsgálata után megszünteti, a megszüntetés tárgyában hozott döntés jogerőre emelkedésének napján,
- ha a tanuló igazolatlanul 10 tanítási óránál többet mulaszt, feltéve, hogy az iskola a tanulót, kiskorú tanuló esetén **a szülőt** legalább **két alkalommal írásban figyelmeztette** az igazolatlan mulasztás következményeire.

A tankönyvek kiválasztásának elvei

A tanulók magas tudásszintjének elérése érdekében a megfelelő tankönyv és kotta kiválasztása. Alapvető feladat, hogy a tananyagot pedagógiailag, metodikailag következetesen építkezve tervezzük, figyelembe véve a növendék életkori sajátosságait.

A tantervi programok minden tanszakra, évfolyamra tartalmazzák a felhasználható irodalmat, amelyből a szaktanár a tantervi követelmények és a tanulók adottságainak figyelembe vétele mellett szabadon választhat a jogszabályokban előírtak megtartása mellett

A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei együttműködésének és kapcsolattartásának formái

Az iskolai nevelés, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógusközösség együttműködése. Ennek alapja a gyermek iránt érzett közös felelősség, amelynek feltétele a kölcsönös bizalom és tájékoztatás, az őszinteség. Megvalósulási formái a kölcsönös támogatás és a koordinált pedagógiai tevékenység. Eredménye a családi és az iskolai nevelés egysége, és ennek nyomán a gyermeki személyiség kedvező fejlődése.

Iskolánk együttműködési formái:

1. A diákok és a pedagógusok együttműködésének formái:

- A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, ill. az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják.
- Az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén, a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és faliújságon keresztül, az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon tájékoztatják a diákokat.
- A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, ill. választott képviselőik útján közölhetik az iskola igazgatójával, a nevelővel, a nevelőtestülettel vagy az iskolaszékkel.
- A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan tájékoztatják.

2. A szülők és a pedagógusok együttműködésének formái:

- Családlátogatás
- Szülői értekezlet
- Fogadóóra
- Nyílt tanítási nap
- Írásbeli tájékoztató
- Szakkörök indítása
- Előadások szervezése
- Közös kirándulások
- Pályaválasztási tanácsadás
- Közös lelki nap
- Közös zárandoklatok
- Parochiákkal - Plébániával közös programok

A szülők részéről elvárhatjuk:

- Aktív részvételt az iskolai rendezvényeken,
- Ötletnyújtást az előadások (hitéleti, nevelési, stb.) témáihoz,
- Őszinte véleménynyilvánítást,
- Együttműködő magatartást,
- Nevelési problémák őszinte megbeszélését, a közös megoldásra való törekvést,
- Érdeklődő, segítő hozzáállást,
- Szponzori segítségnyújtást.

A szülői ház és az iskola együttműködésének továbbfejlesztési lehetőségei:

- Közös rendezvények (pl.: karácsonyi ünnepség, farsangi bál, stb.) szervezése a szülők és pedagógusok részvételével.
- Osztály-család közös hétvége.

A szülők jogai és kötelességei:

- Az osztályélet szervezésének aktív irányítása.
- Korrekt véleménynyilvánítás az iskolában folyó munkáról.
- Szabad iskolaválasztás.
- A Szülői Munkaközösség tagjainak megválasztása.
- Tisztségvállalás a Szülői Munkaközösségben.
- A Szülői Munkaközösség tevékenységének véleményezése.
- Véleménynyilvánítás a tanulókat érintő szociális és egészségügyi kérdésekben.
- A szülőnek joga van részt venni azokon az eseményeken, melyek alkalmával gyermeke nyilvános iskolai kitüntetést kap, vagy fegyelmi ügyének tárgyalására kerül sor.

Erkölcsei ajánlások a szülőknek:

Minden iskola létét, szükségességét a mögötte álló szülők társadalma igazolja. A szülők joga és kötelessége, hogy hitüknek megfelelő iskolába járassák gyermeküket, illetve ennek hiányában igyekezzenek ilyen iskolát alapítani. Az iskola igazán egyházi szelleme csak akkor születhet meg, ha a szülők is közösséget alkotnak, hiszen "a keresztény hit is egy közösség ölében születik és növekszik." (Kat. Isk.53.) Így a gyermekek egy egyházi közösségből kerülnek be az iskola

közösségébe, és az iskola elvégzése után oda kerülnek vissza. Ez hatalmas garancia arra, hogy a gyerekeket az iskola után nem sodorja el az élet sokszínű áramlata. Az iskola a szülőktől is elvárja, hogy elfogadják az iskola katolikus jellegét, ne neveljenek, tegyenek az iskola ellen, hanem erkölcsileg, szükség esetén anyagilag is támogassák. Iskolával kapcsolatos problémáikat az érintettekkel beszéljék meg. Az iskola feladata, hogy jogos problémák esetén a szülőkkal együtt megkeresse azok mindenki számára megnyugtató megoldását. Az iskola a szülőkkal igyekszik mindjobban megismertetni szellemiségét, nevelési alapelveit. Ezt a szülőkkal való folyamatos kapcsolattartással igyekszik elérni. Ennek formái a szülői értekezletek, szülői fórumok, szülői levelek, szülői lelki napok, ahol egy-egy témát a nevelők és a szülők közösen megvitathatnak és természetesen a személyes beszélgetés. Az iskola elvárja, hogy a szülők ezeken aktívan részt vegyenek, hogy maguk is fejlődjenek hitben és tudásban ezzel példát mutatva gyermekeiknek.

Erkölcsei elvárások a tanároktól:

A diákok nevelése felelős, örök életre szóló feladat. Üdvösségre nevelünk. Minden más ezután következik. Ahhoz, hogy a diákok harmonikus, kellő önismerettel, önfegyelmel rendelkező, szépre, jóra fogékony, Istent és embertársat szerető emberekké váljanak, a pedagógusoknak is ilyennek kell lenniük. Hiszen "a katolikus iskola sajátos jellegének biztosítása nagyobb részben az ott tanítók tevékenységén és tanúságtételén múlik." /Kat. Isk. 78./ Nyitott kell, hogy legyen minden értékre, amelyet beépíthet saját életébe, és nevelő- oktató munkájába. Elengedhetetlen az önképzés, az olvasás, a megmerítkezés a kultúra szépségeiben, amelyek lelki-szellemi töltést adnak a napi munkához. Ez a munka nagy önfegyelmet és önismeretet igényel, de ugyanakkor a pedagógusnak vállalnia kell a diákok előtt teljes személyiségét, korlátait is. A hívő pedagógus számára nélkülözhetetlen a folyamatos elmélyült imaélet, amely segítségével erőt meríthet munkájához, hálát adhat sikereiért, és hordozhatja a reá bízottakat. A nem hívő pedagógusokat is a diákok szeretetéből fakadó humánus kell, hogy vezérelje.

A gyerekek nevelése elképzelhetetlen a szeretet, az adás vágya és az empátia nélkül. Meg kell érezni, melyik diáknak van éppen szüksége szerető személyes beszélgetésre, és melyiknek határozott szigorra. A megaláztatást viszont minden esetben kerülni kell. Ezt a munkát csak a gyermek és családja minél jobb megismerésével lehet lelkiismeretesen elvégezni.

A pedagógus minden pillanatban értéket közvetít. Ezért kerülnie kell mindent, amely értéktelen, amely az aktuális fogyasztói divatot képviseli, ami csak szórakoztat, de nem nevel, ami üres tudást ad, de személyiséget nem fejleszt, ami Isten helyett valami pótszert akar nyújtani az embernek. Mindezt úgy kell megtenni, hogy igazodjon a gyerekek jogos igényeihez, életkori sajátosságaikhoz, hogy ne elriasszon, hanem magával hívjon.

A tanár élete összhangban kell, hogy álljon az általa és az iskola által képviselt értékekkel. Ezért fontos, hogy minden pedagógus pontos, fegyelmezett, alapos munkát végezzen. Ígéreteit megtartsa a diákok és a kollegák felé is. Konfliktusait emberi módon kezelje. Tudjon megbocsátani. Családi háttere rendezett legyen. Ezt a munkát csak magasan kvalifikált, hitükben képzett, a gyerekeket szerető és értő pedagógusok tudják ellátni. A pedagógus szavai és tettei

mindig összhangban kell, hogy legyenek, hiszen mindennél nagyobb veszélyt jelent a gyerek számára a hamis tanúságtétel.

Az iskolában minden olyan pedagógus taníthat, aki elfogadja annak katolikus voltát, nem dolgozik a hitvallásos nevelés ellen. Alaposan tanulmányozza keresztény tanítást és munkája közben nem tesz elmarasztaló, sértő megjegyzést egyházra és tanítására, hiszen ez a diákokban meghasonlást idézhet elő. Az iskola katolikus volta, jó hírneve csak ebben az esetben biztosítható.

A keresztény szellem, a tanúságtétel, az iskola lelki élete szervezése szempontjából elengedhetetlen, hogy minél több hitvalló pedagógus legyen a tanári karban. A fejlődés előfeltétele, hogy számarányuk növekedjen. Ez sohasem jelentheti azonban azt, hogy az egyszínűsége kell törekedni, mert a diákok akkor tanulnak igazán sokat nevelőiktől, ha azok a világ sokszínűségét tudják képviselni.

Sajnos ma még kevés a jól képzett hitvalló pedagógus. Ezért az új pedagógusok felvételénél mindig mérlegeljük, milyen feladatokat bízunk rájuk, és mit várunk el tőlük. Ezek ismeretében lehet eldönteni, hogy a képzettség, rátermettség és vallási háttér hármas követelményéből melyiket milyen súllyal kell figyelembe venni.

Az iskola vezetőségére nagy felelősséget ró a megfelelő pedagógusok kiválasztása. A legnagyobb jó szándék esetén is történhetnek sikertelen választások. Ezért minden új tanár először egyéves szerződéssel alkalmazható, amelyet a felek kölcsönös megalégedése esetén lehet véglegesíteni.

Az iskola a tanárokat fejlődésük érdekében szakmai továbbképzésekre küldi előre meghatározott rend szerint. Nevelési értekezleteket és lelki programokat szervez, és lehetőségeihez képest mindent megtesz, hogy jó hangulatban, örömmel és megfelelő felszereltséggel magas szakmai színvonalon dolgozhassanak.

A művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga

2011. évi CXC. Törvény: 4. Az állami vizsgák rendszere 6.§ (7)

(7) Az alapfokú művészeti iskolában művészeti alapvizsgát kell szervezni, és művészeti záróvizsga is szervezhető. A művészeti alapvizsga a továbbképző évfolyamokon való továbbtanulásra jogosít. A művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga vizsgakövetelményeit, vizsgafeladatait az alapfokú művészeti iskola az oktatásért felelős miniszter rendeletében foglalt keretek között határozza meg.

2011. évi CXC. Törvény: 14. Az Alapfokú Művészeti Iskola: 16.§ (2)

(2) Az alapfokú művészeti iskolának legalább hat és legfeljebb tizenkettő évfolyama van, amelynek keretei között az oktatás előképző, alapfokú és továbbképző évfolyamokon, zeneművészet, képző- és iparművészet, báb- és színművészet, táncművészet ágakban folyhat. A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően művészeti alapvizsgát, az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően pedig művészeti záróvizsgát tehet.

2011. évi CXC. Törvény: 31. A tanuló kötelességének teljesítése 57.§ (2)

(2) Az alapfokú művészeti iskola alapfokú évfolyamáról a továbbképző évfolyamba az léphet, aki - jogszabályban meghatározottak szerint szervezett - művészeti alapvizsgát tett.

2011. évi CXC. Törvény: 31. A tanuló kötelességének teljesítése 57.§ (4)

(4) A tanuló az egyes évfolyamok, továbbá az érettségi vizsga, a szakmai vizsga, a művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga tanulmányi követelményeinek teljesítéséről bizonyítványt kap. A bizonyítvány tartalmazza az általa tanúsított végzettségnek, szakképesítésnek a Magyar Képesítési Keretrendszer, valamint az Európai Képesítési Keretrendszer szerinti besorolását az erről szóló kormányrendelet alapján. A bizonyítvány és a bizonyítvány kiállításának alapjául szolgáló irat közokirat.

Általános követelmények:

1. A művészeti alapvizsgára bocsátás feltételei:

- Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

2. A művészeti záróvizsgára bocsátás feltételei:

- Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja:

- A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.
- A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálni lehet a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.
- A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.
- Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

4. Előrehozott vizsga:

- Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.
- Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után; a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető

5. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés:

- Menteshet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.
- Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

6. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése:

- A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön – külön osztályzattal kell minősíteni.
- Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.
- A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.
- Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.
- Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.
- Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

I. Helyi Tanterv

ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS

3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet módosításáról

A zeneművészeti ág - Klasszikus zene:

A zeneoktatás általános fejlesztési követelményei, feladatai:

Kiemelt kompetenciák a zeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:

- Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a zenetanuláshoz szükséges kompetenciákat.

Szakmai kompetencia:

- A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység).
- A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.
- A hangszeres technikai készség, az improvizációs készség fejlesztése.

Személyes kompetencia:

- Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia:

- Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.
- Esélyegyenlőség.

Módszertani kompetencia:

- Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.
- A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
- A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
- A kortárs zene befogadására nevelés.
- A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.
- A társzművészetek iránti nyitottság kialakítása.
- Tehetséggondozás.
- Hátrányos helyzetűekkel való differenciált foglalkozás.
- A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A képzés struktúrája:**Az alapfokú művészeti iskolánkban választható tanszakok és tantárgyak:**

Fafúvós tanszak tantárgyai: furulya

Rézfúvós tanszak tantárgyai: trombita, kürt

Akkordikus tanszak tantárgyai: ütő

Billentyűs tanszak tantárgyai: zongora

Zeneismeret tanszak tantárgyai: szolfézs kötelező, szolfézs, zeneismeret, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, egyházzene

Kamarazene tanszak tantárgyai: kamarazene, zenekar, kórus

Hangszeres tanszakokon történő egyéni képzés:

„A” TAGOZAT

Főtanterv: hangszeres tantárgyak

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező

Abban az esetben, ha a tanuló a kötelező tantárgy követelményeit - szolfézs alapfok 4. évfolyam - már teljesítette, akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül körül köteles egyet felvenni.

Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, zeneismeret, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene, zenekar, kórus.

Választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet–zeneirodalom, egyházzene, zeneismeret, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve zongora) tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óratervezet: „A” tagozaton

Az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamok a feltüntetett óratervezetben összesítve, együtt láthatóak. Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtanterv	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Összes óra:	(4–6)	(4–6)	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak számai

(2)+6+4 évfolyam: furulya, trombita, kürt, ütő, zongora

A tanszak kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más művészeti ág (képző- és iparművészeti, táncművészeti) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: „A” tagozaton 2x30 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy: 5–10. évfolyamig

Csoportos foglalkozás: 2x45 perc

(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, 2–8 fő)

Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, improvizáció: 2–8 fő)

Korrepetíció ideje:

Hangszeres tanszakok: (minimum)

Ek.1.–2. és 1.évfolyam 5 perc

2–3. évfolyam 10 perc

4. évfolyamtól 15 perc

„B” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok – alapfok 2. évfolyamától javasolt.

Kötelező tantárgy: szolfézs

Kötelezően választható tantárgy: zongora (kivéve a zongora főtárgy esetében) a 3. évfolyamtól

Választható tantárgyak: zeneelmélet, zenetörténet–zeneirodalom, egyházzene, zeneismeret, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve zongora tantárgy) tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óraterv: „B” tagozaton

Az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamok a feltüntetett óratervben összesítve, együtt láthatóak. A zárójelben szereplő évfolyamok az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy					0–1	0–1	0–1	0–1	0–1	0–1	0–1	0–1
Választható tantárgy	(2)	(2)	(2)	0–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	(4–6)	(4–6)	(4–6)	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak száma

(2+1)+5+4 évfolyam: furulya, trombita, kürt, ütő, zongora

A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: „B” tagozaton 2x45 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Választható tantárgy: 1 vagy 2 foglalkozás

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

Korrepetíció ideje:

Hangszeres tanszakok:

2. évfolyam 15 perc

3–4. évfolyam 20 perc

5. évfolyamtól 25 perc

Vokális tanszak:

A teljes képzési időben minimum 30 perc

Zeneismeret és kamarazene tanszakon történő csoportos képzés:

„A” TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene

Kötelező tantárgy: szolfézs és zeneelmélet főtárgynál zongora; zenetörténet–zeneirodalom és kamarazene főtárgynál zongora vagy az előzőleg tanult hangszeres tárgy.

Választható tantárgy: második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus, szolfézs, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, zeneismeret

Óraterv: „A” tagozaton

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(1–2)	(1–2)	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	(2–4)	(2–4)	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak száma:

(2)+6+4 évfolyam: szolfézs

Az első (zárójelben levő) számjegy az előkészítő, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előkészítő évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A főtárgyként nem választható tantárgyak képzési ideje:

Szolfézs kötelező: (2)+ 4 évfolyam (előkészítő 1–2) + alapfok 1–4. évfolyam

Zeneismeret: 2+4 évfolyam, kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

Zenekar: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

Kórus: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

Egyházzene: 2+4 évfolyam, választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: „A” tagozaton 2x45 perc

Kamarazene csoportlétszáma: minimum 2 fő

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton egyéni 2x30 perc

Választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás minimum 1x 45 perc

zenekar, kórus minimum 9 fő; kamarazene: 2–8 fő

Korrepetíció (zongorakíséret): a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan

kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás ideje az Ek.1.–2. és 1. évfolyamban 5 perc, a továbbiakban minden évfolyamban 10 perc (kivéve zongora, tantárgy esetében)

„B” TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs

Kötelező tantárgy: zongora

Választható tantárgy: második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet

Óraterv: „B” tagozaton

Tantárgy	Évfolyamok							
	Alapfok				Továbbképző			
	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Összes óra:	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak száma:

4+4 évfolyam: szolfézs

Az első számjegy az alapfok, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik. „B” tagozatra a tanulót a zenei előtanulmányokat követően, az alapfok harmadik évfolyamától lehet irányítani.

A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: csoportos 2x45 perc

Kötelező tantárgy: egyéni 2x30 perc

Választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x 45 perc

zenekar, kórus minimum 9 fő; kamarazene: 2–8 fő

Korrepetíció: a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás egységesen 10 perc (kivéve zongora tantárgy esetében)

A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei Zeneművészeti ágazaton:

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei:

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja:

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.

Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsga tantárgyak:

Alapvizsga tantárgyai:

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók, valamint zeneelmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet–zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet–zeneirodalom,

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet,

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Szóbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet–zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet–zeneirodalom,

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet,

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Gyakorlati vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok főtárgy „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy

Szolfézs „A” és „B” tagozat, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): tanult hangszer

Zárávizsga tantárgyai:

Az zárávizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A zárávizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos, valamint zeneelmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet–zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet–zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Szóbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet – zeneirodalom főtárgy („A” tagozat):-zenetörténet – zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet– zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Gyakorlati vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy

Szolfézs, zeneelmélet és zeneirodalom–zenetörténet főtárgy („A” tagozat): a tanult hangszer

A vizsgák ideje:

Hangszeres főtárgyak:

Gyakorlati vizsga

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 10 perc

Elméleti tantárgyak

„A” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

„B” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Szolfézs főtárgy

Gyakorlati vizsga:

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 10 perc

Elméleti vizsga:

„A” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

„B” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy („A” tagozat)

Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat)

Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 10 perc

Kamarazene főtárgy („A” tagozat)

Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Előrehozott vizsga:

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés:

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése:

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön – külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

Táncművészeti ág - Néptánc

A néptáncoktatás általános fejlesztési követelményei, feladatai:

A néptánc tanszak célja a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés kialakítása és elmélyítése, hagyományaink, kulturális örökségünk továbbéltetése, a mozgáskultúra megalapozása és fejlesztése, a tánc, mint a közösségteremtés és közösségformálás lehetséges eszközének értelmezése.

Kiemelt kompetenciák a néptánc területén

Szakmai kompetenciák:

- A táncos képességek – készségek – jártasságok kialakítása és fejlesztése.
- A hagyományos népi játékmód ismerete.
- Korszerű szemléletmód kialakítása a népi kultúra–népélet összefüggő rendszerének értelmezéséhez.
- A tánc általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása.
- A zenéhez igazodó, alkalmazkodó táncos mozgás kialakítása.
- Az improvizáció és a táncszerkesztés törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása.
- A térforma, stílusérzék és mozgásmemória fejlesztése, az alakzatok, formák gyakorlati alkalmazása.
- A táncokhoz kapcsolódó énekek, zenei kísérek, jellemző viseletek, szokások és a társasági táncélet alkalmainak megismerése.
- A színpad általános törvényszerűségeinek megismertetése.
- Előadói táncos magatartás kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően.
- A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése.

Személyes kompetenciák:

- Az esztétikai érzék fejlesztése.
- A rendszeres és következetes kitartó munkára nevelés.
- Nyitottságra, valamint a múlt és a jelen értékeinek befogadására nevelés.
- Folyamatos ismeretbővítésen keresztül a szintetikus látásmódra való nevelés.

- A vizuális memória és a képzelőerő fejlesztése.
- A kreativitás és a testi–lelki állóképesség fejlesztése.
- A kommunikáció verbális és nonverbális módjainak alkalmazása.

Társas kompetenciák:

- A közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránti fogékonyság kialakítása.
- A másság elfogadásának képessége.
- Az önálló döntéshozatal képessége.
- Kezdeményezőkézség, egyéni feladat– és szerepvállalás.
- A kapcsolatteremtő képesség fejlesztése.
- A szabálytudat kialakítása.
- A csoportnorma kialakítása.
- A segítő életmódra nevelés, a szociális érzékenység fejlesztése.
- A közösségi szemlélet kialakítása.
- A környezet megóvásának fontossága.
- Az egészséges életmód igénye.

Módszerkompetenciák:

- Az ismeretbefogadás képességének fejlesztése.
- Az intelligens tudás megszerzésére irányuló igény kialakítása.
- Az összefüggések megértésére, a következtetések levonására irányuló fejlesztések.
- Az ismeretek alkalmazásának, újrafogalmazásának képessége.
- A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása.
- A hatékony önálló tanulásra nevelés.
- Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más környezetben is.
- A tehetség azonosítása, tehetséggondozás, mentorálás, nyomon követés.

A képzés struktúrája

Tantárgyak:**Főtárgy:**

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgy:

Folklórismeret (3–6. alapfokú évfolyamon)

Tánc történet (9–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgyak az összevont osztályokban:

Folklórismeret

Tánc történet

Választható tantárgyak:

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Népzenesi alapismeretek (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Táncjelírás–olvasás (9–10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előkészítő		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	3–4	3–4	3	3	3	3	3–4	3–4	3	3
Kötelező tantárgy					1	1	1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy			1	1					1	1		
Választható tantárgy	2	2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2

Összes óra	2–4	2–4	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat illetve azok tanítási óráin részt vehet

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei táncművészeti ágazaton – néptánc tanszakon

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei:

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja:

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló

felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

Vizsga tantárgyak:

Művészeti alapvizsga:

- Néptánc
- Folklórismeret

Művészeti záróvizsga:

- Néptánc
- Tánc történet

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés:

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként, illetve párban – helyezést ért el.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése:

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön – külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő).

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

A néptánc tanszak művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei:

A vizsga gyakorlati vizsgából áll.

A vizsga tantárgya és időtartama:

- Néptánc

Csoportban 5–10 perc

Egyénenként illetve párban: 2–3 perc

A vizsga tartalma:

Koreográfia: a szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, folyamat) csoportos bemutatása.

Improvizáció: A három táncdialektusból választott, a helyi tantervben szereplő tájegységek tanult táncaiból a nemének megfelelő szerepben kettő előadása kis csoportban (maximum 3 pár) illetve egyénenként vagy párban. Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják – a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból.

A vizsga értékelése:

- Csoportban: a koreográfia ismerete, együttműködés a partnerekkel, színpadi jelenlét
- Egyénileg: a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során, a táncos mozgás és a zene illeszkedése, a partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása

A képző- és iparművészeti ág – Grafika és festészet

A képző- és iparművészeti oktatás általános fejlesztési követelményei, feladatai:

Kiemelt kompetenciák a képző- és iparművészeti oktatás területén

A kiemelt kompetencia területek a vizuális művészeti alkotótevékenység által a személyiség fejlesztését, az önkifejezés kibontakoztatását segítik.

Olyan tulajdonság–együttest alakítanak ki, amely lehetővé teszi a változó élethelyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást, a probléma felismerést, a probléma megoldást.

Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák:

- A környezet által közvetített üzenetek befogadása
- A környezet által közvetített üzenetek értelmezése
- Tervezési készség
- Alkotói magatartás
- Kreativitás
- Vizuális gondolkodás
- Vizuális kifejezőkészség
- Eszközhasználati készség
- Anyaghasználati készség
- Komplex szemlélet
- Tudatos környezetformálás igénye
- Biztonságos munkavégzés képessége
- Az esztétikum iránti igény és befogadóképesség
- Problémaérzékenység
- Véleményformálási képesség

Személyes kompetenciák:

- Nyitottság
- Fejlődőképesség
- Önállóság
- Önkifejezés
- Rugalmasság
- Érzékenység
- Kísérletező kedv
- Interaktivitás (személyközi kapcsolatok aktivitása, kooperáció).

Társas kompetenciák:

- Motiválhatóság
- Empatikus készség
- Együttműködési készség
- Kezdeményezőkézség
- Segítőkézség

Módszerkompetenciák:

- Figyelemösszpontosítás
- Gyakorlatias feladatértelmezés
- Ismeretek helyénvaló alkalmazása
- Következtetési képesség
- Kreativitás, ötletgazdagság
- Módszeres munkavégzés
- Nyitott hozzáállás
- Probléma felismerés, –megoldás
- Tervezési készség
- Új ötletek, megoldások kipróbálása
- A munkakörnyezet tisztántartása

A képzés struktúrája, óraterve, tantárgyai:

Tanszakok és tantárgyak

Képzőművészeti tanszak (előképző 1–2. évfolyam + 1–3. alapfokú évfolyam)

Főtárgy:

- Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1–2. évfolyam)
- Grafika és festészet alapjai (1–3. alapfokú évfolyam)

Kötelező tantárgy:

- Vizuális alkotó gyakorlat (1–10. évfolyam)

Választható tantárgy:

- Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1–2. évfolyama)
- Népművészet (1–10. évfolyam)
- Művészettörténet (3–10. évfolyam)

Tanszakok és főtárgyaik a 4. alapfokú évfolyamtól a továbbképző 10. évfolyamáig:

- Grafika és festészet tanszak – Grafika és festészet műhelygyakorlat

Kötelező tantárgy:

- Vizuális alkotó gyakorlat (1–10. évfolyam)

Választható tantárgyak:

- Népművészet (1–10. évfolyam)
- Művészettörténet (3–10. évfolyam)

A tantárgyak tartalma:

Moduláris rendszer szerint alapmodul a vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai, egyedi szakmai modul a műhelygyakorlat.

A vizuális alapozó gyakorlatok az előképző első két évfolyamának komplex művészeti tantárgya. Sokszínű alkotó játékra ad lehetőséget. A legkülönbözőbb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a gyermekek kreativitásának kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.

A vizuális alkotó gyakorlat a képző- és iparművészeti ág, az ősi és kézműves tárgyformálás, a médiaművészet sokféle tevékenységének megismertetésére szolgál. Feladata a vizuális eszköztár bővítése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív feladatsorokon keresztül.

A grafika és festészet alapjai tantárgy a képi kifejezés változatos módjainak elsajátítását és alkalmazását teremti meg. Előkészíti és megalapozza a művészi igényű szakmai munkát.

A műhelygyakorlat lehetővé teszi az ősi, a hagyományos és a kortárs képző- és iparművészeti, valamint médiaművészeti szakirányú tevékenységek elsajátítását. A tanuló a helyi lehetőségektől függően a műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ.

Óraterv:

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1.)	(2.)	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy			2	2	2							
Kötelezően választható tantárgy						2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(2)	(2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra	(2-4)	(2-4)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A fenti táblázat „Összes óra” rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A vizuális alkotó gyakorlat és a műhelygyakorlatok órászáma 1–3 vagy 3–1 arányban átcsoportosítható.

A főtárgyak képzési ideje:

2 előképző évfolyam: Vizuális alapozó gyakorlatok

3 alapfokú évfolyam: Grafika és festészet alapjai

3 alapfokú + 4 továbbképző évfolyam: Grafika és festészet műhelygyakorlat

A tanítási órák ideje: 45 perc

A csoportok létszáma: 10-20 fő.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei képző és iparművészeti ágazaton - Grafika és festészet tanszak – Grafika és festészet műhelygyakorlaton

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei:

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja:

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és gyakorlati tudása.

Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá. Amennyiben az nem, felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgatantárgyak:

- Műhelygyakorlat
- Vizuális alkotó gyakorlat

A fentiek felül szabadon választható vizsgatantárgy:

- Művészettörténet

- Népművészet

A szabadon választható vizsgatantárgyak esetén a művészeti alapvizsga és záróvizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll. A szabadon választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés:

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – helyezést ért el vagy a versenyfelhívásban meghatározott teljesítményi szintet teljesítette.

Ha a tanuló már rendelkezik a képző- és iparművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett alapvizsga- vagy záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor felmentés adható a vizuális alkotógyakorlat főtantárgyból. A műhelygyakorlat vizsgarész alól felmentés nem adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése:

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön – külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsga tantárgy végső eredményének a meghatározásában a műhelygyakorlat tantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

A tanszakok, tantárgyak szakirányú feladatai, követelményei, valamint az előírt tananyagok

„Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja” által megfogalmazottak szerint.

Tantervek:

3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet (Az alapkú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóó 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet módosításáról)
- **ben meghatározottak szerint.**

1. számú melléklet

Az Alapfokú Művészeti Iskolában alkalmazott záradékok

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet - a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról - alapján

Beírási napló	Bn.
Osztálynapló	N.
Törzslap	Tl.
Bizonyítvány	B.

1. Felvéve [átvéve, a(z) ..... számú határozattal áthelyezve] a(z) (iskola címe) .....iskolába. (Bn., N., Tl., B.)
2. A ..... számú fordítással hitelesített bizonyítvány alapján tanulmányait a(z) (betűvel) ..... évfolyamon folytatja. (Bn., Tl.)
3. Felvette a(z) (iskola címe) ..... iskola. (Bn., Tl., N.)
4. Tanulmányait évfolyamismétléssel kezdheti meg, vagy osztályozó vizsga letételével folytathatja. (Bn., Tl., N.)
5. .... tantárgyból tanulmányait egyéni továbbhaladás szerint végzi. (N., Tl., B.)
6. Mentésítve.....tantárgyból az értékelés és a minősítés alól (N., Tl., B.)
7. .... tantárgy ..... évfolyamainak követelményeit egy tanévben teljesítette a következők szerint: .... (N., Tl., B.)
8. Egyes tantárgyak tanórai látogatása alól az 20...../..... tanévben felmentve ..... miatt.
Kiegészülhet:
osztályozó vizsgát köteles tenni (N., Tl., B.)
9. Tanulmányait a szülő kérésére (szakértői vélemény alapján) magántanulóként folytatja. (N., Tl.)
10. Mentésítve a(z) [a tantárgy(ak) neve] ..... tantárgy tanulása alól.
Megjegyzés: A törzslapra be kell jegyezni a mentésítés okát is. (N., Tl., B.)
11. Tanulmányi idejének megrövidítése miatt a(z) ..... évfolyam tantárgyaiból osztályozó vizsgát köteles tenni. (N., Tl.)
12. A(z) évfolyamra megállapított tantervi követelményeket a tanulmányi idő megrövidítésével teljesítette. (N., Tl., B.)

13. A(z) ..... tantárgy óráinak látogatása alól felmentve.....-tól .....-ig.
- Kiegészülhet: Osztályozó vizsgát köteles tenni. (N.)*
14. Mulasztása miatt nem osztályozható, a nevelőtestület határozata értelmében osztályozó vizsgát tehet. (N., TI.)
15. A nevelőtestület határozata: a (betűvel) ..... évfolyamba léphet, vagy
- A nevelőtestület határozata: iskolai tanulmányait befejezte, tanulmányait ..... évfolyamon folytathatja. (N., TI., B.)
16. A tanuló az ..... évfolyam követelményeit egy tanítási évnél hosszabb ideig, ... hónap alatt teljesítette. (N., TI.)
17. A(z) .....tantárgyból javítóvizsgát tehet. (N., TI.,B.)
- A javítóvizsgán ..... tantárgyból ..... osztályzatot kapott, ... évfolyamba léphet. (TI., B.)
18. A ..... évfolyam követelményeit nem teljesítette, az évfolyamot meg kell ismételnie. (N., TI., B.)
19. A javítóvizsgán ..... tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott. Évfolyamot ismételni köteles. (TI., B.)
20. A(z) ..... tantárgyból .....-án osztályozó vizsgát tett. (N., TI.)
21. Osztályozó vizsgát tett. (TI., B.)
22. A(z) ..... tantárgy alól ..... okból felmentve. (TI., B.)
23. A(z) ..... tanóra alól ..... okból felmentve. (TI., B.)
24. Az osztályozó (beszámoltató, különbözeti, javító-) vizsga letételére .....-ig halasztást kapott. (TI., B.)
25. Az osztályozó (javító-) vizsgát engedéllyel a(z) ..... iskolában független vizsgabizottság előtt tette le. (TI., B.)
26. Tanulmányait ..... okból megszakította, a tanulói jogviszonya .....-ig szünetel. (Bn., TI.)
27. A tanuló jogviszonya (Bn., TI., B., N.)
- a) kimaradással,
  - b) ..... óra igazolatlan mulasztás miatt,
  - c) egészségügyi alkalmasság miatt,
  - d) térítési díj, tandíj fizetési hátralék miatt,
  - e) ..... iskolába való átvétel miatt megszűnt, a létszámból törölve.

- 28.** ..... fegyelmező intézkedésben részesült. (N.)
- 29.** ..... fegyelmi büntetésben részesült. A büntetés végrehajtása .....
 .....-ig felfüggesztve. (Tl.)
- 30.** Tanköteles tanuló igazolatlan mulasztása esetén
- a) A tanuló ..... óra igazolatlan mulasztása miatt a szülőt felszólítottam.
- b) A tanuló ismételt ..... óra igazolatlan mulasztása miatt a szülő ellen szabálysértési eljárást kezdeményeztem. Az a) pontban foglaltakat nem kell bejegyezni a Bn. és Tl. dokumentumokra. (Bn., Tl., N.)
- 31.** A ..... szót (szavakat) osztályzato(ka)t .....-ra helyesbítettem. (Tl., B.)
- 32.** A bizonyítvány ..... lapját téves bejegyzés miatt érvénytelenítettem. (B.)
- 33.** Ezt a póttörzslapot a(z) ..... következtében elvesztett (megsemmisült) eredeti helyett ..... adatai (adatok) alapján állítottam ki. (Pót. Tl.)
- 34.** Ezt a bizonyítványmásodlatot az elveszett (megsemmisült) eredeti helyett ..... adatai (adatok) alapján állítottam ki. (Pót. Tl.)
- 35.** A bizonyítványt ..... kérelmére a ..... számú bizonyítvány alapján, téves bejegyzés miatt állítottam ki. (Tl., B.)
- 36.** Pótbizonyítvány. Igazolom, hogy név ....., anyja neve .....
 ..... a(z) ..... iskola .....
 ..... szak (szakmai, speciális osztály, két tanítási nyelvű osztály, tagozat) ..... évfolyamát a(z) ..... tanévben eredményesen elvégezte. (Pót. B.)
- 37.** Az iskola különleges esetben alkalmazott záradékai:
1. A szülők kérelmére a tanulók névjegyzékéből törölve.
  2. A beszámolón igazoltan nem vett részt.
  3. A beszámolón igazolatlanul nem vett részt.
  4. Hangszeres tanulmányait megkezdheti.
  5. Alapfokú Művészeti Iskolai tanulmányait nem folytathatja.
  6. Engedély alapján osztályát folytathatja.
  7. Felsőbb osztályba léphet.
  8. A nevelőtestület határozata: a (betűvel).....évfolyamba léphet, vagy

A nevelőtestület határozata: alapfokú zeneiskolai tanulmányait befejezte, tanulmányait 7. (továbbképző) évfolyamban folytathatja.

9. Kiváló tanulmányi eredményéért szaktanári/igazgatói dicséretben részesült.

10. Ezt a ..... naplót.....azaz.....(betűvel) osztályozott tanulóval lezártam.

38. Ezt a naplót ..... tanítási nappal (órával) lezártam. (N.)

39. Ezt az osztályozó naplót ..... azaz ..... (betűvel) osztályozott tanulóval lezártam.
(N.)